

Domovská stránka > Rodinné veci a dedenie > Výživné na rodlinu

Výživné na rodlinu

Ak si želáte uplatniť pohľadávku na výživné, napr. žiadaním mesačnej platby výživného na dieťa od rodiča, ktorý s ním nežije, právo EÚ vám umožňuje využiť súdy vášho domovského štátu na určenie rozsahu povinnosti dlžníka platiť výživné a stanovenie jeho výšky. Takýto rozsudok sa v ostatných členských štátoch Európskej únie uzná jednoducho.

Podrobnejšie informácie na vnútroštátnej úrovni sa zobrazia, ak si zvolíte príslušnú štátnu vlajku.

Nové pravidlá od júna 2011

Od 18. júna 2011 sa na záležitosti týkajúce sa vyživovacej povinnosti uplatňujú **nové pravidlá**. Stále sa nimi zabezpečuje súdna ochrana oprávneného na výživné a umožňuje sa mu podať na dlžníka žalobu na súdoch svojho domovského štátu. Navyše vo väčšine prípadov **Haagsky protokol** z roku 2007 určuje rozhodné právo pre vyživovaciu povinnosť a všetky rozsudky o vyživovacej povinnosti vydané na súdoch členských štátov sa voľne pohybujú v rámci Európskej únie a vo všetkých členských štátoch môžu byť vykonateľné bez ďalších formalít. Napokon, oprávnení na výživné aj povinní na plnenie výživného môžu využiť administratívnu pomoc, ktorú členské štáty ponúkajú.

Tieto nové pravidlá sa uplatňujú vo všetkých 27 členských štátoch EÚ vrátane Dánska na základe Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Dánskym kráľovstvom o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach z 19. októbra 2005. Dánsko však niektoré pravidlá neuplatňuje, a to najmä pravidlá o rozhodnom práve a spolupráci medzi ústrednými orgánmi.

Nariadením sa zároveň stanovuje, že na účely výživného možno správne orgány považovať za súdy. Zoznam týchto orgánov je k dispozícii na tomto [mieste](#)

 (216 Kb)

Ak sa dlhuje výživné osobe žijúcej mimo EÚ alebo ak takáto osoba dlhuje výživné, **Dohovor** o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny a **Protokol** o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť vám môžu pomôcť pri vymáhaní vašich pohľadávok v štátoch, ktoré nie sú členmi EÚ, ale sú zmluvnými stranami týchto medzinárodných nástrojov.

Dohovor nadobudnúť platnosť pre EÚ voči tretím štátom, ktoré ho podpísali, od 1. augusta 2014.

Nepovinný štandardný formulár s vyhlásením o dlžnom výživnom

Aby sa uľahčilo vykonávanie nariadenia o vyživovacej povinnosti v praxi, ako aj účinné uplatňovanie práv občanov v celej EÚ, **Európska justičná sieť** pre občianske a obchodné veci vypracovala nepovinný vzorový formulár s vyhlásením o dlžnom výživnom.

Účelom tohto nepovinného formulára je uľahčiť vymáhanie výživného, pričom formulár je k dispozícii v 23 jazykoch. K formuláru je pripojená praktická

príručka na jeho vyplnenie. Formulár je dostupný v týchto formátoch: (936 Kb) a (164 Kb) .

Posledná aktualizácia: 11/05/2022

Tieto stránky spravuje Európska komisia. Informácie na tejto stránke nemusia nevyhnutne vyjadrovať oficiálne stanovisko Európskej komisie. Komisia nenesie žiadnu zodpovednosť ani inak neručí za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Pokiaľ ide o pravidlá v oblasti autorských práv pre webové stránky EÚ, pozri právne upozornenie.

Nárok na výživné - Belgicko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

„Vyživovaciu povinnosť“ je možné definovať ako povinnosť, ktorú ukladá zákon osobe, aby poskytla pomoc nevyhnutnú na živobytie inej osobe, nachádzajúcej sa v núdzi a spojenej s ňou vymedzeným „rodinným vzťahom“. „Výživné“ zahŕňa nielen stravu, ale aj všetko, čo je nevyhnutné pre život: výživu, odevy, bývanie, zdravotnú starostlivosť atď.

Vyživovacia povinnosť sa zakladá na rodinnom vzťahu alebo na vzťahu, ktorý vzniká uzavretím manželstva, alebo na náhradnej povinnosti, keď je tento vzťah rozvrátený. Vyživovacia povinnosť existuje medzi niektorými pokrvnými príbuznými a príbuznými na základe manželstva, medzi manželmi a medzi zákonným druhom a družkou. Zakladá sa svojím spôsobom na povinnosti „solidarity“, ktorá môže byť v niektorých prípadoch silnejšia.

rodičia voči svojim deťom

V tomto prípade existujú dva druhy vyživovacej povinnosti:

širšia vyživovacia povinnosť, v zmysle ktorej majú otec a matka povinnosť prevziať podľa svojich možností zodpovednosť za bývanie, výživu, zdravie svojich detí, dohľad nad nimi, ich vzdelávanie, odbornú prípravu a rozvoj. Ak vzdelávanie a odborná príprava nie sú ukončené, povinnosť pokračuje aj po dovŕšení plnoletosti dieťaťa. Táto povinnosť existuje bez ohľadu na zdroje rodiča a potreby dieťaťa. Je širšia v tom zmysle, že okrem výživy dieťaťa zahŕňa aj jeho vzdelávanie, odbornú prípravu atď. (článok 203 Občianskeho zákonníka).

vyživovacia povinnosť založená na rodičovstve, spojená s potrebami dieťaťa bez ohľadu na jeho vek a zdroje rodiča (články 205, 207, 208 a 353-14 Občianskeho zákonníka).

deti voči svojim rodičom

Vyživovacia povinnosť, ktorá platí pre rodičov vo vzťahu k ich deťom (články 205, 207 a 353-14 Občianskeho zákonníka), je vzájomná. Deti teda majú vyživovaciu povinnosť voči svojmu otcovi a svojej matke, ak sa tí nachádzajú v núdzi.

manželia

Vyživovacia povinnosť medzi manželmi sa zakladá na povinnosti pomoci a podpory a na povinnosti prispievať na náklady manželstva, ktoré sú stanovené v Občianskom zákonníku (články 213 a 221 Občianskeho zákonníka). Ide o vzájomné povinnosti manželov, ktoré sú naviazané na povinnosť spolužitia.

Pokiaľ nie sú splnené, môže sa začať súdne konanie s cieľom dosiahnuť ich ekvivalentné vykonanie, a to vo forme konania o výživnom alebo postúpenia pohľadávok (články 213, 221 a 223 Občianskeho zákonníka) – pozri odpoveď na otázku 10.

rozvedený manželský partner voči svojmu bývalému manželskému partnerovi

Je potrebné rozlišovať podľa typu rozvodu – rozvod v dôsledku nenapraviteľného rozpadu manželstva alebo rozvod dohodou:

Rozvod v dôsledku nenapraviteľného rozpadu manželstva: ak manželia nedospeli k žiadnej dohode o poskytovaní výživného (článok 301 ods. 1

Občianskeho zákonníka), súd môže v rozsudku o rozvode alebo v následnom rozhodnutí, na žiadosť manželského partnera, ktorý sa nachádza „v núdzi“, nariadiť druhému z manželov platenie výživného (článok 301 ods. 2 prvý pododsek Občianskeho zákonníka).

Súd môže odmietnuť priznanie nároku na výživné po rozvode, ak odporca preukáže, že navrhovateľ sa závažne previnil neprijateľným správaním, ktoré znemožnilo ich ďalšie spolužitie (článok 301 ods. 2 druhý pododsek Občianskeho zákonníka).

Výška výživného nesmie v žiadnom prípade presiahnuť jednu tretinu príjmu manželského partnera povinného platiť výživné (článok 301 ods. 3 tretí pododsek Občianskeho zákonníka).

Rozvod dohodou: manželia nie sú povinní dohodnúť sa na poskytovanie výživného jednému z manželov počas konania ani po rozvode. Ak sa však dohodnú, výšku platby, platobné podmienky a vykonávanie výživného si môžu určiť ľubovoľne, rovnako ako indexáciu platby a rôzne dôvody na zmenu (článok 1288 prvý pododsek bod 4 súdneho poriadku). Pokiaľ sa strany výslovne nedohodli na opaku, súd môže na návrh jednej zo strán zvýšiť, znížiť alebo zrušiť dohodnuté výživné po vydaní rozsudku o rozvode (článok 1288 tretí pododsek súdneho poriadku), ak výška výživného nie je naďalej primeraná vzhľadom na nové okolnosti, ktoré nezávisia od vôle strán. K indexácii výživného nemôže dôjsť, ak táto indexácia nie je presne určená.

Iné osoby, v ktorých prípadoch?

Vyživovacia povinnosť existuje medzi príbuznými v priamom rade, tak vzostupnom, ako aj zostupnom (rodičia/deti, deti/rodičia, ale aj vnuci/starí rodičia a naopak – články 205 a 207 Občianskeho zákonníka).

Medzi príbuznými na základe manželstva vznikajú dva možné prípady:

pozostalý manželský partner má povinnosť voči deťom svojho zosnulého manželského partnera, ktorých nie je otcom alebo matkou, v rámci istých hraníc (článok 203 ods. 3 Občianskeho zákonníka),

zaťovia a nevesty majú povinnosť voči svojim svokrom a svokrám a naopak. Táto povinnosť zaniká, ak svokor alebo svokra opäť uzavrú manželstvo, alebo ak manželský partner (cez ktorého vznikol vzťah uzavretím manželstva) a deti pochádzajúce z tohto manželstva umrú (články 206 a 207 Občianskeho zákonníka).

Z dedičstva manželského partnera je za istých okolností potrebné platiť výživné pozostalému alebo predkom zosnulého (článok 205a Občianskeho zákonníka).

Deti, v prípade ktorých nie je určené otcovstvo, si môžu voči mužovi, ktorý mal vzťah s ich matkou počas zákonom stanoveného obdobia na počatie, uplatňovať nárok na výživné na svoju výživu, vzdelávanie a odbornú prípravu (článok 336 Občianskeho zákonníka).

Ak je spoložitie medzi zákonným druhom a družkou vážne narušené, jedna zo strán môže požiadať súd o určenie výživného v rámci predbežných opatrení, ktoré súd môže nariadiť. Rovnako je to aj v rámci predbežných opatrení v prípade ukončenia zákonného spoložitia (článok 1479 Občianskeho zákonníka).

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vyživovacia povinnosť spravidla zaniká, keď dieťa dosiahne plnoletosť a úplnú spôsobilosť. Môže však pokračovať, ak vzdelávanie a odborná príprava dieťaťa nie sú ukončené (články 203 a 336 Občianskeho zákonníka).

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Osoba s vyživovacou povinnosťou môže dobrovoľne naplňať potreby osoby oprávnenej na výživné. V opačnom prípade, ak dôjde k sporu, nezhode alebo zastaveniu platieb, je potrebné súdne konanie.

V prípade rozvodu v dôsledku nenapraviteľného rozpadu manželstva sa návrh na výživné po rozvode môže podať v rámci konania na rozvodovom súde, a to buď v písomnosti, ktorou sa začalo konanie, alebo formou záverov (článok 1254 ods. 1 piaty pododsek a článok 1254 ods. 5 súdneho poriadku).

Mimo konania o rozvod manželstva je príslušný na vypočutie akéhokoľvek návrhu na výživné a rozhodnutie o tomto návrhu zmierovací sudca (článok 591 ods. 7 súdneho poriadku), s výnimkou konania vo veci návrhu na určenie výživného bez určenia rodičovstva. Pozri odpoveď na otázku 5.

Od 1. septembra 2014 všetky návrhy týkajúce sa vyživovacej povinnosti, okrem prípadov vyživovacej povinnosti sporej s príjmom na sociálne začlenenie, patria do príslušnosti súdu pre rodinné záležitosti (článok 572a ods. 7 súdneho poriadku), a to vrátane konania o výživnom bez určenia rodičovstva.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Podanie návrhu je osobnou vecou osoby oprávnenej na výživné (pozri najmä článok 337 Občianskeho zákonníka). Návrh podáva na súd navrhovateľ osobne alebo prostredníctvom právnik (pozri najmä články 1253b, 1254 a 1320 súdneho poriadku).

Ak ide o osobu, ktorá nemá právnu spôsobilosť, v jej mene koná zákonný zástupca (otec, matka, poručník, zákonný zástupca).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Zmierovací sudca je všeobecne príslušný, pokiaľ ide o spory vo veci výživného (článok 591 ods. 7 súdneho poriadku), existujú však výnimky. Za týchto okolností sa návrh musí podať na súd príslušný podľa miesta bydliska navrhovateľa, okrem prípadu návrhov na zníženie alebo zrušenie výživného (článok 626 súdneho poriadku).

V prípade konania vo veci návrhu podaného dieťaťom voči osobe, ktorá mala vzťah s jeho matkou počas zákonom stanoveného obdobia na počatie (článok 336 Občianskeho zákonníka), je príslušným predseda súdu pre rodinné záležitosti (článok 338 Občianskeho zákonníka).

V sporoch týkajúcich sa rodičovských práv a povinností, okrem prípadu naliehavých a predbežných opatrení, je príslušným súdom súd pre mladistvých (článok 387a Občianskeho zákonníka) v mieste pobytu rodičov, poručníkov alebo osôb, ktoré majú dieťa v opatere (článok 44 zákona z 8. apríla 1965 o ochrane mládeže, starostlivosti o maloleté deti, ktoré spáchali trestný čin, a o náhrade škody spôsobenej týmto trestným činom).

V prípade sporu medzi manželmi pred konaním o rozvod manželstva sa návrhy predkladajú zmierovaciemu sudcovi (článok 594 ods. 19 súdneho poriadku) príslušnému v mieste poslednej domácnosti manželov (článok 628 ods. 2 súdneho poriadku).

Od okamihu podania návrhu na rozvod v dôsledku nenapraviteľného rozpadu manželstva je príslušným predseda súdu pre rodinné záležitosti (článok 1280 súdneho poriadku), a to až do rozvodu manželstva. Vo veci schválenia dohody o výživnom, ktorú dosiahli strany konania, je však príslušným súdom súd zaoberajúci sa skutkovou podstatou prípadu (článok 1256 prvý pododsek súdneho poriadku).

Po vydaní konečného rozsudku o rozvode sú príslušnými zmierovací sudca a súd pre rodinné záležitosti. Predseda súdu pre rodinné záležitosti si zachováva príslušnosť vo veci vydávania prechodných rozhodnutí v naliehavých prípadoch (článok 584 súdneho poriadku).

Od 1. septembra 2014 všetky návrhy týkajúce sa vyživovacej povinnosti, okrem prípadov vyživovacej povinnosti sporej s príjmom na sociálne začlenenie, patria do príslušnosti súdu pre rodinné záležitosti (článok 572a ods. 7 súdneho poriadku).

Od 1. septembra 2014 sa návrhy jednotlivých strán, ktoré sú (alebo boli) manželmi alebo zákonným druhom a družkou, a návrhy týkajúce sa vyživovacej povinnosti voči deťom oboch strán alebo deťom, v prípade ktorých bol uznaný iba vzťah k jednému z rodičov, spravidla podávajú na súd, ktorý sa už vecou zaoberá (pozri článok 629a ods. 1 súdneho poriadku). V prípade návrhov týkajúcich sa vyživovacej povinnosti voči maloletému dieťaťu je príslušným súdom súd v mieste bydliska maloletého dieťaťa (alebo, ak sa to nedá dosiahnuť, v obvyklom mieste jeho pobytu). Ak majú strany viac detí, príslušným súdom v prípade všetkých návrhov je súd, na ktorý bol podaný prvý návrh (článok 629a ods. 2 súdneho poriadku). Ak sa vyživovacia povinnosť týka ďalších osôb oprávnených na výživné, vec sa predloží súdu, ktorý je príslušný v mieste bydliska odporcu alebo v mieste poslednej domácnosti manželov alebo poslednej spoločnej domácnosti (článok 629a ods. 4 súdneho poriadku).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Pozri otázku 4. Podľa druhu konania sa návrh predkladá ako predvolanie súdnym úradníkom alebo ako návrh. Účasť právnik nie je povinná.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Za súdne konanie sa musí platiť. Nie je možné stanoviť celkové náklady, keďže tie budú závisieť od vedeného konania, od súdnych trov a od nákladov na obhajobu, pokiaľ sa využijú služby právnik. Pokiaľ ide o úhradu nákladov na konanie vyplývajúci z právnej pomoci, uplatňujú sa pravidlá všeobecného práva (pozri „Právna pomoc – Belgicko“).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Forma pomoci

Pomoc má formu výživného. V niektorých prípadoch môže byť toto výživné kapitalizované (článok 301 ods. 8 Občianskeho zákonníka). Vo výnimočných prípadoch sa môže vyplácať vo forme vecných dávok (článok 210 Občianskeho zákonníka).

Určenie a indexácia pomoci

Neexistuje tarifná tabuľka. Výživné sa priznáva len úmerne k potrebám osoby, ktorá si uplatňuje nárok na výživné, a finančnej situácii osoby povinnej platiť výživné (články 208 a 209 Občianskeho zákonníka).

Výživovacia povinnosť otca a matky (článok 203 Občianskeho zákonníka) je určená úmerne k ich zdrojom a musí zahŕňať bývanie, výživu, zdravie detí, dohľad nad nimi, ich vzdelávanie, odbornú prípravu a rozvoj (až kým sa neukončí vzdelávanie a odborná príprava detí). Toto výživné má formu mesačného príspevku v prospech rodiča, ktorý má dieťa v opatere.

Otec a matka môžu každý zvlášť konať vo svojom mene a uplatňovať si voči druhému partnerovi nárok na príspevok na náklady súvisiace s bývaním, výživou atď. (článok 203a ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Výška výživného, ktoré má platiť osoba, ktorá mala vzťah s matkou dieťaťa počas zákonom stanoveného obdobia na počatie, sa určí podľa potrieb dieťaťa a zdrojov, možností a sociálnej situácie osoby povinnej hradiť výživné (články 336, 339 a 203a Občianskeho zákonníka).

Zákon výslovne oprávňuje dvojice, ktoré sú stranami konania o rozvod manželstva, kedykoľvek uzavrieť dohodu o určení výživného, jeho výške a pravidlách, podľa ktorých sa bude môcť dohodnutá výška prehodnotiť (článok 301 ods. 1 Občianskeho zákonníka, článok 1256 prvý pododsek a článok 1288 bod 4 súdneho poriadku). Súd konajúci vo veci môže odmietnuť schválenie tejto dohody, ak je dohoda v zjavnom rozpore so záujmami detí (článok 1256 druhý pododsek a článok 1290 druhý a piaty pododsek súdneho poriadku).

V prípade súdneho riešenia však musí súd, ktorý rozhoduje o konkrétnej výške výživného, uplatniť príslušné výpočtové kritériá a obmedzenia. Výživné musí v zásade prinajmenšom uspokojovať potreby jeho príjemcu (článok 301 ods. 3 prvý pododsek Občianskeho zákonníka).

Výška výživného nesmie v žiadnom prípade presiahnuť jednu tretinu príjmu manželského partnera povinného platiť výživné (posledná veta článku 301 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Obdobie platnosti súdneho príkazu na vyživovaciu povinnosť je obmedzené na obdobie trvania manželstva. Vo výnimočných prípadoch môže súd predĺžiť platnosť súdneho príkazu na vyživovaciu povinnosť (článok 301 ods. 4 Občianskeho zákonníka).

Indexácia je automatická v prípade rozvodu v dôsledku nenapraviteľného rozpadu manželstva a v prípade rodičovských príspevkov na výživu dieťaťa. Referenčným indexom je spravidla index spotrebiteľských cien, zákonom sa však umožňuje súdu použiť iný systém úpravy podľa životných nákladov (článok 301 ods. 6 prvý pododsek a článok 203c ods. 1 Občianskeho zákonníka), pričom strany to môžu zmeniť na základe dohody (článok 203c ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Zákomom sa umožňuje zvýšenie, zníženie alebo zrušenie výživného na žiadosť jednej zo strán zo všeobecných dôvodov stanovených v článku 301 ods. 7 prvom pododseku Občianskeho zákonníka a v článku 1293 prvom pododseku súdneho poriadku.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa vypláca osobe oprávnenej na výživné alebo jej zástupcovi vo forme mesačnej platby. V určitých prípadoch môže byť výživné kapitalizované (pozri odpoveď na otázku 8).

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Osoba oprávnená na výživné, ktorá disponuje exekučným titulom, môže pristúpiť k nútenému výkonu svojho nároku. Za určitých podmienok je možné vykonať exekúciu predajom hnutelného alebo nehnuteľného majetku osoby povinnej hradiť výživné, ktorá neplní rozhodnutie o určení výživného (článok 1494 súdneho poriadku). Exekúcia sa môže vykonať aj prikázaním pohľadávky voči tretej osobe, napríklad zamestnávateľovi dlžníka (článok 1539 súdneho poriadku). Okrem toho osoby oprávnenej na výživné, ktoré ešte nedisponujú exekučným titulom, môžu za určitých podmienok zariadiť preventívne zaistenie, aby si zabezpečili svoje práva na budúcu úhradu výživného (článok 1413 súdneho poriadku).

Zavedený bol aj zjednodušený mechanizmus výkonu, t. j. postúpenie, v rámci ktorého osoba oprávnená na výživné dostane splnomocnenie, aby až po určitú hranicu priamo poberala príjmy dlžníka alebo akúkoľvek inú sumu splatnú treťou stranou. Postúpenie sa uplatňuje v prípade zákonnej vyživovacej povinnosti medzi manželmi alebo bývalými manželmi (článok 220 ods. 3, články 221, 223 a článok 301 ods. 11 Občianskeho zákonníka, článok 1280 súdneho poriadku), povinnosti výživy, vzdelávania a odbornej prípravy voči deťom, a to vrátane konania medzi otcom a matkou podľa článku 203a Občianskeho zákonníka, a v prípade zákonnej vyživovacej povinnosti medzi predkami a potomkami (článok 203b Občianskeho zákonníka).

Napokon trestný zákonník obsahuje článok týkajúci sa opustenia rodiny (článok 391a trestného zákonníka), ktorý umožňuje sťahť akúkoľvek osobu, ktorej bola súdom uložená povinnosť platiť výživné a ktorá ho viac ako dva mesiace zámerne neplatila.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premĺčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom dĺžnístve.

V článku 2277 Občianskeho zákonníka je stanovené, že nedoplatky výživného sa premĺčujú po piatich rokoch.

Výživné priznané súdmi sa premĺčuje po desiatich rokoch (článok 2262a Občianskeho zákonníka).

Plynutie tejto lehoty sa pozastavuje medzi manželmi počas trvania manželstva (článok 2253 Občianskeho zákonníka) a prerušuje dorúčením súdneho predvolania, platobného príkazu alebo exekučného príkazu (články 2244 a 2248 Občianskeho zákonníka), ako aj zákonným podaním osoby oprávnenej na výživné a platbou dlžníka.

Podľa článkov 7 a 8 zákona o záložnom práve zo 16. decembra 1851 je dlžník v zásade povinný splniť svoje záväzky do výšky celého svojho majetku.

Podľa článku 1408 súdneho poriadku sa však na uspokojenie nároku osoby oprávnenej na výživné nemôže použiť určitý hmotný osobný majetok nevyhnutný pre každodenný život dlžníka a jeho rodiny, pre výkon jeho povolania alebo pokračovanie odbornej prípravy alebo štúdia dlžníka alebo nezaopatrených detí žijúcich s ním v spoločnej domácnosti.

Podľa článku 1409 ods. 1 súdneho poriadku je príjem zo zamestnania a iných činností čiastočne vyňatý z postúpenia a exekúcie.

V článku 1412 súdneho poriadku je však stanovené, po prvé, že pravidlo oslobodenia od exekúcie sa nemôže uplatňovať proti osobe oprávnenej na výživné, a po druhé, že táto osoba má absolútnu prednosť pred ďalšími veriteľmi dlžníka. Ak sa však uplatní postúpenie príjmov voči osobe, ktorej príjmy už boli v dôsledku dlhov postúpené alebo obstarané, súd môže zväziť celkovú situáciu dlžníka a potreby jeho veriteľov, najmä pokiaľ ide o výživné, a rozdeliť postúpené alebo obstarané sumy rovnomerne medzi týchto veriteľov (článok 1390a piaty pododsek súdneho poriadku).

Dlžníci, ktorí sú nesolventní, majú nárok na kolektívne vyrovnanie dlhov (článok 1675/2 a nasledujúce články súdneho poriadku). V súvislosti s takýmto vyrovnaním môže súd prípadne rozhodnúť o odpustení dlhov vrátane nedoplatkov výživného, nie však výživného ako celku.

Platby výživného splatného v budúcnosti je možné zabezpečiť prikázaním budúcich pohľadávok (článok 1494 druhý pododsek súdneho poriadku).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Ak sa osobe oprávnenej na výživné nedarí dosiahnuť jeho vyplácanie napriek uvedeným prostriedkom, môže sa obrátiť na oddelenie pohľadávok na výživné (*Service des créances alimentaires*) v rámci Federálneho verejného odboru pre financie (*Service Public Fédéral Finances*), ktoré je zodpovedné za priznávanie záloh na jednu alebo viac konkrétnych splátok výživného a za vyberanie alebo vymáhanie priznaných záloh, ako aj zostatku a nedoplatkov dlžného výživného, ktoré má platiť dlžník.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovacia povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Oddelenie pohľadávok na výživné môže zastúpiť dlžníka a vyplatiť namiesto neho výživné alebo časť výživného. Oddelenie od dlžníka požaduje, aby súčasne platil výživné aj nedoplatky. Dlžník vyplatí sumu výživného oddeleniu dobrovoľne, alebo sa pristúpi k jej vymáhaniu. V prípade vymáhania sa výsledok, samozrejme, nedá zaručiť. Závisí od finančnej situácie dlžníka.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Ústredným orgánom, ktorý bol zriadený podľa Newyorského dohovoru z 20. júna 1956 o vymáhaní výživného v cudzine, nariadenia Rady č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti a Haagskeho dohovoru z 23. novembra 2007 o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny, je:

Service public fédéral Justice (Federálne ministerstvo spravodlivosti)

Service de coopération judiciaire internationale en matière civile (Oddelenie medzinárodnej justičnej spolupráce v občianskych veciach)

Boulevard de Waterloo, 115

1000 Bruxelles

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Osoba, ktorá si uplatňuje nárok na výživné, alebo jej právny poradca sa môže obrátiť na toto oddelenie prostredníctvom pošty, telefonicky [+32 (0)2 542 65 11], faxom [+32 (0)2 542 70 06] alebo e-mailom ([✉ aliments@just.fgov.be](mailto:aliments@just.fgov.be) alebo [✉ alimentatie@just.fgov.be](mailto:alimentatie@just.fgov.be)).

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Osoba, ktorá si uplatňuje nárok na výživné a má pobyt v inej krajine ako Belgicko, sa musí obrátiť na ústredný orgán svojej krajiny poverený plnením uvedených dohovorov alebo nariadenia. Nemôže sa obrátiť priamo na orgán alebo úrad v Belgicku.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Odpoveď je záporná (pozri odpoveď na predchádzajúcu otázku).

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ak sa návrh predloží ústrednému orgánu, ten po overení miesta pobytu dlžníka a/alebo polohy jeho majetku v Belgicku postúpi vec miestne príslušnému úradu pre právnu pomoc v závislosti od zistených skutočností. Ak sa návrh na výživné na dieťa predloží prostredníctvom ústredných orgánov, právna pomoc sa poskytne bez zisťovania zdrojov príjemcu. Pomoc zahŕňa náklady na právneho zástupcu a trovy konania.

V ostatných prípadoch by sa podľa smernice 2002/8/ES navrhovateľ požadujúci právnu pomoc mal obrátiť na ústredný orgán.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Základnou úlohou ústredného orgánu je poskytovať informácie o uplatňovaní nariadenia v jeho domovskom právnom poriadku a v dožiadanom štáte.

Ústredný orgán má zdroje, ktoré mu umožňujú priamo alebo nepriamo lokalizovať osobu povinnú hradiť výživné alebo osobu oprávnenú na výživné a získavať príslušné informácie o príjme a/alebo majetku týchto osôb.

Súčasne so súdnym konaním sa vynakladá úsilie o dosiahnutie mimosúdneho urovnania výmenou informácií oboch strán, predovšetkým pokiaľ ide o dožiadajúcu stranu, počas vypočutia súdnymi orgánmi. Ústredný orgán v prípade potreby podniká následné kroky na podporu neprerušeneho výkonu rozhodnutí o určení výživného.

Ústredný orgán môže pomáhať pri zhromažďovaní listinných dôkazov a pri odovzdávaní a doručovaní dokumentov poskytovaním informácií o ustanoveniach príslušných domácich zákonov a o pravidlách vykonávania platných medzinárodných dokumentov.

Na základe právomoci, ktorú ústredný orgán zverí zástupcovi navrhovateľa pred belgickými súdmi, je možné prijať potrebné predbežné opatrenia na zabezpečenie úspechu posudzovaného návrhu na určenie výživného.

Ústredný orgán môže v prípade potreby poskytnúť žiadajúcej strane informácie o postupoch určenia otcovstva dieťaťa, pokiaľ ide o údajného otca.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [✉ Vaša Európa](#).

Privítame vašu [✉ spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 17/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Bulharsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Vyživovacia povinnosť je povinnosť jedného rodinného príslušníka poskytovať inému rodinnému príslušníkovi prostriedky na živobytie. Ide o zákonnú povinnosť, teda uplatňuje sa všeobecne zo zákona na základe určitých kritérií, nie na základe dohody medzi účastníkmi. Vzťahuje sa na konkrétnu osobu a končí smrťou osoby, ktorá má na ňu nárok.

Osoba má nárok na výživné len vtedy, keď nie je schopná pracovať a nemá prostriedky na živobytie.

O výživné môže žiadať osoba, ktorá naň má nárok, od týchto osôb v tomto poradí: manžel alebo bývalý manžel, deti, rodičia, vnúčatá a pravnúčatá, súrodenci, starí rodičia a predkovia. Ak osoba, ktorá je prvá v poradí, nemôže platiť výživné, bude ho platiť osoba, ktorá je ďalšia v poradí.

Keď je osoba povinná vyživovať viacero ďalších osôb, výživné sa vypláca v tomto poradí (s vylúčením osôb, ktoré sú v zozname ďalej): deti, manžel alebo bývalý manžel, rodičia, vnúčatá a pravnúčatá, súrodenci, starí rodičia a predkovia.

V prípade rozvodu má nárok na výživné iba manžel, ktorý rozvod nezavinil.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Rodičia musia platiť výživné na maloleté deti do veku 18 rokov bez ohľadu na to, či sú schopné pracovať alebo či majú prostriedky na vlastné živobytie. V prípade starších detí musia rodičia platiť výživné, ak deti nie sú schopné zabezpečiť si živobytie z vlastných príjmov alebo z vlastného majetku, keď študujú na strednej škole (do veku 20 rokov) alebo na vysokej škole (do veku 25 rokov), ale iba v prípade, že platenie výživného nespôsobuje rodičom mimoriadne ťažkosti.

Dospelaj osobe sa výživné vypláca iba vtedy, keď nie je schopná pracovať a nedokáže vyžiť z vlastného majetku.

Výživné na bývalého manžela sa platí počas maximálne troch rokov od skončenia manželstva, pokiaľ sa účastníci nedohodli na dlhšom období, a jeho vyplácanie sa skončí, keď manžel dostávajúci výživné znova uzavrie manželstvo. Súd môže toto obdobie predĺžiť, ak sa príjemca výživného nachádza v mimoriadne ťažkej životnej situácii a platiteľ výživného môže výživné zaplatiť bez mimoriadnych ťažkostí.

Každá osoba si môže uplatniť nárok na výživné nielen s okamžitou účinnosťou, ale aj retroaktívne, a to až do jedného roka pred podaním žiadosti.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Žaloby o určenie výživného sa podávajú na súde bez ohľadu na ich povahu, výšku výživného, osobu, ktorá oň žiada, a osobu, od ktorej sa žiada. Vecne príslušný je okresný súd (*rayonen sad*). Miestne príslušným je súd v mieste pobytu navrhovateľa alebo odporcu, pričom navrhovateľ si môže vybrať, čo uprednostňuje. Konanie prebieha podľa Občianskeho súdneho poriadku. Samostatný návrh na určenie výživného sa skúma v rámci skráteného súdneho konania, t. j. v kratšom časovom harmonograme.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Žalobu o určenie výživného na maloleté deti podáva rodič s rodičovskými právami alebo poručník.

Žaloby o určenie na výživného na maloleté deti vo veku 14 až 18 rokov podáva samotné dieťa s vedomím a súhlasom rodiča s rodičovskými právami alebo poručníka.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

V súlade s pravidlami ustanovenými v Kódexe medzinárodného práva súkromného (*KMChP*), dvostrannými medzinárodnými zmluvami alebo nariadením Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti sa v relevantných prípadoch určuje súd s medzinárodnou právomocou.

Ak sa návrh na určenie výšky výživného týka manželov, t. j. podáva sa v rámci návrhu na rozvod manželstva, podľa Kódexu medzinárodného práva súkromného sú vo veci návrhov na určenie výšky výživného a návrhov na rozvod manželstva príslušné konať bulharské súdy, ak je jeden z manželov bulharský štátny príslušník alebo má v Bulharsku obvyklý pobyt. Vecami týkajúcimi sa výživného na bývalého manžela sa zaoberajú súdy príslušné na konanie o rozvode manželstva. Bulharské súdy sú príslušné vo veciach výživného, ak je navrhovateľ bulharský štátny príslušník alebo má v Bulharsku obvyklý pobyt.

V týchto prípadoch sa uplatňuje bulharské právo tak, ako je uvedené v otázkach č. 18, 19 a 20.

Ak sa zistí, že bulharský súd má medzinárodnú právomoc, vecne príslušným je okresný súd. Miestne príslušným je súd v mieste pobytu navrhovateľa alebo odporcu, pričom navrhovateľ si môže vybrať, čo uprednostňuje.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Žaloby o určenie výživného sa podávajú na súde bez ohľadu na ich povahu, výšku výživného, osobu, ktorá oň žiada, a osobu, od ktorej sa žiada. Zapojenie advokáta je nepovinné.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Navrhovatelia vo veciach výživného sú oslobodení od štátnych poplatkov. Keď súd vyhovie žalobe o určenie výživného, nariadi odporcovi uhradiť štátne poplatky a trovy konania, ktoré vznikli navrhovateľovi.

Štátne poplatky sa účtujú iba v prípadoch, keď je navrhovateľom dlžník výživného, ktorý žiada o zníženie výšky výživného.

Vo veciach výživného nie je nutné právne zastúpenie.

Účastníci konania môžu získať právnu pomoc podľa zvyčajných podmienok jej poskytovania. Tieto podmienky sú stanovené v zákone o právnej pomoci (*Zakon za Pravnata Pomosh*).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výška výživného sa stanovuje podľa potrieb oprávnenej osoby a možností povinnej osoby. Minimálna výška výživného rodiča voči maloletým deťom zodpovedá štvrtine minimálnej mzdy stanovenej Radou ministrov (v roku 2019 predstavovala minimálna výška výživného na maloleté dieťa 140 BGN). Výšku výživného stanovuje súd podľa potrieb detí a prostriedkov rodiča.

Na žiadosť rodiča môže súd rozhodnúť o prídavku k výživnému určenom na pokrytie výlučných potrieb dieťaťa, a to do výšky, ktorú môže rodič platiť bez mimoriadnych ťažkostí. Na žiadosť účastníka sa rozhodnutie o výživnom môže zmeniť alebo zrušiť, ak sa zmenia okolnosti. Každá zmena sa musí vykonať aj prostredníctvom súdov.

Výživné sa vypláca mesačne. V prípade omeškania sa uplatňujú zákonné úroky.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa vypláca osobne oprávnenej osobe. V prípade maloletých detí vo veku 14 až 18 rokov sa vypláca priamo im, ale s vedomím a súhlasom rodičov s rodičovskými právami.

Výživné na maloleté deti do veku 14 rokov sa vypláca prostredníctvom rodiča s rodičovskými právami alebo poručníka.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Výživné sa vypláca mesačne. V prípade omeškania sa uplatňujú zákonné úroky.

Právoplatné rozhodnutia súdu, ktoré sa stali vykonateľnými, sa vykonávajú za podmienok a podľa postupov stanovených v občianskom súdnom poriadku (*Grazhdanski Protsestualen Kodeks*).

V prípadoch ustanovených v článku 183 trestného zákonníka (*Nakazatelen kodeks*) predstavuje neplatenie výživného trestný čin.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premičacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Výkon rozhodnutia uskutočňujú štátni alebo súkromní súdni exekútori, podľa výberu oprávnenej osoby.

Štátni súdni exekútori sú zamestnancami oddelenia okresného súdu (*rayonen sad*) pre výkon rozhodnutí a ich oblasť pôsobnosti zodpovedá miestnej príslušnosti súdu.

Súkromní súdni exekútori pôsobia v rámci miestnej príslušnosti krajského súdu (*okrazhen sad*).

Podľa článku 149 zákona o rodine je najdlhším obdobím, za ktoré si možno retroaktívne uplatniť nárok na výživné, jeden rok pred podaním návrhu. Keď sa rozhodnutím súdu stanoví existencia a výška vyživovacej povinnosti, táto povinnosť bude trvať dovtedy, kým nezanikne podľa všeobecných pravidiel uplatniteľných na premičanie: články 110 až 120 zákona o záväzkoch a zmluvách (*Zakon za zadalzhenyata i dogovorite*).

Pozri časť Výkon rozhodnutí.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V zákone o ochrane detí (*Zakon za Zakrila na Deteto*) sa stanovuje niekoľko ochranných opatrení vrátane informovania detí a rodičov o ich právach a povinnostiach a zabezpečenia právnej pomoci poskytovanej štátom. Podľa článku 15 zákona o ochrane detí majú deti nárok na právnu pomoc a odvolanie vo všetkých konaniach týkajúcich sa ich práv a záujmov. Právnu pomoc poskytuje Národný úrad pre právnu pomoc.

V zákone o advokátske (*Zakon za Advokaturata*) sa výslovne stanovuje, že bulharský advokát alebo advokát z EÚ môže poskytovať bezplatnú právnu pomoc a poradenstvo osobám, ktoré majú nárok na výživné. V takom prípade, ak bolo protistrane nariadené zaplatiť trovy konania, si advokát môže uplatniť nárok na odmenu, ktorú stanoví súd.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Ak sa v konaní o výkon rozhodnutia zistí, že jednotlivec, ktorý dlhuje výživné, nemá príjem a nevlastní žiadny majetok, stanovené výživné vypláca za tohto jednotlivca štát podľa podmienok a postupov stanovených v nariadení vydanom Radou ministrov. V takom prípade štát vypláca výživné stanovené v rozhodnutí súdu až do maximálnej výšky, ktorá sa každoročne stanovuje v zákone o štátnom rozpočte Bulharskej republiky (*Zakon za darzhavniya byudzhet na Republika Balgaria*).

V rámci postupu sociálnej pomoci sa štát stará o ľudí v núdzi, keď neexistuje osoba povinná vyplácať výživné podľa zákona alebo osoba schopná vyplácať výživné.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Áno, v súlade s postupom stanoveným v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Bulharská republika je takisto zmluvnou stranou niekoľkých zmlúv o vzájomnej právnej pomoci s rôznymi krajinami, z ktorých niektoré nie sú členskými štátmi EÚ. Ústredným orgánom podľa týchto zmlúv je ministerstvo spravodlivosti, ktoré v tejto funkcii poskytuje pomoc na žiadosť jednotlivcov.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Ústredným orgánom je ministerstvo spravodlivosti. Možno sa naň obrátiť na adrese:

Ministerstvo spravodlivosti

Ul. Slavyanska 1

1040 Sofia

Bulharsko

Telefón: (+359 2) 9237555

Fax: (+359 2) 9870098

Kontaktná osoba:

E_Gyurova@justice.government.bg

M_Parvanova@justice.government.bg

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Áno, v súlade s postupom stanoveným v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Ak sa žiadateľ nachádza v krajine, s ktorou Bulharská republika uzavrela zmluvu o vzájomnej právnej pomoci, môže požiadať o pomoc ministerstvo spravodlivosti ako ústredný orgán podľa tejto zmluvy.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

V súlade s postupom stanoveným v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti alebo postupom stanoveným v príslušnej zmluve o vzájomnej právnej pomoci.

Kontaktné údaje ministerstva spravodlivosti ako ústredného orgánu nájdete vyššie.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, Bulharská republika je viazaná Haagskym protokolom z roku 2007.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Pozri odpoveď vyššie.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Príslušné pravidlá sú stanovené v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti a v článkoch 627a až 627c Občianskeho súdneho poriadku (účinný od 18. júna 2011).

Ak bolo rozhodnutie vydané v členskom štáte viazanom Haagskym protokolom z roku 2007, žiadosť o výkon rozhodnutia na základe dokumentov uvedených v článku 20 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 sa podáva na krajskom súde v mieste trvalého bydliska povinného alebo v mieste plnenia povinnosti. Krajský súd môže zamietnuť alebo pozastaviť výkon rozhodnutia v zmysle článku 41 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009.

Žiadosť o vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia alebo iného aktu vydaného v členskom štáte EÚ, ktorý nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, sa podáva na krajskom súde v mieste trvalého bydliska povinného alebo v mieste plnenia povinnosti. Kópia žiadosti, ktorá sa má doručiť povinnému, sa nepredkladá. Súd preskúma žiadosť bez prítomnosti verejnosti. V príkaze, ktorým súd vyhovie žiadosti, súd stanoví lehotu na podanie odvolania podľa článku 32 ods. 5 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009. Predbežný výkon príkazu, ktorým súd vyhovel žiadosti, nemusí byť nariadený. V príkaze, ktorým súd vyhovie žiadosti, súd takisto vydá rozhodnutie o požadovaných predbežných a preventívnych opatreniach. Príkaz má silu rozhodnutia v konaní. Príkaz

podlieha odvolaniu vo faktických alebo v právnych otázkach na odvolacom súde v Sofii (*Sofiyski apelativen sad*) za podmienok a podľa postupov stanovených v článku 32 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009. Rozhodnutie odvolacieho súdu v Sofii podlieha odvolaniu v právnych otázkach len na Najvyššom kasačnom súde.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Došlo k zmenám v počte a štruktúre zamestnancov Riaditeľstva pre medzinárodnú právnu ochranu detí a medzinárodné osvojenia, ktorého úlohy zahŕňajú vykonávanie činností zverených ministerstvu spravodlivosti ako ústrednému orgánu podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Tomuto riaditeľstvu boli zverené právomoci komunikovať pri spracúvaní žiadostí z členských štátov EÚ týkajúcich sa vyživovacej povinnosti podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 s Generálnym riaditeľstvom pre evidenciu obyvateľov a správne služby (GRAO) ministerstva pre regionálny rozvoj a verejné práce, s Národným finančným úradom a Národným úradom pre právnu pomoc.

Táto webová stránka je súčasťou portálu Vaša Európa.

Privítame vašu spätnú väzbu, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 17/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Česká republika

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Pod pojmom výživné sa rozumie súhrn toho, čo poskytuje jedna osoba druhej preto, aby uspokojovala všetky jej odôvodnené potreby. Kľúčovým predpokladom na vznik a trvanie vyživovacej povinnosti podľa občianskeho zákonníka je existencia rodinnoprávneho alebo podobného pomeru, či už manželského, exmanželského, alebo príbuzenského v priamom rade, či pomeru registrovaných partnerov, alebo bývalých registrovaných partnerov rovnakého pohlavia.

Občiansky zákonník upravuje okruhy osôb, ktoré sú povinné a oprávnené v súvislosti s výživným:

výživné medzi manželmi: Vzniká uzatvorením manželstva a končí sa jeho zánikom. Manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť v rozsahu, ktorý obom zabezpečuje rovnakú hmotnú a kultúrnu úroveň, plynú z rovnosti postavenia muža a ženy v manželstve. Vyživovacia povinnosť medzi manželmi predchádza vyživovacej povinnosti dieťaťa aj rodičov.

výživné medzi rozvedenými manželmi: Vzniká, ak sa jeden z rozvedených manželov nie je schopný sám ďalej živiť a táto neschopnosť má pôvod v súvislosti s manželstvom a ak je to možné od bývalého manžela spravodlivo požadovať, predovšetkým s ohľadom na vek alebo zdravotný stav rozvedeného manžela v čase rozvodu alebo skončenia starostlivosti o spoločné dieťa rozvedených manželov. Zaniká sobášom oprávneného alebo uplynutím obdobia, na ktoré bolo výživné medzi rozvedenými manželmi stanovené (max. 3 roky).

výživné medzi rodičmi a deťmi: Vzniká narodením dieťaťa a končí sa, keď je dieťa schopné samo sa živiť alebo vyživovacia povinnosť prejde na iného (napr. sobášom alebo zapretím otcovstva). Na účely stanovenia rozsahu výživného platí, že životná úroveň dieťaťa má byť v zásade zhodná so životnou úrovňou rodičov. Aj dieťa je povinné zaistiť rodičom slušnú výživu podľa svojich možností, životná úroveň rodičov potom nemusí byť zhodná so životnou úrovňou dieťaťa.

výživné medzi potomkami a predkami: Vzniká medzi predkami a potomkami. Vyživovacia povinnosť rodičov voči dieťaťu predchádza vyživovacej povinnosti starých rodičov a ďalších predkov voči dieťaťu. Vzdialenejší príbuzní majú vyživovaciu povinnosť, len ak ju nemôžu plniť bližší príbuzní.

výživné a zabezpečenie úhrady niektorých nákladov nevydatej matke: Vzniká, pokiaľ matka dieťaťa nie je vydatá za otca dieťaťa. Otec jej v takom prípade poskytne výživné počas obdobia dvoch rokov od narodenia dieťaťa a prispieje jej v primeranom rozsahu na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom.

Vyživovacia povinnosť je ďalej upravená zákonom o registrovanom partnerstve. Ten upravuje:

vzájomnú vyživovaciu povinnosť medzi partnermi. Rozsah vyživovacej povinnosti sa stanoví tak, aby hmotná a kultúrna úroveň oboch partnerov bola v zásade rovnaká;

vyživovaciu povinnosť po zrušení partnerského spoluzitia - bývalý partner, ktorý nie je schopný sa sám živiť, môže žiadať od bývalého partnera, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Pokiaľ bola jednému z bývalých partnerov, ktorý sa na trvalom rozvrate spoločného vzťahu nepodieľal, zrušením partnerského vzťahu spôsobená závažná ujma, môže mu byť na dobu troch rokov od zrušenia partnerského spoluzitia priznané výživné v rovnakom rozsahu, v akom by vznikla vyživovacia povinnosť v prípade, že by partnerské spoluzitie nebolo zrušené.

Vyživovacia povinnosť jednej osoby voči druhej osobe je stanovená zákonom a je neprevoditeľná, nezastupiteľná a nie je možné sa jej vopred vzdať. Jedným z predpokladov na priznanie výživného oprávnenému, ktorý sa uplatní vo všetkých prípadoch plnenia vyživovacieho záväzku, je súlad s dobrými mravmi.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Výživné možno priznať, pokiaľ oprávnený nie je reálne schopný živiť sa sám. Schopnosť samostatne sa živiť býva tradične interpretovaná extenzívne ako schopnosť samostatne uspokojovať všetky potreby (hmotné, kultúrne a pod.). Pokiaľ sa dieťa nemôže živiť samo a je odkázané na výživu povinného, vyživovacia povinnosť nezaniká ani po dosiahnutí plnoletosti (napr. ak dieťa pokračuje v štúdiu), vo výnimočných prípadoch môže vyživovacia povinnosť trvať po celú dobu života dieťaťa a rodičov (napr. ak z dôvodu plnej invalidity dieťa nikdy nenadobudne schopnosť živiť sa samostatne). Naopak, vyživovacia

povinnosť môže zaniknúť aj pred dosiahnutím plnoletosti, pokiaľ dieťa nadobudne schopnosť samostatne sa živiť skôr. Nie je teda stanovený žiadny konkrétny vekový limit.

Dosiahnutie plnoletosti má význam z hľadiska procesného (napr. o výživnom pre maloleté dieťa môže súd rozhodnúť aj bez návrhu, výživné pre plnoleté deti, naopak, súd upraví len na základe návrhu).

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

O výživnom rozhoduje výhradne súd, a to na základe návrhu, pričom o výživnom pre maloleté dieťa môžu súd rozhodnúť aj bez návrhu.

Návrh musí okrem všeobecných náležitostí obsahovať meno, priezvisko a bydlisko účastníkov, opis rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, na ktoré sa navrhovateľ odvoláva, a musí z neho byť predovšetkým zrejmé, čo navrhovateľ žiada.

Návrh sa musí podať na miestne príslušnom súde. Pozri otázku č. 5.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Rodič, ktorý sa o dieťa stará, má právo v mene dieťaťa žiadať o výživné voči druhému rodičovi. Rovnako tak môže v mene dieťaťa vystupovať jeho poručník, prípadne opatrovník. Pokiaľ sa dieťa stane spôsobilým právne konať, musí žiadosť o výživné voči povinnej osobe podať vo svojom mene.

Podat' žiadosť v mene príbuzného nie je možné s výnimkou prípadov, keď osoba nie je spôsobilá právne konať a súd osobe ustanoví opatrovníka spomedzi príbuzných.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Medzinárodná príslušnosť (právomoc) ku konaniu vo veciach vyživovacej povinnosti sa posúdi podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti („nariadenie o vyživovacej povinnosti“): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1409302593149&uri=CELEX:02009R0004-20130701>. Týmto nariadením nie je dotknuté uplatňovanie medzinárodných zmlúv, ktorých zmluvnou stranou je Česká republika a ktoré sa týkajú oblastí upravených nariadením o vyživovacej povinnosti. Tieto zmluvy sa však uplatnia len vo vzťahu k nečlenským štátom Európskej únie (ide najmä o dvojstranné zmluvy o právnej pomoci uzatvorené s nečlenskými štátmi Európskej únie alebo o Dohovor o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, Lugano 30. 10. 2007, vo vzťahu k Nórsku, Švajčiarsku alebo Islandu); vo vzájomných vzťahoch členských štátov Európskej únie má pred medzinárodnými zmluvami prednosť nariadenie o vyživovacej povinnosti.

V Českej republike v konaní vo veciach vyživovacej povinnosti rozhodujú v prvom stupni okresné sudy.

Miestna príslušnosť je upravená predovšetkým v nariadení o vyživovacej povinnosti, ktoré sa uplatní prednostne pred českou právnou úpravou. Podľa čl. 3 nariadenia o vyživovacej povinnosti sa navrhovateľ (žalobca) môže podľa svojho výberu obrátiť na súd

- a) v mieste obvyklého pobytu odporcu (žalovaného) alebo
- b) v mieste obvyklého pobytu oprávneného.

Prípadne môže na základe uplatnenia čl. 3 písm. c) a d) nariadenia o vyživovacej povinnosti v Českej republike začať konanie pred súdom, ktorý je príslušný viesť konanie o určenie otcovstva, či pred súdom príslušným viesť konanie o rodičovskej zodpovednosti, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

Podľa čl. 5 nariadenia o vyživovacej povinnosti je príslušnosť súdu vzniká aj tak, že sa žalovaný zúčastní na konaní a najneskôr pri svojom prvom úkone nebude namietat nepríslušnosť súdu.

Pravidlá českej právnej úpravy na určenie miestnej príslušnosti, ktoré sa však uplatnia len v prípade, že sa neuplatnia pravidlá o miestnej príslušnosti podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti (t. j. napr. v prípade, že medzinárodná príslušnosť súdov Českej republiky je založená čl. 6 a 7 nariadenia o vyživovacej povinnosti – subsidiárna právomoc, forum necessitatis – alebo na medzinárodnej zmluve s nečlenským štátom EÚ), sú tieto: Na konanie vo veciach výživného na maloleté dieťa je príslušný všeobecný súd maloletého dieťaťa, t. j. súd, v obvode ktorého má maloleté dieťa na základe dohody rodičov alebo rozhodnutia súdu, prípadne iných rozhodujúcich skutočností, svoje bydlisko. V ostatných prípadoch je príslušným súdom všeobecný súd žalovaného. Všeobecným súdom fyzickej osoby je okresný súd, v obvode ktorého má svoje bydlisko, a ak ho nemá, potom je to súd, v obvode ktorého sa zdržiava. Bydliskom sa rozumie miesto, kde osoba býva s úmyslom trvalo sa tam zdržovať (nie je vylúčené, aby takých miest bolo niekoľko, potom sú všeobecným súdom všetky tieto sudy). Ak žalovaný, ktorý je štátnym občanom Českej republiky, nemá všeobecný súd vôbec alebo ho nemá v Českej republike, je príslušným súd, v obvode ktorého mal v Českej republike posledné známe bydlisko. Proti tomu, kto nemá iný príslušný súd v Českej republike, je možné uplatniť majetkové práva pred súdom, v obvode ktorého má majetok.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Zákon nevyžaduje, aby bol navrhovateľ zastúpený. Navrhovateľ sa však môže rozhodnúť nechať sa pred súdom zastupovať na základe plnomocenstva zástupcom, ktorého si zvolí, napr. advokátom.

Fyzická osoba, ktorá nemôže pred súdom konať samostatne, musí byť zastúpená zákonným zástupcom alebo opatrovníkom. Zákonným zástupcom sú v prípade maloletého dieťaťa jeho rodičia.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Konania vo veciach vzájomnej vyživovacej povinnosti rodičov a detí sú úplne oslobodené od súdnych poplatkov. V ostatných konaniach o určenie výživného vrátane jeho zvýšenia je od súdnych poplatkov oslobodený navrhovateľ. Uvedené oslobodenia sa vzťahujú aj na konania o výkone rozhodnutia či exekučné konania.

Ak sa navrhovateľ nechá zastupovať advokátom, musí mu – pokiaľ sa nedohodnú inak – uhradiť odmenu v súlade so sadzovníkom advokátskych poplatkov (na stiahnutie v anglickom jazyku na webovej lokalite Českej advokátskej komory: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>). Ak to odôvodňujú sociálne a majetkové pomery navrhovateľa a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, súd mu môže bezplatne alebo za zníženú odmenu ustanoviť zástupcu, pokiaľ je to nevyhnutne potrebné na ochranu jeho záujmov; za určitých podmienok bude za takéhoto zástupcu ustanovený advokát.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výživné sa plní predovšetkým v peniazoch – v pravidelne sa opakujúcich mesačných platbách, splatných vždy na mesiac dopredu (pokiaľ súd nerozhodne inak alebo sa oprávnený s povinným nedohodne inak), avšak môže sa realizovať aj inou formou, napríklad poskytovaním bývania, v naturáliách a pod.

Rozsah vyživovacej povinnosti k dieťaťu je okrem podmienok na strane povinného rodiča určený aj majetkovými pomermi a odôvodnenými potrebami dieťaťa, ktoré závisia najmä od jeho veku a zdravotného stavu. Ďalej sa prihliada na to, akým spôsobom sa dieťa pripravuje na svoje budúce povolanie, na mimoškolské aktivity, koničky a pod. Platí však, že životná úroveň dieťaťa má byť zhodná so životnou úrovňou rodičov. Ak to majetkové pomery povinnej osoby pripúšťajú, môže sa za odôvodnené potreby dieťaťa považovať aj tvorba úspor. Pri určení vyživovacej povinnosti rodičov sa prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará.

Výživné medzi manželmi sa prizná v rozsahu, ktorý oboj zabezpečuje rovnakú hmotnú a kultúrnu úroveň, vyplýva z rovnosti postavenia muža a ženy v manželstve.

Výživné medzi rozvedenými manželmi sa prizná pod podmienkou, že rozvedený manžel nie je schopný sa sám živiť a táto neschopnosť má svoj pôvod v manželstve alebo v súvislosti s ním a ak je to možné od bývalého manžela spravodlivo požadovať, predovšetkým s ohľadom na vek alebo zdravotný stav rozvedeného manžela v čase rozvodu alebo skončenia starostlivosti o spoločné dieťa rozvedených manželov. Pri rozhodovaní o jeho výške sa berie do úvahy, ako dlho rozvedené manželstvo trvalo a ďalšie zákonom stanovené predpoklady.

Výživné sa tehotnej matke prizná v rozsahu náhrady nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom v primeranom rozsahu.

Výživné registrovaného partnera určí súd na základe návrhu, pričom prihliadne na starostlivosť o spoločnú domácnosť. Rozsah vyživovacej povinnosti sa stanoví tak, aby hmotná a kultúrna úroveň oboch partnerov bola v zásade rovnaká.

Vyživovacia povinnosť po zrušení partnerského spolužitia osôb rovnakého pohlavia môže byť určená na návrh bývalého partnera, ktorý nie je schopný sa sám živiť. Ten môže žiadať od bývalého partnera, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Ak sa nedohodnú, rozhodne o výživnom súd na návrh niektorého z nich. Bývalému partnerovi, ktorý sa na trvalom rozvrate spoločného vzťahu nepodíelal a ktorému bola zrušením partnerského vzťahu spôsobená závažná ujma, môže súd priznať proti druhému bývalému partnerovi až na dobu troch rokov od zrušenia partnerského spolužitia výživné v rovnakom rozsahu, v akom by vznikla vyživovacia povinnosť v prípade, že by partnerské spolužitie nebolo zrušené.

České právo nepozná tzv. objektivizáciu výživného pomocou tabuliek, percent a pod. ani inštitút minimálneho či maximálneho výživného. Súd pri svojom rozhodovaní zohľadňuje jedinečnosť každého konkrétneho prípadu, napr. možnosť viacerých vyživovacích povinností, zvýšené náklady zdravotne postihnutého dieťaťa a pod. Existujú len odporúčajúce tabuľky ministerstva spravodlivosti: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>.

Rozhodnutia súdu o výživnom sa vydávajú s výhradou zmeny pomerov. Je ich teda možné zmeniť, pokiaľ sa podstatne zmenia pomery oprávneného alebo povinného.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa platí v pravidelných mesačne sa opakujúcich dávkach, ktoré sú splatné vždy na mesiac dopredu, pokiaľ súd nerozhodne inak alebo sa osoba výživou povinná nedohodla s oprávnenou osobou inak. V prípadoch hodných osobitného zreteľa (napr. povinný rodič má len sezónne príjmy, značne riskantné podnikanie a pod.) môže súd rozhodnúť o povinnosti zložiť peňažnú sumu (zálohu) na výživné splatné v budúcnosti. Súd potom vykoná ďalšie opatrenia, aby z tejto zálohy boli dieťaťu vyplácané jednotlivé splátky zodpovedajúce mesačnému výživnému. Výživné je potrebné platiť buď priamo oprávnenej osobe, alebo tomu, kto sa o takúto osobu stará.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Podľa českej právnej úpravy je možné podať návrh príslušnému súdu na súdny výkon rozhodnutia alebo sa obrátiť na súdneho exekútora s návrhom na začatie exekučného konania. Všeobecne k súdnemu výkonu rozhodnutia alebo k exekúcii (vrátane informácií o náležitostiach návrhu) pozri informačný list „Postupy pri vymáhaní súdneho rozhodnutia“. Nižšie sú uvedené len niektoré osobitosti týkajúce sa vymáhania výživného.

Súdny výkon rozhodnutia

Nariadiť a uskutočniť výkon rozhodnutia o výživnom pre maloleté dieťa je príslušný všeobecný súd maloletého (pre vymedzenie všeobecného súdu maloletého pozri odpoveď na otázku č. 5). Pri ostatných druhoch vyživovacej povinnosti vrátane výživného na plnoleté deti je to všeobecný súd povinného (pre vymedzenie všeobecného súdu povinného pozri odpoveď na otázku č. 5).

Ak ide o vymáhanie výživného pre maloleté dieťa, poskytne súd na žiadosť účastníka pomoc pri zisťovaní bydliska povinného. Navyše môže súd oprávnenému pred nariadením výkonu rozhodnutia poskytnúť aj ďalšiu súčinnosť – napr. vyžiadanim od povinného, či a od koho poberá mzdu alebo iný pravidelný príjem, prípadne v ktorej banke alebo platobnej inštitúcii má svoje účty a aké sú čísla týchto účtov, alebo vyzvaním povinného na zaslanie vyhlásenia o majetku. Túto súčinnosť môže súd poskytnúť aj v prípade iných druhov vyživovacej povinnosti, ako je výživné pre maloleté dieťa.

Exekučné konanie

S návrhom na začatie exekučného konania je možné sa obrátiť na ktoréhokoľvek českého exekútora. Zoznam exekútorov je dostupný na webovej lokalite Exekútorskej komory Českej republiky: <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. Pri vymáhaní výživného na maloleté dieťa nemá exekútor právo žiadať od oprávneného primeranú zálohu na náklady exekúcie. Jedným z možných spôsobov exekúcie, ak sa vymáha výživné na maloleté dieťa, je pozastavenie vodičského oprávnenia povinného.

Ak nedochádza k plneniu vyživovacej povinnosti, je možné okrem vyššie uvedených spôsobov vymáhania výživného tiež podať trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zanedbania povinnej výživy. V prípade trestného činu zanedbania povinnej výživy trestný zákonník stanovuje, že trestného činu sa dopustí ten, kto si neplní, či už z neobľúbivosti, alebo úmyselne, svoju zákonnú povinnosť vyživovať alebo zaopatrovávať iného po dobu dlhšiu ako štyri mesiace. V takom prípade je možné podať trestné oznámenie na ktoromkoľvek policajnom oddelení.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Všeobecne k súdnemu výkonu rozhodnutí alebo k exekúcii (vrátane informácií o tom, aký majetok môže byť predmetom súdneho výkonu alebo exekúcie, a o opravných prostriedkoch) pozri informačný list „Postupy pri vymáhaní súdneho rozhodnutia“.

Občiansky zákonník stanovuje, že ak nebolo právo vykonané v premlčacej lehote, premlčí sa a dlžník nie je povinný platiť. Ak však došlo k plneniu zo strany dlžníka po uplynutí premlčacej lehoty, nemôže požadovať vrátenie toho, čo plnil. Právo na výživné sa nepremlčuje, práva na jednotlivé opakujúce sa plnenia však premlčaniu podliehajú. Dĺžka premlčacej lehoty je vo všeobecnosti stanovená na tri roky. Ak však bolo právo priznané rozhodnutím orgánu verejnej moci (t. j. napr. súdom), premlčí sa za desať rokov odo dňa, keď malo byť podľa rozhodnutia plnené. Právo na výživné nepodlieha preklúzii.

Výživné je možné priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre deti je však možné priznať aj za obdobie najviac troch rokov späťne od tohto dňa. Výživné pre nevydatú matku a úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom je možné priznať aj späťne, najviac však za dva roky odo dňa pôrodu.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Pomoc pri uplatňovaní nároku maloletého dieťaťa na výživné a pri vymáhaní výživného vrátane pomoci pri podávaní návrhu na súd sú povinné poskytnúť orgány sociálnoprávnej ochrany detí obecného úradu obce s rozšírenou pôsobnosťou.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Zákon takúto možnosť nepozná.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Oprávnený sa môže obrátiť so žiadosťou o pomoc pri vymáhaní výživného na Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí (Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí) v Brne (<http://www.umpod.cz/>).

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Žiadateľ sa môže obrátiť na:

Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí (Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí)

Šilingrovo náměstí 3/4

602 00 Brno

Česká republika

Tel.: +420 542 215 522

Fax: +420 542 212 836

E-mail: podatelna@umpod.cz

Pri prvom kontakte s Úradom by žiadateľ mal uviesť svoje celé meno a kontaktnú adresu (telefón alebo e-mail) a ďalej meno a dátum narodenia dieťaťa, ktorého sa otázka alebo žiadosť týka.

Ak žiadateľ žiada Úrad o pomoc pri vymáhaní výživného zo zahraničia, je potrebné, aby sa najprv písomne obrátil na Úrad s neformálnou žiadosťou o pomoc pri vymáhaní výživného a prípadne priložil vyplnený dotazník, ktorý je na stiahnutie v českom jazyku na webovej lokalite Úradu: <http://www.umpod.cz/vyživne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. V žiadosti by mali byť uvedené základné údaje o dieťati a povinnej osobe a základné skutočnosti, prečo žiadateľ žiada o vymáhanie výživného. K žiadosti by mali byť pripojené obyčajné kópie písomností, najmä súdnych rozhodnutí, ktoré stanovujú vyživovaciu povinnosť. Úrad potom posúdi možnosť vymáhať výživné v konkrétnom prípade a prípadne zašle podrobné pokyny, ako ďalej vo veci postupovať.

Na vyžiadanie Úradu je potom potrebné predložiť ďalšie dokumenty. Spravidla treba predložiť rozsudok stanovujúci vyživovaciu povinnosť spolu s úradne overeným prekladom do jazyka štátu, odkiaľ sa bude výživné vymáhať, a to vrátane doložky právoplatnosti a vykonateľnosti. Pri vymáhaní výživného zo štátov Európskej únie súd vyhotoví výťah z rozhodnutia podľa článku 56 nariadenia o vyživovacej povinnosti. Ďalej sa zvykne vyžadovať splnomocnenie pre ústredný orgán v zahraničí, potvrdenie o štúdiu oprávneného, ak má viac ako 15 rokov, prípadne potvrdenie o žití. Pri zabezpečovaní prekladu dokumentov by mal byť žiadateľovi poskytnutá bezplatnú pomoc súd v mieste jeho bydliska (spravidla súd, ktorý o veci rozhodol v prvom stupni). Súd vyhotovené doklady odovzdá buď žiadateľovi, alebo ich pošle priamo Úradu. Úrad získané podklady preskúma a ak spĺňajú všetky náležitosti, podá návrh na zahraničný súd alebo postúpi vec na ďalšie konanie príslušnému cudziemu orgánu alebo organizácii. O tomto úkone, priebehu a výsledkoch konania Úrad žiadateľa o výživné pravidelne informuje.

V prípade vymoženého výživného, či už právnou cestou alebo na základe dobrovoľnej platby povinného na účet zahraničného partnera, sa tieto platby zasielajú hromadným poukazom na účet Úradu obvykle 1-krát mesačne (z administratívnych, účtovných a kvantitatívnych dôvodov). Ekonomické oddelenie Úradu zasiela platby oprávneným osobám do 1 mesiaca, a to podľa pokynov oprávnených. V prípade, že oprávnený dostane priamu platbu od povinného zo zahraničia, je povinný bez zbytočného odkladu túto platbu oznámiť Úradu. Je takisto povinný Úrad informovať o všetkých zmenách, ktoré by mohli mať vplyv na konanie (zmena adresy, zmena výchovných pomerov dieťaťa, ukončenie štúdia dieťaťa a pod.).

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Žiadateľ o výživné žijúci v cudzine by sa mal obrátiť na príslušný orgán svojho štátu, ktorý bude kontaktovať Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí (Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí) (kontakty na Úrad sú uvedené v predchádzajúcom texte).

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí (Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí) po prijatí žiadosti z iného štátu podnikne tieto kroky:

Posúdi, či žiadosť spĺňa všetky náležitosti podľa európskych právnych predpisov alebo medzinárodných zmlúv, prípadne požiada o doplnenie dokladov. Zašle písomnú výzvu povinnej osobe v Českej republike, aby dobrovoľne uhradila dlh v stanovenej lehote a platila bežné výživné.

Ak povinný nereaguje, Úrad zistí ekonomickú situáciu povinného a následne podá návrh na uznanie a výkon rozhodnutia príslušnému súdu v Českej republike. Úrad v súdnom konaní zastupuje navrhovateľa (oprávneného žijúceho v cudzine), podniká v jeho mene všetky kroky potrebné na dosiahnutie úhrady výživného a zabezpečenie prevodov vymožených súm do cudziny. Úrad a odosielajúci orgán v cudzine sa vzájomne informujú o podniknutých opatreniach, ako aj o priebehu a výsledku výkonu rozhodnutia o výživnom.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Konania vo veciach vzájomnej vyživovacej povinnosti rodičov a detí sú úplne oslobodené od súdnych poplatkov. V ostatných konaniach o určení výživného vrátane jeho zvýšenia je od súdnych poplatkov oslobodený navrhovateľ. Uvedené oslobodenia sa vzťahujú aj na konania o výkone rozhodnutia či exekučné konania. Navrhovateľ nemusí byť v konaní vo veciach vyživovacej povinnosti zastúpený advokátom. Služby Úradu pre medzinárodnoprávnu ochranu detí (Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí) sa poskytujú bezplatne. Úrad v súdnom konaní zastupuje navrhovateľa (oprávneného žijúceho v cudzine), podniká v jeho mene všetky kroky potrebné na dosiahnutie úhrady výživného a zabezpečenie prevodu vymožených súm do cudziny.

Ak to odôvodňujú sociálne a majetkové pomery navrhovateľa a ak nejde o svojoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, súd môže účastníka sčasti alebo vo výnimočnom prípade úplne oslobodiť od súdnych poplatkov. Ak bol účastníkovi oslobodenému od súdnych poplatkov ustanovený zástupca, vzťahuje sa oslobodenie v rozsahu, v akom bolo priznané, aj na hotové výdavky zástupcu a na odmenu za zastupovanie. Účastníkovi, ktorý bol oslobodený od súdnych poplatkov, nie je možné uložiť povinnosť zložiť zálohu na náklady na dokazovanie, ani povinnosť nahradiť štátu náklady, ktoré platil (t. j. svedočné, znalečné, tlmočné a pod.). Náklady, ktoré vznikli v súvislosti s tým, že účastník koná pred súdom vo svojom materinskom jazyku alebo sa dorozumieva pomocou niektorého z komunikačných systémov pre nepočujúce a hluchoslepé osoby, znáša štát a ich náhradu nemôže požadovať.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Podľa zákona č. 359/1999 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí v znení neskorších predpisov plní Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí (Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí), ktorý je v ČR ústredným orgánom) pri zabezpečovaní sociálnoprávnej ochrany vo vzťahu k cudzine okrem iného tieto úlohy:

§ plní úlohy ústredného orgánu podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti;

§ vykonáva funkciu opatrovníka dieťaťa;

§ vyžaduje od príslušných správnych orgánov a ďalších právnických a fyzických osôb na žiadosť rodičov žijúcich v Českej republike alebo orgánov sociálnoprávnej ochrany správy o pomeroch detí, ktoré sú občanmi Českej republiky a nemajú na jej území trvalý pobyt;

§ sprostredkuje zaslanie osobných dokladov a iných listín do cudziny a uchováva doklady a iné listiny z cudziny;

§ spolupracuje so štátnymi orgánmi alebo inými organizáciami cudzieho štátu, ktoré sú podobné Úradu, ak sú riadne poverené vykonávať činnosti sociálnoprávnej ochrany, a ak je to účelné, tiež s ďalšími orgánmi, zariadeniami a právnickými osobami;

§ pomáha pátrať po rodičoch dieťaťa, ak rodičia alebo jeden z nich žijú v cudzine, rodinných príslušníkoch a osobách povinných poskytovať výživné, zisťovať majetkové a zárobkové pomery na účely stanovenia výživného, sprostredkováva podávanie návrhov smerujúcich k zabezpečeniu plnenia vyživovacej povinnosti, a to najmä návrhov na úpravu vyživovacej povinnosti, výchovy a určenie otcovstva;

§ zabezpečuje preklady listín potrebných na výkon pôsobnosti v oblasti sociálnoprávnej ochrany podľa medzinárodných zmlúv a priamo uplatniteľných predpisov Európskej únie.

V súvislosti s výkonom funkcie Úradu sú príslušné správne orgány a ďalšie fyzické a právnické osoby povinné poskytnúť Úradu v potrebnom rozsahu požadovanú súčinnosť, pričom platia primerane ustanovenia vykonávacieho predpisu o povinnej súčinnosti tretích osôb. Povinnú súčinnosť tak v predpísanom rozsahu poskytujú napríklad súdy, Polícia ČR, banky, orgány sociálneho zabezpečenia, úrady práce, prevádzkovateľ poštových služieb, poskytovateľ elektronických služieb, poisťovne, ministerstvo vnútra pri poskytovaní údajov z evidencie obyvateľstva a cudzincov a pod.

Táto webová stránka je súčasťou portálu Vaša Európa.

Privítame vašu spätnú väzbu, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 17/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Nemecko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Povinnosť platiť výživné majú:

deti voči rodičom,

rodičia voči deťom,

manželskí partneri voči sebe navzájom,

(pra)vnucci a (pra)vnučky voči (pra)prarodičom,

(pra)prarodičia voči (pra)vnukom a (pra)vnučkám,

nezosobášení rodičia voči sebe navzájom, pokiaľ sa starajú o dieťa,

partneri žijúci v registrovanom zákonnom vzťahu voči sebe navzájom.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Pre výživné na deti neexistuje žiadny vekový limit. Povinnosť platenia výživného pretrváva, kým to dieťa (bez vlastného zavinenia) potrebuje. Po ukončení odborného vzdelávania sa však od dieťaťa zvyčajne očakáva, že bude sebestačné. Podľa nemeckého zákona o vyživovacej povinnosti sú maloleté deti voči dospelým deťom – pokiaľ tie už majú ukončené všeobecné vzdelanie – väčšinou uprednostnené. Požiadavky na osobu povinnú na plnenie výživného sú prísnejšie a maloleté osoby majú v poradí osôb povinných na plnenie výživného prednosť pred plnoletými osobami.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Na uznanie vyživovacej povinnosti sa musí veriteľ zvyčajne obrátiť na súd, úrad pre mladistvých (*Jugendamt*) alebo notára, aby získal vymáhateľné právo (*vollstreckungsfähiger Titel*), na základe ktorého možno nútené vymáhať príslušnú sumu peňazí.

Konania o sporných prípadoch sa konajú iba na súde. Vyživovaciu povinnosť však môže uznať aj notár alebo úrad pre mladistvých. Oblasť jurisdikcie úradu pre mladistvých je v porovnaní s notárom obmedzená, t. j. úrad pre mladistvých stanovuje povinnosť v prípade výživného pre deti do veku 21 rokov alebo pohľadávky zo strany matky, resp. otca vyplývajúce z narodenia dieťaťa.

Všetky zákonné požiadavky na výživné treba podať ako rodinný prípad na rodinnom súde (*Familiengericht*). Konania sa riadia podľa ustanovení pravidiel zákona o konaní v rodinných veciach a v záležitostiach v rámci nesporového konania (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*), ako aj podľa občianskeho súdneho poriadku (*Zivilprozessordnung*).

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Podľa § 1629 ods. 1 nemeckého občianskeho zákonníka (*Bürgerliches Gesetzbuch – BGB*) zastupujú rodičia dieťa spoločne; jeden z rodičov zastupuje dieťa sám, ak vykonáva sám rodičovskú starostlivosť alebo je rozhodnutie podľa § 1628 občianskeho zákonníka prevedené výlučne na jeho osobu. Rodičia vtedy uplatnia nárok dieťaťa v mene dieťaťa ako jeho zákonní zástupcovia. Podľa § 1629 ods. 2 prvej vety občianskeho zákonníka však nemôžu otec a matka zastupovať dieťa z dôvodu nebezpečenstva konfliktu záujmov vtedy, pokiaľ je podľa § 1795 občianskeho zákonníka zo zastupovania dieťaťa vylúčený poručník. To sa medzi iným týka prípadu právneho sporu medzi dieťaťom a manželom/manželkou rodiča. V takom prípade musí byť pre dieťa menovaný doplňujúci opatrovník, ktorý uplatní nárok dieťaťa ako jeho zástupca. Výnimka platí pre prípad uplatnenia nárokov na výživné. Podľa § 1629 ods. 2 druhej vety občianskeho zákonníka v prípade, ak prináleží rodičovská starostlivosť o dieťa rodičom spoločne, môže rodič, ktorý má dieťa vo svojej opatere, uplatniť nároky na výživné dieťaťa voči druhému rodičovi. Oddiel 1629 ods. 3 občianskeho zákonníka ďalej mení túto úpravu pre prípad, keď sú rodičia ešte zosobášení alebo sú registrovanými partnermi, žijú však oddelene alebo medzi nimi prebieha konanie v manželských veciach alebo konanie o registrovanom partnerstve. V tomto prípade môže rodič nárok na výživné dieťaťa uplatniť voči druhému rodičovi iba vo vlastnom mene, aby zabránil tomu, že dieťa bude zatiahnuté ako strana do rozvodového sporu jeho rodičov.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

V prípade konaní vo veciach výživného sú príslušné rodinné súdy, ktoré fungujú ako oddelenia okresných súdov. Miestna príslušnosť súdov vyplýva vo veciach výživného z § 232 zákona o konaní v rodinných veciach a v záležitostiach v rámci nesporového konania (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit – FamFG*).

Ak prebieha konanie v manželských veciach, v zásade je miestne príslušný súd, ktorý je alebo bol príslušný pre rozvod na prvom stupni. V ostatných veciach sa miestna príslušnosť často riadi podľa miesta trvalého pobytu odporcu. Niečo iné platí pre konania, ktoré sa týkajú vyživovacej povinnosti voči nepĺnoletému alebo jemu rovnocennému dieťaťu. V tomto prípade je príslušný súd, v ktorého obvode má trvalé bydlisko dieťa alebo rodič, ktorý je oprávnený za dieťa konať. To však neplatí, ak má dieťa alebo rodič trvalé bydlisko v zahraničí.

Dieťa môže žiadať, ktorou si nárokuje, aby obidvaja rodičia vykonávali svoju povinnosť platenia výživného, podať aj na súde, ktorý je príslušný pre žiadosť voči jednému z rodičov.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Pred súdom musia byť zúčastnení vo veciach výživného v zásade zastupovaní právnym zástupcom. Zastupovanie právnym zástupcom sa však nevyžaduje v konaní o nariadení predbežného opatrenia. Dieťa, ktoré je pri uplatnení nároku na výživné zastupované úradom pre mladistvých ako poskytovateľom pomoci, takisto žiadneho právneho zástupcu nepotrebuje.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

V zásade vznikajú pri súdnych konaniach o výživnom náklady pozostávajúce z poplatkov a výdavkov. Výška týchto nákladov závisí od výšky spornej sumy a priebehu konania a okolností konkrétneho prípadu.

Dlžníkom nákladov je prednostne strana, ktorej je súdom v rozhodnutí nariadené tieto náklady platiť. V zásade musí náklady platiť neúspešná strana. Žiadatelia, ktorí vzhľadom na svoje osobné a ekonomické pomery náklady súdneho konania znášať nedokážu, dokážu iba sčasti alebo iba v splátkach, môžu požiadať o pomoc na úhradu nákladov súdneho konania o výživnom (*Unterhaltsverfahren Verfahrenskostenhilfe*). Predpokladom je, že plánovaný právny postih alebo právne zastúpenie ponúka dostatočný výhľad na úspech a nejaví sa byť svojvoľným. V závislosti od príjmových a majetkových pomerov navrhovateľa zahŕňa pomoc na úhradu nákladov konania úplne alebo čiastočne súdne trovy a náklady na vlastného právneho zástupcu, ale nie náklady na právneho zástupcu odporcu v prípade neúspechu.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výživné sa musí platiť pravidelne formou finančnej platby. Výška výživného sa určuje podľa požiadaviek a potrieb strany oprávnenej na výživné a schopnosťou platenia strany povinnej na plnenie výživného. Vyššie krajské sudy zostavili na tento účel tabuľky a smernice, ktoré pomáhajú pri určovaní paušálnej sadzby príslušnej výšky výživného. Zvyčajne sa vychádza z düsseldorfskej tabuľky, ktorá sa vo veľkej miere používa na výpočet výšky výživného na deti.

Súdne rozhodnutia môžu byť v prípade zmeny okolností, na ktorých sa zakladajú, na žiadosť veriteľa alebo povinného na plnenie výživného upravené. Výživné pre maloleté dieťa je možné podľa § 1612a ods. 1 prvej vety občianskeho zákonníka požadovať aj indexované ako percentuálny podiel príslušného minimálneho výživného. Minimálne výživné je upravené v § 1612a ods. 1 druhej a tretej vete občianskeho zákonníka a stupňovito sa zvyšuje v troch stupňoch s pribúdajúcim vekom dieťaťa. Súdne rozhodnutie, v ktorom je indexované výživné, ktoré sa má platiť, nemusí byť pri dosiahnutí ďalšieho vekového stupňa prispôsobené.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa v zásade platí mesačne vopred formou finančnej platby, ktorú treba zaplatiť strane oprávnenej na výživné alebo, v prípade nepĺnoletého dieťaťa, rodičovi starajúcemu sa oň alebo inej strane inak oprávnenej na príjem tejto platby.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Stanovený nárok na výživné je možné presadzovať v rámci núteného vymáhania. Nútené vymáhanie sa zabezpečuje podľa všeobecných pravidiel. Povinnosti, ktorá je uvalená na povinného na plnenie výživného, sa však dáva ďalšia váha skutočnosťou, že porušenie tejto povinnosti možno trestať podľa trestného práva:

Každý, kto porušil povinnosť platenia výživného, môže byť potrestaný trestom odňatia slobody do troch rokov alebo pokutou. Ak je trest odňatia slobody nevyhnutný, ale výkon trestu podlieha podmieničnému odkladu, súd môže inštruovať usvedčenú stranu, aby dodržiavala svoje povinnosti platenia výživného. Súd zruší odročenie výkonu trestu, ak usvedčená strana hrubo alebo trvalo porušuje takýto príkaz a tým dáva príčinu pre vznik obavy, že sa dopustí ďalších trestných činov, predovšetkým porušenia povinnosti platiť výživné. V prípade prvého priestupku sa však úrad verejného žalobcu môže predbežne zdržať žaloby, prípadne súd môže predbežne pozastaviť trestné konanie, ak je vinná strana súčasne inštruovaná, aby dodržiavala povinnosti platenia výživného v príslušnej výške.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Zhabanie hnutelného majetku uskutočňuje súdny úradník [§ 808 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku (OSP)]. Musia byť pritom dodržané najmä zhabanie vymedzujúce predpisy stanovené v §och 811 – 812 OSP. Podľa § 811 OSP zhabaniu nepodliehajú v ňom uvádzané predmety. Výnimky predstavujú predmety zakúpené s výhradou vlastníctva podľa § 811 ods. 2 OSP. Oddiel 811a a § 811b OSP obsahujú ustanovenia pre výmenu cenných predmetov, na ktoré sa podľa § 811 OSP zhabanie nevzťahuje, za mennej cenné predmety s rovnakou funkčnosťou.

Prehliadky bytu dlžníka sa môžu bez jeho súhlasu uskutočniť iba na základe nariadenia sudcu, § 758a OSP.

Zhabanie pohľadávok uskutočňuje súd vykonávajúci rozhodnutie. Zaistenie príjmov zo zárobkovej činnosti je predmetom výnimiek stanovených v §och 850 a nasl. OSP. Suma príjmu zo zárobkovej činnosti chránená pred súdnym obstavením sa okrem výšky príjmu riadi tým, koľkým osobám dlžník zo zákona poskytuje výživné. K výpočtu existuje tabuľka s maximálnymi sumami, ktoré nepodliehajú zhabaniu, tvoriaca súčasť § 850c OSP. Táto tabuľka sa v pravidelných odstupoch kontroluje a pokiaľ je k tomu daný podnet, je z hľadiska výšky upravená.

Ak sa výkon rozhodnutia uskutočňuje z dôvodu nárokov na výživné alebo z dôvodu pohľadávky z úmyselne spáchaného nedovoleného konania, môže súd vykonávajúci rozhodnutie podľa § 850d OSP, resp. § 850f OSP na žiadosť veriteľa stanoviť odlišnú sumu vyňatú zo zhabania. To isté platí na žiadosť dlžníka pre prípady osobitnej osobnej potreby podľa § 850f ods. 1 OSP.

Ochrana pred súdnym obstavením účtu dlžníka umožňuje vedenie účtu s ochranou pred súdnym obstavením podľa § 850k OSP. Účet s ochranou pred súdnym obstavením zabezpečuje primeranú úroveň života dlžníka a osôb, ktoré sú voči nemu oprávnené na výživné. Na účte s ochranou pred súdnym obstavením existuje automaticky najskôr ochrana pred súdnym obstavením pre finančné prostriedky vo výške základnej oslobodenej sumy, ktorá v súčasnosti predstavuje 1178,95 EUR za kalendárny mesiac. Táto základná ochrana pred súdnym obstavením môže byť za určitých predpokladov zvýšená, napríklad z dôvodu ďalších vyživovacích povinností dlžníka. Ďalšie informácie o sumách v rámci ochrany pred súdnym obstavením nájdete tu: <http://www.bmjv.de/DE/Themen/FinanzenUndAnlegerschutz/Zwangsvollstreckung/Pfaendungsschutz/Pfaendungsschutzkonto.html>. Okrem toho sú chránené prídavky na deti alebo určité platby sociálneho zabezpečenia. Spravidla postačuje predloženie dokladu v banke. V osobitných prípadoch, napr. pre mimoriadne požiadavky dlžníka na základe choroby, môže byť suma finančných prostriedkov oslobodená od zhabania súdom vykonávajúci rozhodnutie individuálne prispôsobená.

V zásade sa na nároky na výživné vzťahuje bežná premlčacia lehota v trvaní troch rokov (§ 195 občianskeho zákonníka), pričom táto lehota sa začína ku koncu roka, v ktorom nárok vznikol a veriteľ o ňom vie (§ 199 ods. 1 občianskeho zákonníka). Premlčacia lehota v trvaní 30 rokov sa vzťahuje len na

stanovené nedoplatky výživného (§ 197 ods. 1 č. 3 občianskeho zákonníka), pričom lehota sa začína nadobudnutím právoplatnosti súdneho rozhodnutia, vystavením exekučného titulu alebo záznamom v zápisnici (§ 201 ods. 1 občianskeho zákonníka).

Premlčanie nároku na výživné môže byť pozastavené. Pozastavenie znamená, že obdobie, počas ktorého je premlčanie pozastavené, sa nepočíta do premlčacej lehoty (§ 209 občianskeho zákonníka). V prípade výživného na deti je to možné do dosiahnutia 21 rokov veku dieťaťa [§ 207 ods. 1 druhá veta č. 2 písm. a) občianskeho zákonníka].

V prípade súdnej exekúcie alebo žiadosti o súdnu exekúciu premlčacia lehota začne plynúť od začiatku riadnej trojročnej lehoty (§ 212 ods. 1 č. 2 občianskeho zákonníka). Takto je možné zabrániť premlčaniu stanoveného budúceho výživného.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Príkaz na platbu výživného je normálnym príkazom na vymáhanie finančnej pohľadávky, a tak strana oprávnená na výživné musí v zásade dodržať normálne pravidlá vymáhania a musí vymáhať svoju pohľadávku sama.

Úrad pre mladistvých však pomáha pri vymáhaní v prípade podpory dieťaťa podľa § 1712 občianskeho zákonníka. Pomoc je poskytnutá, ak sa rodič podávajúci žiadosť ako jediný stará o dieťa alebo ak obidvaja rodičia majú spoločnú starostlivosť, ale rodič podávajúci žiadosť má dieťa vo svojej opatere. Je potrebné odlišovať toto od prípadov, pri ktorých sa platia strane oprávnenej na výživné určité platby sociálneho zabezpečenia (pokrývajúce potrebu, ktorá by sa vlastne kryla z platby výživného). Ak príjemca týchto platieb sociálneho zabezpečenia má pohľadávku výživného voči povinnej strane, ktorá ešte nebola splnená, táto pohľadávka výživného v zásade prechádza na príslušný verejný orgán, ktorý potom môže uplatniť nárok na výživné vo svojom vlastnom mene:

V určitých prípadoch (ak dieťa vychováva jediný rodič a druhý rodič neplatí žiadne výživné v hotovosti) existuje nárok na dávky podľa zákona o poskytovaní preddavkov na výživné (*Unterhaltsvorschussgesetz – UVG*). V týchto prípadoch orgán pre platbu preddavkov na výživné vymáha pohľadávku výživného, ktorá naňho prešla.

Okrem toho, ak povinný na plnenie výživného neplatí žiadne výživné a je nutné poskytnúť sociálnu pomoc, (pri splnení ostatných predpokladov na jej získanie), pohľadávku výživného prechádzajú na poskytovateľa sociálnej podpory (rovnakým spôsobom ako vo vyššie spomenutých platbách výživného dopredu), ktorý si ich potom môže uplatňovať. V prípade základného sociálneho zabezpečenia pre osoby hľadajúce prácu sa právo prenáša iba písomným oznámením od poskytovateľa dávky na stranu povinnú platiť výživné.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovacia povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Dávky podľa zákona o poskytovaní preddavkov na výživné, dávky sociálnej pomoci a základné sociálne zabezpečenie pre osoby hľadajúce prácu uvedené v otázke 12 sú nezávislými dávkami sociálneho zabezpečenia, ktoré sú obmedzené vo svojej výške a nie sú platbami výživného v pravom zmysle slova. Príslušné verejné orgány ich vyplácajú priamo vlastníkovi nároku. V skutočnosti nezávisia ani od toho, či pohľadávku na výživné možno vymôcť. Verejné orgány, na ktoré prešla pohľadávka na výživné, môžu uplatňovať túto pohľadávku vo svojom vlastnom mene.

Na rozdiel od zákona o poskytovaní preddavkov na výživné, dávok sociálnej pomoci a základného sociálneho zabezpečenia pre osoby hľadajúce prácu, vytvorenie podporného riešenia nevytvára separátnu pohľadávku na platbu voči príslušnému verejnému orgánu. Činnosť úradu je v tomto prípade obmedzená na podporovanie oprávnenej strany pri uplatňovaní a vymáhaní nároku na výživné.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Ak chce veriteľ presadiť výživné voči dlžníkovi, ktorý sa zdržiava v zahraničí, môže požiadať o pomoc Spolkový úrad pre justíciu (*Bundesamt für Justiz*) v Bonne. Spolková republika Nemecko menovala Spolkový úrad pre justíciu ústredným orgánom pre cezhraničné konania o výživnom.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Žiadosti podľa čl. 55 nariadenia ES o vyživovacej povinnosti, podľa čl. 9 Haagskeho dohovoru o vymáhaní výživného z roku 2007, resp. podľa čl. 2 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Dohovoru OSN z roku 1956 veriteľa, ktorý sa zdržiava v Nemecku, sa podávajú prostredníctvom Spolkového úradu pre justíciu v Bonne na dožiadanom ústrednom orgáne. Ďalšie informácie nájdete tu: https://www.bundesjustizamt.de/DE/Themen/Buergerdienste/AU/AU_node.html.

Kontaktné údaje ústredného orgánu sú:

Bundesamt für Justiz

Referat II 4

53094 Bonn

Nemecko

E-mail: auslandsunterhalt@bfj.bund.de

Tel.: 0228 99410 6434

Fax: 0228 99410 5202

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Osoby povinné na plnenie výživného s bydliskom v zahraničí môžu na ústrednom orgáne krajiny ich pobytu podať žiadosť podľa čl. 55 nariadenia ES o vyživovacej povinnosti, podľa čl. 9 Haagskeho dohovoru o vymáhaní výživného z roku 2007, resp. podľa čl. 2 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Dohovoru OSN z roku 1956.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Žiadosti sa podávajú prostredníctvom ústredného orgánu štátu pobytu. Odtiaľ sú postúpené ústrednému orgánu Spolkovej republiky Nemecko (pozri otázku 14.2).

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Konania o výživnom sú spravdivé vopred spoplatňované. V rozsahu pôsobnosti nariadenia o vyživovacej povinnosti sa schvaľuje pomoc na úhradu nákladov konania v súlade s článkami 44 až 47 nariadenia. Povinnosť úhrady vopred je zrušená v prípade osobitných okolností, najmä aj v prípade schválenia pomoci na úhradu nákladov konania.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Nemecko svojmu už existujúcemu ústrednému orgánu, Spolkovému úradu pre justíciu, udelilo právomoci, ktoré sú potrebné na zabezpečenie fungovania opatrení uvedených v článku 51.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 10/12/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nárok na výživné - Estónsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Vyživovacia povinnosť je podľa estónskej ústavy povinnosť rodiny zabezpečiť svojich členov, ktorí potrebujú pomoc.

Výživné je suma, ktorej vyplácanie nariaďuje súd, a to väčšinou v pravidelných intervaloch a v peňažnej forme. Na žiadosť oprávnenej osoby môže súd v niektorých prípadoch nariadiť splnenie vyživovacej povinnosti vyplatením jednorazovej sumy. Osoba povinná uhrádzať výživné na maloleté dieťa môže požiadať o možnosť plniť vyživovaciu povinnosť nepeňažným spôsobom, pokiaľ na to má oprávnený dôvod.

Vo všeobecnosti platí, že vyživovaciu povinnosť voči osobe, ktorá potrebuje pomoc, majú predkovia a potomkovia danej osoby prvého a druhého stupňa – inými slovami, dospelé dieťa, rodič a starý rodič sú povinní navzájom sa zabezpečiť. Manželia sú takisto povinní spoločne vyživovať svoju rodinu prostredníctvom svojej práce a majetku, čo zahŕňa činnosti smerujúce k pokrytiu nákladov na spoločnú domácnosť a k uspokojeniu zvyčajných a mimoriadnych potrieb oboch manželov a ich detí. Povinnosť platiť výživné osobe, ktorá potrebuje pomoc, sa môže vzťahovať aj na rozvedeného manžela alebo osobu, s ktorou daná osoba nevstúpila do manželstva, ale má s ňou dieťa.

Výživné sa vypláca vo forme dávky od rodiča maloletého dieťaťa, najmä ak rodič nežije s dieťaťom alebo ak sa nepodieľa na jeho výchove. Rozvedený manžel osoby, ktorá potrebuje pomoc, je povinný platiť výživné predovšetkým v prípade, ak táto osoba po rozvoze nie je vzhľadom na povinnosť starať sa o dieťa schopná zabezpečiť si živobytie alebo ak potrebuje pomoc vzhľadom na svoj vek alebo zdravotný stav. Osoba, ktorá má dieťa s osobou, ktorá potrebuje pomoc, je povinná platiť výživné počas dvanástich týždňov od narodenia dieťaťa, ako aj neskôr, ak táto osoba potrebuje pomoc v dôsledku zdravotných problémov spôsobených výchovou dieťaťa, tehotenstvom alebo pôrodom.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vek plnoletosti je 18 rokov a osoba mladšia ako 18 rokov je maloleté dieťa. Maloleté dieťa je oprávnené na výživné, pričom povinnosť zabezpečiť dieťa majú najmä jeho rodičia, a to rovným dielom. Dieťa, ktoré dosiahlo plnoletosť a pokračuje v štúdiu na základnej škole, strednej škole alebo v inštitúcii odborného vzdelávania, alebo študuje na vysokej škole, je takisto oprávnené na výživné, ale len dovtedy, kým nedosiahne vek 21 rokov.

Plnoleté dieťa sa musí vo vlastnom mene znova obrátiť na súd, ak si želá, aby sa mu výživné vyplácalo aj po dosiahnutí plnoletosti, pokiaľ sa vyživovacia povinnosť prestala plniť na základe predchádzajúceho súdneho rozhodnutia.

Ostatní predkovia alebo potomkovia, ktorí nie sú schopní zabezpečiť si živobytie, majú nárok na výživné, ak sa stanoví, že potrebujú pomoc.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Rodič maloletého dieťaťa môže byť povinný plniť vyživovaciu povinnosť. Ak rodič neplatí výživné dobrovoľne, možno podať na súde návrh na vyplácanie výživného. Ak chce osoba požiadať o výživné, musí na súde podať návrh na zrýchlené konanie o platobnom rozkaze v súvislosti s výživným na dieťa alebo žalobu (návrh na určenie výživného). Pri podávaní návrhu na určenie výživného na maloleté dieťa a návrhu na zrýchlené konanie o platobnom rozkaze v súvislosti s výživným na maloleté dieťa sa neplatí žiadny súdny poplatok.

Zrýchlené konanie o platobnom rozkaze je zjednodušený postup, v ktorom vyplácanie výživného možno nariadiť iba v prípade, že výživné sa žiada na maloleté dieťa, ak je meno rodiča, ktorý je povinný uhrádzať výživné, uvedené na rodnom liste dieťaťa, ak výživné neprekročí 1,5-násobok minimálneho mesačného výživného (pozri otázku č. 8) a ak druhý rodič nespochybní vyplácanie výživného. Ak nie sú splnené podmienky na podanie návrhu na vydanie platobného rozkazu, v záujme získania výživného je nutné podať žalobu na súde v mieste pobytu dieťaťa.

Ďalšie podrobnosti o zrýchlenom konaní o platobnom rozkaze v prípade žiadosti o výživné na dieťa sú dostupné tu. Tlačivo návrhu na určenie výživného na dieťa je k dispozícii tu.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Na výživné sú oprávnené maloleté deti. Keďže maloleté deti majú obmedzenú spôsobilosť právne konať, žalobu podá na súde v mene dieťaťa rodič, ktorý je zákonným zástupcom dieťaťa – teda rodič, ktorý zákonne vykonáva rodičovské práva a povinnosti. Ak bol dieťaťu pridelený zákonný poručník, návrh podáva poručník dieťaťa pôsobiaci ako zákonný zástupca dieťaťa.

Dospelá osoba so spôsobilosťou právne konať podáva návrh na priznanie výživného samostatne.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Ak sa na súd podá návrh s cieľom prinútiť rodiča, aby si plnil vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu, súd sa touto vecou zaoberá ako vecou týkajúcou sa výživného. Žaloba vo veci výživného sa musí predložiť na súde v mieste pobytu dieťaťa. Ak dieťa nemá pobyt v Estónsku, návrh sa podáva podľa miesta pobytu odporcu. Ak odporca nemá pobyt v Estónsku, návrh sa podáva podľa miesta pobytu navrhovateľa.

O výživné možno žiadať aj v zrýchlenom konaní o platobnom rozkaze (pozri odpoveď na otázku č. 3).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Ak sa má na súde konať vo veci výživného na dieťa, je nutné podať návrh (žalobu), pričom nie je nevyhnutne potrebná odborná právna pomoc ani služby sprostredkovateľa. Súd nariadi vyplácanie výživného odo dňa podania návrhu. Na jeho základe však môže súd nariadiť aj spätné vyplatenie výživného až za jeden rok pred podaním návrhu.

Tlačivo návrhu na určenie výživného na dieťa je k dispozícii [tu](#).

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Za podanie návrhu na výkon vyživovacej povinnosti v súvislosti s maloletým dieťaťom ani za preskúmanie návrhu na uplatnenie zrýchleného konania o platobnom rozkaze v súvislosti s výživným na dieťa sa neplatí žiadny súdny poplatok.

Existuje možnosť požiadať o štátnu právnu pomoc alebo procesnú pomoc na pokrytie trov konania.

V prípade využitia štátnej právnej pomoci prideli Estónska advokátska komora danej osobe advokáta. Úlohou advokáta je zastupovať osobu v konaní a poskytovať jej poradenstvo. Štátna právna pomoc je k dispozícii osobám, ktoré vzhľadom na svoju finančnú situáciu nie sú schopné platiť za odborné právne služby v čase, keď potrebujú právnu pomoc, alebo ich môžu uhrádzať len čiastočne alebo v splátkach. Takisto môže ísť o osoby, ktoré by kvôli svojej finančnej situácii neboli po zaplatení za právne služby schopné zabezpečiť si živobytie. Poskytnutie štátnej právnej pomoci nezbavuje osobu povinnosti znášať iné trovy konania.

Podrobnejšie informácie týkajúce sa štátnej právnej pomoci sú dostupné [tu](#).

Žiadosti o štátnu procesnú pomoc na pokrytie procesných trov môžu podávať osoby, ktoré nie sú schopné uhradiť tieto trovy vzhľadom na svoju finančnú situáciu alebo ktoré sú schopné uhradiť ich len čiastočne alebo v splátkach. Musí existovať aj dostatočný dôvod predpokladať, že plánovaná účasť na konaní bude úspešná.

Tlačivo žiadosti o procesnú pomoc pre fyzické osoby a oznámenie o osobnej a finančnej situácii žiadateľa a rodinných príslušníkov sú k dispozícii [tu](#).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Súd môže nariadiť, aby sa ako výživné maloletému dieťaťu vyplácala pevná alebo pohyblivá suma, pričom stanoví základ pre výpočet výšky výživného. Súd väčšinou nariaďuje vyplácanie výživného v mesačných plattách. Mesačné výživné na jedno dieťa však nesmie byť nižšie ako polovica minimálnej mesačnej mzdy stanovenej estónskou vládou (250 EUR na dieťa v roku 2018, 270 EUR v roku 2019 a 292 EUR v roku 2020). Súd však môže znížiť výživné na sumu nižšiu ako minimálna mesačná mzda stanovená vládou, ak je na to oprávnený dôvod. Oprávnené dôvody môžu v tomto prípade zahŕňať neschopnosť rodiča pracovať alebo situáciu, keď osoba povinná uhrádzať výživné vyvíja iné závislé osoby.

Osoba povinná uhrádzať výživné môže požiadať o možnosť platiť výživné nejakým iným spôsobom, ak je na to oprávnený dôvod. Rodičia sa môžu navzájom dohodnúť na podrobných pravidlách plnenia vyživovacej povinnosti vo vzťahu k dieťaťu a určiť, ako a v akých intervaloch sa výživné bude platiť.

Rozsah výživného sa stanovuje na základe potrieb a zvyčajného životného štýlu dieťaťa. Zvyčajný životný štýl dieťaťa závisí od finančných prostriedkov rodičov. Ak sa zmenia dôvody vyplácania výživného, ktorýkoľvek z účastníkov môže podať na súd návrh na zvýšenie alebo zníženie výživného.

Ak sa zmena schváli, výšku výživného možno väčšinou zmeniť od dátumu prijatia rozhodnutia – nemožno teda zmeniť výšku dosiaľ nevyplatených súm výživného.

V Estónsku sa výška výživného automaticky zmení, ak je výživné nariadené rozhodnutím súdu viazané na minimálnu mesačnú mzdu stanovenú vládou a ak sa toto minimum zmení. Výšku minimálnej mesačnej mzdy možno nájsť [tu](#).

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa vo všeobecnosti vypláca ako pravidelná peňažná suma. Osoba povinná plniť vyživovacu povinnosť voči maloletému dieťaťu môže požiadať o možnosť poskytovať výživné nejakým iným spôsobom, pokiaľ na to má oprávnený dôvod. Výživné sa vypláca vo forme dávky od rodiča maloletého dieťaťa, najmä ak rodič nežije s dieťaťom alebo ak sa nepodieľa na jeho výchove. Výživné sa platí vopred za každý kalendárny mesiac. Hoci je príjmom výživného dieťa, výživné sa vo všeobecnosti musí vyplácať druhému rodičovi. Výživné sa môže vyplácať priamo dieťaťu, ak sa tak rodičia dohodli alebo tak rozhodol súd.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak rozhodnutie súdu nariaďujúce výživné nadobudlo právoplatnosť alebo ak je okamžite vykonateľné, ale druhý rodič ho neplní, je potrebné obrátiť sa na súdneho exekútora. Ak osoba povinná uhrádzať výživné v požadovanej lehote nevykoná platby uvedené v rozhodnutí, súdny exekútor na základe návrhu osoby, ktorá vykonala úkony na začatie konania, zariadi zhabanie majetku osoby povinnej uhrádzať výživné. Zhabanie majetku dlžníka si vyžaduje, aby bolo súdnemu exekútorovi poskytnuté rozhodnutie súdu spolu s návrhom na jeho výkon. V návrhu na výkon rozhodnutia je nutné uviesť informácie o dlžníkovi a jeho majetku (bydlisko, kontaktné údaje, známe informácie o majetku). Ak si navrhovateľ želá, aby súdny exekútor využil všetky možnosti na získanie dlžného výživného stanovené v právnych predpisoch, v návrhu na výkon rozhodnutia je nutné uviesť, že navrhovateľ si uplatňuje nárok na vyplatenie zo zapísaného nehnuteľného majetku, hnutelného majetku a pohľadávok dlžníka. V rámci výkonu rozhodnutia má výživné na maloleté dieťa prednosť pred inými pohľadávkami a na uspokojenie pohľadávky na výživné možno zhabať väčšie množstvo majetku a súdnym rozhodnutím pozastaviť na neurčitú dobu tieto práva a platnosť týchto oprávnení: lovecký lístok, vodičský preukaz, zbrojný preukaz a povolenie na nákup zbraní, oprávnenie na riadenie rekreačných plavidiel a vodných skútrov, rybársky lístok.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Osoby sú oslobodené od vyživovacej povinnosti, ak s ohľadom na svoje ďalšie povinnosti a majetkové pomery nie sú schopné platiť výživné inej osobe bez toho, aby ohrozili svoje vlastné zvyčajné živobytie. Rodičia však nie sú oslobodení od vyživovacej povinnosti v súvislosti s vlastnými maloletými deťmi. Súd takisto môže oslobodiť osobu povinnú uhrádzať výživné (dlžníka) od vyživovacej povinnosti, skrátiť obdobie plnenia povinnosti alebo znížiť výživné, ak je mimoriadne nespravodlivé požadovať plnenie povinnosti, napríklad ak sa osoba oprávnená na výživné dostala do situácie, keď potrebuje pomoc, pre svoje vlastné nerozumné činy.

Náhrada škody v dôsledku neplatenia výživného a neplnenia vyživovacej povinnosti sa môže žiadať späť za maximálne jeden rok pred podaním návrhu na vyplácanie výživného na súde. Premlčacia lehota pre platenie výživného v rámci vyživovacej povinnosti je desať rokov pre každú jednotlivú povinnosť.

Premlčacia lehota sa začína na konci kalendárneho roka, v ktorom sa pohľadávka zodpovedajúca povinnosti stane splatnou. Vyživovacia povinnosť je osobná povinnosť, ktorá sa končí smrťou oprávnenej osoby alebo osoby povinnej uhrádzať výživné. Výnimky sa uplatňujú v prípade preddavkov a vyrovnávacích súm.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V prípade cezhraničných sporov týkajúcich sa výživného môže poskytnúť pomoc ústredný orgán, t. j. Útvar pre medzinárodnú justičnú spoluprácu na oddelení Ministerstva spravodlivosti pre trestnoprávnu politiku.

Pri podávaní návrhu na určenie výživného na súde možno požiadať o [štátnu právnu pomoc](#). Neexistujú žiadne osobitné organizácie ani orgány poskytujúce pomoc v prípade vnútroštátnych pohľadávok na výživné.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovacu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Od 1. januára 2017 má rodič vychovávajúci dieťa právo požiadať o štátne výživné vyplácané počas súdneho a vykonávacieho konania, ktoré poskytuje úrad sociálneho zabezpečenia (*Sotsiaalkindlustusamet*). Toto výživné je dočasná pomoc od štátu pre rodiča, ktorý sám vychováva a živí dieťa. Štát platí výživné v mene rodiča, ktorý neplatí výživné, pričom od neho neskôr vymáha peniaze. Podmienkou na získanie štátneho výživného je, že dotknutá osoba musí podať na súd návrh na vyplácanie výživného, a to buď v rámci zrýchleného konania o platobnom rozkaze, alebo vo forme žaloby.

Výživné zaručuje dieťaťu maximálne 100 EUR mesačne.

Ďalšie informácie o žiadosti o túto dávku nájdete [tu](#).

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Pomoc v súvislosti s nadobudnutím výživného podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 možno získať od Útvary pre medzinárodnú justičnú spoluprácu na Ministerstve spravodlivosti.

Ak chce osoba požiadať o výživné v inej krajine, musí podať žiadosť o začatie konania vo veci výživného Útvary pre medzinárodnú justičnú spoluprácu na estónskom Ministerstve spravodlivosti a príslušnému orgánu druhej krajiny. K žiadosti je nutné priložiť kópiu rodného listu dieťaťa (detí) alebo rozhodnutia súdu, ktorým sa stanovuje otcovstvo. Ak otcovstvo nebolo stanovené, musí to byť uvedené v žiadosti zaslanej druhej krajine.

Tlačivo žiadosti je k dispozícii [tu](#).

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Útvar pre medzinárodnú justičnú spoluprácu na estónskom Ministerstve spravodlivosti možno kontaktovať telefonicky na číslach +372 6 208 183 a +372 7 153 443 alebo e-mailom na adrese central.authority@just.ee a keskasutus@just.ee.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Žiadateľ s pobytom v inej krajine svoju pohľadávku najlepšie uplatní tak, že sa obráti na príslušný orgán v krajine pobytu, ktorý následne kontaktuje ústredný orgán na estónskom Ministerstve spravodlivosti.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri odpoveď na otázku č. 14.1.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Európska únia ratifikovala Haagsky protokol z roku 2007. Estónsko je jej členským štátom od 1. 5. 2004.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávku na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Pozri odpoveď na otázku č. 16.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V cezhraničných veciach v rámci Európskej únie týkajúcich sa žiadostí o výživné je podľa uvedeného nariadenia k dispozícii štátna právna pomoc a štátna procesná pomoc. Tým je zaistené, aby príslušná osoba bola v konaní zastúpená osobou so zodpovedajúcimi právnymi poznatkami a aby mala prístup k spravodlivosti prostredníctvom pokrytia trov konania. V pravidlách upravujúcich štátnu právnu pomoc a procesnú pomoc sa uvádza, že sa uplatňuje vnútroštátne právo, pokiaľ v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 nie je stanovené inak.

Záruky, ktoré platia pre osoby s pobytom v Estónsku, v zásade platia aj pre osoby žijúce v iných členských štátoch EÚ. V prípade cezhraničných vecí týkajúcich sa výživného poskytujú právnu pomoc a poradenstvo, ako aj štátnu právnu pomoc a procesnú pomoc ústredný orgán, t. j. Útvar pre medzinárodnú justičnú spoluprácu na Ministerstve spravodlivosti, a to v súlade s nariadením Rady (ES) č. 4/2009 a – v súvislosti s časťami, na ktoré sa nevzťahuje nariadenie –, na základe vnútroštátneho práva.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Na účely cezhraničnej justičnej spolupráce bol zriadený ústredný orgán – Útvar pre medzinárodnú justičnú spoluprácu na Ministerstve spravodlivosti. Pomoc v súvislosti s nadobudnutím výživného podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 možno získať od Útvary pre medzinárodnú justičnú spoluprácu na Ministerstve spravodlivosti, ktorý vedie konania týkajúce sa medzinárodných žiadostí o právnu pomoc.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 16/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [en](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nárok na výživné - Irsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

V rozhodnutí o určení výživného medzi manželmi sa vyžaduje, aby jeden z manželov pravidelnými platbami alebo paušálnymi platbami podporoval druhého manžela a v prípade potreby, aby platil v prospech osoby uvedenej v rozhodnutí pravidelné platby alebo platby pre nezaopatrených rodinných príslušníkov, ak takí sú.

V rozhodnutí o výživnom pre nezaopatrené dieťa sa vyžaduje, aby jeden z príslušných rodičov poskytoval druhému rodičovi alebo inej osobe, v ktorej starostlivosti je dieťa, také pravidelné platby alebo paušálne platby na podporu dieťaťa, ako sú uvedené v rozhodnutí.

Vyživovacia povinnosť vyžaduje poskytovanie finančnej podpory dotknutej osobe a ak je takáto povinnosť vymáhaná súdom, tak plnenie záväzkov vyplývajúcich z každého súdneho príkazu vo veci výživného.

Platcami výživného sú nasledujúce kategórie osôb:

Rodičia vo vzťahu k svojim deťom: Áno

Deti voči svojim rodičom: Vo všeobecnosti nie

Rozvedený manžel voči svojmu bývalému manželovi: Áno

Ostatní:

Registrovaní partneri (Civil partners) a kohabitujúci partneri (Co-habitants) na účely zákona Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act z roku 2010

Nezosobášený rodič voči osobe starajúcej sa o jeho dieťa

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Nezaopatrené dieťa mladšie ako osemnásť rokov, nezaopatrené dieťa mladšie ako dvadsaťtri rokov študujúce formou denného štúdia alebo dieťa v akomkoľvek veku, ktoré je nezaopatrené z dôvodu zdravotného postihnutia.

Rodičia sú povinní finančne podporovať svoje deti, aby mohli byť uspokojené ich každodenné a príležitostné finančné potreby.

Deti vo všeobecnosti nemajú povinnosť platiť výživné svojim rodičom, okrem výnimočných a mimoriadnych okolností, keď sa majetkové práva vyplývajúce zo zverenectva (trust) zmenia v dôsledku rozvodu a prevedú sa do vlastníctva detí.

Rozvedenému manželovi je možné uložiť povinnosť poskytovať výživné druhému (bývalému) manželovi, ak navrhovateľ o výživné preukáže, že druhá strana mu nezabezpečuje primeranú podporu vzhľadom na okolnosti.

Registrovanému partnerovi alebo kohabitujúcemu partnerovi na účely zákona Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act z roku 2010, je možné uložiť povinnosť poskytnúť výživné druhému registrovanému partnerovi alebo kohabitujúcemu partnerovi, ak registrovaný partner alebo kohabitujúci partner, ktorý je navrhovateľom, preukáže, že druhá strana mu nezabezpečuje primeranú podporu vzhľadom na okolnosti.

Jeden z rodičov, bez ohľadu na to, či sú zosobášení alebo nie, môže podať návrh na súd vo veci vyživovacej povinnosti proti druhému rodičovi vo vzťahu k ich deťom. Takýto návrh môže podať aj zákonný zástupca, zdravotnícka rada (health board) alebo akákoľvek osoba, ktorá má určitý právny vzťah k nezaopatrenému dieťaťu.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Zvyčajne návrh na súd podáva nezaopatrené dieťa proti druhej osobe v občianskoprávnom konaní. Pokiaľ ide o výživné na dieťa, návrh zvyčajne podáva rodič alebo iná osoba, ktorá má dieťa v osobnej starostlivosti.

Informácie o postupoch, ktoré sa vzťahujú na podanie návrhu o výživné, sú dostupné na webovej stránke Súdnej služby (<https://www.courts.ie>) v oddiele rodinného práva (Family Law).

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Vo veci výživného je navrhovateľom zvyčajne rodič, ktorý sa stará o dieťa / deti. Navrhovateľmi môžu byť bývalí manželia, ako aj deti vo vlastnom mene.

Strany, ktoré chcú podať návrh na určenie výživného musia mať dostatočný záujem vo veci, aby mali postavenie alebo aktívnu legitimitáciu (locus standi) na podanie návrhu. V prípade príbuzného alebo blízkeho príbuzného je nevyhnutné, aby osoba, ktorá podáva návrh, disponovala určitým oprávnením spravovať záležitosti svojho príbuzného alebo blízkeho priateľa, ako napríklad plnomocenstvo. V mene neploletého dieťaťa môžu podať návrh na určenie výživného jeho rodičia alebo zákonní zástupcovia.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Okresný súd (District Court) je príslušný na určenie výživného pre dieťa v maximálnej výške 150 EUR týždenne od jedného z rodičov a určenie výživného manželovi / registrovanému partnerovi v maximálnej výške 500 EUR týždenne. Ak sa v návrhu požadujú vyššie sumy, je potrebné podať návrh na obvodný súd (Circuit Court) alebo na Vyšší súd (High Court). Ak už bolo začaté konanie v manželských veciach na obvodnom súde (Circuit Court) alebo na Vyššom súde (High Court), je nevyhnutné podať návrh na daný súd bez ohľadu na požadovanú sumu.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Nie. Návrh sa môže podať osobne, pokiaľ sa navrhovateľ nerozhodne, že tým poverí právneho poradcu. Právna pomoc v občianskoprávnych veciach je dostupná tým účastníkom rodinnoprávnych sporov, ktorí ju potrebujú vzhľadom na ich majetkové pomery.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Všetky rodinnoprávne konania v Írsku sú oslobodené od súdnych poplatkov. Náklady na právne poradenstvo a právne zastupovanie sa môžu líšiť; avšak tým, ktorí sú na to odkázaní, môže byť poskytnutá právna pomoc v občianskoprávnych veciach.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Okresný súd (District Court) je príslušný na určenie výživného pre dieťa v maximálnej výške 150 EUR týždenne od jedného z rodičov a určenie výživného manželovi / registrovanému partnerovi v maximálnej výške 500 EUR týždenne. Ak sa v návrhu požadujú vyššie sumy, je potrebné podať návrh na obvodný súd (Circuit Court) alebo na Vyšší súd (High Court).

Pri určovaní výživného bude súd skúmať primerané potreby oprávnenej osoby (osoby oprávnenej na výživné) oproti schopnosti povinnej osoby (osoby povinnej platiť výživné) platiť. Strany sporu môžu na súd podať návrh na zmenu akéhokoľvek rozhodnutia o výživnom, ak sa zmenili ich finančné pomery. Rozhodnutie o výživnom sa stane platným v deň, ktorý je v ňom uvedený, pričom to môže byť skôr alebo neskôr ako deň jeho vydania, ale nie skôr ako deň podania návrhu na určenie výživného.

Pri rozvodových a súdnych konaniach na obvodnom súde (Circuit Court) alebo Vyššom súde (High Court) môže byť výživné určené so spätnou platnosťou najskôr odo dňa podania návrhu.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa zvyčajne uhrádza priamou platbou oprávnenej osobe. Avšak oprávnené osoby majú právo nechať si vyplácať výživné prostredníctvom súdnej kancelárie. Ak to súd považuje za nevyhnutné, môže zablokovať mzdu alebo plat povinnej osoby a nariadiť jej zamestnávateľovi, aby zrážky z jeho príjmov zasielal oprávnenej osobe.

Výživné sa vypláca osobe oprávnenej z výživného a tým, ktorí spravujú výživné v jej prospech, ako napríklad rodičovi alebo zákonnému zástupcovi.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak povinná osoba neplatí výživné, tak oprávnená osoba môže podať návrh na začatie konania na súd, ktorý vydal rozhodnutie o výživnom alebo na okresný súd (District Court) v závislosti od požadovaného prostriedku nápravy.

Súd môže vydať príkaz na zaistenie príjmov povinnej osoby, ako je uvedené vyššie v bode 1.

Ak tento prostriedok nápravy zlyhá, súd môže nariadiť povinnej osobe, aby zaplatila dlžnú sumu oprávnenej osobe. Ak povinná osoba nesplní súdny príkaz, súd môže nariadiť inej osobe, ktorá dlhuje peňažné prostriedky povinnej osobe, aby namiesto nej zaplatila oprávnenej osobe. Súd môže tiež nariadiť predaj majetku vo vlastníctve povinnej osoby na účel úhrady dlžnej sumy.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premiäcie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Okresný súd (District Court) je miestom určeným pre výkon rozhodnutí vydaných v iných členských štátoch. Má právomoc rozhodovať vo veciach pohľadania (paragrafy 9A a 9B zákona z roku 1976), ale iba vo vzťahu k rozhodnutiam, ktoré vydal okresný súd (District Court). V rámci svojej právomoci nemôže vydať rozhodnutie zaväzujúce k plneniu toho, čo nebolo splnené dobrovoľne (commit for contempt) na základe rozhodnutia, ktoré bolo vydané inde. Právomoc okresného súdu je v skutočnosti obmedzená na to, aby vydal príkaz na zaistenie príjmov (ak je to vhodné), príkaz na zhabanie alebo na prikázanie pohľadávky (zriedka vhodné).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Je na každom oprávnenom z výživného, aby podal návrh na súd o pomoc pri vymáhaní výživného. Aj keď sú k dispozícii aj iné prostriedky nápravy, napríklad mediácia, súdy majú náležitú a zákonnú právomoc vo veciach neplatenia výživného.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovacia povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Nie. Len osoba povinná na plnenie výživného je zodpovedná za plnenie výživného. Výživné má uhradiť samotná povinná osoba alebo jej bude zrazené z platu.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Nariadenie (ES) č. 4/2009, ktoré sa bežne nazýva nariadenie o vyživovacej povinnosti, sa týka cezhraničných žiadostí o výživné, ktoré vyplývajú z rodinných vzťahov. Nariadenie stanovuje spoločné pravidlá pre celú Európsku úniu s cieľom zabezpečiť vymáhanie pohľadávok z výživného a to aj vtedy, keď je povinná alebo oprávnená osoba v inej krajine EÚ.

Dohovor OSN o vymáhaní výživného v cudzine (Newyorský dohovor) nadobudol účinnosť na území Írska v novembri 1995 prostredníctvom zákona o výživnom z roku 1994 (Maintenance Act 1994). Cieľom tohto dohovoru je uľahčiť vymáhanie výživného v zmluvných štátoch pre osobu žijúcu v jednej jurisdikcii proti osobe žijúcej v inej jurisdikcii.

Obidva právne dokumenty vytvárajú sieť ústredných orgánov v každom zmluvnom štáte a navrhovateľa / oprávnené osoby / predkladateľa môžu postúpiť svoje návrhy ústrednému orgánu, ktorý ich postúpi príslušnému súdu a v niektorých prípadoch zabezpečí právnu pomoc. Kontaktné údaje írskoho ústredného orgánu pre vymáhanie výživného zo zahraničia sú tieto:

Department of Justice and Equality,

Bishop's Square,

Redmond's Hill,

Dublin 2,

Írsko.

Telefón: +353 (0)1 479 0200

Len v rámci Írska: 1890 555 509

Fax: +353 (0)1 479 0201

E-mail: [✉ mainrecov_inbox@justice.ie](mailto:mainrecov_inbox@justice.ie)

Navrhovateľ môže získať pomoc úradníka okresného súdu (District Court Clerk) v súvislosti s rozhodnutiami okresného súdu (District Court). Navrhovateľia môžu tiež požiadať o poskytnutie pomoci v súvislosti s právnym zastúpením. V otázke nároku na právnu pomoc by sa mali obrátiť na centrum právnej pomoci vo svojom okolí. Nakoniec navrhovateľ môže požiadať o pomoc organizáciu Bezplatné centrum právnej pomoci (FLAC – Free Legal Advice Centre), ktorá je nezávislou organizáciou na dobrovoľníckej báze prevádzkujúcou sieť právnych poradní v celej krajine. Služby týchto poradní sú dôverné a bezplatné. V cezhraničných prípadoch, keď osoba povinná na plnenie výživného žije v inej jurisdikcii, môže navrhovateľ podať žiadosť prostredníctvom ústredného orgánu pre vymáhanie výživného (Central Authority for Maintenance Recovery), ktorý spadá pod ministerstvo spravodlivosti a rovnosti (Department of Justice and Equality).

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Príslušnú kanceláriu súdu alebo organizáciu môžete kontaktovať telefonicky, listom, emailom alebo osobne. Predkladateľom odporúčame, aby navštívili internetovú stránku každej organizácie, na ktorej získajú ďalšie, miestne relevantné, informácie.

Kontaktné údaje týkajúce sa kancelárií súdov je možné nájsť na internetovej stránke Súdnej služby ([✉ https://www.courts.ie](https://www.courts.ie)).

Kontaktné informácie írskoho ústredného úradu pre vymáhanie výživného zo zahraničia nájdete pod otázkou č. 14.1 a na webovej stránke ministerstva spravodlivosti a rovnosti ([✉ https://www.justice.ie](https://www.justice.ie)).

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Pozri vyššie; otázku č. 14.1.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri vyššie; otázku č. 14.2.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Navrhovateľ / predkladateľ nemusí platiť poplatky za podanie návrhu na začatie súdneho konania. Navrhovateľia môžu v tejto oblasti využívať bezplatnú právnu pomoc. Hneď ako írsky ústredný orgán prijme žiadosť, sa táto žiadosť, ak je to potrebné, postúpi rade pre právnu pomoc (Legal Aid Board).

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V článku 51 sa uvádza, aké kroky podnikne ústredný orgán v súvislosti s návrhmi podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti. Pokiaľ ide o získanie vyhlásenia vykonateľnosti, írsky ústredný orgán ho v súčasnosti vyžaduje od kancelárie predsedu Vyššieho súdu (Office of the Master of the High Court). Írsky ústredný orgán postúpi žiadosť o výkon rozhodnutia priamo okresnému súdu (District Court). V súvislosti so začatím konania ústredný orgán zabezpečí právne zastúpenie navrhovateľa prostredníctvom rady pre právnu pomoc (Legal Aid Board).

Táto webová stránka je súčasťou portálu [✉ Vaša Európa](#).

Privítame vašu [✉ spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 08/04/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Grécko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Pojem „výživné“ sa vzťahuje na priame ľudské potreby na prežitie, predovšetkým jedlo. V skutočnosti však pojem výživné zahŕňa všetky životné potreby, či už sa týkajú zaopatrenia, alebo vzdelania, kultúrnych alebo oddychových aktivít osoby.

Vyživovacia povinnosť zahŕňa platenie výživného, spravidla v hotovosti, ktoré uspokojí životné potreby príjemcu.

Povinnosť platiť výživné na základe príbuzenského vzťahu majú tieto osoby:

- a) manželský partner, aj keď je rozvedený (ak bola stanovená vyživovacia povinnosť po rozvoде);
- b) potomkovia svojim predkom v poradí dedenia zo zákona;
- b) predkovia (rodičia, starí rodičia: v prípade, že rodičia nežijú alebo sú nespôsobilí) svojim slobodným deťom (biologickým alebo adoptovaným), spravidla kým sú deti maloleté;
- b) súrodenci svojim súrodencom; a

osobitné prípady výživného sú:

- c) výživné, ktoré sa platí v prípade rozluky a po rozvoде alebo anulovaní manželstva; a
- d) výživné, ktoré sa platí slobodnej matke na dieťa narodené mimo manželstva pred jeho uznaním.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Dieťa má v zásade nárok na poberanie výživného zo strany svojich predkov (rodičov alebo starých rodičov) až do dovŕšenia dospelosti, t. j. kým nedosiahne vek 18 rokov.

Aj v dospelosti majú deti nárok na poberanie výživného, pokiaľ študujú alebo navštevujú vysokoškolské kurzy alebo kurzy odborného vzdelávania, a preto nemôžu pracovať, a zároveň nemajú osobný majetok, z ktorého by mohli uspokojovať svoje životné potreby.

Osoba má nárok na poberanie výživného, iba ak nie je schopná sama si pomôcť svojím majetkom alebo prácou primeranou jej veku, zdravotnému stavu a celkovým životným podmienkam, pričom sa okrem iného zohľadňujú aj prípadné potreby jej vzdelávania. Maloleté deti majú nárok na poberanie výživného od svojich rodičov aj v prípade, že majú vlastný majetok, pokiaľ ich príjem z tohto majetku alebo z práce nepostačuje na ich živobytie. Vyživovaciu povinnosť však nemá osoba, ktorá v dôsledku svojich ostatných povinností nie je schopná túto povinnosť plniť bez toho, aby ohrozila svoje vlastné živobytie. Toto pravidlo neplatí, ak ide o vyživovaciu povinnosť rodiča k maloletému dieťaťu, okrem prípadu, keď si maloletá osoba môže uplatniť nárok na výživné voči inej osobe alebo môže získať prostriedky na svoje živobytie zo svojho vlastného majetku.

V prípade bývalých manželov:

Ak rozvedený manželský partner nie je schopný sám sa živiť zo svojho príjmu alebo majetku, môže si uplatniť nárok na výživné voči bývalému manželskému partnerovi: 1) ak je manželský partner, ktorý si uplatňuje nárok na výživné, v čase vydania rozhodnutia o rozvoде v takom veku alebo zdravotnom stave, že nie je možné od neho požadovať, aby začal vykonávať alebo pokračoval vo vykonávaní primeraného povolania, ktoré by mu umožnilo samostatne sa živiť; 2) ak má manželský partner, ktorý si uplatňuje nárok na výživné, maloleté dieťa v osobnej starostlivosti a to mu bráni vo výkone primeraného povolania; 3) ak si manželský partner, ktorý si uplatňuje nárok na výživné, nemôže nájsť primerané stále zamestnanie alebo potrebuje určitú odbornú prípravu – v týchto prípadoch má nárok na výživné najviac tri roky od vydania rozhodnutia o rozvoде; alebo 4) v každom inom prípade, keď je určenie výživného v čase vydania rozhodnutia o rozvoде potrebné z dôvodu spravodlivosti.

Výživné nemusí byť priznané alebo môže byť obmedzené z vážnych dôvodov, predovšetkým, ak manželstvo trvalo krátky čas alebo ak manželský partner, ktorý by mohol mať nárok na poberanie výživného, zapríčinil rozvod alebo si vedome spôsobil núdzu.

Každý z bývalých manželov je povinný poskytnúť bývalému manželskému partnerovi presné informácie o svojom majetku a príjme, aby bolo možné na ich základe určiť výšku výživného. Na základe žiadosti, ktorú podá niektorý z bývalých manželov prostredníctvom príslušného prokurátora, musí zamestnávateľ, správny orgán alebo daňový úrad poskytnúť všetky potrebné informácie o prípadnom majetku druhého manželského partnera, a to predovšetkým o jeho príjme.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Osoba oprávnená na poberanie výživného musí spravidla podať na súd návrh na určenie výživného od povinnej osoby.

V prípade uplatnenia Newyorského dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine (ND 4421/1964) orgán zodpovedný za odoslanie pohľadávky na výživné oprávnenej osoby, ktorá má bydlisko v zmluvnom štáte dohovoru, požiada orgán zodpovedný za prijatie takejto pohľadávky v príslušnom zmluvnom štáte dohovoru, kde má bydlisko osoba povinná platiť výživné, ktorým je v Grécku ministerstvo spravodlivosti, aby prijal všetky potrebné opatrenia na vymáhanie výživného pre oprávnenú osobu. V praxi ministerstvo spravodlivosti poverí právneho zástupcu, aby zabezpečil uznanie práva alebo vykonanie rozsudku vydaného zahraničným súdom v prospech príjemcu, cudzieho štátneho príslušníka, ktorý môže uplatniť všetky opravné prostriedky pred gréckymi súdmi.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

V prípade maloletých detí, ktoré podľa zákona (článok 63 Občianskeho súdneho poriadku) nemôžu samé podať na súd návrh na vymáhanie výživného od povinnej osoby, môže takýto úkon vykonať osoba, ktorej boli priznané rodičovské práva a povinnosti (fyzická osoba: rodič alebo iná osoba, prípadne právnická osoba, napríklad inštitúcia).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Príslušným súdom na prerokovanie návrhu oprávnenej osoby voči povinnej osobe na určenie výživného je samosudca prvostupňového súdu (článok 17 ods. 2 a článok 681B Občianskeho súdneho poriadku).

Miestne príslušným súdom je súd v mieste bydliska alebo mieste pobytu strany oprávnenej na poberanie výživného (článok 39 A Občianskeho súdneho poriadku) alebo odporcu, teda osoby povinnej platiť výživné, ak je návrh spojený s manželskými spormi alebo so spormi medzi rodičmi a deťmi, alebo súd v mieste posledného spoločného obvyklého pobytu manželov.

V prípade naliehavosti alebo bezprostredného nebezpečenstva môže osoba oprávnená na poberanie výživného požiadať samosudcu prvostupňového miestne príslušného súdu, aby vydal predbežný súdny príkaz o určení výživného platný až do vydania konečného rozsudku o nároku na výživné v riadnom konaní.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľ musí splnomocniť právneho zástupcu, ktorý podá návrh na určenie výživného.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Pri podaní návrhu na určenie výživného musí odporca zaplatiť preddavok na súdne trovy navrhovateľa, ktorého výška nesmie presiahnuť 300 EUR (článok 173 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku). V prípade týchto konaní musí odporca pred prerokovaním návrhu na určenie výživného predložiť súdnemu úradníkovi príslušný doklad o zaplatení súdnych trov. Ak odporca súdne trovy nezaplatí, považuje sa to za špekulatívnu neprítomnosť a súd môže vydať rozsudok pre zmeškanie v jeho neprospech (článok 175 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak má navrhovateľ veľmi nízky príjem, môže podľa zákona 3226/2004 požiadať o právnu pomoc, a to predložením príslušných dôkazov samosudcovi prvostupňového súdu pri podávaní návrhu na vydanie samostatného súdneho príkazu.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Súd určuje výživné na dva roky, pričom berie do úvahy potreby oprávnenej osoby na zabezpečenie primeraných životných podmienok a vzdelávania, ako aj finančné možnosti povinnej osoby. Po dvoch rokoch každá zo strán, či už oprávnená alebo povinná osoba, môže požiadať o určenie novej výšky výživného. Navyše v prípade, že sa zmenia podmienky, ktoré súd zohľadnil pri vydaní rozhodnutia, každá zo strán môže žiadať o zmenu pôvodného rozsudku a určenie nového výživného.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa v zásade platí oprávnenej osobe mesačne a vopred.

Suma výživného sa nesmie zaplatiť naraz, s výnimkou prípadov výživného po rozvoze (článok 1443 písm. b) Občianskeho zákonníka).

Ak je oprávnenou osobou maloleté dieťa alebo osoba pod súdnym dozorom, výživné sa platí rodičovi alebo zástupcovi, alebo osobe určenej súdom, ktorá spravidla vykonáva príslušné úkony v mene oprávnenej osoby.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

V prípade, že povinná osoba odmieta platiť výživné, oprávnená osoba môže uplatniť pohľadávku voči majetku povinnej osoby, ak tá nejaký majetok má.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Nárok na výživné zaniká, ak prestanú existovať podmienky, na základe ktorých bolo výživné poskytované, alebo ak oprávnená osoba alebo povinná osoba zomrie. Na nárok oprávnenej osoby voči povinnej osobe sa vzťahuje päťročná premlčacia lehota ktorá začína plynúť odo dňa uplatnenia nároku.

Nároky osôb (napr. inštitúcií), ktoré platili výživné oprávnenej osobe, voči pôvodne povinnej osobe sa premlčujú po piatich rokoch (článok 250 ods. 17 Občianskeho zákonníka).

Slobodná matka si môže uplatniť nárok na preplatenie nákladov súvisiacich s pôrodom a na výživné od otca dieťaťa počas obmedzeného obdobia (dva mesiace pred pôrodom a štyri mesiace, ale nie viac ako jeden rok [vo výnimočných prípadoch] po pôrode), ak otcovstvo určil súd a matka žije v biede. Nárok slobodnej matky sa určuje premlčuje tri roky po pôrode a prechádza aj na dedičov otca dieťaťa.

Na uspokojenie nároku na výživné sa môže použiť až polovica čistej mzdy povinnej osoby, a takisto aj vklady v úverových inštitúciách (článok 982 ods. 2 písm. d) a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Nie, s výnimkou prípadu zahraničných príjemcov, ktorí môžu požiadať ministerstvo spravodlivosti o pomoc pri uplatňovaní príslušných práv (pozri odpoveď na 3. otázku).

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciú povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

V Grécku nie.

(Výnimkou je situácia, keď inštitúcia alebo verejná či súkromná právnická osoba vykonáva starostlivosť o maloleté dieťa. V tom prípade musí tento subjekt vo všeobecnosti plniť vyživovaciú povinnosť, a preto z úradnej moci [článok 1490 Občianskeho zákonníka] preberá práva osoby oprávnenej na poberanie výživného). Za žiadnych okolností, ani keď nárok na výživné uznal súd, však nie je možné vopred požadovať vyplatenie výživného, ktoré maloletému dieťaťu oprávnenému na poberanie výživného dlhuje iná povinná osoba.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Podľa ustanovení článkov 51 a 56 uvedeného nariadenia ústredný orgán členského štátu, v ktorom žije osoba podávajúca návrh na určenie výživného:

a) spolupracuje s ústredným orgánom členského štátu, v ktorom žije povinná osoba, pri zasielaní a prijímaní príslušných žiadostí; b) začne konanie o týchto žiadostiach alebo pomáha s jeho začatím. V prípade takýchto žiadostí ústredné orgány prijímajú všetky primerané opatrenia na a) poskytnutie právnej pomoci alebo sprostredkovanie jej poskytnutia, ak si to okolnosti vyžadujú; b) pomoc pri identifikácii povinnej osoby alebo oprávnenej osoby, najmä uplatnením článkov 61, 62 a 63 nariadenia; c) pomoc pri získavaní informácií o príjme a v prípade potreby o majetkových pomeroch povinnej osoby alebo oprávnenej osoby vrátane určenia ich majetku, najmä podľa článkov 61, 62 a 63; d) podporu zmierlivého riešenia s cieľom zabezpečiť dobrovoľné platenie výživného, ak je to vhodné, prostredníctvom mediácie, zmierovacieho konania alebo podobných postupov; e) pomoc s priebežným výkonom rozhodnutí o vyživovacej povinnosti vrátane úroku z omeškania; f) pomoc pri vyberaní a urýchlenom prevode platieb výživného; g) pomoc pri získavaní listinných alebo iných dôkazov bez toho, aby tým bolo dotknuté nariadenie (ES) č. 1206/2001; h) poskytovanie pomoci pri určení rodičovstva, ak je potrebné na vymáhanie výživného; i) začatie konania alebo pomoc so začatím konania na vydanie akýchkoľvek potrebných predbežných opatrení územného charakteru, ktorých cieľom je zabezpečiť výsledok prebiehajúceho konania o výživnom; j) pomoc pri oznámení alebo doručení písomností podľa nariadenia (ES) č. 1393/2007.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Obrátiť sa môžete na Ústredný úrad ministerstva spravodlivosti (Central Office of the Ministry of Justice), ktorého adresa je ulica Mesogeion č. 96, 115 27 Atény, Grécko, telefónne číslo +30 210 7767322, civilunit@justice.gov.gr

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Grécko je viazané Haagskym protokolom o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť z 23. novembra 2007. Podľa tohto protokolu sa na vyživovaciu povinnosť vzťahuje právo členského štátu, v ktorom má miesto obvyklého pobytu osoba oprávnená na poberanie výživného, takže ak osoba oprávnená na poberanie výživného má bydlisko v Grécku, uplatňuje sa grécke právo.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V kapitole V nariadenia Rady č. 4/2009 sa stanovuje právo na právnu pomoc vrátane právneho poradenstva s cieľom dosiahnuť zmier pred začatím súdneho konania, právnej pomoci pri podaní návrhu na súdny alebo iný orgán a právneho zastúpenia, oslobodenia od platenia trov konania a odmien osobám splnomocneným na výkon úkonov počas konania. V členských štátoch, v ktorých neúspešnému účastníkovi možno uložiť povinnosť zaplatiť trovy protistrany, ak príjemca právnej pomoci prehrá spor, čo zahŕňa trovy, ktoré vznikli protistrane, ak by sa takéto trovy hradili, keby mal príjemca právnej pomoci obvyklý pobyt v členskom štáte konajúceho súdu, tlmočenie, preklad písomností požadovaných súdom alebo príslušným orgánom, ktoré predkladá príjemca právnej pomoci a ktoré sú potrebné na vyriešenie veci; cestovné výdavky, ktoré má znášať príjemca právnej pomoci, keď sa podľa právneho poriadku alebo súdu členského štátu vyžaduje fyzická prítomnosť osôb dotknutých podaním návrhu a súd rozhodne, že dotknuté osoby nemožno vypočuť k spokojnosti súdu žiadanými inými prostriedkami.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ústredný orgán má okrem iného pravidelný kontakt s príslušnými orgánmi s cieľom: a) pomôcť pri identifikácii osoby povinnej platiť výživné alebo osoby oprávnenej na poberanie výživného; b) získať informácie o príjme a v prípade potreby o ostatných majetkových pomeroch osoby povinnej platiť výživné alebo osoby oprávnenej na poberanie výživného vrátane zistenia, kde sa majetok nachádza; a c) podporiť dobrovoľné platenie výživného.

Táto webová stránka je súčasťou portálu Vaša Európa.

Privítame vašu spätnú väzbu, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 16/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Španielsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Výživné zahŕňa všetko potrebné, pokiaľ ide o stravovanie, bývanie, oblečenie a lekársku starostlivosť.

Výživné zahŕňa aj vzdelávanie a odbornú prípravu oprávneného na výživné, kým je maloletou osobou, a aj potom, ak sa stále vzdeláva z dôvodov, ktoré nezapríčinil sám. V prípade rozvratu manželstva v rámci procesu rozluky alebo rozvodu možno uplatňovať nárok na výživné na deti žijúce v spoločnej domácnosti, ktoré nie sú finančne samostatné.

Výdavky spojené s tehotenstvom a narodením dieťaťa sa zahŕňajú do výživného, pokiaľ nie sú pokryté inak.

Vzájomnú vyživovaciu povinnosť v plnom rozsahu majú:

1. manželia;
2. predkovia a potomkovia.

Súrodencom by sa mala poskytovať len nevyhnutná životná pomoc v prípade potreby z akéhokoľvek dôvodu, ktorý nespôsobil oprávnený na výživné, vrátane prípadnej pomoci potrebnej na ich vzdelávanie.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

V prípade detí až do plnoletosti, ktorá sa v Španielsku dosahuje vo veku 18 rokov, s výnimkou prípadu, keď maloletá osoba má dostatočné vlastné príjmy. Vyživovacia povinnosť so zreteľom na deti trvá aj po dosiahnutí plnoletosti, pokiaľ nie sú finančne samostatné, neukončili vzdelávací proces alebo nemajú prácu z dôvodu, za ktorý nenesú zodpovednosť. V prípade maloletých osôb treba zohľadniť aj články Občianskeho zákonníka (*Código Civil*) týkajúce sa spoločných účinkov anulovania manželstva, rozluky a rozvodu (článok 90 a nasl.).

Kým sú deti maloleté, výživné je prioritou a nevyhnutnou povinnosťou.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Návrhy treba podávať na súdy, príslušné súdy prvého stupňa (*Juzgados de Primera Instancia*).

Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Návrhy sa spracúvajú prostredníctvom ústneho pojednávania (*juicio verbal*). Ak sa uplatňuje nárok na výživné ako doplnkové opatrenie k rozluke alebo rozvodu, alebo ako opatrenia v rámci vzťahu medzi rodičom a dieťaťom v prípade rozvodu páru, spracúva sa spolu s uvedeným konaním prostredníctvom ústneho pojednávania s niektorými osobitnosťami.

Keď bol v Španielsku vyhlásený núdzový stav (prostredníctvom kráľovského dekrétu č. 463/20 z 14. marca 2020 o riadení zdravotnej krízy spôsobenej ochorením COVID-19) a predovšetkým v súvislosti s prijatím kráľovského dekrétu č. 16/20 z 18. apríla 2020 o procesných a organizačných opatreniach v justičnom systéme na riešenie pandémie COVID-19 bolo zavedené osobitné skrátené konanie na riešenie rodinných záležitostí počas núdzového stavu (pozri články 3, 4 a 5). Tento osobitný druh konania sa uplatňuje na prípady, keď je potrebné požiadať o prehodnotenie trvalých opatrení prijatých v zmysle článku 774 zákona č. 1/2000 zo 7. januára 2000 o občianskom súdnom konaní (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) so zreteľom na výdavky domácnosti, finančné

príspevky medzi manželmi a uznané vyživovacie povinnosti týkajúce sa detí, keď sa uvedené prehodnotenie žiada z dôvodu, že sa podstatne zmenila hospodárska situácia manželov a rodičov v dôsledku zdravotnej krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uplatňuje sa aj na spory týkajúce sa žiadostí o stanovenie alebo preskúmanie povinnosti platiť výživné, keď sa uvedená žiadosť predkladá z dôvodu, že v dôsledku zdravotnej krízy spôsobenej ochorením COVID-19 sa podstatne zmenila hospodárska situácia rodinného príslušníka, ktorý je povinný platiť výživné.

Vo všetkých prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje tento článok, sa uplatňujú ustanovenia zákona č. 1/2000 zo 7. januára 2000 o občianskom súdnom konaní so zreteľom na postupy ústneho pojednávania bez osobitných ustanovení.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Návrh musí podať dotknutý účastník konania osobne s výnimkou maloletého dieťaťa; v prípade maloletého dieťaťa návrh musí podať osoba právne zodpovedná za maloleté dieťa, prokuratúra (*el Fiscal*) alebo agentúra na ochranu dieťaťa. Návrh sa však môže podať prostredníctvom zástupcu pod podmienkou, že bolo zástupcovi udelené splnomocnenie pred notárom, súdnym úradníkom alebo konzulom ktorejkoľvek španielskej diplomatickej misie v zahraničí.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Platí všeobecné pravidlo, že príslušným súdom je súd podľa miesta pobytu osoby povinnej na plnenie výživného. Ak je viacero osôb spoločne povinných platiť výživné (matka a otec), príslušnými súdmi sú súdy podľa miesta pobytu jednej z týchto osôb. Ak povinný na plnenie výživného nemá miesto pobytu v Španielsku, príslušným súdom je súd podľa miesta posledného pobytu povinného v Španielsku. Vo všetkých ostatných prípadoch príslušnými súdmi sú súdy podľa miesta pobytu oprávneného na výživné.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľov musí obhajovať advokát (*abogado*) a zastupovať právny zástupca alebo prokurátor (*procurador*).

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

V Španielsku sa neuplatňujú poplatky v prípadoch podávania návrhov zameraných výlučne na dosiahnutie platieb výživného s výnimkou honorárov advokátov, právnych zástupcov a znalcov, ak sú prizvaní.

Honoráre advokátov a právnych zástupcov závisia od výšky uplatňovaného nároku. Finančný príspevok na súdne trovy je k dispozícii v prípadoch, keď navrhovateľ alebo osoba, proti ktorej sa uplatňuje nárok na výživné, nemá finančné prostriedky a môže mať nárok na bezplatnú právnu pomoc v súlade so sadzovníkom stanoveným v článku 3 zákona 1/1996 z 10. januára 1996 o bezplatnej právnej pomoci. Pomoc zahŕňa poskytovanie služieb súdom určeného advokáta alebo právneho zástupcu, ktorý uplatní právny nárok, pričom štát uhradí aj všetky súdne trovy, ako sú honoráre znalcov alebo náklady na uverejnenie rozsudkov.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Vo väčšine prípadov sa stanovujú pravidelné platby výživného, ktoré majú podľa zákona formu mesačných splátok platených vopred. Len veľmi výnimočne sa stanoví celková jednorazová platba; je to len v prípadoch, keď treba splatiť nedoplatky výživného, pričom dlžníkom je osoba bez dlhodobého majetku a toto je najlepší spôsob ochrany budúcich platieb, prípadne to môže byť na základe dohody medzi účastníkmi konania. Pri výpočte konkrétnej výšky platieb výživného súd využíva abstraktné právne pravidlo založené na úmernosti troch aspektov: potrieb oprávneného na výživné, finančných možností povinného na plnenie výživného a finančných možností ďalších osôb, ktoré sú takisto povinné prispievať na výživné (spoluživitelia) v rovnakej miere ako hlavný povinný na plnenie výživného. V súdnom rozhodnutí o výške výživného sa musia stanoviť pravidlá, na základe ktorých sa v budúcnosti vykoná aktualizácia. Táto aktualizácia sa vykoná automaticky na základe plynutia času a osoba zodpovedná za vykonávanie platieb musí uplatňovať aktualizovanú výšku výživného. Ak povinný na plnenie výživného nevykoná aktualizáciu platieb, urobí to súd na žiadosť oprávneného na výživné. Výška výživného sa môže zmeniť (opäť na žiadosť dotknutého účastníka konania), ak sa podstatne zmenia skutočnosti, z ktorých sa vychádzalo pri jej stanovení: suma sa musí zvýšiť, ak sa zlepši finančná situácia povinného na plnenie výživného alebo ak sa zhorší finančná situácia oprávneného na výživné a potrebuje zvýšenú podporu (napríklad pri zhoršení choroby); suma sa musí znížiť, ak sa zhorší finančná situácia povinného na plnenie výživného alebo ak sa zlepši finančná situácia oprávneného na výživné. Vyživovacia povinnosť napokon môže zaniknúť, keď zaniknú dôvody jej stanovenia.

Generálna súdna rada (*Consejo General del Poder Judicial*, CGPJ) vypracovala tabuľky na výpočet výživného. Tieto tabuľky boli naposledy aktualizované v máji 2019. Sú usmernením, ktoré vychádza z potrieb detí s prihliadnutím na príjem rodičov a počet detí v rodine. Náklady na bývanie a školské vzdelávanie sú z výpočtu vylúčené, a preto sa konečná výška príspevku musí upraviť s ohľadom na tieto náklady v jednotlivých prípadoch. Tabuľky sú k dispozícii na tejto adrese:

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Utilidades/Calculo-de-pensiones-alimenticias/>.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Platby sa zvyčajne vykonávajú v peňažnej forme. Existujú však dve výnimky: povinný na plnenie výživného sa môže rozhodnúť, že splní vyživovaciu povinnosť poskytnutím stravovania a ubytovania oprávnenému na výživné vo svojom domove, pričom judikatúra túto možnosť značne obmedzuje v prípade, že nie je žiadna záruka dobrých vzťahov; platba prostredníctvom prevodu tovaru alebo práv je výnimočná a vhodná len na splatenie nedoplatkov v prípade, ak existuje riziko straty tovaru alebo ak povinný na plnenie výživného nemá žiadny majetok. Výživné sa vypláca priamo oprávnenému na výživné. Najbežnejšou formou platby je bankový prevod. Ak je oprávnený na výživné maloletý alebo ak nie je právne spôsobilý, platba sa vykoná jeho právnomu zástupcovi.

V konaniach súvisiacich so rozvratom manželstva alebo so vzťahmi medzi rodičom a dieťaťom súdy umožňujú ako formu platenia výživného priamo uhrádzať oprávnenému určité výdavky týkajúce sa maloletého dieťaťa (napr. na školské vzdelávanie, zdravotné poistenie atď.).

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

V takom prípade môže oprávnený na výživné podať žiadosť o výkon súdneho rozhodnutia, ktorým sa stanovila existencia práva na platby výživného. V Španielsku sa používajú tieto prostriedky na výkon súdneho rozhodnutia: zrážky zo mzdy (okrem životného minima, ktoré určí súd), zadržanie preplatkov na daniach, zaistenie bankových účtov, zadržanie sociálnych dávok, zaistenie tovaru a verejný predaj tovaru; v určitých prípadoch môže neplatenie výživného predstavovať trestný čin a páchatel môže byť odsúdený na trest odňatia slobody.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Na rozdiel od iných dlhov v prípade neplatenia výživného neexistuje kvantitatívne obmedzenie pri zaistení bankových účtov alebo hnutelného majetku dlžníka. Konanie na presadenie plnenia príslušných povinností sa nemôže začať po uplynutí piatich rokov.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V prípade pohľadávok vzťahujúcich sa na platby výživného pre maloletých alebo osoby, ktoré nie sú právne spôsobilé, môže zastupovanie poskytnúť prokuratúra.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

„Záručný fond na vyplácanie výživného“ vytvorený na základe zákona č. 42/2006 z 28. decembra 2006 a upravený kráľovským dekrétom č. 1618/2007 zo 7. decembra 2007 je fondom bez právnej subjektivity, ktorého účelom je zaručiť, aby maloleté deti dostali nevyplatené priznané výživné splatné na základe dohody schválenej súdom alebo na základe súdneho rozhodnutia v konaní o rozluke, rozvođe, vyhlásení manželstva za neplatné, určení otcovstva alebo výživnom prostredníctvom vyplatenia sumy, ktorá sa považuje za preddavok.

Nevyhnutnou podmienkou oprávnenosti na získanie preddavku z tohto fondu je, aby rozhodnutie o priznaní výživného vydal španielsky súd.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Áno, podľa pravidiel Európskej únie a v zmysle medzinárodných dohovorov o platení výživného, ktoré Španielsko ratifikovalo, môže oprávnený na výživné požiadať o pomoc ústredný orgán Španielska, ktorý patrí pod ministerstvo spravodlivosti.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Oddelenie medzinárodnej právnej spolupráce (*Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional*), ktoré patrí pod ministerstvo spravodlivosti, možno kontaktovať všetkými dostupnými prostriedkami. Calle San Bernardo No 62, 28071 Madrid. Tel.: +34 91390-2228/2295/4437. Fax: +34 913904457.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Oprávnený na výživné, ktorý má miesto pobytu v inom členskom štáte, môže kontaktovať ústredný orgán tohto štátu, predložiť dôkaz, že mu bolo priznané právo na výživné, a požiadať uvedený ústredný orgán, aby sa skontaktoval so španielskym ústredným orgánom a aby ten začal vykonávacie konanie v Španielsku. Je potrebné, aby to prebehlo v súlade s pravidlami Európskej únie a v zmysle medzinárodných dohovorov o platení výživného, ktoré Španielsko ratifikovalo.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Treba dodržať podmienky stanovené orgánmi príslušného štátu.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, Európska únia (a teda aj Španielsko) ratifikovala protokol 8. apríla 2010.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti musia mať účastníci sporu, na ktorý sa vzťahuje uvedené nariadenie, účinný prístup k spravodlivosti v inom členskom štáte vrátane vykonávacieho a odvolacieho konania alebo konania o preskúmaní za podmienok stanovených v príslušnej kapitole. Okrem toho dožiadaný členský štát poskytne bezplatnú právnu pomoc, pokiaľ ide o všetky žiadosti oprávnenej osoby podľa článku 56 týkajúce sa vyživovacej povinnosti, ktorá vyplýva zo vzťahu medzi rodičom a dieťaťom mladším ako 21 rokov.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Do zákona č. 1/1996 z 10. januára 1996 o bezplatnej právnej pomoci bola vložená kapitola VIII s názvom Bezplatná právna pomoc v cezhraničných sporoch v rámci Európskej únie; v tejto kapitole sa upravuje uvedené právo vo vzťahu k fyzickým osobám, či už ide o občanov Európskej únie, alebo o štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú oprávnený pobyt v jednom z členských štátov.

Táto webová stránka je súčasťou portálu Vaša Európa.

Privítame vašu spätnú väzbu, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 11/01/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Francúzsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Vyživovacia povinnosť je vo francúzskom práve povinnosť, ktorú zákon ukladá osobe disponujúcej príslušnými prostriedkami, aby zabezpečila potreby inej osoby, s ktorou ju spája pokrvný alebo nepokrvný príbuzenský vzťah. Výživné sa teda môže vyplácať v prospech rôznych osôb vrátane nasledujúcich: od jedného z manželov tomu druhému (články 212 a 214 Občianskeho zákonníka), deťom od svojich rodičov (články 203, 371-2 a 373-2-2 Občianskeho zákonníka), otcem, matkám a ďalším predkom od svojich detí (článok 205 Občianskeho zákonníka), svokrom a svokrám od svojich zaťov a neviest (článok 206 občianskeho zákonníka), pozostalým z manželov v núdzi (článok 767 Občianskeho zákonníka).

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

V prípade výživného určeného pre deti neexistuje žiadna zákonná veková hranica a povinnosť výživy a vzdelávania na strane rodičov nezaniká automaticky po dosiahnutí veku plnoletosti dieťaťa (článok 371-2 Občianskeho zákonníka). Je nutné rozlišovať dve obdobia:

pokým je dieťa maloleté, alebo pokým je už plnoleté, ale ešte nenadobudlo finančnú sebaistočnosť, rodičia majú v jeho prípade povinnosť výživy a vzdelávania, aby mu poskytli podmienky potrebné pre dosiahnutie rozvoja a vzdelania,

keď povinnosť výživy a vzdelávania zanikne, uplatňuje sa všeobecný režim vyživovacej povinnosti za predpokladu, že navrhovateľ preukáže svoj stav núdze (články 205 a 207 Občianskeho zákonníka).

Príspevok môže byť vyplatený úplne alebo čiastočne dieťaťu, ktoré dosiahlo plnoletosť.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak sa výživné nevypláti dobrovoľne, osoba oprávnená na výživné, jej zástupca alebo hlavný poverený správca bude musieť podať žalobu na účely určenia výživného a odsúdenia dlžníka.

Návrh na výživné môže byť hlavným predmetom konania, alebo môže byť podaný pri inej príležitosti, napríklad v rámci rozvodového konania alebo konania vo veci stanovenia postupov výkonu rodičovských práv a povinností.

Pokiaľ ide o návrhy na výživné medzi dospelými osobami, tak osoba, ktorá požaduje výživné, musí preukázať, že je v núdzi a nie je schopná zabezpečiť si živobytie sama. Ak však oprávnená osoba sama závažne nesplní svoje záväzky voči dlžníkovi, sudca ho môže zbaviť celého alebo časti dlhu (článok 207 Občianskeho zákonníka).

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Podľa francúzskeho práva sa maloletá osoba nepovažuje za osobu oprávnenú na výživné: iba rodič alebo jeho zodpovednosťou poverená tretia osoba má toto postavenie a môže konať voči druhému rodičovi alebo rodičom na účel stanovenia príspevku na výživu a vzdelávanie dieťaťa.

Služby sociálnej pomoci môžu na základe článku 205 Občianskeho zákonníka (článok L132-7 zákona o sociálnych veciach a rodine) konať namiesto osoby oprávnenej na výživné v prípade nečinnosti tejto osoby.

Nemocnice a verejné zdravotnícke zariadenia/zariadenia starostlivosti disponujú priamym prostriedkom proti osobám povinným na plnenie výživného hospitalizovaných osôb (článok L6145-11 zákona o verejnom zdraví).

Osobu v poručníctve musí zastupovať jej poručník (článok 475 občianskeho zákonníka).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Žaloba musí byť podaná **sudcovi v rodinných záležitostiach** na krajskom súde (článok L. 213-3 zákona o organizácii súdov).

S výhradou uplatnenia ustanovení nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach vyživovacej povinnosti sa v článku 1070 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje, že sudca príslušný prejednávať rodinné záležitosti je:

sudca v mieste bydliska rodiny,

sudca v mieste bydliska jedného z rodičov, ak žijú oddelene, u ktorého majú maloleté deti zvyčajné bydlisko v prípade spoločného výkonu rodičovských práv a povinností, alebo v mieste bydliska rodiča, ktorý sám vykonáva rodičovské práva a povinnosti, a v iných prípadoch sudca v mieste, kde má bydlisko osoba, ktorá nepodala návrh na konanie.

V prípade spoločného návrhu je príslušný sudca v mieste bydliska jednej zo strán podľa ich výberu.

Pokiaľ sa však spor týka výlučne výživného, príspevku na výživu a vzdelávanie dieťaťa, uspokojovania potrieb rodiny alebo príspevku na výživu rozvedeného manžela, príslušný sudca môže byť v mieste bydliska oprávneného manžela alebo rodiča, ktorý je primárne zodpovedný za nezaopatrené deti, a to aj v prípade, ak sú dospelé.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Konanie je ústne a bez povinného zastúpenia: navrhovateľ sa môže dostaviť pred sudcu s potrebnými podpornými dokumentmi osobne.

Konanie môže začať predvolaním (prostredníctvom súdneho úradníka) alebo jednoduchým návrhom adresovaným súdu.

V prípade navrhovania výživného v rámci rozvodového konania musí byť navrhovateľ zastúpený právnikom.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Na prvom stupni neexistujú žiadne súdne poplatky. Pri odvolaní je poplatok vo výške 225 eur.

Navrhovateľ môže za určitých podmienok týkajúcich sa jeho finančných zdrojov využiť právnu pomoc.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Možné formy príspevku na výživu a vzdelávanie dieťaťa sú tieto:

mesačná platba oprávnenému rodičovi (najbežnejší spôsob),

priama úhrada nákladov vynaložených v prospech dieťaťa,

právo užívať a obývať nehnuteľnosť patriacu dlžníkovi, alebo vzdanie sa majetku v užívacom práve, alebo pridelenie majetku generujúceho príjem v prospech oprávnenej osoby.

Príspevok sa vypočíta na základe **zdrojov každého rodiča a potrieb dieťaťa**. Ministerstvo spravodlivosti zverejňuje od roku 2010 referenčnú tabuľku, **ktorá je len orientačná**, no vychádza z príjmov osoby povinnej a osoby oprávnenej, počtu nezaopatrených detí a rozsahu práva styku a ubytovania. Sudca vo svojom rozhodnutí systematicky stanovuje **indexáciu** príspevku (na index spotrebiteľských cien mestských domácností vo všeobecnosti).

Iné výživné:

Pri určovaní výšky **príspevku jedného z manželov na uspokojovanie potrieb rodiny** musí sudca vziať do úvahy všetky výdavky zainteresovanej strany, ktoré zodpovedajú potrebným alebo nevyhnutným nákladom. Má formu peňažnej dávky, úhrady záväzkov vyplývajúcich z pôžičky alebo užívania spoločnej domácnosti.

Pokiaľ ide o **príspevok na výživné priznaný jednému z manželov v rozvodovom konaní z titulu vyživovacej povinnosti manželov**, je možné ustanoviť úhradu celých alebo časti mesačných splátok pôžičky. Súd však uprednostňuje vyplácanie celej mesačnej sumy. Tento príspevok sa stanovuje podľa **životnej úrovne, ktorú si môže nárokovat' ten z manželov, ktorý oň žiada, vzhľadom na možnosti druhého z manželov**.

Výživné priznané predkom a svokre alebo svokroví sa stanovuje len v **pomere k potrebe osoby, ktorá si ho nárokuje, a k majetku osoby, ktorá ho má vyplatiť**. Sudca môže aj z úradnej moci a v závislosti od okolností prípadu výživné opatriť doložkou o zmene, ktorú povoľujú platné právne predpisy (článok 208 Občianskeho zákonníka).

Vo veci výživného je revízia príspevkov vždy možná za predpokladu, že navrhovateľ odôvodní zmenu okolností ovplyvňujúcich finančné zdroje oprávnenej a /alebo povinnej osoby a/alebo potreby dieťaťa/oprávnenej osoby.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

V Občianskom zákonníku sa neuprednostňuje žiadny spôsob platby. Platobné podmienky môžu byť určené na základe dohody medzi stranami. Ak taká dohoda neexistuje, o platobných podmienkach rozhodne sudca.

Výživné sa vypláca priamo oprávnenej osobe alebo službe sociálnej pomoci, nemocnici alebo verejným zariadeniam starostlivosti, alebo zdravotníckym zariadeniam, ktoré konali na súde namiesto oprávnenej osoby.

Treba poznamenať, že pokiaľ ide o príspevok na výživu dieťaťa, výživné je možné úplne alebo čiastočne nahradiť zaplatením peňažnej sumy akreditovanému subjektu, ktorý ako protihodnotu prizná dieťaťu indexovanú rentu (článok 373-2-3 Občianskeho zákonníka). Sudca môže tiež rozhodnúť, že výživné bude vyplatené priamo plnoletému dieťaťu.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Oprávnená osoba s exekučným titulom môže priamo osloviť súdneho exekútora, aby prijal vykonávacie opatrenie týkajúce sa majetku dlžníka (s výnimkou zabavenia nehnuteľného majetku alebo mzdy, pre ktoré je nevyhnutné predchádzajúce súdne rozhodnutie). Súdny úradník má rozsiahlu právomoc vyšetrovania u správnych orgánov na získanie informácií potrebných na lokalizovanie dlžníka alebo jeho majetku.

Hlavné postupy vymáhania, ktoré môže oprávnená osoba použiť, sú tieto:

postup priamej platby (články L 213-1 a R 213-1 a nasledujúce Civilného exekučného poriadku): umožňuje vymôcť nedoplatky príspevkov za posledných šesť mesiacov a aktuálny príspevok. Súdny úradník oznámi exekvovanej tretej strane (zamestnávateľovi, banke alebo akejkoľvek povinnej tretej strane dlžníka výživného) jej povinnosť zaplatiť sumu príspevku priamo súdnemu úradníkovi,

zabavenie mzdy (články L 3252-1 a R 3252-1 a nasledujúce Zákonníka práce): zabavenie musí povoliť sudca,

preventívne zablokovanie (články L 211-1, L 162-1, R 211-1 a R 162-1 a nasledujúce Civilného exekučného poriadku) umožňuje zabaviť pohľadávky dlžníka (najčastejšie ide o zablokovanie bankového účtu),

zabavenie tovaru (články L 221-1 a R 221-1 a nasledujúce Civilného exekučného poriadku): zabavenie hmotného huteľného majetku (ako je televízor, vozidlo atď.),

zabavenie nehnuteľností (články L 311-1 a R 311-1 a nasledujúce Civilného exekučného poriadku): vzťahuje sa na nehnuteľný majetok vo vlastníctve dlžníka. Predaj majetku musí povoliť sudca poverený výkonom rozhodnutia.

Poplatky súdneho úradníka sú vo výlučnej zodpovednosti dlžníka výživného.

V trestných prípadoch môže byť dlžník odsúdený za **opustenie rodiny**. Tento trestný čin sa trestá odňatím slobody na dva roky a pokutou vo výške 15 000 eur (článok 227-3 Trestného zákonníka).

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Vo veci výživného je premlčacia lehota 5 rokov od každého dátumu splatnosti (článok 2224 Občianskeho zákonníka).

Postup priamej platby nemožno uplatniť na nedoplatky staršie ako 6 mesiacov. To však nevyklučuje možnosť použitia iných prostriedkov na vymoženie starších nedoplatkov.

Exekučné postupy sa musia obmedziť na to, čo sa ukáže ako nevyhnutné na vymáhanie pohľadávky, pričom nesmie dochádzať k zneužívaniu pri výbere týchto opatrení.

Niektoré druhy majetku sú nezabaviteľné zo zákona: výživné, huteľný majetok potrebný pre každodenný život a prácu dlžníka, predmety nevyhnutné pre osoby so zdravotným postihnutím, určité sociálne minimá a rodinné prídavky. Nie je možné jednej osobe z bankového účtu zabaviť sumy, ktoré presahujú výšku minimálneho príjmu (*revenu de solidarité active*, tzv. príjem na základe aktívnej solidarity). V prípade zabavenia mzdy sa zabaviteľná výška určuje podľa výšky príjmov dlžníka a počtu jeho závislých osôb.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Subjekty povinné vyplatiť rodinné prídavky môžu za určitých podmienok vstúpiť do práv osoby oprávnenej na výživné. V tom prípade môžu vystupovať v rámci trestného stíhania v mene a namiesto takej osoby. Okrem toho, ak súkromné postupy vymáhania nefungujú, je možné požiadať štátneho prokurátora, aby prostredníctvom verejného účtovníka začal verejné konanie vo veci vymáhania.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť výživovaciú povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Subjekty povinné vyplatiť rodinné prídavky môžu za určitých podmienok zaplatiť osobe oprávnenej na výživné príspevok na podporu rodiny ako zálohu splatného výživného.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Ak má dlžník miesto pobytu v zahraničí a oprávnená osoba sa nachádza vo Francúzsku, táto môže kontaktovať úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné (RCA) na Ministerstve zahraničných vecí a medzinárodného rozvoja. Tento úrad bude kontaktovať ústredný orgán štátu miesta pobytu dlžníka s cieľom vymôcť pohľadávku.

Oprávnená osoba sa tiež môže obrátiť na fond pre rodinné prídavky, z ktorého môže získať finančnú podporu v prípade nesplnenia povinnosti dlžníka, a to aj v prípade, ak má tento miesto pobytu v zahraničí.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Francúzsky ústredný orgán je možné kontaktovať poštou, telefonicky alebo e-mailom:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tel.: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Fax: +33 (0)1 43 17 81 97

E-mail: obligation.alimentaire@diplomatie.gouv.fr <mailto:obligation.alimentaire@diplomatie.gouv.fr>

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Ak má dlžník miesto pobytu vo Francúzsku a oprávnená osoba v zahraničí, táto **musí kontaktovať ústredný orgán štátu, v ktorom má miesto pobytu**.

Dožadujúci ústredný orgán sa potom obráti na francúzsky ústredný orgán (úrad pre vymáhanie pohľadávok na ministerstve zahraničných vecí), ktorý prijme potrebné opatrenia na vymáhanie pohľadávky.

Oprávnená osoba, ktorá má vykonateľné rozhodnutie, sa tiež môže obrátiť priamo na súdneho úradníka, aby začal konať vo vymáhaní pohľadávky (bez sprostredkovania ústrednými orgánmi). V tom prípade nebude môcť využiť pomoc ústredného orgánu.

Treba poznamenať, že ak neexistuje súdny príkaz stanovujúci zásadu výživného, ústredný orgán dožadujúceho členského štátu môže pri prijímaní rozhodnutia predložiť úradu pre vymáhanie pohľadávok na výživné žiadosť o rozhodnutie, aby sa zásada výživného stanovila rozhodnutím francúzskeho súdu [príloha VII k nariadeniu (ES) č. 4/2009].

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Francúzsky ústredný orgán je možné kontaktovať poštou, telefonicky alebo e-mailom:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires
27, rue de la Convention
CS 91533
75732 Paris Cedex 15
Tel.: + 33 (0) 1 43 17 91 99
Fax: +33 (0)1 43 17 81 97
E-mail: obligation.alimentaire@diplomatie.gouv.fr

Ak sa oprávnená osoba rozhodne priamo využiť služby súdneho úradníka, údaje príslušného úradníka nájde pod položkou „*Trouver un huissier*“ („Nájsť súdneho úradníka“) alebo na webovej lokalite Národnej komory súdnych vykonávateľov.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Právna pomoc môže byť úplná alebo čiastočná. Priznáva sa:

automaticky deťom do 21 rokov podľa článku 46 nariadenia (ES) č. 4/2009,

v iných prípadoch, ak navrhovateľ spĺňa podmienky finančných zdrojov stanovené zákonom (zákon č. 91-647 z 10. júla 1991 o právnej pomoci a vyhláška č. 91-1266 z 19. decembra 1991).

Právna pomoc vo Francúzsku zahŕňa náklady na advokáta určeného rozhodnutím o právnej pomoci pre súdne konanie, ako aj náklady na súdneho úradníka určeného tým istým rozhodnutím na konanie vo veci vymáhania pohľadávky.

Žiadosť o právnu pomoc v súvislosti s vyživovacou povinnosťou sa riadia rovnakým spôsobom ako iné cezhraničné spory podľa **smernice Rady 2003/8/ES z 27. januára 2003**.

Žiadosť o právnu pomoc zasiela oprávnená osoba vo francúzskom jazyku na Úrad pre prístup k právu a spravodlivosti a pre pomoc obetiam (SADJAV) na túto adresu:

Ministère de la Justice
Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes
Bureau de l'aide juridictionnelle
13, Place Vendôme
75042 PARIS Cedex 01
Tel.: 01 44 77 71 86
Fax: 01 44 77 70 50

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné (RCA) potvrdzuje prijatie žiadosti od zahraničného ústredného orgánu vrátane poskytnutých dokumentov.

Overuje úplnosť spisu, ako aj presnosť a využiteľnosť dokumentov, a to najmä právnych. V záujme predvídania akéhokoľvek problému s výkonom úrad RCA požiada odosielajúci orgán o podrobnosti a/alebo iné výpisy alebo preklady výpisov v prípade potreby. Úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné uľahčuje zavedenie postupov podávania žiadostí podľa článku 56 prostredníctvom ich postúpenia miestne príslušným súdnym orgánom.

Úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné pomáha pri lokalizovaní dlžníka a uľahčuje vyhľadávanie informácií o jeho finančných zdrojoch prostredníctvom postúpenia na štátneho prokurátora a služby v rámci generálneho riaditeľstva verejných financií podľa článkov 61, 62 a 63 nariadenia (ES) 4/2009.

Ústredný orgán tiež uľahčuje mimosúdne vyrovnanie prostredníctvom priameho kontaktu s dlžníkom a postúpením svojich návrhov na dobrovoľné vyplatenie oprávnenej osobe prostredníctvom ústredného orgánu štátu miesta pobytu oprávnenej osoby.

V prípade neúspešného mimosúdneho vymáhania je vždy možné súdne vymáhanie, pokiaľ je zahraničné rozhodnutie vo Francúzsku vykonateľné. Úrad pre vymáhanie pohľadávok je v kontakte so súdnym úradníkom povereným vymáhaním s cieľom zabezpečiť pokrok v postupe vymáhania.

Úrad RCA systematicky vyžaduje realizáciu bankového prevodu.

Ak je na vymáhanie výživného nevyhnutné určenie rodičovstva, úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné informuje oprávnenú osobu o orgáne príslušnom pre toto konanie.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 08/11/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nárok na výživné - Chorvátsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Výživné je povinnosťou a právom rodičov a detí, manželov a nemanželských partnerov, ako aj priamych príbuzných, nevlastných detí a nevlastných rodičov, pokiaľ to stanovuje zákon o rodine (*Obiteljský zakon*). Tieto osoby prispievajú na vzájomné výživné podľa svojich možností a potrieb vyživovanej osoby na základe podmienok a spôsobom stanoveným v uvedenom zákone.

Povinnosť vyživovať maloleté deti majú v prvom rade *rodičia*. Práceschopného rodiča nemožno oslobodiť od vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu. Ak maloleté dieťa nevyživuje rodič, vyživovaciu povinnosť majú *starí rodičia* zo strany tohto rodiča. *Nevlastný rodič* musí vyživovať maloleté nevlastné dieťa, ak dieťa nemôže dosiahnuť plnenie vyživovacej povinnosti od svojho rodiča.

Maximálne do veku dvadsiatich šiestich rokov sú rodičia povinní vyživovať svoje plnoleté dieťa, ktoré navštevuje strednú školu alebo univerzitu či vysokú odbornú školu v súlade s osobitnými predpismi, prípadne sa zúčastňuje na základnom alebo stredoškolskom vzdelávaní dospelých, a ktoré si sústavne a riadne plní svoje povinnosti.

Rodičia sú povinní vyživovať svoje plnoleté dieťa, ktoré ukončilo uvedené vzdelávanie, ale nemôže si nájsť zamestnanie počas jedného roka od ukončenia vzdelávania, pokiaľ nedosiahlo vek dvadsať šesť rokov. Povinnosť vyživovať plnoleté dieťa končí pred uplynutím jedného roka od ukončenia vzdelávania v okamihu, keď dieťa dosiahne vek dvadsať šesť rokov.

Rodičia sú povinní vyživovať svoje plnoleté dieťa, ktoré nie je spôsobilé pracovať v dôsledku ťažkej alebo dlhodobej choroby či zdravotného postihnutia, a to po celý čas trvania tejto nespôsobilosti.

Plnoleté dieťa je povinné vyživovať rodiča, ktorý nie je spôsobilý pracovať a nemá dostatočné prostriedky na živobytie, prípadne ich nemôže získať zo svojho vlastného majetku. *Dospelé nevlastné dieťa* je povinné vyživovať svojho nevlastného rodiča, ak nie je spôsobilý pracovať a nemá dostatočné prostriedky na živobytie, prípadne ich nemôže získať zo svojho vlastného majetku, a ak si dlhý čas plnil vyživovaciu povinnosť k nevlastnému dieťaťu alebo sa oň staral.

Dospelé vnúča je povinné vyživovať svojho starého rodiča, ak nie je spôsobilý pracovať a nemá dostatočné prostriedky na živobytie, prípadne ich nemôže získať zo svojho vlastného majetku, a ak si dlhý čas plnil vyživovaciu povinnosť k vnúčaťu alebo sa oň staral.

Manželský partner, ktorý nemá dostatočné prostriedky na živobytie ani ich nemôže získať zo svojho majetku, pričom nie je spôsobilý pracovať alebo si nemôže nájsť zamestnanie, má nárok na výživné od druhého manželského partnera, ak tento manželský partner má naň dostatok prostriedkov a možností. Pravidlá týkajúce sa vyživovania manželských partnerov sa vzťahujú zodpovedajúcim spôsobom na *nemanželských partnerov* počas trvania mimomanželského zväzku.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Povinnosť vyživovať maloleté deti majú v prvom rade rodičia. Ak maloleté dieťa nevyživuje rodič, vyživovaciu povinnosť majú starí rodičia zo strany tohto rodiča. Nevlastná matka/nevlastný otec musí vyživovať maloletého nevlastného syna/maloletú nevlastnú dcéru, ak dieťa nemôže dosiahnuť plnenie vyživovacej povinnosti od svojho rodiča.

Maximálne do veku dvadsiatich šiestich rokov sú rodičia povinní vyživovať svoje plnoleté dieťa, ktoré navštevuje strednú školu alebo univerzitu či vysokú odbornú školu v súlade s osobitnými predpismi, prípadne sa zúčastňuje na základnom alebo stredoškolskom vzdelávaní dospelých, a ktoré si sústavne a riadne plní svoje povinnosti.

Rodičia sú povinní vyživovať svoje plnoleté dieťa, ktoré ukončilo uvedené vzdelávanie, ale nemôže si nájsť zamestnanie počas jedného roka od ukončenia vzdelávania, pokiaľ nedosiahlo vek dvadsať šesť rokov. Povinnosť vyživovať plnoleté dieťa končí pred uplynutím jedného roka od ukončenia vzdelávania v okamihu, keď dieťa dosiahne vek dvadsať šesť rokov.

Rodičia sú povinní vyživovať svoje plnoleté dieťa, ktoré nie je spôsobilé pracovať v dôsledku ťažkej alebo dlhodobej choroby či zdravotného postihnutia, a to po celý čas trvania tejto nespôsobilosti.

Osoba je plnoletá po dosiahnutí veku osemnástich rokov.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Treba sa obrátiť na centrum sociálnej starostlivosti a na súd.

Výživné sa môže upraviť v rámci *povinného rodinného poradenstva*. Povinné rodinné poradenstvo sa poskytuje pred začatím rozvodového konania, ak manželia majú spoločné maloleté dieťa, a pred začatím ďalších súdnych konaní vo veci rodičovskej starostlivosti a osobných vzťahov s dieťaťom. Ustanovenia zákona o rodine týkajúce sa povinného poradenstva pred začatím rozvodového konania v prípade, že majú partneri spoločné maloleté dieťa, sa vzťahujú aj na povinné poradenstvo pred začatím konania vo veci výkonu rodičovských práv a povinností a práva styku s dieťaťom po ukončení manželského spoluzitia rodičov. Povinné rodinné poradenstvo sa začne, keď jedna strana podá žiadosť centru sociálnej starostlivosti. Ak sa rodičia nedohodli na pláne spoločného výkonu rodičovských práv a povinností, centrum sociálnej starostlivosti im odporučí, aby sa snažili dohodnúť v rámci mediácie v rodinných veciach v súlade s ustanoveniami zákona o rodine.

Výživné sa môže dohodnúť prostredníctvom *mediácie v rodinných veciach*, v ktorej sa účastníci snažia vyriešiť rodinné problémy dohodou za pomoci jedného alebo viacerých mediátorov v rodinných veciach. Členovia rodiny sa na mediácii v rodinných veciach zúčastňujú dobrovoľne a musia sa zúčastniť len na prvom stretnutí na účel mediácie v rodinných veciach pred začatím rozvodového konania. Hlavným cieľom mediácie v rodinných veciach je rozhodnúť o pláne spoločného výkonu rodičovských práv a povinností a iných dohodách týkajúcich sa dieťaťa. Plán spoločného výkonu rodičovských práv a povinností alebo iná úprava dohodnutá počas mediácie v rodinných veciach sa stanú vykonateľnými, ak ich schváli súd v mimosúdnom konaní na žiadosť účastníkov. Mediácia v rodinných veciach sa môže vykonávať nezávisle od súdneho konania, a to pred jeho začatím, počas neho alebo po jeho ukončení.

Výška výživného, ktorú musí platiť rodič, s ktorým dieťa nežije, sa môže tiež upraviť *plánom spoločného výkonu rodičovských práv a povinností*, ktorý môžu vypracovať rodičia v rámci povinného rodinného poradenstva, ako aj v priebehu mediácie v rodinných veciach. Ak sa plán spoločného výkonu rodičovských práv a povinností predloží súdu na overenie v mimosúdnom konaní, stáva sa potom vykonateľným v súlade so zákonom o rodine.

Dieťa si môže uplatniť nárok na výživné v *zjednodušenom mimosúdnom konaní na určenie výživného*. Účastníkmi tohto konania sú dieťa a rodič, ktorý s ním nežije. Dieťa v konaní o výživnom zastupuje rodič, s ktorým žije. Súdom s právomocou v zjednodušenom konaní týkajúcom sa záležitostí výživného môže byť okrem súdu so všeobecnou územnou pôsobnosťou aj súd v mieste trvalého pobytu alebo bydliska dieťaťa.

Súdne rozhodnutia o nárokoch na výživné sa v súlade so zákonom o rodine prijímajú v manželských sporoch, vo veciach týkajúcich sa určenia alebo popretia materstva alebo otcovstva a vo veciach týkajúcich sa výkonu rodičovských práv a povinností.

V prípade rozvodu môžu manželia uzavrieť dohodu o výživnom, v ktorej sa stanoví výška výživného, spôsob plnenia vyživovacej povinnosti a jej trvanie.

Manželia môžu dohodu o výživnom uzavrieť písomne a predložiť ju súdu na schválenie v mimosúdnom konaní, čím sa dohoda stane vykonateľnou.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Účastníkmi konania o výživnom dieťaťa sú dieťa a osoba, ktorá má podľa zákona o rodine voči tomuto dieťaťu vyživovaciu povinnosť. Dieťa zastupuje rodič, s ktorým žije. Ak s tým rodič, s ktorým dieťa žije, súhlasí, v konaní o výživnom zastupuje dieťa centrum sociálnej starostlivosti. Okrem centra sociálnej starostlivosti je oprávnený vystupovať v konaní aj rodič, s ktorým dieťa žije. V prípade rozporu medzi opatreniami prijatými centrom sociálnej starostlivosti a opatreniami prijatými rodičom, s ktorým dieťa žije, zohľadní súd všetky okolnosti, najmä blaho dieťaťa, a posúdi, či vezme do úvahy opatrenie centra sociálnej starostlivosti alebo rodiča dieťaťa.

Centrum sociálnej starostlivosti musí konať v mene dieťaťa a začať a viesť konanie o výživnom alebo o zvýšení výšky výživného, ak rodič, s ktorým dieťa žije, z neopodstatnených dôvodov neuplatnil toto právo v období viac ako troch mesiacov od nadobudnutia tohto práva dieťaťom. Centrum sociálnej starostlivosti zastupuje dieťa v konaní o výživnom, ak je dieťa zverené do starostlivosti inej fyzickej alebo právnickej osoby. V týchto prípadoch nie sú rodičia dieťaťa oprávnení vystupovať v konaniach v mene dieťaťa spolu s centrom sociálnej starostlivosti. To znamená, že právo rodičov zastupovať dieťa v konaní zanikne v okamihu, keď centrum sociálnej starostlivosti podá v mene dieťaťa návrh na súd.

V súlade s ustanoveniami zákona o občianskoprávnom konaní (*Zakon o parničnom postupku*) môže stranu ako splnomocnený zástupca zastupovať len advokát, pokiaľ nie je v zákone stanovené inak. Stranu môže ako splnomocnený zástupca zastupovať priamy pokrvný príbuzný, brat, sestra alebo manželský partner, ak je plne spôsobilý/-á a nevykonáva právnu prax nezákonne.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

V prípade sporov týkajúcich sa zákonnej vyživovacej povinnosti, v ktorých je navrhovateľom osoba uchádzajúca sa o také výživné, je okrem súdu so všeobecnou územnou pôsobnosťou príslušný aj súd, na území ktorého má navrhovateľ trvalý pobyt alebo bydlisko. Ak je v sporoch týkajúcich sa zákonnej vyživovacej povinnosti s medzinárodným prvkom príslušný súd v Chorvátskej republike, lebo navrhovateľ má trvalý pobyt v Chorvátskej republike, územnú pôsobnosť má súd, na území ktorého má navrhovateľ trvalý pobyt. Ak je súd v Chorvátskej republike príslušný preto, že odporca má majetok v Chorvátskej republike, z ktorého sa môže hradiť výživné, územnú pôsobnosť má súd, na území ktorého sa nachádza majetok.

Právomoc schváliť plán spoločného výkonu rodičovských práv a povinností má súd, ktorý má všeobecnú územnú pôsobnosť vo veci týkajúcej sa dieťaťa.

Právomoc schváliť dohodu o výživnom na dieťa má súd, ktorý má všeobecnú územnú pôsobnosť vo veci týkajúcej sa dieťaťa.

Právomoc schváliť dohodu o výživnom na manžela má súd, na území ktorého majú manželia spoločné bydlisko. Ak manželia nemajú spoločné bydlisko, príslušným je súd, na území ktorého mali manželia posledné spoločné bydlisko. Ak má súd v Chorvátskej republike právomoc schváliť dohodu o výživnom pre manžela, lebo manželia mali posledné spoločné bydlisko v Chorvátskej republike, príslušným je súd, na území ktorého mali manželia posledné spoločné bydlisko.

Súdom s právomocou v zjednodušenom konaní týkajúcom sa záležitostí výživného môže byť okrem súdu so všeobecnou územnou pôsobnosťou aj súd v mieste trvalého pobytu alebo bydliska dieťaťa.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Podľa článku 89. a zákona o občianskoprávnom konaní môžu strany podať návrh na začatie konania osobne alebo prostredníctvom splnomocneného zástupcu, ale súd môže predvolať stranu zastupovanú splnomocneným zástupcom, aby osobne predstúpila pred súd a vypovedala o skutočnostiach, ktoré je potrebné potvrdiť v rámci konania. Stranu môže ako splnomocnený zástupca zastupovať iba advokát, pokiaľ nie je v zákone stanovené inak. Podľa článku 89. a ods. 3 zákona môže stranu ako splnomocnený zástupca zastupovať priamy pokrvný príbuzný, brat, sestra alebo manželský partner, ak je plne spôsobilý/-á a nevykonáva právnu prax nezákonne.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Podľa článku 1 zákona o súdnych poplatkoch (*Zakon o sudskim pristojbama*) sa v rámci konania na súde platia súdne poplatky. Výška poplatku je stanovená v sadzobníku súdnych poplatkov.

V článku 16 zákona o súdnych poplatkoch sa stanovuje, že deti, ktoré sú účastníkmi konania vo veci výživného alebo konania týkajúceho sa nárokov vyplývajúcich z tohto práva, sú oslobodené od súdnych poplatkov.

Spôsob, akým sa uplatňuje právo na oslobodenie od platenia súdnych trov a právo na právnu pomoc, ako aj podmienky výkonu týchto práv, sú podľa článku 172 zákona o občianskoprávnom konaní stanovené v osobitnom právnom akte, ktorým sa upravuje bezplatná právna pomoc. Podľa článku 176 platí, že ak si strana uplatňuje právo na oslobodenie od platenia súdnych trov na základe osobitného právneho aktu o právnej pomoci, pričom v priebehu konania súd rozhodne, že táto strana je schopná platiť súdne trovy alebo poplatky, okamžite to oznámi príslušnému orgánu verejnej moci.

Zákon o bezplatnej právnej pomoci (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) obsahuje ustanovenia o účele, príjemcoch a druhoch bezplatnej právnej pomoci, poskytovateľoch právnej pomoci, podmienkach a postupe poskytovania právnej pomoci, cezhraničnej právnej pomoci, financovaní právnej pomoci a dohľade nad vykonávaním tohto zákona. Zákon o bezplatnej právnej pomoci sa neuplatňuje, ak sa právna pomoc poskytovala v súlade s osobitnými predpismi.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výživné na dieťa sa vždy stanovuje ako konkrétna peňažná suma.

Rodič, s ktorým dieťa žije, sa podieľa na vyživovacej povinnosti poskytovaním každodennej starostlivosti o dieťa, zatiaľ čo rodič, ktorý nežije s dieťaťom, plní vyživovaciu povinnosť k dieťaťu hradením materiálnych potrieb dieťaťa vo forme finančnej podpory.

Celkové materiálne potreby dieťaťa stanovené súdom v priebehu súdneho konania sa týkajú nákladov na bývanie, stravu, oblečenie, hygienu, výchovu, vzdelanie, zdravotnú starostlivosť a iných podobných nákladov dieťaťa. Celkové materiálne potreby dieťaťa sa stanovujú v súlade so životnou úrovňou rodiča, ktorý je povinný platiť výživné.

Dieťa môže mať zvýšené materiálne potreby, ak potrebuje neustálu zvýšenú starostlivosť z dôvodu svojho zdravotného stavu, ktorý sa musí vziať do úvahy pri stanovení výšky výživného v občianskoprávnom konaní.

Celkové možnosti rodiča, ktorý je povinný platiť výživné, stanovené súdom v občianskoprávnom konaní zodpovedajú príjmu a finančnej situácii rodiča povinného platiť výživné v okamihu, keď sa stanoví výška výživného.

Ministerstvo zodpovedné za sociálnu starostlivosť raz do roka a najneskôr do 1. apríla daného roka určuje minimálne peňažné sumy predstavujúce minimálnu výšku celkových materiálnych potrieb nevyhnutných na mesačné výživné maloletého dieťaťa v Chorvátskej republike, ktoré má platiť rodič nežijúci s dieťaťom.

Minimálne sumy sa určujú ako percentuálny podiel priemernej čistej mesačnej mzdy osôb, ktoré sú zamestnancami právnických osôb v Chorvátskej republike, za uplynulý rok, a to takto:

na dieťa vo veku do 6 rokov 17% priemernej mzdy;

na dieťa vo veku od 7 do 12 rokov 20% priemernej mzdy a

na dieťa vo veku od 13 do 18 rokov 22% priemernej mzdy.

Odchyľne možno stanoviť aj nižšiu sumu pre vyživovacie potreby dieťaťa, nie však nižšiu ako polovica zákonného minima:

ak osoba povinná platiť výživné živí dve alebo viac detí alebo

ak dieťa prispieva na svoje výživné vlastným príjmom.

Ministerstvo zodpovedné za sociálnu starostlivosť raz do roka a najneskôr do 1. apríla daného roka zostaví tabuľky týkajúce sa priemerných potrieb maloletého dieťaťa podľa veku dieťaťa, príjmu rodiča povinného platiť výživné podľa platových tried a priemerných životných nákladov na mesiac v Chorvátskej republike.

Osoba oprávnená na poberanie výživného a osoba povinná platiť výživné môžu podať na súd návrh na zvýšenie alebo zníženie výšky výživného, na rozhodnutie o ukončení platenia výživného alebo na zmenu spôsobu platenia výživného, ktoré bolo určené predchádzajúcim exekučným titulom, ak sa zmenili okolnosti.

V sporoch o výživné v Chorvátskej republike neexistuje systém indexácie.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa bude hradiť spôsobom a osobe, ktoré sa stanovili v rozhodnutí súdu.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Osoba povinná platiť výživné neplatí výživné dobrovoľne, začne a vedie sa konanie o výkone rozhodnutia.

Výkon rozhodnutia zrážkou zo mzdy a iného pravidelného príjmu a finančných prostriedkov na účte na účel úhrady pohľadávky na výživné dieťaťa a uskutoční pred výkonom rozhodnutia o akýchkoľvek iných pohľadávkach bez ohľadu na okamih ich vzniku.

Osoba povinná platiť výživné môže svoje vyjadrenie zahrnúť do zápisnice z pojednávania súdu alebo do osobitnej notárskej listiny s uvedením, že jej plat, dôchodok alebo podobný peňažný príjem sa môže úplne alebo čiastočne obstať na účel vymáhania pohľadávky uplatňovanej osobou oprávnenou na poberanie výživného a že platby sa uhrádzajú priamo osobe oprávnenej na poberanie výživného, ako je to stanovené v uvedenej listine. Takáto listina sa vydáva v jednom exemplári a má právny účinok právoplatného exekučného príkazu.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Rodič, ktorý nežije s maloletým dieťaťom a ktorý naň neplatil výživné, musí dieťaťu vyplatiť náhradu za neposkytnuté výživné, ktoré sa vypočíta za obdobie odo dňa priznania práva na poberanie výživného do dňa podania žaloby. Nárok dieťaťa voči rodičovi, ktorý mu neplatil výživné, je premlčaný po uplynutí piatich rokov odo dňa, kedy mu táto povinnosť vznikla.

Podľa článku 226 zákona o občianskoprávných záväzkoch (*Zakon o obveznim odnosima*) je nárok na pravidelné platby v ročných alebo kratších intervaloch, bez ohľadu na to, či ide o doplnkové nároky, ako je napríklad úrok, alebo o nároky, pri ktorých samotné právo bolo vyčerpané, ako je napríklad nárok na výživné, premlčaný po uplynutí troch rokov odo dňa splatnosti každej platby.

Podľa článku 233 zákona o občianskoprávných záväzkoch sú nároky stanovené konečným rozhodnutím súdu, rozhodnutím iného príslušného orgánu verejnej moci, urovnaním dosiahnutým na súde alebo iným príslušným orgánom, alebo notárskym úkonom premlčané po uplynutí desiatich rokov vrátane prípadov, pre ktoré je v zákone stanovené kratšie obdobie.

Podľa článku 235 zákona o občianskoprávných záväzkoch sa až do ukončenia výkonu rodičovských práv a povinností nezačne uplatňovať premlčacia lehota vzťahujúca sa na záväzky medzi rodičmi a deťmi.

Podľa článku 172 zákona o exekúcii (*Ovršni zakon*) nemôže byť predmetom exekúcie tento majetok: príjem poberaný ako zákonné výživné, náhrada za poškodené zdravie alebo zníženu či stratenú pracovnú spôsobilosť a náhrada za výživné nevyplatené v dôsledku úmrtia osoby, ktorá poskytovala výživné; príjem z dávok na zdravotné postihnutie poskytovaných v súlade s predpismi o poistení pre prípad invalidity; príjem z dávok sociálneho zabezpečenia; príjem z dočasných dávok v nezamestnanosti; príjem z prídavkov na deti, pokiaľ nie je v osobitných predpisoch stanovené inak; príjem zo štipendia a študentskej podpory; odmena vyplácaná väzňom za vykonanú prácu, s výnimkou nároku na zákonné výživné a nároku na náhradu škody spôsobenej trestným činom, ktorý spáchal väzeň; príjem vyplývajúci z vyznamenaní a odmien; platby materskej a otcovskej podpory, pokiaľ nie je v osobitnom právnom akte stanovené inak; ďalšie príjmy vyňaté z exekúcie na základe osobitných predpisov.

V článku 173 zákona o exekúcii sa exekúcia obmedzuje takto:

1. Ak je mzda dlžníka predmetom exekúcie, z exekúcie je vyňatá suma zodpovedajúca dvom tretinám priemernej čistej mzdy v Chorvátskej republike. Ak sa exekúcia vykonáva s cieľom vymáhať pohľadávku na zákonné výživné alebo pohľadávku, ktorá je náhradou škody spôsobenej poškodeným zdravím alebo zníženou či stratenou pracovnou spôsobilosťou alebo náhradou za výživné nevyplatené v dôsledku úmrtia osoby, ktorá poskytovala výživné, z exekúcie je vyňatá suma zodpovedajúca polovici priemernej čistej mzdy v Chorvátskej republike, s výnimkou prípadov, keď sa exekúcia vykonáva s cieľom vymáhať peniaze, ktoré majú slúžiť ako výživné pre dieťa. V takých prípadoch sa suma vyňatá z exekúcie rovná jednej štvrtine priemernej čistej mesačnej mzdy (zamestnancov právnických osôb v Chorvátskej republike) za uplynulý rok.
2. Ak má dlžník mzdu, ktorá je nižšia než priemerná čistá mzda v Chorvátskej republike, z exekúcie je vyňatá suma dvoch tretín mzdy dlžníka. Ak sa exekúcia vykonáva s cieľom vymáhať pohľadávku na zákonné výživné alebo pohľadávku, ktorá je náhradou škody spôsobenej poškodeným zdravím alebo zníženou či stratenou pracovnou spôsobilosťou alebo náhradou za výživné nevyplatené v dôsledku úmrtia osoby, ktorá poskytovala výživné, stanoví sa suma zodpovedajúca polovici čistej mzdy dlžníka.
3. Priemerná čistá mzda v zmysle odseku 1 tohto článku je priemerná suma vyplatená ako mesačná čistá mzda zamestnanca právnických osôb v Chorvátskej republike v období od januára do augusta daného roka, ktorú určí chorvátsky štatistický úrad (*Državni zavod za statistiku*) a ktorá je uverejnená v úradnom vestníku Chorvátskej republiky (*Narodne novine*) najneskôr 31. decembra daného roka. Suma stanovená týmto spôsobom sa uplatňuje v nasledujúcom roku.
4. Ustanovenia odsekov 1 a 2 tohto článku sa uplatňujú aj v prípadoch exekúcie, keď sú predmetom vymáhania akékoľvek náhrady vyplácané namiesto mzdy, náhrady za skrátený pracovný čas, náhrady za zníženú mzdu, dôchodky, plat príslušníkov armády a plat, ktorý dostávajú osoby v zálohe v čase, keď slúžia v armáde, ako aj všetky ďalšie pravidelné peňažné príjmy vyplácané civilným a vojenským zamestnancom armády, s výnimkou príjmov uvedených v odsekoch 5 a 6 tohto článku.
5. Exekúcia zrážkami z príjmu osôb so zdravotným postihnutím, ktorý dostávajú ako peňažnú dávku z dôvodu zdravotného postihnutia a ako príspevok na starostlivosť, sa môže vykonať iba s cieľom vymáhať pohľadávku na zákonné výživné alebo pohľadávku, ktorá má byť náhradou škody spôsobenej poškodeným zdravím alebo zníženou či stratenou pracovnou spôsobilosťou alebo náhradou za výživné nevyplatené v dôsledku úmrtia osoby, ktorá poskytovala výživné, pričom v tomto prípade sa stanoví suma zodpovedajúca polovici príslušného príjmu.
6. Exekúcia zrážkami z príjmu, ktorý osoba dostáva na základe zmluvy o doživotnom výživnom a zmluvy o vyplácaní doživotnej renty, ako aj príjmu, ktorý osoba dostáva na základe zmluvy o životnom poistení, sa môže vykonať iba voči časti príjmu, ktorá prevyšuje základnú sumu použitú na výpočet výšky podpory na výživné.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Centrá sociálnej starostlivosti musia viesť záznamy o všetkých rozhodnutiach a súdnych zmieroch týkajúcich sa výživného pre maloleté dieťa.

Keď centrum sociálnej starostlivosti dostane právoplatné rozhodnutie súdu alebo súdny mier vo veci výživného na dieťa, musí zaslať písomné oznámenie o právach a povinnostiach rodičovi, s ktorým dieťa žije, a rodičovi, ktorý musí platiť výživné, alebo inej osobe uvedenej v článku 288 zákona o rodine, ktorá musí platiť výživné na základe rozhodnutia súdu alebo súdneho zmieru.

V uvedenom oznámení centrum sociálnej starostlivosti oznamuje rodičovi, s ktorým dieťa žije, toto:

upozorní rodiča, že je povinný informovať centrum sociálnej starostlivosti, ak osoba povinná platiť výživné neplní pravidelne a v plnom rozsahu svoju povinnosť, a

stanoví podmienky, za ktorých má dieťa nárok na dočasné výživné v súlade s osobitnými predpismi upravujúcimi dočasné výživné.

Centrum sociálnej starostlivosti v tomto oznámení upozorní rodiča, ktorý musí platiť výživné, alebo inú osobu uvedenú v článku 288 zákona o rodine, ktorá musí platiť výživné na základe rozhodnutia súdu alebo súdneho zmiernu, že:

podá trestné oznámenie proti osobe povinnej platiť výživné, ktorá neplní svoju vyživovaciu povinnosť, a to do pätnástich dní odo dňa, keď sa dozvie, že vyživovacia povinnosť sa neplní pravidelne a v plnom rozsahu, a

Chorvátska republika je oprávnená vymáhať sumy dočasného výživného platené v súlade s osobitným predpisom upravujúcim dočasné výživné.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Keď centrum sociálnej starostlivosti dostane konečné rozhodnutie súdu alebo súdny zmiernu vo veci výživného na dieťa, musí informovať rodiča, s ktorým dieťa žije, o podmienkach, za ktorých má dieťa právo na dočasné výživné v súlade s osobitným predpisom upravujúcim dočasné výživné. Za podmienok stanovených v zákone o dočasnom výživnom (*Zakon o privremenom uzdržavanju*) uverejnenom v úradnom vestníku *Narodne novine* č. 92/14 má dieťa, ktoré je chorvátskym štátnym príslušníkom a má bydlisko v Chorvátskej republike, právo na dočasné výživné. Podľa tohto zákona je dieťaťom osoba, ktorá ešte nedosiahla vek 18 rokov a ktorú musí vyživovať rodič na základe exekučného príkazu.

Dieťa má právo na dočasné výživné, ak rodič, ktorý nežije s dieťaťom, čiastočne alebo vôbec neplní svoju vyživovaciu povinnosť stanovenú na základe exekučného príkazu alebo ak je pravdepodobné, že starí rodičia zo strany tohto rodiča neprispievajú na výživné dieťaťa prinajmenšom sumou stanovenou v zákone ako výška dočasného výživného.

Právo na dočasné výživné trvá až do doby, keď ho dlžník výživného zase začne platiť prinajmenšom vo výške stanovenej v zákone ako výška dočasného výživného.

Dieťa má právo na dočasné výživné v celkovom období maximálne troch rokov.

Dočasné výživné je stanovené vo výške 50% minimálneho zákonného výživného. Dočasné výživné nemôže byť vyššie ako suma výživného stanovenej exekučným príkazom.

Platením dočasného výživného Chorvátska republika zaujíma právne postavenie dieťaťa a okrem akýchkoľvek iných súvisiacich práv sa na ňu prevádzajú aj práva na vymáhanie výživného vo výške plateného dočasného výživného. Chorvátsku republiku v konaní o vymáhaní pohľadávky podľa článku 25 uvedeného zákona zastupuje príslušná prokuratúra.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Áno. Podľa zákona, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti, je ústredným orgánom pre vykonávanie nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 ministerstvo zodpovedné za sociálnu starostlivosť. Orgánmi zodpovednými podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 sú súdy a centrá sociálnej starostlivosti v súlade so stanovenou kompetenciou a súdnou právomocou týchto orgánov.

Ak má strana, ktorá sa usiluje o vymáhanie výživného, sídlo v Chorvátskej republike, pričom dlžník má bydlisko v inom členskom štáte, môže táto strana požiadať o pomoc Ministerstvo demografie, rodiny, mládeže a sociálnej politiky (*Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku*), ktoré je ustanovené ako ústredný orgán Chorvátskej republiky.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Môžu kontaktovať ústredný orgán a orgány s právomocou konať v rozsahu pôsobnosti nariadenia Rady (ES) č. 4/2009.

Kontaktné údaje ústredného orgánu:

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Trg Nevenke Topalušić 1

10000 Zagreb

Webové sídlo: <http://www.mspm.hr/>

E-mail: ministarstvo@mdomsp.hr

Tel.: +385 1 555 7111

Fax: +385 1 555 7222

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Nie. Ak má osoba povinná platiť výživné pobyť na území Chorvátskej republiky, v súlade s článkom 55 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 by sa mala žiadosť zasláť ústrednému orgánu Chorvátskej republiky prostredníctvom ústredného orgánu štátu, v ktorom má navrhovateľ pobyť.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Ústredný orgán štátu, v ktorom má navrhovateľ pobyť, zašle žiadosť Ministerstvu demografie, rodiny, mládeže a sociálnej politiky, ktorý je ústredným orgánom Chorvátskej republiky na účely vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 4/2009.

Kontaktné údaje ústredného orgánu:

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Trg Nevenke Topalušić 1

1000 Zagreb

Webové sídlo: <http://mdomsp.gov.hr/>

E-mail: ministarstvo@mdomsp.hr

Tel.: +385 1 555 7111

Fax: +385 1 555 7222

16 Je tento členský štát viazaný Haagským protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagským protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Navrhovateľ kontaktuje ústredný orgán členského štátu a právna pomoc sa mu poskytuje v súlade s článkami 44 až 47 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009.

V prípade potreby sa uplatňujú ustanovenia zákona o bezplatnej právnej pomoci.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Bol prijatý zákon, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti, uverejnený v úradnom vestníku *Narodne novine* č. 127/2013, a Ministerstvo demografie, rodiny, mládeže a sociálnej politiky bolo určené ako ústredný orgán na účely vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 4/2009.

Ďalšie informácie pozri tu:

1. Zákon o rodine (*Obiteljski zakon*), *Narodne novine* č. 103/15
2. Zákon o exekúcii (*Ovršni zakon*), *Narodne novine* č. 112/12, 25/13 a 93/14
3. Zákon o riešení rozporu medzi chorvátskymi zákonmi a právnymi predpismi iných krajín v určitých oblastiach (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*), *Narodne novine* č. 53/91 a 88/01
4. Zákon o bezplatnej právnej pomoci (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*), *Narodne novine* č. 143/2013
5. Zákon, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja*), *Narodne novine* č. 127/2013
6. Zákon o občianskoprávnom konaní (*Zakon o parničnom postupku*), *Narodne novine* č. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 a 89/14
7. Zákon o dočasnom výživnom (*Zakon o privremenom uzdržavanju*), *Narodne novine* č. 92/14

Táto webová stránka je súčasťou portálu Vaša Európa.

Privítame vašu spätnú väzbu, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 16/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Taliansko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

V talianskom právnom systéme existujú rôzne názvy, podmienky a sumy pomoci rodine v závislosti od vzťahu medzi osobou s vyživovacou povinnosťou a oprávnenou osobou. Pojem „výživné“ je vo všeobecnosti vymedzený ako povinnosť odôvodnená ťažkosťami osoby oprávnenej na výživné.

A) Vyživovacia povinnosť (*obbligazione alimentare*) je hmotná pomoc osobe, ktorá nie je schopná sa sama užiť. Vyživovaciu povinnosť majú určité osoby identifikované zákonom ako súčasť svojich povinností v rámci rodinnej solidarity.

Pravidlá týkajúce sa vyživovacej povinnosti sú uvedené v článku 433 a nasl. článkoch občianskeho zákonníka. Výživné sa musí platiť, ak:

existuje osobitný právny vzťah medzi osobou, ktorá má vyživovaciu povinnosť, a oprávnenou osobou;

oprávnená osoba, ktorá nie je schopná zabezpečiť si vlastné živobytie, je v situácii núdze.

Pokiaľ ide o písmeno a), vyživovaciu povinnosť majú tieto osoby v uvedenom poradí:

manžel/manželka,

deti vrátane adoptovaných detí, alebo v prípade ich neexistencie priami príbuzní v zostupnej línii,

rodičia, alebo v prípade ich neexistencie priami príbuzní vo vzostupnej línii; adoptívni rodičia,

zaťovia a nevesty,

svokrovia a svokry,

bratia a sestry alebo nevlastní bratia a nevlastné sestry, pričom vlastní súrodenci majú prednosť pred nevlastnými.

Vyživovaciu povinnosť má najbližší príbuzný podľa uvedeného poradia.

Ak na rovnakej úrovni existuje viac osôb, povinnosť sa medzi nimi rozdelí podľa ich finančnej situácie.

Pokiaľ ide o písmeno b), výška výživného je úmerná potrebám osoby, ktorá o výživné žiada, a finančnej situácii osoby, ktorá ho má platiť. Výživné by však nemalo prekročiť sumu nutnú na pokrytie základných životných potrieb osoby vo finančnej núdzi s ohľadom na jej sociálne postavenie.

B) Kompenzačné výživné medzi manželmi (*assegno di mantenimento*) je finančná pomoc jedného z manželov druhému v prípade rozluky. Má zabezpečiť, aby si oprávnená osoba udržala životnú úroveň, ktorú mala počas manželstva. Kompenzačné výživné medzi manželmi (*assegno di mantenimento*) nie je podmienené situáciou núdze oprávnenej osoby a oprávnená osoba má na tento typ výživného nárok aj v prípade, že pracuje. Tento druh výživného možno zrušiť alebo sa môže nahradiť jedinou platbou.

Keďže účelom tohto druhu výživného je zabezpečiť, aby si manžel udržal/manželka udržala podobnú životnú úroveň ako pred rozlukou, toto výživné je zvyčajne vyššie ako výživné typu *assegno alimentare*. Kompenzačné výživné medzi manželmi (*assegno di mantenimento*) sa však nevypláca manželovi, ktorý rozluku spôsobil.

V prípade rozvodu môže súd priznať výživné pre rozvedeného manžela (*assegno divorzile*) manželovi/manželke, ktorý/ktorá nemá dostatočné prostriedky alebo ktorý/ktorá nie je z objektívnych dôvodov schopný/schopná si ich zaobstarať. Zohľadňuje sa pri tom príjem oboch manželov, dôvody daného rozhodnutia, ako aj osobné a finančné príspevky oboch manželov na chod rodiny a ich majetok, pričom tieto faktory sa hodnotia na základe dĺžky trvania ich manželstva. Nárok na výživné pre rozvedeného manžela (*assegno divorzile*) sa končí, keď oprávnená osoba znova uzavrie manželstvo, alebo si založí novú rodinu. Rozsudkom č. 18287 z 11. júla 2018 však spoločné komory Najvyššieho kasačného súdu (*Suprema Corte di Cassazione*) vylúčili možnosť, že by výživné pre rozvedeného manžela (*assegno divorzile*) bolo vo svojej podstate výlučne výživným, keďže dospeli k záveru, že táto forma príspevku nemôže mať iba funkciu podpory, ale do istej miery musí mať aj funkciu náhrady/vyrovnania. Aby bolo možné poskytnúť tento príspevok, je potrebné prijať kombinované kritérium, ktoré s ohľadom na porovnávacie posudzovanie príslušných stavov financií/majetku kladie osobitný dôraz na príspevok bývalého manžela v snahe spojiť spoločný a osobný majetok, a to vo vzťahu k dĺžke trvania manželstva, potenciálnym budúcim príjmom a veku nadobúdateľa.

Výživné pre rozvedeného manžela (*assegno di divorzio*) môže vyplácať jeden manžel druhému a tiež jeden registrovaný partner druhému. V tomto prípade musia mať účastníci konania uzavreté registrované partnerstvo (zákon č. 76 z roku 2016), ktoré vedie k vytvoreniu rodiny osobami rovnakého pohlavia.

C) Pojem „*assegno di mantenimento*“ sa vzťahuje aj na finančnú podporu, ktorú rodičia musia platiť vo vzťahu k svojim deťom po rozluke, rozvoze alebo ukončení spoločného života (článok 337b občianskeho zákonníka). Deti (či už narodené v manželstve alebo mimo neho) majú právo na výživné od svojich rodičov úmerne k ich prostriedkom a v závislosti od ich schopnosti pracovať v zamestnaní alebo z domu. Po rozluke, rozvoze alebo ukončení spoločného života rodičov súd stanoví povinnosť pravidelne platiť výživné a určí jeho výšku, pričom zohľadní potreby dieťaťa, jeho životnú úroveň v čase, keď žilo s oboma rodičmi, obdobia strávené s každým z rodičov, finančné zdroje oboch rodičov a peňažnú hodnotu domácich a opatrovateľských povinností, ktoré každý z rodičov vykonáva.

D) V článku 1 ods. 65 zákona č. 76 z 20. mája 2016 (nariadenie o registrovaných partnerstvách medzi osobami rovnakého pohlavia a ich spolužití) je stanovené, že v prípade, ak partneri ukončia spoločný život, súd určí právo jedného z partnerov na poberanie platieb výživného od druhého partnera, pokiaľ je vo finančnej núdzi a nie je schopný zarábať si na živobytie. V takých prípadoch sa výživné priznáva na obdobie úmerné dĺžke spoločného života partnerov a v súlade s článkom 438 ods. 2 občianskeho zákonníka. Pri určovaní poradia ľudí povinných platiť výživné, ako je stanovené v článku 433 občianskeho zákonníka, má povinnosť partnera žijúceho v spoločnej domácnosti prednosť pred povinnosťou bratov a sestier.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Deti majú až do dosiahnutia plnoletosti právo na výživné od svojich rodičov (pozri predchádzajúci oddiel). Ak dieťa dosiahlo plnoletosť, ale ešte nie je finančne nezávislé, sudca môže jednému alebo oboom rodičom nariadiť platiť pravidelné výživné, zvyčajne priamo dieťaťu. Keď sa dieťa, ktoré dosiahlo plnoletosť, stane finančne nezávislým a potom sa opäť dostane do finančnej núdze, rodičia nemusia platiť výživné, ale namiesto toho sú zodpovední iba za výživné „*assegno alimentare*“ [pozri oddiel 1 písm. A)]. Ak má dieťa, ktoré dosiahlo plnoletosť, závažné zdravotné postihnutie, uplatňujú sa pravidlá pre maloleté deti.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak chce oprávnená osoba uplatniť svoj nárok na výživné (*alimentí*), musí podať návrh na súde v mieste pobytu a priložiť listinné dôkazy.

Po začatí konania je možné požiadať súd o priznanie predbežného výživného pred vydaním konečného rozhodnutia.

O určenie výživného na deti alebo manžela možno požiadať v samostatnom konaní alebo v rámci konania o rozluke, rozvoze alebo ukončení spoločného života za účasti oboch partnerov. Súd môže o výživnom rozhodnúť aj počas prvého pojednávania.

Okrem toho, priznanie výživného na deti, manžela alebo registrovaného partnera môže predstavovať jednu z vecí tvoriacich predmet dohody dosiahnutej po rokovaníach v prítomnosti advokátov (článok 6 zákonného dekrétu č. [132/2014](#)): v takej dohode sa účastníci konania zaväzujú vzájomne spolupracovať v dobrej viere a poctivo s cieľom zmierlivo vyriešiť spor medzi nimi týkajúci sa ich rozluky a starostlivosti o všetky deti. Dohoda dosiahnutá po rokovaníach prebiehajúcich v prítomnosti advokátov sa musí do desiatich dní odoslať prokurátorovi na príslušnom súde. Ten dohodu schváli, ak sa domnieva, že je v najlepšom záujme detí. Schválená dohoda je rovnocenná súdnemu príkazu na rozluke alebo rozvod.

Ministerstvo spravodlivosti obežníkom z 22. mája 2018 potvrdilo tieto podmienky. Ak sa dohoda uzavrie na matričnom úrade, ten vydá potvrdenie stanovené v článku 39 nariadenia č. 2201 z roku 2003. Naproti tomu, pokiaľ ide o dohody dosiahnuté po rokovaníach v prítomnosti advokátov, je potrebné konštatovať, že uvedené potvrdenie podľa článku 39 musí vydať prokurátor, ktorý dohodu schválil alebo ktorý vydal príslušné povolenie, keďže advokát sa nemôže považovať za „orgán“ na účely nariadenia č. 2201 z roku 2003. Zároveň je potrebné zohľadniť skutočnosť, že dohoda môže byť platná a účinná (a teda môže byť uznaná a vykonateľná v zahraničí) iba na základe právoplatného príkazu vydaného prokurátorom. V dôsledku toho v prípade, že prokurátor odmietol schváliť dohodu a povolenie vydal predseda súdu (podľa článku 6 ods. 2 zákonného dekrétu), vydanie daného potvrdenia bude vecou súdneho orgánu, ktorý rozhoduje.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Ak daná osoba nie je schopná dostaviť sa na súd (ak ešte nie je plnoletá alebo ak je dospelým človekom s osvedčením o nespôsobilosti), žiadosť o výživné by mal súdu predložiť jej právny zástupca (rodičia v prípade maloletých detí, poručníci v prípade dospelých osôb), ktorý môže byť aj pomocným vykonávateľom určeným v súlade s článkom 404 a nasl. článkami občianskeho zákonníka.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

V súlade s nariadením (ES) č. 4/2009 je v členských štátoch právomoc vo veciach vyživovacej povinnosti daná:

súdu v mieste obvyklého pobytu odporcu, alebo

súdu v mieste obvyklého pobytu oprávneného, alebo

súdu, ktorý má podľa vnútroštátneho právneho poriadku právomoc viesť konanie o osobnom stave, ak je vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti spojená s týmto konaním, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov, alebo

súdu, ktorý má podľa vnútroštátneho právneho poriadku právomoc viesť konanie o rodičovských právach a povinnostiach, ak je vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti spojená s týmto konaním, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Návrh, ktorým sa začína konanie o výživnom, musí podať advokát zastupujúci účastníka na súde.

Zastupovanie advokátom nie je nutné, ak je rozhodnutie o výživnom súčasťou dohody medzi dvoma manželmi, ktorí sa rozchádzajú na základe vzájomného súhlasu. V takom prípade sa dohoda predloží súdu, ktorý ju skontroluje a schváli (článok 711 Občianskeho súdneho poriadku).

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Osoba, ktorá podáva návrh na občianskom súde, musí zaplatiť súdny poplatok (*contributo unificato di iscrizione a ruolo*). Tento poplatok sa líši v závislosti od druhu a hodnoty veci.

Súdny poplatok sa vzťahuje aj na vydanie súdneho rozhodnutia.

Ani jeden z týchto poplatkov sa však neplatí vo veciach týkajúcich sa vyplácania výživného na deti.

Účastníci musia tiež zaplatiť odmenu a náklady svojho advokáta. Nie je možné uviesť predpokladanú výšku odmeny a nákladov, keďže tá sa mení v závislosti od úrovne zložitosti sporu.

Osoby, ktoré nemajú dostatok prostriedkov, môžu požiadať o pridelenie advokáta, ktorý im bude pomáhať bezplatne, pričom súvisiace náklady zaplatí štát (právna pomoc).

Na právnu pomoc má nárok žiadateľ s ročným zdaniteľným príjmom v čase podania žiadosti nepresahujúcim sumu 11 493,82 EUR [ministrský dekrét zo 16. januára 2018, uverejnený v Úradnom vestníku (*Gazzetta Ufficiale*) č. 49 z 28. februára 2018]. Táto hranica sa pravidelne aktualizuje. Ak dotknutá osoba žije so svojím manželom, registrovaným partnerom alebo s inými rodinnými príslušníkmi, vypočíta sa celkový ročný príjem tak, že sa sčítajú príjmy všetkých rodinných príslušníkov vrátane žiadateľa.

Ak dotknutá osoba žije so svojím manželom alebo s inými rodinnými príslušníkmi, vypočíta sa celkový ročný príjem tak, že sa sčítajú príjmy všetkých rodinných príslušníkov vrátane žiadateľa. V takom prípade sa maximálny príjem oprávňujúci na právnu pomoc zvýši o 1 032,91 EUR na každého rodinného príslušníka, s ktorým žiadateľ žije.

Žiadosti o právnu pomoc sa podávajú Rade advokátskej komory (*Consiglio dell'Ordine degli Avvocati*) v mieste, kde sa nachádza súd príslušný pre danú vec. V žiadosti musí byť uvedené odôvodnenie a právny základ pohľadávky. K žiadosti sa musia priložiť aj listinné dôkazy. Rada advokátskej komory neprizná právnu pomoc, ak sú pohľadávky uplatňované na súde zjavne neopodstatnené.

Ak Rada advokátskej komory žiadosť prijme, dotknutá osoba si môže vybrať advokáta zo zoznamu schválených advokátov poskytujúcich právnu pomoc. Niektoré Rady určia advokáta pre danú vec samy.

Žiadosť o právnu pomoc možno podať v akejkoľvek fáze a na akomkoľvek stupni a je platná pre všetky nasledujúce stupne.

Uvedená hranica príjmu sa nesmie prekročiť počas celého trvania konania.

V prípade zamietnutia žiadosti o právnu pomoc ju dotknutá osoba môže opätovne predložiť príslušnému súdu.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Súdne rozhodnutie určujúce výšku výživného, ktoré sa má vyplácať, a nariaďujúce jeho vyplácanie je vykonateľným rozhodnutím, a preto predstavuje exekučný titul.

Súdne rozhodnutie, ktorým sa priznáva nárok na výživné, ukladá osobe, ktorá je povinná ho hradiť, povinnosť vyplácať oprávnenej osobe sumu potrebnú na uspokojenie jej základných životných potrieb (náklady na živobytie, ubytovanie a oblečenie a náklady na základný tovar a služby potrebné na zachovanie dôstojného života). Pri rozhodovaní o výške výživného musí súd zohľadniť aj finančnú situáciu osoby povinnej platiť výživné.

Súdne rozhodnutie určujúce výšku výživného, ktoré sa má po rozvoze alebo rozluke vyplácať oprávnenému manželovi, musí zohľadňovať aj životnú úroveň manželov počas ich manželstva.

Súdne rozhodnutie určujúce výšku výživného pre maloleté deti alebo deti, ktoré dosiahli plnoletosť, ale ešte nie sú finančne nezávislé, musí zohľadňovať ich vzdelávacie potreby.

Výživné sa automaticky upravuje v súlade s indexmi ISTAT alebo inými parametrami, na ktorých sa strany dohodnú alebo ktoré sú uvedené v súdnom rozhodnutí.

Výška vyplácaného výživného sa môže neskôr upraviť, ak oprávnená osoba alebo osoba povinná platiť výživné podá návrh na príslušný súd, ktorým je zvyčajne súd, ktorý vydal pôvodné rozhodnutie.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Súd stanoví spôsob platenia.

V prípade súdnej rozluky môže súd nariadiť tretím stranám, ktoré sú povinné platiť (aj pravidelne) osobe povinnej uhrádzať výživné (napríklad jej zamestnávateľovi), aby časť peňazí vyplácali priamo druhému manželovi.

Výživné sa musí vyplácať osobe oprávnenej na výživné.

Výživné na maloleté deti sa zvyčajne vypláca manželovi, ktorý ich má v starostlivosti.

Výživné nariadené súdom na deti, ktoré dosiahli plnoletosť, ale nie sú finančne nezávislé, sa vypláca priamo týmto deťom, pokiaľ súd nerozhodne inak.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak osoba, ktorej bolo nariadené platiť výživné, neplatí výživné dobrovoľne, oprávnená osoba má k dispozícii zvyčajné prostriedky na vymáhanie finančných pohľadávok.

Je možné uplatniť aj článok 614a Občianskeho súdneho poriadku, v ktorom sú stanovené stimuly pre dobrovoľné plnenie povinnosti vykonať určitý akt: súd môže na základe žiadosti účastníka konania (a za predpokladu, že také opatrenie nie je zjavne nespravodlivé) príkazom pevne stanoviť sumu výživného, ktoré má zaplatiť osoba povinná uhrádzať výživné za každé nasledujúce porušenie alebo nespĺnenie povinnosti, alebo za každé meškanie vo vykonávaní príkazu. Takýto príkaz predstavuje exekučný titul pre vyplácanie dlžných súm za každé porušenie alebo nespĺnenie povinnosti.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Právo na výživné sa nepremičuje. Individuálne splátky, ktoré sú splatné, ale nie sú zaplatené, podliehajú päťročnej premlčacej lehote (článok 2948 ods. 2 občianskeho zákonníka). Premlčacia lehota navyše neplynie medzi manželmi a osobami s rodičovskými právami a povinnosťami vo vzťahu k osobám, ktoré dostávajú výživné.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Pozri nasledujúci oddiel.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciú povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Nedávno bol vytvorený štátny fond na vyplácanie výživného manželom vo finančnej núdzi, ktorí nie sú schopní zarábať si na živobytie, a maloletým deťom, ktoré s nimi žijú, ako aj všetkým dospelým deťom s ťažkým zdravotným postihnutím, ak druhý z manželov, ktorý musí platiť výživné, výživné neuhrádza.

Aby sa toto výživné mohlo vyplácať [Ministerstvom spravodlivosti (*Ministero della Giustizia*)], dotknutý účastník konania musí podať žiadosť na súde v mieste bydliska.

Ministerstvo spravodlivosti vykonáva platby vopred. Ministerstvo potom vymáha dlžné sumy od toho manžela, ktorý mešká s vyplatením výživného.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Osoba s nárokom na výživné od osoby žijúcej v inom členskom štáte môže získať pomoc od ústredného orgánu Talianska. Musí podať žiadosť o uznanie rozhodnutia o výživnom a o vyhlásenie jeho vykonateľnosti a výkone v rámci systému spolupráce vytvoreného v súlade s kapitolou VII nariadenia (ES) č. 4/2009 prostredníctvom ústredného orgánu v členskom štáte, v ktorom má osoba povinná platiť výživné obvyklý pobyt.

Ústredným orgánom Talianska, ktorý bol v súlade s článkom 49 nariadenia (ES) č. 4/2009 určený na vymáhanie výživného v cezhraničných sporoch v európskom justičnom priestore, je Oddelenie Ministerstva spravodlivosti pre justíciu mladistvých a komunity (*Ministero della Giustizia - Dipartimento per la Giustizia Minorile e di Comunità*).

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Kontaktné údaje ústredného orgánu Talianska:

Ministero della Giustizia, Dipartimento per la Giustizia Minorile e di Comunità

Via Damiano Chiesa 24

00136 ROME

Tel. (+39) 0668188326-331-535

Fax (+39) 060668808323

E-mail: acitalia0409.dgmc@giustizia.it

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Ak oprávnený žije v inom členskom štáte a chce, aby sa v Taliansku vykonalo rozhodnutie o uznaní jeho nároku na výživné, môže požiadať o pomoc ústredný orgán členského štátu, v ktorom žije, a prostredníctvom tohto orgánu podať žiadosť podľa článku 56 nariadenia (ES) č. 4/2009 pomocou systému spolupráce vytvoreného v súlade s kapitolou VII tohto nariadenia.

Oprávnenému žijúcemu v inom členskom štáte nemôže priamo poskytnúť pomoc ústredný orgán Talianska.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri predchádzajúci oddiel.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Pokiaľ ide o prístup k spravodlivosti v cezhraničných veciach, priamo sa uplatňuje systém stanovený v kapitole V nariadenia (ES) č. 4/2009.

Vo veciach týkajúcich sa uznania alebo uznania a vyhlásenia vykonateľnosti rozhodnutia, ako aj vo veciach týkajúcich sa výkonu rozhodnutia vydaného v členskom štáte alebo už uznaného rozhodnutia sa preto právna pomoc v prípade, že je žiadateľ osoba mladšia ako 21 rokov, poskytuje automaticky bez ohľadu na príjem alebo na to, či sa žiadosť zdá opodstatnená, ako sa vyžaduje podľa všeobecných pravidiel týkajúcich sa prístupu k právnej pomoci, platných v Taliansku.

V prípade žiadostí o výživné pre deti vo veku 21 rokov a viac, ako aj žiadostí, ktoré nesúvisia s rodičovstvom (teda v prípade žiadostí podaných manželom alebo inou osobou, ktorá je príbuznou oprávneného na výživné alebo s ním má väzbu), sa právna pomoc poskytne v súlade s talianskym právom, ak sú splnené bežné podmienky týkajúce sa príjmu a opodstatnenosti žiadosti (pozri oddiel 7).

Prostredníctvom systému spolupráce stanoveného v kapitole VII nariadenia (ES) č. 4/2009 posieľa ústredný orgán Talianska žiadosť o právnu pomoc príslušnej Rade advokátskej komory.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ústredný orgán Talianska používa na vybavovanie žiadostí o spoluprácu zaslaných v súlade s kapitolou VII tieto metódy:

podporuje zmierlivé riešenia tým, že osobám povinným uhrádzať výživné posieľa výzvy, aby dobrovoľne splnili svoju vyživovaciu povinnosť,

žiada osoby povinné uhrádzať výživné, aby sa obrátili na ústredný orgán a dohodli sa na postupoch urovnania vecí,

vyhľadáva osoby povinné uhrádzať výživné v databáze národného registra talianskych obcí (*Indice nazionale dei comuni italiani*) a v databáze správy väzníc (*Amministrazione penitenziaria*) alebo sa obracia na miestne úrady zodpovedné za evidenciu obyvateľov,

získava informácie o príjmoch a majetku osôb povinných uhrádzať výživné za pomoci daňovej polície (*polizia tributaria*),

uľahčuje získavanie listinných dôkazov v súlade s článkom 51 ods. 2 písm. g) nariadenia v spolupráci so súdnymi orgánmi,

uľahčuje poskytovanie právnej pomoci, ako je vysvetlené v oddieloch 7 a 18.

Táto webová stránka je súčasťou portálu Vaša Európa.

Privítame vašu spätnú väzbu, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 22/12/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Cyprus

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Zahŕňajú spoločnú vyživovaciu povinnosť rodičov voči ich maloletým deťom na základe ich finančných možností bez ohľadu na to, či žijú spolu alebo oddelene. Vyživovacia povinnosť sa vzťahuje na bývalého manžela, ak si nedokáže zabezpečiť živobytie z vlastných finančných zdrojov.

Osoby povinné na plnenie výživného sú rodičia voči deťom a/alebo bývalí manželia navzájom a dospelé deti voči svojim rodičom, ak títo rodičia nie sú schopní zabezpečiť si živobytie zo svojho majetku alebo príjmov.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vyživovacia povinnosť sa končí, keď dieťa dosiahne plnoletosť, teda keď dosiahne vek 18 rokov, okrem prípadov, keď si dieťa nedokáže po dosiahnutí plnoletosti zabezpečiť živobytie. Týka sa to prípadov, keď dieťa trpí fyzickou alebo duševnou chorobou alebo nemôže pracovať, lebo študuje v inštitúcii vysokoškolského alebo odborného vzdelávania, alebo keď chlapec vykonáva vojenskú službu.

V súlade s cyperským právom a konkrétne s článkom 34 zákona 216/90 o vzťahoch medzi rodičmi a deťmi majú aj dospelé deti vyživovaciu povinnosť voči rodičom.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Mali by ste sa obrátiť na súd, konkrétne na rodinný súd prefektúry, kde máte pobyť.

Postup sa začína prvotným návrhom na vyplatenie výživného, ku ktorej sa priloží prisážené vyhlásenie navrhovateľa, ktoré sa zaznamená do registra súdu.

Návrh sa doručí odporcovi (povinnému na plnenie výživného), ktorý má právo byť vypočutý a podať námietku. Ak obaja účastníci súhlasia, na základe vzájomnej dohody sa vydá rozhodnutie o výživnom. V opačnom prípade sa návrh predloží na vypočutie a súd rozhodne na základe výpovedí oboch účastníkov.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Ak je oprávnený maloleté dieťa (teda dieťa mladšie ako 18 rokov), žiadosť podáva poručník oprávneného (napríklad matka) v mene a v prospech oprávneného.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Podľa článku 12 zákona 23/90 o rodinných súdoch (v znení neskorších predpisov), keď je oprávneným maloleté dieťa, príslušným je súd podľa miesta pobytu oprávneného alebo povinného (článok 12 ods. 1 písm. b)). Vo všetkých ostatných prípadoch (teda keď je oprávnený dospelý) je príslušným súd podľa miesta pobytu alebo podnikania navrhovateľa (oprávneného) alebo povinného (článok 12 ods. 1 písm. a)).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovatelia sa môžu obrátiť na súd osobne alebo prostredníctvom advokáta.

Postup nájdete v odseku 3 vyššie.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Postup zahŕňa platenie poplatkov vo forme odmeny advokáta (ak žiadateľa zastupuje advokát) a skutočných súdnych trov. Suma je stanovená v nariadeniach, ktoré pravidelne uverejňuje Najvyšší súd Cypru. Presné trovy závisia od dĺžky a/alebo zložitosti konania. Ak žiadateľ nemá dostatok finančných prostriedkov, môže požiadať o bezplatnú právnu pomoc podľa zákona 165(I)/2002 v znení neskorších predpisov.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Druhy výživného priznaného súdom sú výživné od rodiča na dieťa, od dieťaťa na rodiča a od bývalého manžela na bývalého manžela. Výška výživného sa vypočítava s ohľadom na potreby oprávneného a finančné možnosti povinného. Výživné zahŕňa všetko potrebné na živobytie a blahobyt oprávneného a navyše, podľa potreby, jeho náklady na vzdelanie (článok 37 zákona 216/90).

Rozhodnutie o výživnom môže súd preskúmať na žiadosť navrhovateľa (alebo jeho zástupcu), ak sa zmenia náklady na obživu alebo rodinná situácia oprávneného alebo ak sa zmení situácia povinného na plnenie výživného (článok 38 ods. 1 zákona 216/90).

Okrem zmien v situácii alebo nákladoch sa v zákone (článok 38 ods. 2 zákona 216/90) stanovuje desaťpercentný (10%) automatický nárast sumy výživného každých dvadsaťštyri (24) mesiacov, pokiaľ súd nerozhodne inak.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa vypláca mesačne oprávnenému alebo jeho poručníkovi alebo ich advokátovi bankovým prevodom, šekom alebo v hotovosti.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak povinný podľa rozhodnutia odmietne platiť, výživné sa vymáha podobným spôsobom ako pokuta. Postup zahŕňa vydanie príkazu na zaistenie (článok 40 zákona 216/90).

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premičacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V súlade s článkom 9 ods. 3 zákona 232/91 je povinný oslobodený od povinnosti zaplatiť sumu dlžnú na základe rozhodnutia o výživnom za obdobie dlhšieho ako dva roky.

Prípadné obdobie neprítomnosti povinného v Cyperskej republike je z výpočtu uvedeného obdobia vyňaté.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Na vnútroštátnej úrovni taký orgán, ani organizácia neexistuje.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovacia povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Pozri odpoveď na predchádzajúcu otázku.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Áno, v takom prípade môže navrhovateľ/oprávnený požiadať o pomoc ústredný orgán republiky, teda Ministerstvo spravodlivosti a verejného poriadku.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Dotknutá osoba alebo jej advokát sa môže obrátiť na ústredný orgán telefonicky, písomne (listom, faxom alebo e-mailom) alebo osobne.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Ak sa navrhovateľ/oprávnený nachádza v inej krajine a povinný sa nachádza na Cypre, navrhovateľ môže požiadať o pomoc Ministerstvo spravodlivosti a verejného poriadku, ktoré je ústredným orgánom, a to prostredníctvom príslušného ústredného orgánu v krajine, v ktorej sa nachádza, nie však priamo. Alternatívne sa môže obrátiť priamo na súd prostredníctvom svojho právnik.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

V osobitnom prípade sa možno telefonicky alebo písomne (listom, faxom alebo e-mailom) obrátiť na ústredný orgán Cypru, ktorý poskytne pomoc so zasláním písomného návrhu o určenie výživného príslušnému vnútroštátnemu súdu.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, Cyprus je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V súlade s novým nariadením o výživnom (nariadenie Rady (ES) č. 4/2009) sa návrhy teraz posielajú priamo príslušnému súdu republiky prostredníctvom ústredného orgánu republiky.

Prístup k spravodlivosti sa uľahčuje aj prostredníctvom poskytovania právnej pomoci podľa vnútroštátnych právnych predpisov, teda podľa zákona 165(I)/2002, a v súlade s príslušnou smernicou EÚ o právnej pomoci v cezhraničných sporoch.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V záujme správneho vykonávania článku 51 ústredný orgán úzko spolupracuje s ďalšími príslušnými orgánmi štátu, okrem iného s cieľom získať požadované informácie, napríklad adresu bydliska a podnikania povinného, informácie o jeho príjmoch atď., vyhľadať povinného a doručiť mu súdne dokumenty prostredníctvom získania jeho platnej doručovacej adresy a jej poskytnutia súdnym orgánom.

Keďže ústredný orgán poskytuje žiadateľom uvedenú právnu pomoc a odosiela žiadosti v súlade s nariadením (ES) č. 4/2009, otázka právnej pomoci nie je relevantná.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 17/01/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Lotyšsko

1 Co znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

V lotyšských vnútroštátnych právnych predpisoch sa neuvádza komplexné vymedzenie výživného; existuje však jednotné chápanie konkrétnych otázok týkajúcich sa výživného na inú osobu. Napríklad výživné na dieťa predstavuje výdavky, ktoré je každý rodič povinný poskytnúť na dieťa bez ohľadu na finančnú situáciu rodiča. Minimálnu sumu výživného na dieťa stanovila vláda (*Ministru kabinets*, „Kabinet ministrov“). Vymedzenie výživného na dieťa sa stanovuje v zákone o Záručnom fonde pre poskytovanie výživného.

V prípade otázok týkajúcich sa vyživovacej povinnosti – na ktorú sa môže odkazovať rôznymi názvami, ako napríklad „výživné“ (*uzturīdzekļi*) alebo „prostriedky na zabezpečenie predchádzajúcej úrovne životných podmienok“ (*Ītdzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai*) – vychádza jednotné chápanie z judikatúry súdov. Napríklad sa všeobecne uznáva, že výživné medzi manželmi znamená dlhodobú finančnú pomoc, ktorú poskytuje jeden z manželov druhému manželovi v prípade, že sa jeho materiálna situácia zhoršila.

Osoby, ktoré majú vyživovacia povinnosť (povinné osoby):

Rodičia majú vyživovacia povinnosť voči svojim deťom

Rodičia dieťaťa sú povinní vyživovať dieťa dovtedy, kým nie je schopné žiť sa samostatne. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom sa preto nekončí dovŕšením plnoletosti dieťaťa. Súd však môže posúdiť, či sa má nárok na výživné priznať, ak dieťa dovŕšilo plnoletosť a preruší štúdium alebo odborné vzdelávanie a je schopné užiť sa prácou, ale nerobí to. Je potrebné vziať do úvahy, že rozsah vyživovacej povinnosti voči dieťaťu musí byť úmerný finančnej situácii rodiča. Každý rodič je však povinný prispievať na výživu dieťaťa v minimálnej výške stanovenej vládou, a to bez ohľadu na svoju finančnú situáciu. Vyživovacia povinnosť voči dieťaťu je záväzná bez ohľadu na to, či dieťa býva s jedným z rodičov, oboma rodičmi alebo žije oddelene.

Výživu dieťaťa sa rozumie poskytovanie stravy, oblečenia, ubytovania a zdravotnej starostlivosti, osobnej starostlivosti, vzdelávania a výchovy (zabezpečenie duševného a telesného rozvoja s ohľadom na osobnosť, zručnosti a záujmy dieťaťa a jeho prípravy na užitočnú prácu v spoločnosti).

Deti majú vyživovacia povinnosť voči svojim rodičom

Všetky deti majú vyživovacia povinnosť voči svojim rodičom v rovnakej miere. Ak sú finančné situácie detí odlišné, súd môže stanoviť rozsah vyživovacej povinnosti úmerne k finančnej situácii každého dieťaťa.

Vyživovacia povinnosť medzi manželmi

Ak sa manželstvo vyhlási za neplatné a v čase jeho uzavretia si bol len jeden z bývalých manželov vedomý možnosťou vyhlásiť manželstvo za neplatné, druhý z manželov, ktorý si tejto skutočnosti nebol vedomý, je oprávnený žiadať od prvého z manželov prostriedky úmerné finančnej situácii prvého z manželov s cieľom zabezpečiť si predchádzajúcu životnú úroveň. Podobne pri rozvode alebo po ňom môže jeden z bývalých manželov požiadať druhého manžela o poskytnutie prostriedkov v rozsahu, ktorý je úmerný finančnej situácii druhého z manželov s cieľom zabezpečiť si predchádzajúcu životnú úroveň. Povinnosť zabezpečiť bývalému manželovi predchádzajúcu životnú úroveň neexistuje za týchto okolností:

ak čas, ktorý uplynul od rozvodu alebo vyhlásenia manželstva za neplatné, je rovnako dlhý ako trvanie pôvodného manželstva alebo spolužitia v rámci manželstva, ktoré bolo vyhlásené za neplatné;

ak bývalý manžel uzavrel nové manželstvo;

ak príjem bývalého manžela pokrýva jeho výživu;

ak sa bývalý manžel vzdá výživného prostredníctvom svojej práce;

ak bývalý manžel s vyživovacia povinnosťou nemá dostatočné prostriedky na vlastnú výživu alebo sa stal práceneschopným;

ak bývalý manžel spáchal trestný čin voči druhému manželovi alebo proti životu, zdraviu, slobode, majetku alebo cti príbuzných druhého z manželov vo vzostupnej alebo zostupnej línii;

ak bývalý manžel zanechal druhého z bývalých manželov v bezmocnom stave, aj keď mu mohol poskytnúť pomoc;

ak bývalý manžel zámerne vzniesol krivé obvinenie z trestného činu voči ktorejkoľvek z osôb uvedených v bode 6;

ak bývalý manžel žije nemorálnym alebo márnotrpným spôsobom;

ak jeden z manželov zomrie alebo sa považuje za mŕtveho;

ak existujú iné významné dôvody.

Starí rodičia majú vyživovacia povinnosť voči vnúčatám

Ak dieťa nemá rodičov alebo ak rodičia nie sú schopní vyživovať dieťa, táto povinnosť pripadá starým rodičom rovnakou mierou. Ak sú finančné situácie detí odlišné, súd môže stanoviť rozsah vyživovacej povinnosti úmerne k finančnej situácii každého dieťaťa.

Vnúčatá majú vyživovacia povinnosť voči svojim starým rodičom

Prípadná vyživovacia povinnosť voči starým rodičom pripadá všetkým vnúčatám rovnakou mierou. Ak sú finančné situácie vnúchat odlišné, súd môže stanoviť rozsah vyživovacej povinnosti úmerne k finančnej situácii každého vnúčaťa.

Vyživovacia povinnosť na základe zmluvy o výživnom

Zmluvné strany sa môžu dohodnúť o poskytovaní výživy na základe zmluvy o výživnom. Podľa zmluvy o výživnom poskytuje jedna zmluvná strana druhej určitú materiálnu dávku, či už v hotovosti alebo v naturáliách, za čo sa druhá strana zaväzuje vyživovať prvú stranu počas celej dĺžky jej života, ak sa nestanoví iné obdobie. Ak sa zmluvné strany nedohodnú inak, výživné zahŕňa stravu, ubytovanie, oblečenie a starostlivosť; ak je príjemcom neplnoletá osoba, zahŕňa aj výchovu a vzdelanie v inštitúcii primárneho vzdelávania.

Vyživovacia povinnosť vyplývajúca z ujmy na zdraví

Ak osoba, ktorá má vyživovaciu povinnosť voči inej osobe, zomrie v dôsledku ujmy na zdraví, táto povinnosť sa prenesie na osobu zodpovednú za smrť povinnej osoby. Výšku takejto kompenzácie určuje súd podľa vlastného uváženia, pričom zohľadní vek zosnulej osoby, jej schopnosť žiť pred smrťou sama, ako aj potreby osoby oprávnenej na výživné. Ak má oprávnená osoba dostatočné prostriedky na vlastnú výživu, právo na tento druh výživného nevzniká.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Rodičia dieťaťa sú povinní vyživovať dieťa dovtedy, kým nie je schopné žiť sa samostatne. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom sa preto nekončí dovŕšením plnoletosti dieťaťa. Súd však môže posúdiť, či sa má nárok na výživné priznať, ak dieťa dovŕšilo plnoletosť a preruší štúdium alebo odborné vzdelávanie a je schopné užiť sa prácou, ale nerobí to.

V lotyšských právnych predpisoch nie je stanovené, čo predstavuje prostriedky, ktoré majú zabezpečiť predchádzajúcu životnú úroveň druhého z manželov. Nie je v nich stanovený ani obsah vyživovacej povinnosti voči rodičom alebo starým rodičom.

V lotyšských právnych predpisoch sa výživa dieťaťa vymedzuje ako poskytovanie stravy, oblečenia, ubytovania a zdravotnej starostlivosti, osobnej starostlivosti, vzdelania a výchovy (zabezpečenie duševného a telesného rozvoja pri zohľadnení osobnosti, zručností a záujmov dieťaťa, ako aj jeho prípravy na užitočnú prácu v spoločnosti). Rozsah vyživovacej povinnosti sa odvíja od práva dieťaťa na vhodné životné podmienky a od jeho skutočných potrieb.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak si chce oprávnený uplatniť nárok na akúkoľvek formu výživného, musí sa obrátiť na súd v súlade s postupom stanoveným v Občianskom súdnom poriadku. Navrhovateľ musí na súde podať návrh a iné potrebné dokumenty.

Rodičia dieťaťa môžu uzavrieť dohodu vo forme notárskej listiny (*notarial akts*), na základe ktorej sa bude mesačne vyplácať výživné. Pri takejto dohode ide o občianskoprávny úkon, ktorý má právne dôsledky v tom zmysle, že zaväzuje obe zmluvné strany k rešpektovaniu a dodržiavaniu ustanovení zákonnej dohody. Ak jeden z rodičov dieťaťa nedodržiava dohodu o jednorazovej úhrade výživného alebo jeho pravidelných platiach, dohodu možno predložiť súdnu exekútorovi (*tiesu izpildītājs*) na nútený výkon.

Lotyšsko zriadilo Záručný fond pre poskytovanie výživného na neplnoleté deti z centrálného štátneho rozpočtu (*Uzturīdzejku garantiju fonds*). Držiteľom aktív je správa Záručného fondu (*Uzturīdzejku garantiju fonda administrācija*). Správa fondu je priamo podriadená ministerstvu spravodlivosti.

Výživné zo záručného fondu sa dá získať za predpokladu, že sa žiadateľ pokúsil vymôcť výživné súdnou cestou; ak výkon rozhodnutia o vymáhaní výživného nie je možný, oprávnená osoba sa môže obrátiť na správu fondu.

Správa fondu vyplatí výživné len vtedy, ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným občianskoprávnym postupom vyhlási za nemožný alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného stanoveného vládou.

Správa fondu je povinná vymáhať od dlžníka výživné vyplatené z fondu bez toho, aby na to fond potreboval osobitné súdne rozhodnutie.

Postup získania výživného od správy záručného fondu je nasledovný:

Žiadateľ – oprávnená osoba, ktorej povinná osoba dlží výživné – sa môže obrátiť priamo na správu fondu a podať žiadosť spolu s týmito dokumentmi:

- kópia súdneho rozhodnutia o určení výživného;
- osvedčenie vystavené súdnym exekútorom, ktoré potvrdzuje, že nútený výkon rozhodnutia o určení výživného nie je možný, alebo že povinný neplní rozhodnutie o vymáhaní výživného ani v rozsahu minimálneho výživného stanoveného vládou; takéto osvedčenie sa musí predložiť správe fondu do jedného mesiaca od dátumu vystavenia;
- ak sa žiadosť podáva prostredníctvom oprávneného zástupcu, dokument potvrdzujúci toto oprávnenie.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Áno, oprávnený zástupca môže podať návrh v mene príbuzného alebo blízkeho príbuzného. V prípade neplnoletých detí môžu návrh predložiť ich zákonní zástupcovia, t. j. ich rodičia alebo poručníci.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Pravidlá o súdnej príslušnosti stanovujú, že na konanie o vymáhaní výživného je príslušný okresný alebo mestský súd [*rajona (piilsētas) tiesa*].

V Lotyšsku sa príslušnosť súdov riadi týmito predpismi:

- nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (ďalej len „nariadenie o výživnom“);
- dvojstranné a viacstranné zmluvy záväzné pre Lotyšskú republiku;
- Občiansky súdny poriadok, ak sa nedajú uplatniť ustanovenia nariadenia o výživnom alebo ustanovenia dvojstranných a viacstranných zmlúv záväzných pre Lotyšskú republiku.

Podľa Občianskeho súdneho poriadku sú na konania o výživnom príslušné tieto lotyšské súdy:

- návrh možno podať na súde, v ktorého obvode má odporca miesto pobytu;
- ak nie je známe miesto pobytu odporcu, ale ak odporca nemá trvalý pobyt v Lotyšsku, návrh možno podať na súde, v ktorého obvode má odporca nehnuteľný majetok alebo na súde, v ktorého obvode sa nachádza jeho posledné známe miesto pobytu;
- návrh na vymáhanie výživného na dieťa alebo rodiča možno podať aj na súde, v ktorého obvode sa nachádza miesto pobytu navrhovateľa;
- návrh na určenie výživného vyplývajúceho z ujmy na zdraví možno podať aj na súde, v ktorého obvode má navrhovateľ miesto pobytu alebo v ktorého obvode k ujme na zdraví došlo.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľ môže podať návrh sám, t. j. bez nutnosti zastupovania. Navrhovateľ sa nemusí pred súdnym preskúmaním veci pokúsiť o žiadnu formu zmiery. V rámci prípravy veci sa však o zmierenie strán musí snažiť sudca. Strany sa preto nabádajú k tomu, aby pred tým, ako vec prejedná súd, dospeli k vzájomnej dohode.

Je tiež potrebné zdôrazniť, že strany sa môžu o výživnom dohodnúť bez toho, aby o určení výživného musel rozhodnúť súd.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Podľa článku 43 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku sú od úhrady súdnych trov štátu [poplatok štátu (*valsts nodeva*), poplatkov kancelárii súdu (*kancelejas nodeva*) a procesné trovy (*ar lietās izskatīšanu saistītī izdevumi*)] oslobodení:

– navrhovateľa, pokiaľ ide o návrhy na vymáhanie výživného na dieťa alebo rodiča a návrhy na určenie otcovstva, ak sa návrh podáva s návrhom na vymáhanie výživného na dieťa;

žiadateľa, pokiaľ ide o žiadosti súvisiace s uznaním a výkonom rozhodnutia cudzej krajiny týkajúceho sa platby výživného na dieťa alebo rodiča;

– navrhovateľa, pokiaľ ide o návrhy týkajúce sa ujmy na zdraví, ktoré majú za následok zmrzačenie alebo iné poškodenie zdravia, príp. smrť;

– odporcovia, vo veciach zníženia platieb výživného na dieťa alebo rodiča, o ktorom rozhodol súd a vo veciach zníženia platieb výživného priznaných súdom na základe žaloby vyplývajúcej z ujmy na zdraví, ktoré majú za následok zmrzačenie alebo iné poškodenie zdravia, príp. smrť.

Podľa článku 34 ods. 1 lotyšského Občianskeho súdneho poriadku môže mať návrh (*prasības pieteikumu*) podobu pôvodného návrhu alebo protinávrhu, návrhu podaného v prebiehajúcom konaní treťou stranou s nezávislým nárokom vo vzťahu k predmetu sporu, návrhu v rámci zvláštneho rozhodovacieho konania alebo iného návrhu podaného na súde podľa príslušných právnych predpisov; v prípade akéhokoľvek návrhu sa platí poplatok štátu podľa týchto podmienok:

– do 2 134 EUR: 15 % z požadovanej sumy, ale nie menej než 70 EUR;

– od 2 135 EUR do 7 114 EUR: 320 EUR plus 4 % z požadovanej sumy presahujúcej 2 134 EUR;

– od 7 115 EUR do 28 457 EUR: 520 plus 3,2 % z požadovanej sumy presahujúcej 7 114 EUR;

– od 28 458 EUR do 142 287 EUR: 1 200 EUR plus 1,6 % z požadovanej sumy presahujúcej 28 457 EUR;

– od 142 288 EUR do 711 435 EUR: 3 025 EUR plus 1 % z požadovanej sumy presahujúcej 142 287 EUR;

– viac než 711 435 EUR: 8 715 EUR plus 0,6 % z požadovanej sumy presahujúcej 711 435 EUR.

V prípade návrhov na vymáhanie výživného sa za požadovanú sumu považuje celková suma, ktorá sa má vyplatiť za jeden rok.

V Lotyšsku sa zahraničným navrhovateľom, ktorí sú oprávnení na právnu pomoc na základe nariadenia o výživnom, poskytuje právna pomoc prostredníctvom ústredného orgánu zriadeným v súlade s nariadením, ktorým je správa záručného fondu. Správa záručného fondu poskytuje právnu pomoc a zastupovanie pred lotyšskými súdmi a exekučnými orgánmi domácim osobám oprávneným na výživné a zahraničným oprávneným osobám s nárokom na právnu pomoc na základe nariadenia.

V prípadoch, ktoré nie sú upravené v nariadení o výživnom, priznáva lotyšský štát právnu pomoc osobe, ktorej mimoriadna situácia alebo ktorej majetok a príjem jej bránia v tom, aby si zabezpečila ochranu svojich práv. Právna pomoc sa poskytuje v súlade so zákonom o štátnej právnej pomoci.

V takýchto prípadoch sa právna pomoc poskytuje na pokrytie výdavkov na vyhotovenie dokumentov konania, právneho poradenstva počas súdneho konania a zastupovania pred súdom. Pokiaľ ide o cezhraničné spory, okrem pomoci uvedenej vyššie má osoba tiež právo na služby tlmočníka, preklad určitých súdnych a mimosúdnych dokumentov alebo dokumentov predložených navrhovateľom, ktoré sú potrebné pre rozhodnutie veci, a v určitých prípadoch dokonca aj na úhradu výdavkov vynaložených na cestu na pojednávanie súdu. Štát neuhrádza súdne trovy. Medzi súdne trovy patria poplatok štátu, poplatky kancelárii súdu a procesné trovy, ako napríklad svedočné, znalostné, výdavky spojené s vypočutím svedkov, výdavky spojené s doručením kópie návrhu, predvolaním atď. Súd však môže po posúdení finančnej situácie osoby úplne alebo sčasti oslobodiť túto osobu od platenia súdnych trov v prospech štátu alebo umožniť ich úhradu v splátkach.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Keď súd prizná výživné na dieťa, môže ho priznať v podobe pevne stanovenej sumy alebo v inej podobe, napr. strava, oblečenie, ubytovanie atď. alebo v oboch podobách.

Súd v rámci posúdenia a priznania konečnej sumy výživného najprv zohľadní finančnú situáciu strán, ich životné podmienky a ich rodinné pomery, pričom dôkladne zváži dôkazy, ktoré strany predložia.

Súd v prípade vymáhania výživného na dieťa posúdi všetky okolnosti a dôkazy súvisiace s prípadom a určí sumu výživného. Minimálna suma výživného, ktorú musí každý rodič poskytnúť v súlade s právnymi predpismi každý mesiac pre každé dieťa od jeho narodenia až po dovŕšenie 7 rokov, predstavuje 25 % minimálnej mesačnej mzdy stanovenej vládou; pre každé dieťa medzi siedmim a osemnástym rokom predstavuje 30 % minimálnej mesačnej mzdy stanovenej vládou.

Po priznaní výživného si každá zmena sumy alebo lehoty splatnosti výživného, prípadne akákoľvek výnimka z platenia, vyžaduje podanie nového návrhu.

Súd môže následne v rámci nového konania preskúmať sumu vyplácaného výživného na základe zmeny finančnej situácie a rodinných pomerov príslušných strán a zvýšiť alebo znížiť výšku platieb výživného.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Osoba s živnovoacou povinnosťou (dlžník) musí platiť výživné oprávnenej osobe (veriteľ). Ak jeden z rodičov dieťaťa alebo jeho poručník podá návrh v mene nepĺnoletého dieťaťa, výživné sa namiesto dieťaťa vypláca jemu. Výživné sa zvyčajne vypláca v pravidelných intervaloch a vo fixných sumách, napríklad vo forme zrážok zo mzdy; zriedkavo má aj iné formy.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak povinná osoba nezaplatí výživné dobrovoľne, oprávnená osoba musí od súdu, ktorý o veci rozhodol, získať exekučný titul (*izpildu raksts*). Tento exekučný titul, alebo exekučný titul vyhotovený v inom členskom štáte Európskej únie, sa musí predložiť na výkon súdnemu exekútorovi (*tiesu izpildītājs*) do 10 rokov po nadobudnutí právoplatnosti súdneho rozhodnutia alebo rozsudku sudcu, okrem prípadov, keď sa uplatňujú iné premlčacie lehoty. Pokiaľ sa v dôsledku súdneho rozhodnutia vymáhajú pravidelné platby, exekučný príkaz ostáva v účinnosti po celé obdobie, počas ktorého sa podľa rozhodnutia majú vyplácať pravidelné platby, a lehota plynie od posledného dňa splatnosti každej platby. Súdny exekútor začne nútený výkon rozhodnutia na písomnú žiadosť strany, ktorá o výkon žiada. Súdny exekútor musí prijať exekučný titul, ak sa v jeho obvode (*iecirknis*) nachádza miesto pobytu, majetok alebo pracovisko povinnej osoby. Súdny exekútor môže tiež prijať iné exekučné tituly, ktorých výkon sa má uskutočniť v rámci obvodu krajského súdu (*apgabaltiesa*), ku ktorému je daný súdny exekútor pričlenený.

Tento obvod je zároveň obodom súdneho exekútora. Exekúciu možno vykonať predajom hnutelného majetku, ktorý patrí povinnej osobe (vrátane majetku v držbe iných osôb) a nehmotného majetku, ktorý patrí povinnej osobe; zrážkami zo súm splatných povinnej osobe od iných osôb (odmena za prácu, rovnocenné platby, iný príjem povinnej osoby, vklady v úverových inštitúciách); predajom nehmotného majetku, ktorý patrí povinnej osobe alebo prostredníctvom iných opatrení uvedených v rozsudku.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Podľa oddielu 570 Občianskeho súdneho poriadku exekúcia nemôže byť namierená proti majetku povinnej osoby, ak povinná osoba pracuje alebo poberá dôchodok alebo štipendium, a vymáhaná suma neprevyšuje exekvovateľnú časť mesačného príjmu. V Občianskom súdnom poriadku sú vymedzené kategórie majetku, ktoré nepodliehajú exekúcii, napr. určité domáce spotrebiče, zariadenie domácnosti alebo potrebné oblečenie povinnej osoby a členov rodiny, ktorí sú od povinného závislí. Podľa oddielu 594 Občianskeho súdneho poriadku platí, že do umorenia vymáhaného dlhu sa v súlade s exekučnými titulmi zrážky vykonávajú z odmeny za prácu a obdobných platieb povinného s týmito výhradami:

V prípadoch vymáhania výživného pre neplnoleté deti alebo v prospech správy záručného fondu musí dlžníkovi zostať z odmeny za prácu alebo obdobných platieb suma zodpovedajúca 50 % minimálnej mesačnej mzdy, a, na každé závislé neplnoleté dieťa, suma zodpovedajúca dávke štátneho sociálneho zabezpečenia.

V iných prípadoch vymáhania výživného môžu zrážky dosiahnuť až 50 %, ale dlžníkovi musí z odmeny za prácu a z obdobných platieb zostať suma zodpovedajúca minimálnej mesačnej mzde, a, na každé závislé neplnoleté dieťa, suma zodpovedajúca dávke štátneho sociálneho zabezpečenia.

Podľa oddielu 632 Občianskeho súdneho poriadku môže oprávnená osoba alebo povinná osoba podať odôvodnenú sťažnosť na konanie súdneho exekútora týkajúcu sa núteného výkonu rozhodnutia alebo odmietnutia vykonania takýchto opatrení zo strany súdneho exekútora, okrem špecifických situácií; sťažnosť sa musí podať na okresný alebo mestský súd v mieste, kde sa nachádza kancelária súdneho exekútora, do 10 dní od dátumu, keď sa uskutočnili napadnuté opatrenia, alebo, v prípade, že sťažovateľ nebol upovedomený o čase a mieste vykonaných opatrení, sa použije dátum, keď sa sťažovateľ dozvedel o takýchto opatreniach. Podľa oddielu 634 Občianskeho súdneho poriadku, ak sa zruší rozsudok, ktorý sa už vykonal, a novým rozsudkom sa návrh zamietne, alebo sa prijme rozhodnutie o ukončení súdneho konania alebo o ponechaní veci bez rozhodnutia, výkon pôvodného rozsudku sa zruší a všetko, čo sa na základe rozsudku vymohlo od odporcu v prospech navrhovateľa, sa musí vrátiť odporcovi.

Podľa oddielu 546 Občianskeho súdneho poriadku možno exekučné tituly predložiť na nútený výkon do 10 rokov od dátumu, keď nadobudne právoplatnosť rozsudok súdu alebo sudcu za predpokladu, že nie sú zo zákona stanovené iné lehoty premlčania. Pokiaľ sa v dôsledku súdneho rozhodnutia vymáhajú pravidelné platby, exekučný titul ostáva v účinnosti po celé obdobie, počas ktorého sa podľa rozhodnutia majú vyplácať pravidelné platby, a lehota plynie od posledného dňa splatnosti každej platby.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Osoba sa môže obrátiť na správu záručného fondu s cieľom získať výživné pre neplnoletú osobu v prípade, že sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávneho konania vyhlási za nemožný alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného.

Podľa nariadenia o výživnom sa oprávnená osoba môže obrátiť na správu záručného fondu s cieľom vymáhať výživné od povinnej osoby, ktorá sa už nenachádza v Lotyšsku. Správa záručného fondu plní v Lotyšsku funkciu ústredného orgánu na účely nariadenia.

Podľa nariadenia o výživnom sa môže osoba so zákonným právom na výživné obrátiť na správu Záručného fondu a podať návrh adresovaný inému členskému štátu Európskej únie s cieľom:

zabezpečiť vydanie rozhodnutia o vymáhaní výživného v krajine, v ktorej má odporca miesto pobytu;

upraviť výšku výživného (jeho zvýšenie alebo zníženie);

zabezpečiť vydanie rozhodnutia o vymáhaní výživného a určení otcovstva v krajine, v ktorej má odporca pobyt;

zabezpečiť uznanie rozhodnutia lotyšského súdu o vymáhaní výživného, vyhlásenie jeho vykonateľnosti alebo jeho výkon.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciú povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Správa záručného fondu môže konať namiesto osoby povinnej platiť výživné na dieťa, ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávneho konania vyhlási za nemožný alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného stanoveného vládou. Ak výživné vypláca správa fondu, má právo vykonať kroky na vymáhanie zaplatených súm spolu so zákonným úrokom (pozri časť 3 vyššie).

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Ak navrhovateľ a dieťa majú trvalý pobyt v Lotyšsku, ale osoba povinná platiť výživné má miesto pobytu v inej krajine, navrhovateľ sa môže obrátiť na správu záručného fondu, ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávneho konania vyhlási za nemožný alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného.

Ak má povinná osoba miesto pobytu v cudzej krajine a nemá v Lotyšsku žiadny majetok, ktorý by mohol byť predmetom exekúcie, navrhovateľ by mal požiadať o uznanie a výkon súdneho rozhodnutia v príslušnej cudzej krajine pred tým, než sa obráti na správu záručného fondu. Ak sa ukáže, že výkon rozhodnutia v príslušnej cudzej krajine je nemožný, navrhovateľ sa môže obrátiť na správu fondu a požiadať ju, aby vo veci vykonateľného výživného zaujala miesto dlžníka.

Správa záručného fondu plní funkciu ústredného orgánu podľa nariadenia o výživnom (pozri oddiel 3 a oddiel 13) a oprávnená osoba sa na ňu môže obrátiť v rozsahu tohto nariadenia.

Ak lotyšský súd vydá rozhodnutie o vymáhaní výživného a osoba s pobytom v Lotyšsku má záujem o uznanie a/alebo výkon tohto rozhodnutia v inom členskom štáte Európskej únie alebo chce dosiahnuť súdne rozhodnutie proti povinnej osobe s pobytom v inom členskom štáte Európskej únie, správa záručného fondu môže tejto osobe podľa nariadenia o výživnom pomôcť postúpiť rozhodnutie lotyšského súdu do príslušnej cudzej krajiny na uznanie a/alebo výkon a na rozhodnutie o uplatňovaní.

Správa záručného fondu môže konať namiesto povinnej osoby a platiť dávky výživného na neplnoleté dieťa a môže poskytovať informácie týkajúce sa výživného

(pozri oddiel 3 a oddiel 13).

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Správa Záručného fondu (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Adresa: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga,

LV-1010, Lotyšsko

Telefón: +371 67830626

Fax: +371 67830636

E-mail: [✉ pasts@ugf.gov.lv](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Ak je osoba oprávnená na výživné v inom členskom štáte EÚ a osoba povinná platiť výživné je v Lotyšsku, oprávnená osoba sa môže podľa nariadenia o výživnom obrátiť na ústredný orgán v krajine, v ktorej sa nachádza miesto pobytu oprávnenej osoby. Cieľom návrhu môže byť zabezpečenie rozhodnutia o vymáhaní výživného v Lotyšsku, kde má povinná osoba miesto pobytu alebo rozhodnutia o vymáhaní a súbežnom určení otcovstva v Lotyšsku alebo rozhodnutia, ktorým sa v Lotyšsku vyhlási vykonateľnosť zahraničného rozhodnutia o vymáhaní výživného, alebo rozhodnutia o výkone zahraničného rozhodnutia. Ústredný orgán cudzej krajiny vykoná na základe nariadenia potrebné formality a postúpi návrh oprávnenej osoby lotyšskému ústrednému

orgánu v súlade s nariadením. Lotyšský ústredný orgán – správa záručného fondu – pomôže zahraničnému navrhovateľovi s predložením rozhodnutia zahraničného súdu na výkon alebo na uznanie a výkon v Lotyšsku alebo navrhovateľovi pomôže podať návrh na vymáhanie výživného na lotyšskom súde v mieste pobytu povinnej osoby alebo návrh na vymáhanie výživného súbežne s určením otcovstva v Lotyšsku.

Ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávneho konania vyhlási za nemožný, alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného, osoba, ktorá trvalo pobýva so svojim dieťaťom v Lotyšsku, pričom obaja majú oznámené miesto pobytu v Lotyšsku, sa môže obrátiť na správu záručného fondu so žiadosťou o poskytnutie výživného.

Podľa nariadenia o výživnom sa osoba musí obrátiť na ústredný orgán v krajine, kde má miesto pobytu. Osoba s miestom pobytu v Lotyšsku sa môže obrátiť na správu záručného fondu s cieľom:

zabezpečiť rozhodnutie o vymáhaní výživného v inom členskom štáte Európskej únie, v ktorom sa nachádza miesto pobytu odporcu;

zabezpečiť rozhodnutie o vymáhaní výživného súbežne s určením otcovstva v inom členskom štáte Európskej únie, kde má odporca miesto pobytu;

ak už bolo vydané rozhodnutie o vymáhaní výživného, zabezpečiť, aby bolo toto rozhodnutie uznané, vyhlásené za vykonateľné a vykonané v inom členskom štáte Európskej únie, v ktorom sa nachádza miesto pobytu odporcu.

Ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávneho konania vyhlási za nemožný, alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného, osoba, ktorá trvalo pobýva so svojim dieťaťom v Lotyšsku, pričom obaja majú oznámené miesto pobytu v Lotyšsku, sa môže obrátiť na správu záručného fondu so žiadosťou o poskytnutie výživného.

Správa Záručného fondu (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Adresa: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga,

LV-1010, Lotyšsko

Telefón: +371 67830626

Fax: +371 67830636

E-mail: [✉ pasts@ugf.gov.lv](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

Podľa nariadenia o výživnom vykonáva správa záručného fondu v Lotyšsku funkcie ústredného orgánu.

Správa záručného fondu poskytne výživné oprávnenej osoby namiesto povinnej osoby, ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávneho konania vyhlási za nemožný alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Lotyšsko je viazané Haagskym protokolom z roku 2007.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Lotyšsko je viazané Haagskym protokolom z roku 2007.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Podľa článku 43 Občianskeho súdneho poriadku sú tieto osoby oslobodené od platenia súdnych trov štátu:

navrhovatelia, pokiaľ ide o návrhy na vymáhanie výživného na dieťa alebo rodiča a návrhy na určenie otcovstva, ak sa návrh podáva súbežne s návrhom na vymáhanie výživného na dieťa;

žiadatelia, pokiaľ ide o žiadosti súvisiace s uznaním a výkonom rozhodnutia cudzej krajiny týkajúceho sa platby výživného na dieťa alebo rodiča;

odporcovia, vo veciach zníženia platieb výživného na dieťa alebo rodiča, o ktorom rozhodol súd.

Ak návrh na vymáhanie prostriedkov, ktorými sa má zabezpečiť predchádzajúca životná úroveň, podá bývalý manžel alebo navrhovateľ, ktorý sa domáha uznania alebo uznania a výkonu cudzieho rozhodnutia o vymáhaní výživného pre bývalého manžela alebo inú osobu, podľa štvrtej časti oddielu 43 súd alebo sudca môže po zohľadnení finančnej situácie jednotlivca sčasti alebo úplne oslobodiť navrhovateľa od platenia súdnych trov štátu alebo môže odložiť platbu súdnych trov štátu alebo umožniť ich úhradu vo forme splátok.

V Lotyšsku sa zahraničným navrhovateľom, ktorí sú oprávnení na právnu pomoc na základe nariadenia o výživnom, poskytuje právna pomoc prostredníctvom ústredného orgánu zriadeného v súlade s nariadením, ktorým je správa záručného fondu. Správa záručného fondu poskytuje právnu pomoc a zastupovanie pred lotyšskými súdmi a exekučnými orgánmi domácim osobám oprávneným na výživné a zahraničným oprávneným osobám s nárokom na právnu pomoc na základe nariadenia.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Lotyšsko zmenilo niekoľko vnútroštátnych právnych predpisov, aby umožnilo ústrednému orgánu zriadenému podľa nariadenia o výživnom plniť funkcie stanovené v článku 51. Novelizované lotyšské zákony a právne predpisy zabezpečujú poskytovanie právnej pomoci cezhraničným oprávneným osobám alebo navrhovateľom oprávneným na právnu pomoc, ako sa požaduje na základe nariadenia o výživnom, vrátane zastupovania príslušných osôb na súde a pred exekučnými orgánmi. Lotyšský ústredný orgán, t. j. správa záručného fondu, má priamy prístup k rôznym registrom v Lotyšsku, v ktorých sú uložené informácie, na základe ktorých môže zistiť miesto pobytu povinnej alebo oprávnenej osoby na území Lotyšska, alebo získať informácie o príjme povinnej alebo oprávnenej osoby, ako aj spresniť polohu majetku na území Lotyšska, ktorý im patrí. Informácie, ktoré môže ústredný orgán získať priamo z príslušných registrov, mu umožnia získať dokumenty a dôkazy. Aby mohla správa fondu začať alebo umožniť konanie, zabezpečiť prijatie potrebných dočasných opatrení a získať dôkazy, má právo obrátiť sa na súdy v Lotyšsku v mene príslušných navrhovateľov. Aby mohla správa fondu začať alebo umožniť konanie, zabezpečiť prijatie potrebných dočasných opatrení a získať dôkazy, má právo obrátiť sa na súdy v Lotyšsku v mene príslušných navrhovateľov.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [✉ Vaša Európa](#).

Privítame vašu [✉ spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 19/04/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Litva

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Povinnosť rodičov vyživovať svoje deti.

Rodičia sú povinní vyživovať svoje maloleté deti. Spôsob a forma výživného sa určuje vzájomnou dohodou rodičov. Výška výživného musí zodpovedať potrebám maloletých detí a finančnej situácii ich rodičov. Musia sa ním zabezpečiť podmienky potrebné na vývoj dieťaťa. Obaja rodičia musia vyživovať svoje maloleté deti v súlade s vlastnou finančnou situáciou [článok 3.192 Občianskeho zákonníka (*Civilinis kodeksas*)]. Za určitých okolností vymedzených v právnych predpisoch musia rodičia vyživovať svoje dospelé deti (do veku 24 rokov), ak je to v ich možnostiach (článok 3.192 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Povinnosť dospelých detí vyživovať svojich rodičov.

Dospelé deti sú povinné vyživovať rodičov, ktorí stratili zárobkovú schopnosť a potrebujú podporu. Výživné sa poskytuje (prizná súdom) vo forme mesačnej platby v pevne stanovenej výške (článok 3.205 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi manželmi.

Pri vydaní príkazu na rozluku môže súd uložiť manželovi, ktorý rozluku zapríčinil, aby platil výživné druhému manželovi, ktorý výživné potrebuje, okrem prípadu, keď sa otázky výživného upravujú vzájomnou dohodou manželov. Výživné sa môže nariadiť vo forme jednorazovej sumy, mesačných platieb výživného alebo prevodu majetku (článok 3.78 Občianskeho zákonníka). V prípade anulovania manželstva má manžel, ktorý anulovanie nezapríčinil a výživné potrebuje, právo požadovať od manžela, ktorý anulovanie zapríčinil, výživné počas najviac troch rokov (článok 3.47 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi bývalými manželmi.

Pri vydávaní príkazu na rozvod súd prizná výživné manželovi, ktorý ho potrebuje, okrem prípadu, keď sa otázka výživného upravila dohodou medzi manželmi týkajúcou sa účinkov rozvodu. Manžel nemá právo na výživné, ak má dostatočný majetok alebo príjem na to, aby sa dokázal úplne užiť. Predpokladá sa, že výživné je potrebné, ak manžel vychováva maloleté dieťa pochádzajúce z manželstva alebo nie je schopný pracovať z dôvodu svojho veku alebo zdravotného stavu. Manžel, ktorý zodpovedá za rozvod, nemá právo na výživné. Pri vydávaní príkazu na poskytovanie výživného a rozhodovaní o výške výživného súd zohľadňuje trvanie manželstva, potrebu výživného, majetok, ktorý vlastní bývalí manželia, ich zdravotný stav, vek, pracovnú schopnosť, pravdepodobnosť, s akou si nezamestnaný manžel nájde zamestnanie, a ďalšie dôležité faktory. Výživné sa môže nariadiť vo forme jednorazovej sumy, mesačných platieb výživného alebo prevodu majetku (článok 3.72 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi inými rodinnými príslušníkmi.

Ak je to možné, dospelý súrodeneц musí vyživovať svojho maloletého súrodence, ktorý takúto podporu potrebuje, nemá rodičov alebo od nich nedokáže získať výživné (článok 3.236 Občianskeho zákonníka). Dospelé vnúčatá, ktoré majú takú možnosť, musia platiť výživné svojim starým rodičom, ak tí nie sú schopní pracovať a potrebujú podporu. Starí rodičia, ktorí majú takú možnosť, musia platiť výživné svojim maloletým vnúčatám, ktoré nemajú rodičov alebo od nich nedokážu získať výživné (článok 3.237 Občianskeho zákonníka).

Zmluva o výživnom a zmluva o doživotnom dôchodku

V rámci zmluvy o výživnom sa jedna strana, teda platiteľ výživného (dlžník) zaväzuje, že bude druhej strane, teda príjemcovi výživného, bezodplatne alebo výmenou za prevod kapitálu do jeho vlastníctva uhrádzať pravidelné platby peňažných súm určených v zmluve o výživnom alebo príjemcu akýmkoľvek iným spôsobom vyživovať. Povinnosť platiť výživné sa môže stanoviť nielen zmluvou, ale rovnako aj právnym predpisom, rozsudkom súdu alebo závetom (článok 6.439 Občianskeho zákonníka). V rámci zmluvy o doživotnom dôchodku dôchodca, ktorý je fyzickou osobou, prevádza dom, byt, pozemok alebo inú nehnuteľnosť, ktorá mu patrí, do vlastníctva platiteľa dôchodku a platiteľ dôchodku je povinný vyživovať dôchodcu a/alebo inú ním určenú osobu (iné ním určené osoby) do konca života (články 6.460 a 6.461 Občianskeho zákonníka).

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Rodičia sú povinní vyživovať svoje maloleté deti. Postup a forma výživného sa určuje vzájomnou dohodou rodičov. Výška výživného musí zodpovedať potrebám maloletých detí a finančnej situácii ich rodičov. Musia sa ním zabezpečiť podmienky potrebné na vývoj dieťaťa (článok 3.192 Občianskeho zákonníka). Rodičia sú teda v podstate v každom prípade povinní vyživovať svoje deti do dosiahnutia dospelosti (18 rokov).

Povinnosť vyživovať deti do dosiahnutia veku 24 rokov závisí od viacerých okolností. Ak majú rodičia takú možnosť, musia vyživovať svoje dospelé deti do veku 24 rokov, ak sú deti zapísané v programe sekundárneho vzdelávania alebo programe formálnej odbornej prípravy s cieľom získať základnú kvalifikáciu alebo v škole vyššieho vzdelávania v rámci denného programu a ak potrebujú finančnú pomoc na základe finančnej situácie dospelých detí, ich príjmu, možnosti nadobúdania vlastného príjmu a ďalších dôležitých faktorov. Od rodičov sa nevyžaduje, aby vyživovali dospelé deti, ktoré študujú s cieľom dosiahnuť dodatočné vyššie vzdelanie alebo odbornú kvalifikáciu (článok 3.192 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Požiadavky súvisiace s formou a výškou výživného pre maloleté a dospelé deti sa nelíšia a závisia od osobitných okolností.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak sa dieťaťu neplatí výživné, prizná sa v rámci súdneho konania. Ak si rodičia (rodič) nesplnia (nesplní) povinnosť vyživovať svoje maloleté deti, súd môže vydať príkaz na poskytovanie výživného v rámci konania začatého na návrh rodiča, poručníka (opatrovníka) dieťaťa alebo štátnej inštitúcie na ochranu práv dieťaťa. Súd môže vydať príkaz na poskytovanie výživného aj v prípade, ak sa rodičia pri rozvode alebo rozluke nedohodnú na výživnom pre svoje maloleté deti (článok 3.194 Občianskeho zákonníka). Ak si rodičia (rodič) dospelého dieťaťa nesplnia (nesplní) vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k dieťaťu, dieťa môže podať súdnu žalobu o výživné (článok 3.192 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V rámci súdneho konania možno priznať výživné aj manželom, bývalým manželom a iným rodinným príslušníkom.

Veci týkajúce sa výživného v Litve prerokúvajú okresné sudy. Návrhy sa podávajú na súd podľa miesta pobytu odporcu. Ak miesto pobytu odporcu nie je známe, návrh možno podať na súd podľa miesta majetku odporcu alebo jeho posledného známeho pobytu. Ak odporca nemá miesto pobytu v Litovskej republike, možno ho podať na súd podľa miesta majetku odporcu alebo jeho posledného známeho miesta pobytu v Litovskej republike. Žalobu o výživné možno podať aj v mieste pobytu navrhovateľa (články 26, 29 a 30 Občianskeho súdneho poriadku).

Štát poskytuje výživné maloletým deťom, ktoré počas obdobia dlhšieho ako jeden mesiac nedostali výživné od svojich rodičov alebo dospelých blízkych príbuzných, ktorí ich môžu vyživovať (článok 3.204 Občianskeho zákonníka). Dávky výživného prideluje a vypláca Rada štátneho fondu sociálneho poistenia v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce. Pri podaní žiadosti o dávku musí žiadateľ (rodič, ktorému súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti alebo poručník, resp. opatrovník) predložiť tieto dokumenty: žiadosť o dávku výživného, rozhodnutie súdu alebo súdom potvrdenú zmluvu o výživnom na dieťa alebo ich overené kópie, prepisy alebo výpisy z nich, v ktorých sa uvádza stanovená výška požadovaného výživného na dieťa, ako aj dokumenty,

ktorými sa preukazuje, že: dieťa je litovským štátnym príslušníkom, osobou bez štátnej príslušnosti alebo cudzincom s trvalým pobytom v Litve; dieťa počas obdobia dlhšieho ako jeden mesiac nedostalo výživné alebo dostalo iba časť výživného; žiadateľ je litovským štátnym príslušníkom, osobou bez štátnej príslušnosti alebo cudzincom s trvalým pobytom v Litve (ak inštitúcia nemôže získať uvedené dokumenty alebo údaje zo štátnych registrov, registrov inštitúcie alebo štátnych informačných systémov). Platbou dávky výživného v súlade so stanoveným postupom nadobúda Rada štátneho fondu sociálneho poistenia v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce od chvíle, keď je dávka zaplatená, právo vymáhať od osoby povinnej na plnenie výživného uhradené sumy, ako aj úrok z dlžnej sumy za každý deň omeškania. Rozhodnutie o vymáhaní uhradených súm dávok výživného a/alebo úroku spoločne predstavuje vykonateľný titul.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Áno. Návrh v mene maloletého dieťaťa môžu podať jeho zákonní zástupcovia (rodičia, adoptívni rodičia, poručníci, opatrovníci). Môže ho podať aj jednotlivec oprávnený konať na základe splnomocnenia ako zástupca fyzickej osoby na súde (právnik, právny asistent atď.). Fyzické osoby môžu na zastupovanie na súde splnomocniť aj osoby, ktoré majú vysokoškolské právnické vzdelanie, ak zastupujú svojich blízkych príbuzných alebo manžela (partnera žijúceho v spoločnej domácnosti). Medzi blízkych príbuzných patria príbuzní v priamej línii do druhého stupňa vrátane (rodičia a deti, starí rodičia a vnúčatá) a príbuzní v pobočnej línii v druhom stupni (súrodenci) (článok 3.135 Občianskeho zákonníka).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Veci týkajúce sa výživného v Litve prerokúvajú okresné sudy. Návrhy sa podávajú na súd podľa miesta pobytu odporcu. Ak miesto pobytu odporcu nie je známe, návrh možno podať na súd podľa miesta majetku odporcu alebo jeho posledného známeho pobytu. Ak odporca nemá miesto pobytu v Litovskej republike, možno ho podať na súd podľa miesta majetku odporcu alebo jeho posledného známeho miesta pobytu v Litovskej republike. Žalobu o výživné možno podať aj v mieste pobytu navrhovateľa (články 26, 29 a 30 Občianskeho súdneho poriadku).

Pri podaní súdnej žaloby sa nevyžaduje, aby navrhovateľ využil služby právnika alebo akéhokoľvek iného sprostredkovateľa. Pozri aj otázky 3 a 4.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Pri podaní súdnej žaloby sa nevyžaduje, aby navrhovateľ využil služby právnika alebo akéhokoľvek iného sprostredkovateľa. Pozri aj otázky 3 a 4.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Trovy konania zahŕňajú kolkový poplatok a trovy prerokovania veci (článok 79 Občianskeho súdneho poriadku). Výška súdneho kolkového poplatku za podanie súdnej žaloby sa upravuje v článku 80 Občianskeho súdneho poriadku. V sporoch týkajúcich sa majetku sa výška súdneho kolkového poplatku vypočíta na základe hodnoty pohľadávky: v prípade pohľadávok do výšky 30 000 EUR – 3 %, ale minimálne 20 EUR; v prípade pohľadávok vo výške od 30 000 EUR do 100 000 EUR – 900 EUR a 2 % zo sumy pohľadávky, ktorá prevyšuje 30 000 EUR; v prípade nárokov prevyšujúcich 100 000 EUR – 2 300 EUR a 1 % zo sumy prevyšujúcej 100 000 EUR. Celková výška súdneho kolkového poplatku v sporoch týkajúcich sa majetku nesmie prevýšiť 15 000 EUR (článok 80 Občianskeho súdneho poriadku).

V prípade žaloby o výživné vo forme pravidelných platieb sa výška pohľadávky stanoví na základe celkovej ročnej výšky platieb (článok 85 Občianskeho súdneho poriadku). V prípade žalôb o výživné sú navrhovateľa oslobodení od súdneho kolkového poplatku (článok 83 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak osoba nemá dostatočné finančné zdroje, môže v rámci postupu stanoveného v zákone o štátom zaručenej právnej pomoci získať štátom zaručenú právnu pomoc. Druhotná štátom zaručená právna pomoc sa vzťahuje aj na úhradu trov konania, ktoré vznikli v občianskom súdnom konaní.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi rodičmi a deťmi

Súd môže vydať príkaz na poskytnutie výživného a uložiť ním jednému rodičovi alebo oboom rodičom, ktorý si neplní (ktorí si neplnia) povinnosť vyživovať svoje deti, aby im poskytol (poskytli) výživné týmito spôsobmi: 1. mesačná platba; 2. jednorazová suma; 3. prevod majetku dieťaťu. Do rozhodnutia vo veci môže súd nariadiť predbežnú platbu výživného. Výška výživného musí zodpovedať potrebám detí a finančnej situácii rodičov. Musia sa ním zabezpečiť podmienky potrebné na vývoj dieťaťa. Oba rodičia musia vyživovať svoje deti v súlade s vlastnou finančnou situáciou (články 3.192 a 3.196 Občianskeho zákonníka).

V konaní začatom na návrh dieťaťa, rodiča dieťaťa, štátnej inštitúcie na ochranu práv dieťaťa alebo prokurátora môže súd znížiť alebo zvýšiť výšku výživného, ak sa po vydaní príkazu na poskytnutie výživného podstatne zmenila finančná situácia strán. Zvýšenie výšky výživného možno nariadiť, ak existujú dodatočné výdavky spojené so starostlivosťou o dieťa (s ochorením, zranením, ošetrovaním alebo nepretržitou starostlivosťou). Ak je to potrebné, súd môže vydať príkaz na úhradu budúcich výdavkov spojených s liečbou dieťaťa. Na žiadosť osôb uvedených v predchádzajúcom texte môže súd zmeniť skôr určenú formu poskytovania výživného (článok 3.201 Občianskeho zákonníka).

Výživné dospelého dieťaťa rodičom sa platí (priznáva) vo forme pevne stanovenej mesačnej platby. Súd určí výšku výživného s ohľadom na finančnú situáciu detí a rodičov, ako aj iné dôležité okolnosti prípadu. Pri určovaní výšky výživného musí súd vziať do úvahy povinnosť vyživovať všetky dospelé deti rodiča bez ohľadu na to, či bola žaloba o výživné podaná vo vzťahu ku všetkým deťom alebo iba k jednému z nich (článok 3.205 Občianskeho zákonníka). V prípade, že sa výživné prizná vo forme pravidelných platieb, výška výživného sa každoročne indexuje v rámci postupu stanoveného vládou v súlade s mierou inflácie (článok 3.208 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi manželmi.

Pri vydávaní príkazu na poskytovanie výživného a určovaní jeho výšky súd musí vziať do úvahy trvanie manželstva, potrebu výživného, finančnú situáciu oboch manželov, ich zdravotný stav, vek, zárobkovú schopnosť, pravdepodobnosť, s akou si nezamestnaný manžel nájde zamestnanie, a ďalšie dôležité okolnosti. Výživné sa môže nariadiť ako pevne stanovená jednorazová suma, mesačné platby alebo prevod majetku. Ak sa výživné prizná vo forme pravidelných platieb, v prípade podstatnej zmeny okolností môže ktorýkoľvek z manželov požiadať o zvýšenie, zníženie alebo zastavenie platieb. Pravidelné platby sa každoročne indexujú v rámci postupu stanoveného vládou (článok 3.78 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi bývalými manželmi.

Pri vydávaní príkazu na poskytovanie výživného a rozhodovaní o jeho výške súd musí vziať do úvahy trvanie manželstva, potrebu výživného, finančnú situáciu oboch bývalých manželov, ich zdravotný stav, vek, pracovnú schopnosť, pravdepodobnosť, s akou si nezamestnaný manžel nájde prácu, a ďalšie dôležité okolnosti. Výživné sa zníži, určí ako dočasné alebo zamietne, ak existuje aspoň jedna z týchto okolností:

1. manželstvo trvalo kratšie ako jeden rok;
2. manžel, ktorý má právo na výživné, spáchal trestný čin voči druhému manželovi alebo jeho blízkym príbuzným;
3. manžel, ktorý má právo na výživné, privodil ich neistú finančnú situáciu vlastným zavineným konaním;
4. manžel, ktorý žiada o výživné, počas manželstva neprispel k spoločnému majetku alebo úmyselne konal proti záujmom druhého manžela alebo rodiny. Výživné sa môže nariadiť ako pevne stanovená jednorazová suma, mesačné platby alebo prevod majetku.

Ak sa výživné prizná vo forme pravidelných platieb, v prípade podstatnej zmeny okolností môže ktorýkoľvek z bývalých manželov požiadať o zvýšenie, zníženie alebo zastavenie platieb. Pravidelné platby sa vyplácajú počas života osoby oprávnenej na výživné a každoročne sa indexujú vzhľadom na infláciu

v rámci postupu stanoveného vládou. Ak bývalý manžel, ktorému sa priznalo výživné, zomrie alebo znovu uzavrie manželstvo, platby výživného sa zastavia (článok 3.72 Občianskeho zákonníka).

Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi inými rodinnými príslušníkmi.

Ak je to možné, dospelý súrodenc musí vyživovať maloletého súrodenca, ktorý takúto podporu potrebuje, nemá rodičov alebo od nich nedokáže získať výživné (článok 3.236 Občianskeho zákonníka). Dospelé vnúčatá, ktoré majú takú možnosť, musia vyživovať starých rodičov, ak tí nie sú schopní pracovať a potrebujú podporu. Starí rodičia, ktorí majú takú možnosť, musia vyživovať svoje maloleté vnúčatá, ktoré nemajú rodičov alebo od nich nedokážu získať výživné (článok 3.237 Občianskeho zákonníka). Ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktorými sa upravuje vzájomná vyživovacia povinnosť medzi deťmi a rodičmi, sa uplatňujú *mutatis mutandis*.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Osoba povinná na plnenie výživného musí platiť výživné osobe oprávnenej na výživné. Ak návrh v mene maloletého dieťaťa podáva rodič, výživné sa neplatí dieťaťu, ale rodičovi. Ak bol dieťaťu ustanovený poručník alebo opatrovník, výživné sa vypláca tomuto poručníkovi, resp. opatrovníkovi, ktorý ho musí použiť výlučne v záujme dieťaťa.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Žiadosti o výkon súdnych rozhodnutí sa musia adresovať súdnemu úradníkovi. Základom opatrenia na nútený výkon je vykonateľný titul, ktorý sa predloží. Medzi vykonateľné tituly okrem iného patria príkazy na nútený výkon vydané na základe súdneho rozhodnutia, ako aj súdne príkazy. Keď sa vykonateľné rozhodnutie stane konečným, súd prvého stupňa vydá osobe oprávnenej na výživné na základe písomnej žiadosti príkaz na nútený výkon.

Vyhýbanie sa vyživovacej povinnosti vo vzťahu k dieťaťu je trestné podľa trestnoprávnych predpisov: v článku 164 Trestného zákona sa stanovuje, že osoba, ktorá sa vyhýba súdom uloženým povinnosti vyživovať dieťa, platiť výživné na dieťa alebo poskytovať dieťaťu inú potrebnú finančnú pomoc, sa potrestá verejnoprospešnými prácami, obmedzením slobody, zadrzaním alebo trestom odňatia slobody až na dva roky. Nedodržanie súdneho rozhodnutia inej povahy môže takisto podliehať trestnej zodpovednosti: podľa článku 245 Trestného zákona sa osoba, ktorá nedodrжала iné ako trestnoprávne súdne rozhodnutie, dopustila prečinu, za ktorý možno uložiť verejnoprospešné práce, pokutu, obmedzenie slobody alebo zadržanie.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V prípade vymáhania od fyzických osôb nemôžu byť predmetom núteného výkonu domáce, pracovné materiály alebo materiály na odbornú prípravu alebo iný majetok, ktorý je potrebný na živobytie osoby povinnej na plnenie výživného alebo jej rodiny, na jej zamestnanie alebo odbornú prípravu. Zoznam uvedeného majetku sa stanovuje v príručke o nútenom výkone rozhodnutí. Navyše nie je možný nútený výkon vo vzťahu k sume peňažných prostriedkov do výšky minimálnej mesačnej mzdy stanovenej vládou ani vo vzťahu k predmetom, ktoré potrebujú deti a osoby so zdravotným postihnutím (článok 668 Občianskeho súdneho poriadku).

Zrážky z časti podielu mzdy alebo rovnocenných platieb a príspevkov osoby povinnej na plnenie výživného do výšky minimálnej mesačnej mzdy stanovenej vládou sa vykonávajú na základe vykonateľných titulov, až kým sa nedosiahne celá suma, ktorá sa má vymôcť. Ak dochádza k nútenému výkonu výživného vo forme pravidelnej platby alebo náhrady škody spôsobenej zmrzačením, iným zdravotným poškodením alebo smrťou živiteľa, výška zrážok je na úrovni 30 %, ak sa nestanovuje inak v príkaze na nútený výkon, nevyžaduje inak v právnych predpisoch alebo ak súd nevyžaduje inak. Zrážky z časti mzdy a rovnocenných platieb a príspevkov, ktorá prevyšuje minimálnu mesačnú mzdu stanovenú vládou, sa rovnajú 50 %, ak sa v právnych predpisoch nevyžaduje inak alebo súd nevyžaduje inak (článok 736 Občianskeho súdneho poriadku). V článku 739 Občianskeho súdneho poriadku sa takisto vymedzuje suma peňažných prostriedkov, ktoré nepodliehajú vymáhaniu (napríklad dávky v materstve a v otcovstve, dávky na starostlivosť o dieťa atď.). Vymáhanie peňažných prostriedkov, ktorého predmetom je majetok osoby povinnej na plnenie výživného, nie je dovolené, ak osoba povinná na plnenie výživného predložila súdnemu úradníkovi dôkazy preukazujúce, že vymáhatelnú sumu a trovy núteného výkonu možno vymôcť za šesť mesiacov alebo v prípade vymáhania vykonávaného na jedinom obydli osoby povinnej na plnenie výživného, v ktorom má pobyť, za 18 mesiacov prostredníctvom zrážok súm stanovených v článku 736 Občianskeho súdneho poriadku z mzdy, dôchodku, študentského grantu alebo iného príjmu osoby povinnej na plnenie výživného.

Príkazy na nútený výkon na základe súdnych rozhodnutí možno predložiť na nútený výkon v lehote piatich rokov od právoplatnosti súdneho rozhodnutia. Ak sa v súdnom rozhodnutí vyžaduje vymáhanie vo forme pravidelných platieb, vykonateľný titul zostáva v platnosti počas celého obdobia vymáhania, pričom stanovená lehota začína plynúť v deň uplynutia lehoty na každú platbu (článok 605 Občianskeho súdneho poriadku).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Štát vypláca výživné maloletým deťom, ktoré nedostali výživné od svojich rodičov alebo dospelých blízkych príbuzných, ktorí majú možnosť vyživovať dieťa (článok 3.204 Občianskeho zákonníka), počas obdobia dlhšieho ako jeden mesiac. Dávky výživného prideluje a vypláca Rada štátneho fondu sociálneho poistenia v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce. Pri podaní žiadosti o dávku musí žiadateľ (rodič, ktorému súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti alebo poručník, resp. opatrovník) predložiť tieto dokumenty: žiadosť o dávku výživného, rozhodnutie súdu alebo súdom potvrdenú zmluvu o výživnom na dieťa alebo ich overené kópie, alebo prepisy výpisov z nich, v ktorých sa uvádza stanovená výška požadovaného výživného na dieťa, ako aj dokumenty, ktorými sa preukazuje, že: dieťa je litovským štátnym príslušníkom, osobou bez štátnej príslušnosti alebo cudzincom s trvalým pobytom v Litve; dieťa počas obdobia dlhšieho ako jeden mesiac vôbec nedostalo výživné alebo dostalo iba časť výživného; žiadateľ je litovským štátnym príslušníkom, osobou bez štátnej príslušnosti alebo cudzincom s trvalým pobytom v Litve (ak inštitúcia nemôže získať uvedené dokumenty alebo údaje zo štátnych registrov, registrov inštitúcie alebo štátnych informačných systémov). Platbou dávky výživného v súlade so stanoveným postupom nadobúda Rada štátneho fondu sociálneho poistenia v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce od chvíle, keď je dávka zaplatená, právo vymáhať od osoby povinnej na plnenie výživného uhradené sumy, ako aj úrok z dlžnej sumy za každý deň omeškania. Rozhodnutie o vymáhaní uhradených súm dávok výživného a/alebo úroku spoločne predstavuje vykonateľný titul.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Pozri otázku 12.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Služba štátom zaručenej právnej pomoci je ústredným orgánom, ktorý je oprávnený na výkon úloh vymedzených v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (ďalej len „nariadenie o výživnom“).

Ak sa návrhy týkajú vyživovacej povinnosti osôb mladších ako 21 rokov, ktoré vyplývajú zo vzťahov medzi rodičmi a deťmi, úlohy ústredného orgánu uvedené v článku 51 nariadenia o výživnom plní Rada štátneho fondu sociálneho poistenia v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce.

Kontaktné údaje Služby štátom zaručenej právnej pomoci:

Adresa: Odminių g. 3, 01122 Vilnius, tel. +370 70000211, fax +370 70035006, e-mail: teisinepagalba@vgtpt.lt

Kontaktné údaje Rady štátneho fondu sociálneho poistenia v rámci ministerstva sociálneho zabezpečenia a práce:

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri otázku 14.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

V Litve sa uplatňuje Haagsky protokol z roku 2007.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ak sa uplatňuje nariadenie o výživnom, právna pomoc sa poskytuje v súlade s článkami 44 až 47 nariadenia o výživnom, článkom 31-5 zákona o vykonávaní právnych predpisov Európskej únie a medzinárodných právnych predpisov o občianskom súdnom konaní a zákonom o štátom zaručenej právnej pomoci. Žiadosti o štátom zaručenú právnu pomoc sa postupujú priamo príslušným orgánom zodpovedným za štátom zaručenú právnu pomoc (Službe štátom zaručenej právnej pomoci a jej miestnym pobočkám).

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

S cieľom vykonať ustanovenia nariadenia o výživnom sa prijali zmeny litovského zákona o vykonávaní právnych predpisov Európskej únie a medzinárodných právnych predpisov o občianskom súdnom konaní. V nich sa vymedzujú inštitúcie, ktoré sú oprávnené na výkon úloh ústredného orgánu podľa nariadenia o výživnom, a postup poskytovania právnej pomoci a inštitúcie, ktoré plnia úlohu ústredného orgánu, sa v nich oprávňujú na bezplatné získavanie údajov potrebných na plnenie úloh stanovených v nariadení o výživnom od štátnych a samosprávnych inštitúcií, iných subjektov, bánk a iných úverových a finančných inštitúcií, ako aj zo štátnych registrov a iných informačných systémov.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [☞ Vaša Európa](#).

Privítame vašu [☞ spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

Posledná aktualizácia: 16/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Luxembursko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Vyživovacia povinnosť je povinnosť, ktorú zákon ukladá osobe disponujúcej príslušnými prostriedkami, aby zabezpečila potreby inej osoby, s ktorou ju spája pokrvný alebo nepokrvný príbuzenský vzťah. Výživné sa teda môže vyplácať rôznym osobám, najmä:

manželovi zo strany druhého manžela alebo bývalého manžela (články 212, 214 a 246 občianskeho zákonníka) alebo partnerovi zo strany druhého partnera, keď ich spája partnerstvo v zmysle zákona z 9. júla 2004, v znení zmien, týkajúceho sa právnych účinkov určitých partnerstiev, alebo zo strany bývalého partnera za určitých podmienok,

deťom zo strany ich rodičov (články 203, 372-2 a 376-2, 376-3 a 376-4 Občianskeho zákonníka),

otcom, matkám a ďalším predkom zo strany ich detí (článok 205 Občianskeho zákonníka),

svokrom a svokrám zo strany ich zaťov a neviesť (článok 206 občianskeho zákonníka).

Pravidlo, podľa ktorého „výživné nie je určené na uspokojovanie minulých nárokov“ znamená, že výživné je určené na zabezpečenie súčasných a budúcich potrieb, nie na úhradu výdavkov v minulosti. Toto pravidlo je právnou domnienkou (presumpciou), ktorú možno vyvrátiť tak, že osoba oprávnená na výživné predloží dôkaz buď o tom, že sa musela zadlžiť, aby sa mohla užiť, alebo o tom, že nezostala nečinná alebo že nemohla konať.

Výživné sa nemôže započítať, pokiaľ pohľadávka, voči ktorej sa má výživné započítať, nie je takisto pohľadávkou na výživnom.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Pokiaľ ide o spoločný výkon rodičovských práv a povinností, každý z rodičov bez ohľadu na to, či je zosobášený alebo nezosobášený, odlúčený alebo rozvedený, má povinnosť prispievať na výživu a výchovu detí primerane k svojim zdrojom, zdrojom druhého rodiča a k potrebám dieťaťa. V prípade rozvodu alebo rozluky, v rámci ktorých rodičia vykonávajú rodičovské práva a povinnosti spoločne alebo nie spoločne, musia rodičia naďalej spoločne prispievať na náklady na výživu a výchovu dieťaťa, pokiaľ sa v rozsudku nestanovuje inak. Tento príspevok má formu výživného a nezaniká automaticky po dosiahnutí plnoletosti dieťaťa. Môže sa vyplácať priamo plnoletému dieťaťu a môže sa prehodnotiť v závislosti od potrieb dieťaťa a od vývoja zdrojov a výdavkov každého z rodičov.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Sudca v rodinných veciach (*juge aux affaires familiales*) na okresných súdoch je sudca príslušný najmä vo veci výživného, vo veci výkonu rodičovských práv a povinností a vo veci rozvodu a rozluky.

Navrhovateľ výživného musí návrh na určenie výživného predložiť sudcovi v rodinných veciach. Ak je návrh na určenie výživného súčasťou rozvodového konania alebo konania o rozluke, sudca v rodinných veciach, ktorý rozhoduje o návrhu na rozvod alebo rozluke, rozhoduje aj o návrhu na určenie výživného.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

V prípadoch poručníctva (*tutelle*) alebo opatrovníctva (*curatelle*) môže poručník (*tuteur*) alebo opatrovník (*curateur*) podať návrh v mene rodiča alebo maloletého dieťaťa.

Rodič alebo rodičia vykonávajúci rodičovské práva a povinnosti voči svojmu maloletému dieťaťu môžu podať návrh v jeho mene.

Maloleté dieťa nemá právnu subjektivitu a nie je spôsobilé podať návrh samostatne, pokiaľ nie je maloletou osobou schopnou samostatne vyjadriť svoj názor za podmienok stanovených v článku 1007-50 nového občianskeho súdneho poriadku. V tomto rámci maloletá osoba schopná samostatne vyjadriť svoj názor môže prostredníctvom žiadosti podanej na okresný súd predložiť sudcovi v rodinných veciach návrh na zmenu vo výkone rodičovských práv a povinností alebo vo výkone práva styku alebo práva na ubytovanie. V tomto prípade súd uznesením vymenuje advokáta maloletej osoby v lehote pätnásť dní.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Miestne príslušným okresným súdom je:

súd v mieste bydliska rodiny;

ak rodičia žijú oddelene, súd miesta bydliska rodiča, s ktorým obvykle žijú maloleté deti v prípade spoločného výkonu rodičovských práv a povinností alebo súd miesta bydliska rodiča, ktorý sám vykonáva tieto práva;

v ostatných prípadoch súd v mieste, v ktorom má pobyt osoba, ktorá nezačala konanie.

V prípade spoločného návrhu je príslušný súd v mieste bydliska jednej alebo druhej strany podľa ich výberu.

Keď sa však spor týka výlučne výživného medzi manželmi, príspevku na výživu a výchovu dieťaťa, uspokojovania potrieb rodiny alebo naliehavých a predbežných opatrení v prípade zániku registrovaného partnerstva, príslušným súdom môže byť súd miesta bydliska manžela alebo bývalého oprávneného partnera alebo rodiča, ktorý má hlavnú zodpovednosť za deti, a to aj plnoleté.

Miestna príslušnosť sa určuje podľa bydliska v deň podania návrhu alebo v prípade rozvodu v deň podania pôvodného návrhu.

Ak je návrh na určenie výživného súčasťou rozvodového konania, príslušným súdom je súd, na ktorý bol podaný návrh na rozvod.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľ sa môže obrátiť na sudcu v rodinných veciach prostredníctvom návrhu podaného na okresný súd. Tento návrh sa podáva na podateľni okresného súdu, ktorá o ňom informuje odporcu. Strany sporu nemusia byť na súde zastupované advokátom, pokiaľ návrh na určenie výživného nie je súčasťou rozvodového konania na základe trvalého rozvrátenia vzťahu alebo konania o rozluke. V takýchto prípadoch je zastupovanie advokátom na súde povinné.

Navrhovateľ musí v každom prípade predložiť sudcovi všetky dokumenty dokazujúce jeho potreby. Ide napríklad o potvrdenie o príjme, potvrdenie o nezdaniteľnosti, potvrdenie o nezamestnanosti alebo dlhodobej pracovnej neschopnosti, doklady o nájomnom, úveroch, nezaopatrených deťoch a nákladoch na výživu a výchovu atď.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Spomedzi nákladov, s ktorými treba počítať v prípade súdneho konania, je potrebné spomenúť súdne poplatky a iné trovy konania. Neúspešnej strane môže súd nariadiť celkovú alebo čiastočnú náhradu trov úspešnej strany. Môže byť nutné počítať aj s odmenou advokáta.

Osoby, ktorých príjmy sa pokladajú za nedostatočné podľa luxemburského práva, majú právo na právnu pomoc. Na tento účel musia vyplniť dotazník, ktorý je k dispozícii na centrálnom oddelení sociálnej pomoci, a zasláť ho územne príslušnému predsedovi advokátskej komory.

Ak predseda advokátskej komory prizná právnu pomoc, vzťahuje sa na všetky náklady súvisiace s konaniami, postupmi alebo úkonmi, pre ktoré bola priznaná. Zahŕňa napríklad súdne a registračné poplatky, odmeny úradníkov, odmeny a výdavky advokátov, súdnych vykonávateľov, notárov, znalcov, svedkov, prekladateľov a tlmočníkov, náklady na osvedčenia o cudzom práve (*certificats de coutume*), cestovné náklady, poplatky súvisiace s registráciou, hypotékami a bremenami, ako aj náklady na prípadné uverejnenie v tlači.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Forma výživného

Počas konania a po rozhodnutí o rozvoďte alebo rozluke má výživné najčastejšie formu mesačných platieb. Môže mať však aj podobu jednorazovej platby, ktorá môže mať formu peňažného alebo vecného plnenia.

Pokiaľ ide o príspevok na výživu a výchovu dieťaťa, výživné môže nadobudnúť formu mesačnej platby výživného alebo celkovej či čiastočnej priamej úhrady nákladov vynaložených v prospech dieťaťa. Napokon môže byť výživné poskytnuté vo forme užívacieho práva alebo práva na bývanie.

Ak strana, ktorá má poskytovať výživné, preukáže, že nie je schopná platiť výživné, súd jej môže nariadiť, aby osobu, ktorej má platiť výživné, u seba ubytovala, zaistila jej stravu a starala sa o ňu.

Určenie výživného

Referenčná tarifná tabuľka neexistuje. Výška výživného sa vypočíta podľa zdrojov povinnej osoby a potrieb oprávnenej osoby.

Indexácia

V záujme prispôsobenia výživného zmenám životných nákladov môže sudca aj bez návrhu rozhodnúť, že výživné bude indexované podľa zákonnej úpravy.

Úprava výšky výživného

V prípade zmeny okolností je možné výšku výživného upraviť, a to jeho zvýšením, znížením alebo dokonca zrušením, pokiaľ nebolo vyplatené vo forme jednorazovej platby v rámci rozvodu. Pokiaľ medzi stranami nedôjde k dohode, úpravu výživného nariadi súd.

Súd má takisto právo zmeniť výšku výživného, na ktorej sa strany dohodli. Toto právo sa uplatňuje nielen v prípade, že došlo k zmene danej situácie oprávnenej osoby a povinnej osoby, ale aj v prípade, že nedošlo k nijakej zmene, ak sudca uzná, že výška výživného je nedostatočná alebo nadmerná. Doba poberania výživného priznaného manželovi v prípade rozvodu na základe trvalého rozvrátenia vzťahu nemôže prekročiť dobu trvania manželstva, okrem výnimočných okolností.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Počas konania a po rozhodnutí o rozvoďte alebo rozluke sa výživné vypláca oprávnenému manželovi.

Príspevok na výživu a výchovu dieťaťa vypláca jeden z rodičov buď druhému rodičovi, alebo osobe, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti. Keď dieťa dosiahne plnoletosť, sudca môže rozhodnúť (alebo rodičia sa môžu dohodnúť), že sa tento príspevok bude v plnej miere alebo sčasti vyplácať dieťaťu.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Oprávnená osoba má viaceré prostriedky, aby donútila nespokojujúcu povinnú osobu zaplatiť výživné:

Občianskoprávne prostriedky:

Oprávnená osoba má viaceré možnosti:

V prípade rozvodu môže požiadať sudcu v rodinných veciach prostredníctvom návrhu podaného na okresný súd o nariadenie zrážok zo mzdy alebo z iného príjmu (vrátane dôchodku a renty) bývalého manžela a z akýchkoľvek ďalších súm splatných tretími stranami, a to v pomere a za podmienok stanovených súdom bez toho, aby tým boli dotknuté práva tretích osôb. Toto rozhodnutie podlieha preskúmaniu v prípade zmeny okolností.

Oprávnená osoba môže využiť bežné opatrenia na vymáhanie výživného, t. j. zablokovanie (napríklad bankového účtu), obstavenie hnutelného majetku (auto, šperky atď.) a obstavenie nehnuteľnosti (dom, pozemok atď.), na základe súdneho rozhodnutia alebo exekučného titulu.

Trestnoprávne prostriedky:

Oprávnená osoba môže podať trestné oznámenie z týchto dôvodov:

Opustenie rodiny je možné potrestať odňatím slobody od jedného mesiaca do jedného roka a pokutou od 251 EUR do 2 500 EUR alebo iba jedným z týchto trestov (článok 391a trestného zákonníka (*Code pénal*)). V takomto prípade sa predpokladá, že povinná osoba sa vyhýba všetkým alebo niektorým zákonným vyživovacím povinnostiam voči oprávnenej osobe tak, že odmieta plniť svoje povinnosti napriek tomu, že ich plniť môže, alebo že z vlastnej viny nie je schopná tieto povinnosti plniť.

Uvedené sa týka vyživovacej povinnosti rodičov voči svojim deťom, vzájomnej vyživovacej povinnosti manželov a vyživovacej povinnosti adoptívnych rodičov voči adoptovaným deťom.

Trestnému stíhaniu za porušenie zákona predchádza úradne zaznamenaná výzva (*interpellation*), ktorú osobe povinnej na plnenie výživného odovzdá príslušník polície Luxemburského veľkovevodstva. Ak nie je známe miesto pobytu osoby povinnej na plnenie výživného, výzva sa nevyžaduje.

Podvodnú platobnú neschopnosť je možné potrestať odňatím slobody od šiestich mesiacov do troch rokov a pokutou od 500 EUR do 12 500 EUR alebo iba jedným z týchto trestov (článok 391b trestného zákonníka). V tomto prípade sa predpokladá, že povinná osoba ešte pred súdnym rozhodnutím spôsobilá alebo zhoršila svoju platobnú neschopnosť zvýšením pasív alebo znížením aktív alebo zatajením svojho majetku s cieľom vyhnúť sa výkonu rozhodnutia vydaného občianskoprávnym súdom vo veci výživného.

Podľa článku 391b trestného zákonníka sa za rovnocenné takémuto rozhodnutiu považujú súdne rozhodnutia a dohody schválené súdom týkajúce sa povinnosti poskytovať platby, podporu alebo príspevky na uspokojovanie potrieb rodiny, ako aj určenie výživného obsiahnuté v dohodách uzavretých pred rozvodom dohodou.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premičacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Nedoplatky týkajúce sa trvalej a doživotnej renty a výživného sú premičané po piatich rokoch.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Na návrh oprávnenej osoby môže Národný fond solidarity (*Fonds national de solidarité*) vymáhať akékoľvek výživné splatné manželovi, predkovi alebo potomkovi. Pri sumách, ktoré má vymôcť, fond vstupuje do práv a záruk, ktoré má oprávnená osoba z hľadiska vymáhania výživného. Keď sa povinnej osobe oznámia sumy, ktoré sú predmetom vymáhania, povinná osoba musí zaplatiť tieto sumy predsedovi Národného fondu solidarity.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Národný fond solidarity môže za určitých podmienok vyplácať výživné namiesto povinnej osoby. Žiadosť o platbu musí oprávnená osoba alebo jej zákonný zástupca predložiť predsedovi Národného fondu solidarity.

Túto žiadosť predseda alebo jeho splnomocnenec prijme, ak oprávnená osoba dokáže, že:

- a) má zákonné bydlisko v krajine a ona sama alebo jej zákonný zástupca tam žije už päť rokov,
- b) výživné je určené súdnym rozhodnutím vykonateľným v Luxemburskom veľkovevodstve,
- c) celkové alebo čiastočné vymáhanie výživného sa nedalo dosiahnuť efektívnymi opatreniami na výkon rozhodnutia podľa súkromného práva,
- d) sa nachádza v zložitej ekonomickej situácii.

Aj keď podmienka uvedená v písmene c) nie je splnená, žiadosť je prijatá, ak sa použitie opatrení na výkon rozhodnutia javí ako neúspešné alebo ak má povinná osoba miesto pobytu v zahraničí. O prípadných sporoch rozhoduje zmierovací sudca (*juge de paix*) v mieste bydliska oprávnenej osoby. Návrhy sa podávajú do štyridsiatich dní od oznámenia rozhodnutia predsedu.

Oprávnené osoby majú zo zákona právo na právnu pomoc. Od prijatia žiadosti až do ukončenia platieb zo strany fondu oprávnená osoba nemôže proti povinnej osobe podniknúť žiadne kroky na vymoženie predmetného výživného.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Podľa Newyorského dohovoru z 20. júna 1956 a nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti sa môže navrhovateľ s miestom pobytu v Luxembursku, ak má povinná osoba miesto pobytu v zahraničí, obrátiť na generálneho prokurátora (*Procureur Général d'Etat*).

Generálny prokurátor v rámci svojej právomoci ako ústredný orgán postúpi návrh a priložené dokumenty ústrednému orgánu krajiny, v ktorej má miesto pobytu povinná osoba, aby tento ústredný orgán mohol pomôcť navrhovateľovi dosiahnuť vyplácanie splatného výživného.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Osoba oprávnená na výživné podáva návrh odosielajúcejmu orgánu, teda generálnemu prokurátorovi, a používa pri tom rôzne formuláre podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009.

Procureur Général d'Etat (Generálny prokurátor)

Cité Judiciaire

Bâtiment CR

L-2080 Luxembourg

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Navrhovateľ, ktorý má miesto pobytu v inej krajine ako Luxembursko, sa musí obrátiť na ústredný orgán krajiny, v ktorej má miesto pobytu. Nemôže sa priamo obrátiť na luxemburskú organizáciu alebo správu.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Neuplatňuje sa.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V prípade návrhov založených na nariadení EÚ je právna pomoc úplne bezplatná pre osoby oprávnené na výživné mladšie ako 21 rokov, a to bez ohľadu na ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

S cieľom umožniť ústrednému orgánu poskytovať pomoc určenú podľa článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti Luxembursko prijalo 3. augusta 2011 zákon o uplatňovaní tohto nariadenia EÚ, ako aj nariadenie veľkovevodu, ktorým sa vykonávajú články 2 a 3 uvedeného zákona z 3. augusta 2011 (*Mémorial A* č. 175 z 12. augusta 2011).

Tieto zákonné ustanovenia umožňujú generálnemu prokurátorovi priamy prístup k určitým databázam.

Súvisiace odkazy:

 Legilux

Táto webová stránka je súčasťou portálu Vaša Európa.

Privítame vašu spättnú väzbu, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 16/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Maďarsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Vyživovacia povinnosť vo všeobecnosti ukladá priamym príbuzným povinnosť navzájom sa vyživovať:

rodič má vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu a dieťa má vyživovaciu povinnosť voči rodičovi,

ak dieťa, ktoré má nárok na výživné, nemá rodiča povinného platiť výživné, vyživovacia povinnosť sa prenesie na vzdialenejších príbuzných,

ak osoba, ktorá má nárok na výživné, nemá deti, za jej vyživovanie budú zodpovední vzdialenejší potomkovia (oddiel 4:196 ods. 1 až 4 občianskeho zákonníka).

Maloleté deti bez priamych povinných príbuzných musí vyživovať ich starší súrodenec za predpokladu, že môže plniť vyživovaciu povinnosť bez ohrozenia svojej schopnosti zabezpečiť seba, svojho manžela alebo spolujúceho partnera a svojich závislých priamych príbuzných (oddiel 4:197 občianskeho zákonníka).

Manželia žijúci spolu sú povinní vyživovať vo svojej domácnosti závislé maloleté deti druhého manžela (nevlastné deti), ktoré si druhý manžel priniesol do spoločnej domácnosti so súhlasom vyživujúceho manžela (oddiel 4:198 ods. 1 občianskeho zákonníka).

Nevlastné deti majú vyživovaciu povinnosť voči svojmu nevlastnému rodičovi závislému od výživného, ak ich dlhší čas vyživoval (oddiel 4:199 ods. 1 občianskeho zákonníka).

Deti v pestúnskej starostlivosti majú vyživovaciu povinnosť voči osobe, ktorá sa o ne dlhší čas starala vo svojej domácnosti bez požadovania finančnej náhrady a ktorá nie je biologickým, adoptívnym ani nevlastným rodičom dieťaťa (je jeho pestúnom) (oddiel 4:199 ods. 2 občianskeho zákonníka).

Manžel môže požadovať výživné od druhého manžela v prípade právnej rozluky alebo od bývalého manžela v prípade rozvodu, ak si nie je schopný zabezpečiť živobytie bez vlastného zavinenia (oddiel 4:29 ods. 1 občianskeho zákonníka).

V prípade súdnej rozluky môže bývalý partner, ktorý si nie je schopný zabezpečiť živobytie bez vlastného zavinenia, požadovať výživné od druhého bývalého partnera, pokiaľ vzťah trval aspoň jeden rok a viedol k narodeniu dieťaťa (oddiel 4:86 ods. 1 občianskeho zákonníka).

Existujú dve formy „výživného“: vecné alebo peňažné.

Vyživovacia povinnosť v prípade maloletého dieťaťa znamená, že rodič dieťaťa má právo a povinnosť starať sa o svoje dieťa v rodine, vychovávať dieťa, vytvárať podmienky potrebné na fyzický, kognitívny, emocionálny a morálny rozvoj dieťaťa – najmä bývanie, stravu a oblečenie – a umožniť mu prístup k vzdelaniu a zdravotnej starostlivosti.

Rodič, ktorý sa stará o dieťa a žije s ním v tej istej domácnosti, spĺňa potreby dieťaťa vecným spôsobom, kým rodič žijúci oddelene (alebo v tej istej domácnosti, ale neprispieva k vyživovaniu dieťaťa) zabezpečuje dieťa najmä platením výživného.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Všetky maloleté deti (mladšie ako 18 rokov) majú nárok na výživné za predpokladu existencie núdze, ktorá je stanovená zákonom. Deti mladšie ako 20 rokov majú takisto nárok na výživné za predpokladu, že navštevujú inštitúciu sekundárneho vzdelávania.

Deti v produktívnom veku (vo veku 18 rokov a staršie), ktoré sa ďalej vzdelávajú, majú nárok na výživné bez ohľadu na predpoklad existencie núdze, ak potrebujú výživné na pokračovanie v štúdiu počas primeraného časového obdobia. Dieťa musí bezodkladne informovať rodičov o svojom zámere študovať (oddiel 4:220 ods. 1 občianskeho zákonníka).

Štúdium zahŕňa akýkoľvek kurz alebo odbornú prípravu potrebnú na získanie kvalifikácie v rámci prípravy na zamestnanie, ako aj nepretržité štúdium v bakalárskom alebo magisterskom programe vysokoškolského vzdelávania alebo vyššieho odborného vzdelávania.

Vo výnimočne odôvodnených prípadoch môžu byť rodičia povinní vyživovať aj dieťa vo veku 25 rokov alebo staršie (oddiel 4:220 ods. 5 občianskeho zákonníka).

Rodičia však nemajú vyživovaciu povinnosť voči študujúcemu dieťaťu v dospelom veku, ak sa dieťa považuje za osobu, ktorá nemá nárok na výživné, ak vlastným zavinением neplní svoje vzdelávacie povinnosti a povinnosti absolvovať skúšky alebo ak by poskytovanie výživného ohrozilo schopnosť rodiča zabezpečiť si vlastnú výživu alebo vyživovať svoje maloleté dieťa. Dospelé dieťa sa takisto považuje za osobu, ktorá nemá nárok na výživné, ak bez legitímneho dôvodu neudržiava vzťahy s rodičom, ktorý je povinný ho vyživovať (oddiel 4:220 ods. 3 a 4 občianskeho zákonníka).

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Pokiaľ ide o výšku a formu výživného, je smerodajnou dohoda medzi osobou oprávnenou na výživné a osobou povinnou platiť výživné (v prípade výživného na dieťa to sú rodičia). Ak neexistuje dohoda, osoba oprávnená na výživné môže požiadať súd o rozhodnutie o výživnom. Ak neexistuje dohoda medzi rodičmi, o výživnom na dieťa rozhodne súd.

Súdne konanie môže v prípade výživného na maloleté dieťa začať aj orgán pre poručníctvo a v prípade výživného na rodiča – za predpokladu jeho súhlasu – aj príslušný okresný úrad. Príbuzní s vyživovacou povinnosťou, ktorí vyživujú osobu oprávnenú na výživné alebo sa o ňu starajú, môžu sami začať súdne konanie proti iným povinným osobám.

Rodič alebo iný zákonný zástupca dieťaťa, ktoré je oprávnené na výživné, môže požiadať orgán pre poručníctvo o predbežnú úhradu výživného, ak výživné nebolo možné vymôcť aspoň počas predchádzajúcich šiestich mesiacov.

V žiadosti musí byť uvedené, že neexistujú žiadne dôvody vylučujúce poskytnutie predbežnej úhrady, a musí obsahovať dôvody a skutočnosti odôvodňujúce žiadosť.

K žiadosti sa musia priložiť tieto dokumenty: príslušné vyhlásenia o príjme; právoplatné rozhodnutie súdu o výživnom na dieťa, prípadne dokument preukazujúci zápis na denné štúdium v inštitúcii sekundárneho vzdelávania; zápisnica o exekučnom konaní nie staršia ako šesť mesiacov s informáciou o pozastavení výkonu rozhodnutia dokument preukazujúci, že sa začalo konanie na vymozenie splatného výživného.

Orgán pre poručníctvo musí stanoviť, že výživné bolo dočasne – aspoň šesť mesiacov pred podaním žiadosti – nevyvožiteľné.

Predbežnú úhradu výživného možno priznať, ak osoba s nárokom na výživné požiadala o výkon rozhodnutia o výživnom a exekúcia týkajúca sa mzdy, iných pravidelných príjmov alebo iného majetku povinného nebola úspešná alebo ak bol výkon rozhodnutia pozastavený alebo ak čiastočne uhradená suma alebo čiastočne vymožená suma nepresahuje 50 % výšky výživného stanoveného súdom.

Orgán pre poručníctvo v prípade potreby požiada súd alebo nezávislého súdneho vykonávateľa (exekútora) o informácie o výsledku vykonávacieho konania začatého navrhovateľom. Ak je to potrebné na objasnenie skutočností, orgán pre poručníctvo požiada zamestnávateľa o informácie o obvavení.

Orgán pre poručníctvo v oznámení o začatí konania vyzve povinného, aby bezodkladne zaplatil výživné a aby v tomto zmysle poskytol vyhlásenie.

Orgán pre poručníctvo oznámi svoje rozhodnutie zamestnávateľovi povinného, vykonávaciemu súdu, nezávislému súdному vykonávateľovi (exekútorovi), prokuratúre s pôsobnosťou v mieste bydliska oprávneného a povinného, notárovi s pôsobnosťou v mieste bydliska povinného, daňovému úradu a budapeštianskemu samosprávnemu orgánu alebo krajskému samosprávnemu orgánu, ktorý predbežne vypláca výživné.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Áno, rodič alebo iný zákonný zástupca dieťaťa, ktoré je oprávnené na výživné, môže požiadať o predbežnú úhradu výživného od orgánu pre poručníctvo.

Príbuzní s vyživovacou povinnosťou, ktorí vyživujú osobu oprávnenú na výživné alebo sa o ňu starajú, môžu sami začať súdne konanie proti iným povinným osobám.

Súdne konanie môže v prípade výživného na maloleté dieťa začať orgán pre poručníctvo a v prípade výživného na rodiča – za predpokladu jeho súhlasu – príslušný okresný úrad.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Na základe všeobecných pravidiel súdnej príslušnosti je príslušným súdom ten súd, v ktorého obvode žije dlžník (povinný).

Ak odporca nemá bydlisko v Maďarsku, príslušnosť sa určí podľa jeho miesta pobytu. Ak miesto pobytu odporcu nie je známe alebo sa nachádza v zahraničí, použije sa jeho posledné miesto bydliska v Maďarsku. Ak sa toto miesto nedá určiť alebo ak odporca žiadne miesto bydliska v Maďarsku nemal, príslušnosť sa určí na základe miesta bydliska navrhovateľa alebo, ak sa to nepodarí, na základe miesta jeho pobytu.

Ak sa miesto stáleho zamestnania a miesto bydliska odporcu nenachádzajú v tej istej oblasti, súd na základe žiadosti odporcu podanej najneskôr na prvom pojednávaní postúpi vec príslušnému súdu v mieste zamestnania odporcu, ktorý vec prejedná a rozhodne (§ 29 občianskeho súdneho poriadku).

Návrh na konanie o výživnom môže osoba s nárokom podať aj na súde v mieste svojho bydliska (§ 34 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku).

Príslušné súdy možno vyhľadať [na tejto stránke](#).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľ nemusí využiť sprostredkovateľa, ak sa chce obrátiť na súd. Navrhovateľ sa môže na súd obrátiť priamo (nemusí byť zastúpený) (pozri otázky 3, 4 a 5).

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Strany konania majú bez ohľadu na svoj príjem a finančnú situáciu – pokiaľ nie sú oslobodené od platby relevantných trov konania zo zákona, na základe priamo a všeobecne uplatniteľného právneho predpisu Európskej únie alebo medzinárodnej dohody – právo na odklad úhrady relevantných trov konania v prípade konania o zákonom výživnom vrátane konania na získanie výživného od subjektu, ktorý vypláca mzdu povinnému, alebo od inej osoby, konania na zrušenie výživného alebo zmenu jeho výšky, konania na ukončenie alebo obmedzenie výkonu rozhodnutia o výživnom a v prípade konania týkajúceho sa získania osobných údajov povinného v prípade cezhraničného výživného.

V prípade práva odklad relevantných trov konania:

- štát zaplatí trovy konania (odmeny pre svedkov a znalcov, tlmočníka, správcu a advokáta, trovy samotného procesu a inšpekcie vykonanej na mieste atď.) s výnimkou trov, ktoré neboli zahrnuté do odkladu, a teda ich účastník platí vopred;
- strane bol priznaný odklad úhrady súdnych poplatkov.

Na odklad úhrady relevantných trov konania sú oprávnení aj cudzí štátni príslušníci, a to aj v prípade neexistencie medzinárodnej zmluvy alebo reciprocity.

Ak v prípade odkladu úhrady relevantných trov konania súd nariadi účastníkovi zaplatiť trovy konania, účastník musí štátu zaplatiť všetky trovy vopred uhradené štátom a všetky stanovené súdne poplatky.

Súdy poplatok za sporové konanie je 6 % alebo minimálne 15 000 HUF a maximálne 1 500 000 HUF. V prípade konania o pohľadávke na výživnom je základom pre súdy poplatok zatiaľ neuhradené výživné ale zohľadňuje sa výživné za max. dvanásť mesiacov.

Ak účastník nemá dostatok finančných prostriedkov na zaplataenie trov konania, môže na súde podať žiadosť o oslobodenie od trov konania.

Fyzické osoby (vrátane tretích osôb), ktoré nie sú v pozícii zaplatiť trovy konania vzhľadom na svoj príjem a finančnú situáciu, budú na základe návrhu úplne alebo čiastočne oslobodené od ich úhrady, aby im tak bolo umožnené uplatniť si svoje práva.

Ak príjem účastníka (mzda, dôchodok alebo iná pravidelná peňažná dávka) nepresahuje aktuálny minimálny starobný dôchodok stanovený na základe počtu rokov strávených v aktívnom pracovnom pomere a účastník nemá žiadny majetok – okrem zvyčajného zariadenia domácnosti a nábytku –, účastník musí byť oslobodený od úhrady trov. Oslobodenie od úhrady trov konania sa musí priznať – bez skúmania príjmov a finančnej situácie – účastníkom s nárokom na dávky poskytované ľuďom v produktívnom veku alebo účastníkom žijúcim v tej istej domácnosti s blízkym príbuzným osoby, ktorá má nárok na dávky pre ľudí v produktívnom veku.

Oslobodenie od platenia trov konania vo všeobecnosti zahŕňa tieto výhody:

- oslobodenie od platenia súdnych poplatkov;
- oslobodenie od platenia preddavkov na trovy konania (odmien pre svedkov a znalcov, tlmočníka, správcu a advokáta, náklady súvisiace s ohliadkou na mieste a s predvolaním účastníkov na ohliadku na mieste atď.) a – pokiaľ sa v príslušnom zákone nestanovuje inak – od ich platenia vo všeobecnosti;

- c) oslobodenie od povinnosti zložiť zábezpeku na trovy konania;
- d) návrh na schválenie zastupovania advokátom, ak to povoľuje zákon.

Oslobodenie od platenia trov konania schvaľuje na základe žiadosti súd, ktorý rozhoduje aj o zrušení tohto oslobodenia.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Ak neexistuje dohoda medzi rodičmi, o výživnom rozhodne súd.

Pri určovaní výšky výživného sa musia zohľadniť tieto faktory:

- a) odôvodnené potreby dieťaťa (pravidelné výdavky potrebné na uhradenie nákladov na živobytie, zdravotnú starostlivosť, výchovu a vzdelanie dieťaťa);
- b) príjmy a finančná situácia oboch rodičov;
- c) iné deti žijúce v tej istej domácnosti s rodičmi (bez ohľadu na to, či ide o ich vlastné deti, nevlastné deti alebo deti v pestúnskej starostlivosti) a deti, voči ktorým majú rodičia vyživovaciu povinnosť;
- d) vlastný príjem dieťaťa a
- e) príspevky na ochranu dieťaťa, rodinnú podporu, sociálne poistenie a sociálne dávky poskytované na dieťa a rodiča, ktorý vychováva dieťa (oddiel 4:218 ods. 2 občianskeho zákonníka).

Výživné sa musí určiť ako pevná suma. Súd môže rozhodnúť, že výška výživného sa musí každý rok k 1. januáru nasledujúceho roka automaticky upravovať v súlade s nárastom indexu spotrebiteľských cien, ktorý každoročne zverejňuje maďarský Ústredný štatistický úrad (oddiel 4:207 občianskeho zákonníka). Výška výživného na dieťa je vo všeobecnosti stanovená na 15 – 25 % priemerného príjmu osoby povinnej platiť výživné. Vo všeobecnosti sa pri určovaní priemerného príjmu osoby povinnej platiť výživné musí vziať do úvahy jej celkový ročný príjem v roku, ktorý predchádza roku začatia konania vo veci výživného (oddiel 4:218 ods. 4 občianskeho zákonníka).

Ak by zmena v dohode medzi účastníkmi alebo v okolnostiach, ktoré boli základom rozhodnutia súdu o výške výživného, ohrozila dôležitý zákonom chránený záujem jedného z účastníkov v prípade, ak by tento účastník naďalej platil výživné za rovnakých podmienok, tento účastník môže požiadať o zmenu výšky alebo podmienok platby. O zmenu dohodnutého výživného nemôže požiadať účastník, ktorý mal pri uzatváraní dohody o výživnom predpokladať zmenu svojej situácie alebo ktorý je osobne zodpovedný za túto zmenu.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Osoba povinná platiť výživné musí vyplácať výživné osobe s nárokom na výživné pravidelne (napríklad mesačne) a vopred.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak povinný neplatí výživné dobrovoľne, oprávnený si môže svoj nárok uplatniť na súde a súd môže nariadiť výkon rozhodnutia. Pohľadávku na výživné staršiu ako šesť mesiacov možno vymáhať so spätnou účinnosťou, ak má oprávnený dobrý dôvod, prečo podáva svoj návrh na výkon rozhodnutia oneskorene. Pohľadávku na výživné staršiu ako tri roky nemožno vymáhať na súde (oddiel 4:208 ods. 3 občianskeho zákonníka).

Súdne konanie môže v prípade výživného na maloleté dieťa začať orgán pre poručníctvo a v prípade výživného na rodiča – za predpokladu jeho súhlasu – príslušný okresný úrad (oddiel 4:208 ods. 1 občianskeho zákonníka).

Príbuzní s vyživovacou povinnosťou, ktorí vyživujú osobu s nárokom na výživné alebo sa o ňu starajú, môžu sami začať súdne konanie proti iným osobám s vyživovacou povinnosťou (oddiel 4:208 ods. 2 občianskeho zákonníka).

Súd, ktorý vo svojom rozhodnutí nariadi osobe poberajúcej mzdu zaplatiť výživné môže na návrh oprávneného zároveň vyzvať zamestnávateľa, aby sumu uvedenú v rozhodnutí zrážal zo mzdy povinného a vyplácal ju oprávnenému.

Ak nedošlo k vydaniu takejto priamej súdnej výzvy, ale účastník neskôr podá návrh na výkon rozhodnutia súdu alebo dohody účastníkov schválenej rozhodnutím súdu, súd vydá príkaz na povinné zrážky zo mzdy, ak takto exekvovateľný podiel mzdy pokryje predmetnú sumu.

Zrážky nesmú prevyšovať 50% mzdy zamestnanca. Z príspevku v nezamestnanosti (podpora v nezamestnanosti, podpora v nezamestnanosti pred dôchodkom, vyrovnávací prídavok, príspevok pre uchádzača o zamestnanie) možno na výživné odpočítať maximálne 33%.

Ak povinný nemá pravidelný príjem alebo ak suma, ktorá sa má odpočítať z jeho príjmu, súd nariadi exekúciu. V takom prípade sa výkon nebude týkať len mzdy, ale aj iného majetku podľa zákona o súdnom výkone rozhodnutí.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Navštívte stránku s informáciami o [konaniach týkajúcich sa vykonávania rozsudkov](#).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Pozrite odpoveď na otázku 10.

Rodič alebo iný zákonný zástupca dieťaťa s nárokom na výživné, môže požiadať o predbežné vyplatenie výživného od orgánu pre poručníctvo, ak výživné nebolo možné vymôcť aspoň počas predchádzajúcich šiestich mesiacov.

Orgán pre poručníctvo v oznámení o začatí konania vyzve povinného, aby bezodkladne zaplatil výživné a aby v tomto zmysle poskytol vyhlásenie.

Orgán pre poručníctvo oznámi svoje rozhodnutie zamestnávateľovi povinného, vykonávaciemu súdu, nezávislému súdnemu vykonávateľovi (exekútorovi), prokuratúre s pôsobnosťou v mieste bydliska oprávneného a povinného, notárovi s pôsobnosťou v mieste bydliska povinného, daňovému úradu a budapeštianskemu samosprávnemu orgánu alebo krajskému samosprávnemu orgánu, ktorý predbežne vypláca výživné.

Neplatenie výživného je trestný čin. Osoba, ktorá vlastným zavinením neplní svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť stanovenú vo vykonateľnom rozhodnutí príslušného orgánu, bude odsúdená na dva roky odňatia slobody.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Áno (pozri otázku 3).

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Maďarské Ministerstvo spravodlivosti poskytuje pomoc na základe žiadosti žiadateľov žijúcich v Maďarsku v súlade s nariadením Rady (ES) č. 4/2009 a medzinárodnými dohodami, pričom priebežne komunikuje s ústredným orgánom zodpovedným za veci týkajúce sa výživného v dotknutom druhom členskom štáte. Žiadateľ môže požiadať o výkon rozhodnutia o platbe výživného vydaného maďarským súdom v zahraničí a – ak také rozhodnutie neexistuje – o určenie výživného v zahraničí alebo o zvýšenie výživného, ktoré sa má vyplácať v zahraničí. Oficiálnu žiadosť neprijíma Ministerstvo spravodlivosti, ale okresný súd stanovený podľa miesta bydliska, miesta pobytu alebo zamestnania žiadateľa alebo okresný súd, ktorý na prvom stupni vydal rozhodnutie, o ktorého výkon sa žiada. Na podanie žiadosti ani začatie konania v zahraničí nie je potrebný advokát. Súd pomôže účastníkovi bez právneho zástupcu s podaním žiadosti. Súd postúpi žiadosť a požadované prílohy Ministerstvu spravodlivosti. Ministerstvo spravodlivosti pošle preloženú žiadosť ústrednému orgánu zodpovednému za veci výživného v druhom členskom štáte. Ústredný orgán prijme opatrenia potrebné na začatie konania proti povinnému. Ministerstvo spravodlivosti bude priebežne informovať žiadateľa o vývoji konania na základe informácií prijatých zo zahraničia.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Ministerstvo spravodlivosti, Oddelenie medzinárodného práva súkromného (*Igazságügyi Minisztérium, Nemzetközi Magánjogi Főosztály*)

Adresa: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Poštová adresa: 1357 Budapest, Pf. 2.

Telefónne číslo: +36 1 795-5397, +36 1 795-3188

Číslo faxu: +36 (1) 550-3946

E-mail: [✉ nmfo@im.gov.hu](mailto:nmfo@im.gov.hu)

Web: [✉ http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdiijal-kapcsolatos-ugyek](http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdiijal-kapcsolatos-ugyek)

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Nie, žiadosť sa musí podať prostredníctvom ústredného orgánu zodpovedného za veci týkajúce sa výživného v členskom štáte pobytu žiadateľa.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Ústredné orgány členských štátov nájdete [na tejto stránke](#).

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ministerstvo spravodlivosti v súvislosti s prijatými žiadosťami osloví príslušný orgán poskytujúci právnu pomoc, ktorý žiadateľovi žijúcemu v zahraničí prideli advokáta. V prípade uvedenom v článku 46 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 je zaručené úplné oslobodenie od trov konania, pričom štát uhradí aj odmeny advokáta. V prípadoch uvedených v článku 47 majú účastníci podľa maďarského práva právo na odklad úhrady relevantných nákladov. To znamená, že štát vopred zaplatí trov konania (napr. súdne poplatky, odmenu advokáta) bez ohľadu na finančnú situáciu dotknutého účastníka, ak však účastník prehrá spor, súd mu môže nariadiť, aby tieto trov zaplatil. Ak žiadateľ preukáže, že vzhľadom na svoju finančnú situáciu má podľa maďarského práva nárok na plné osobné oslobodenie od trov, nebude musieť trov zaplatiť ani v prípade, že spor prehrá.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Uplatňovanie nariadenia o výživnom v Maďarsku upravuje [zákon LXVII z roku 2011](#).

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 14/12/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Malta

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Na Malte sa pojem „výživné“ vzťahuje na sumu, ktorú má povinný platiť oprávnenému na základe pravidiel vyplácania výživného vyplývajúceho z rodinného vzťahu. Ak je vzťah formalizovaný manželstvom alebo občianskym zväzkom, jedna strana tohto vzťahu je povinná vyživovať druhú stranu.

Pojem „vyživovacia povinnosť“ sa vzťahuje na povinnosť vyplácať sumu výživného, ktoré povinný musí platiť oprávnenému za vymedzených okolností.

Vyživovacia povinnosť existuje nezávisle od toho, či bola stanovená výška výživného a či sa výživné skutočne vypláca.

V článku 3B Občianskeho zákonníka sa stanovuje, že manželia a bývalí manželia sú povinní navzájom sa vyživovať (vyživovacia povinnosť medzi manželmi) a že rodičia sú povinní vyživovať svoje deti (vyživovacia povinnosť rodičov k deťom). V článku 4 zákona o občianskych zväzkoch (*Civil Unions Act*) sa uvádza, že strany občianskeho zväzku majú rovnaké práva a povinnosti ako manželia, a teda sú povinní navzájom sa vyživovať aj po skončení vzťahu, pokiaľ neexistuje oprávnený dôvod na nevyplácanie výživného. Deti sú na základe článku 8 Občianskeho zákonníka povinné vo výnimočných prípadoch vyživovať svojich rodičov alebo iných predkov, ktorí sú v núdzi.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vo všeobecnosti sa dieťa vyživuje do veku šestnástich rokov. V článku 3B ods. 2 Občianskeho zákonníka sa však stanovuje, že rodičia sú povinní primerane vyživovať svoje deti aj vtedy, keď stále študujú v rámci denného štúdia, odbornej prípravy alebo výučby, až kým nedosiahnu vek dvadsaťtri rokov. V tom istom článku sa takisto stanovuje, že rodičia musia vyživovať svoje deti, ak trpia telesným alebo duševným postihnutím, ako sa vymedzuje v predpisoch o rovnakých príležitostiach (osoby so zdravotným postihnutím).

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Na získanie rozhodnutia, ktorým sa stanovuje suma vyplácaného výživného a frekvencia týchto platieb, sa musí podať návrh na občiansky súd (oddelenie pre rodinné záležitosti).

V takom prípade sa začne konanie tým, že súd určí mediátora, ktorý následne pozve účastníkov (alebo ich zástupcov) na stretnutie na súde. Počas tohto stretnutia mediátor pomôže účastníkom dosiahnuť zmierlivé urovnanie. Ak sa účastníci dohodnú na znení dohody o výživnom, mediátor pošle kópiu návrhu dohody predsedajúcejmu sudcovi súdu pre rodinné záležitosti. Súd preskúma dohodu, a ak usúdi, že žiadny z účastníkov vrátane osoby, ktorej sa má vyplácať výživné, nebude touto dohodou znevýhodnený, schváli tento návrh rozhodnutia a účastníci budú môcť podpísať túto dohodu pred notárom.

Ak sa účastníci v procese mediácie nedohodnú na návrhu dohody o výživnom, mediátor vráti túto vec predsedajúcemu sudcovi súdu pre rodinné záležitosti a začne sa súdne konanie. V takom prípade si súd pre rodinné záležitosti vypočuje tvrdenia advokátov oboch účastníkov a vydá vo veci rozhodnutie. Konanie s mediátorom je bezplatné a účastníci nemusia mať advokáta, vždy sa však odporúča vyhľadať právnu pomoc pred uzavretím týchto dohôd. Naopak, konanie na súde zahŕňa advokátov a právne poplatky, pokiaľ účastníci nemajú nárok na právnu pomoc a nepožiadajú o ňu.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Žiadosť môže predložiť oprávnený, jeho zástupca alebo opatrovník dieťaťa. O výživné na dieťa môže žiadať osoba, ktorej je zverená starostlivosť o toto dieťa a jeho výchova.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Na základe právneho oznámenia 396 z roku 2003 ([☞ subsidiárny právny predpis 12.19](#)) je príslušným súdom, ktorý rozhoduje o otázkach týkajúcich sa rodinných vecí, občiansky súd (oddelenie pre rodinné záležitosti). O výške výživného, ktoré sa má vyplácať, teda bude rozhodovať občiansky súd (oddelenie pre rodinné záležitosti) (pokiaľ sa nedosiahla dohoda pred mediátorom).

Ak povinný nevypláca výživné, oprávnený môže podať sťažnosť na políciu, ktorá môže začať príslušné trestné konanie proti povinnému. Toto konanie sa začne na magistrátnom súde (*Court of Magistrates*) (trestný súd).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Na začatie konania vo veci výživného zo zahraničia na základe uplatňovania nariadenia (ES) č. 4/2009 je nutné obrátiť sa na ústredný orgán Malty, ktorý potom začne príslušný proces s mediátorom alebo konanie na občianskom súde (oddelenie pre rodinné záležitosti), ak to bude považovať za potrebné. Ústredný orgán Malty takisto v prípade potreby pomôže oprávnenému podať príslušné sťažnosti na políciu, aby bolo možné začať trestné konanie.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Ústredný orgán v súlade s nariadením (ES) č. 4/2009 bezplatne začne konanie týkajúce sa výživného na dieťa

V prípade výživného týkajúceho sa vyživovacej povinnosti medzi manželmi ústredný orgán pomôže manželovi v konaní, ktoré je bezplatné, napríklad pri mediácii na súde pre rodinné záležitosti. Ak mediácia nie je úspešná, oprávnený bude musieť vyhľadať pomoc súkromného advokáta, ktorý mu ako navrhovateľovi bude pomáhať na maltských súdoch. Poplatky vzťahujúce sa na súdy a advokátov sú uvedené v zozname A Občianskeho súdneho poriadku [☞ Code of Organization and Civil Procedure](#) (kapitola 12 zbierky *Laws of Malta*). Ak má navrhovateľ vo veci vyživovacej povinnosti medzi manželmi podľa maltského práva nárok na právnu pomoc, ústredný orgán tejto osobe príslušným spôsobom pomôže.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Určenie výšky výživného, ktoré môže byť priznané, sa líši v závislosti od súdu, pretože závisí od viacerých kritérií. Bez ohľadu na to, že neexistuje žiadny vzorec na výpočet výživného, občiansky súd (oddelenie pre rodinné záležitosti) zohľadňuje tieto faktory:

- i) životnú úroveň povinného a oprávneného a/alebo detí;
- ii) či dieťa potrebuje dodatočné finančné prostriedky v dôsledku zdravotného postihnutia alebo iných potrieb; ako aj
- iii) či sa povinný stýka s deťmi.

Rozhodnutie súdu sa môže prehodnotiť, je však ťažké zmeniť rozhodnutie týkajúce sa určenia výživného, najmä ak sa okolnosti nezmenili. Ak sa zmenia okolnosti (napríklad ak maloleté dieťa potrebuje vyššie výživné z dôvodu dlhodobej choroby alebo ak sa významne zmení mzda povinného), súdy môžu zmeniť podmienky výživného.

Súd pre rodinné záležitosti zvyčajne vyžaduje, aby sa suma výživného každoročne zvyšovala podľa národnej miery inflácie. Doložka o zvýšení výživného podľa miery inflácie je preto zvyčajne súčasťou dohody o výživnom dosiahnutej v procese mediácie.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Povinný môže vyplácať výživné priamo oprávnenému v hotovosti, šekom alebo bankovým prevodom. Súd môže rozhodnúť, že výživné sa bude zrážať z príjmu povinného a táto zrážka sa bude posielat' priamo oprávnenému. Táto druhá možnosť sa zvyčajne využíva vtedy, keď povinný opakovane neplatí výživné.

Ak ústredný orgán Malty dostane pokyn začať konanie v mene oprávneného, podnikne kroky na presvedčenie povinného, aby poslal peniaze priamo oprávnenému. Ak povinný odmietne zaplatiť, vec sa postúpi súdu.

V takom prípade ústredný orgán Malty požiada súd o vydanie príslušného opatrenia, aby saablokovali bankové účty povinného a peniaze poslali oprávnenému.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ústredný orgán využije všetky dostupné prostriedky právnej nápravy podľa maltských právnych predpisov. Ústredný orgán Malty najprv pošle list s informáciou, že proti tejto osobe bude začaté súdne konanie. Ak povinný na tento list nereaguje, ústredný orgán Malty požiada oprávneného, aby podal prísažné vyhlásenie, a záležitosť sa postúpi maltskej polícii, ktorá bude postupovať proti povinnému v súlade s ustanoveniami Trestného zákona. Ústredný orgán Malty v prípade potreby pomôže navrhovateľovi spojiť sa s advokátmi z oddelenia právnej pomoci alebo z ústredného orgánu, ktorí začnú občianske konanie proti povinnému s cieľom dosiahnuť vyplatenie nedoplatkov. V takom prípade, ak povinný má nejaký príjem, možno na súd podať žiadosť, aby sa časť príjmu zaistila a previedla priamo oprávnenému. Ak má povinný cenný majetok, ale nemá žiadny príjem, súd môže majetok speňažiť a peniaze previesť na ústredný orgán, ktorý ich následne pošle oprávnenému.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Premlčacia lehota pre trestné konanie z dôvodu neplatenia výživného je šesť (6) mesiacov. Trestné konanie sa nebude môcť začať, ak oprávnený nepodal sťažnosť na políciu do šiestich mesiacov odo dňa splatnosti výživného.

V článku 2156 Občianskeho zákonníka sa uvádza, že na návrhy na vyplatenie výživného sa vzťahuje premlčacia lehota päť rokov.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Ústredný orgán Malty pomôže:

- a) oprávneným žijúcim mimo Malty, ktorí chcú podať návrh proti povinnému na Malte, nájsť povinného a začať proti nemu konanie (tieto žiadosti sa považujú za „prichádzajúce veci“);
- b) oprávneným žijúcim na Malte, ktorí chcú podať návrh proti povinnému žijúcemu mimo Malty, a to tak, že pošle žiadosť inému ústrednému orgánu, ktorý nájde povinného a podá proti nemu návrh.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Nie, nie je to možné.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Ak má oprávnený pobyt na Malte a povinný sa nachádza v inom členskom štáte, oprávnený môže požiadať ústredný orgán Malty, aby spolupracoval s ústredným orgánom v tomto inom členskom štáte s cieľom zistiť, kde sa nachádza povinný, kontaktovať ho a informovať ho o jeho vyživovacej povinnosti. Ak neexistuje rozhodnutie o výške výživného, ústredný orgán Malty by sa mal spojiť s ústredným orgánom v inom členskom štáte a požiadať ho o pomoc, aby súdy alebo správne orgány tohto členského štátu vydali rozhodnutie o výške výživného, ktoré má vyplácať povinný.

Ak povinný nespolupracuje dobrovoľne, ústredný orgán Malty by sa mal spojiť so zahraničným ústredným orgánom s cieľom získať informácie o najvhodnejšom spôsobe zabezpečenia výkonu tohto rozhodnutia o výživnom.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Kontaktné údaje ústredného orgánu Malty sú uverejnené na webovom sídle justičného atlasu EÚ.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

V cezhraničných veciach výživného ústredný orgán Malty pomôže oprávnenému zo zahraničia zabezpečiť splnenie vyživovacej povinnosti. V takom prípade bude ústredný orgán Malty zastupovať oprávneného pred všetkými ostatnými správnymi orgánmi alebo súdmi v závislosti od okolností veci. Ústredný orgán Malty bude vyžadovať vyplnenie potrebných tlačív a môže požadovať aj osobitné povolenie od oprávneného na to, aby mohol začať súdne konanie.

Ak sa oprávnený snaží získať od povinného výživné v rámci vyživovacej povinnosti medzi manželmi, tento oprávnený bude môcť získať bezplatnú právnu pomoc na súde len vtedy, keď splní rovnaké kritériá pre bezplatnú právnu pomoc, aké sa vzťahujú na osoby s pobytom na Malte.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Kontaktné údaje ústredného orgánu Malty sa nachádzajú v justičnom atlasu EÚ. Ústredný orgán vykonáva funkcie, ktoré sú podrobnejšie opísané v otázke 21, a to funkcie i) až j), t. j. nájdenie miesta, na ktorom sa povinný zdržuje, zabezpečenie vykonateľného rozhodnutia proti povinnému (a ak neexistuje, pomôcť oprávnenému získať ho) a pomôcť oprávnenému pri jeho výkone.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, Malta je viazaná Haagskym protokolom z roku 2007.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ústredný orgán ponúkne bezplatné poradenstvo osobám, ktoré ho oslovia v cezhraničných veciach výživného. Ak žiadosť podáva osoba žijúca v zahraničí, ústredný orgán Malty zabezpečí, aby táto osoba dostala potrebnú podporu v závislosti od povahy pohľadávky. Ak sa pohľadávka týka najmä osobnej podpory, ústredný orgán Malty poskytne žiadateľovi poradenstvo a všeobecné usmernenia.

Ak sa pohľadávka výživného týka detí, ústredný orgán Malty zabezpečí, aby sa začalo bezplatné súdne konanie proti povinnému.

Ak ústredný orgán Malty dostane od oprávneného žijúceho na Malte žiadosť o pomoc pri vymáhaní výživného zo zahraničia, pomôže tejto osobe s podaním návrhu na súde a bude udržiavať kontakt so zahraničným ústredným orgánom, pokiaľ ide o výsledok konania a možnosť vymôcť dlžné výživné.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Jednotlivým veciam sa pridelia úradníci, ktorí sa starajú o to, aby ústredný orgán Malty podával a prijímal žiadosti, udržiaval kontakt s povinným a oprávneným a informoval zahraničný ústredný orgán o vývoji v jednotlivých veciach. Úradníkovi zaoberajúcemu sa danou vecou pomáhajú advokáti s dlhoročnými skúsenosťami v oblasti rodinných a správnych konaní.

V odchádzajúcich veciach bude tento úradník priamo komunikovať s kontaktnou osobou na Malte a so zahraničným ústredným orgánom. Oznámenia sa zvyčajne posielajú elektronickou poštou a/alebo bežnou poštou. V určitých situáciách sa však využívajú aj telefonické hovory so zahraničným ústredným orgánom alebo s osobou, ktorá žiada o služby ústredného orgánu Malty. V prichádzajúcich veciach sa ústredný orgán Malty snaží zapájať klienta do celej korešpondencie medzi ústrednými orgánmi.

V rôznych situáciách sa okrem iného môžu prijať tieto opatrenia:

- a) na poskytnutie alebo pomoc pri poskytnutí právnej pomoci, ak si to okolnosti vyžadujú: ak je to nutné, ústredný orgán môže najat' advokáta, aby zastupoval klienta, alebo môže nariadiť, aby klientovi pomáhali advokáti poskytujúci právnu pomoc alebo iní právni zástupcovia v závislosti od okolností veci;
- b) na pomoc pri zistení miesta pobytu povinného alebo oprávneného, najmä pri uplatnení článkov 61, 62 a 63 nariadenia: v takom prípade ústredný orgán najskôr vykoná predbežné vyhľadávanie registrovaných adries a kontaktných informácií danej osoby vo verejných databázach. Ak budú ústrednému orgánu Malty poskytnuté ďalšie informácie, vykoná príslušné vyhľadávanie a osloví ďalšie štátne orgány, aby poskytli informácie o majetku povinného;
- c) na pomoc pri získavaní informácií o príjme a v prípade potreby o majetkových pomeroch povinného alebo oprávneného vrátane zistenia, kde sa majetok nachádza, najmä pri uplatnení článkov 61, 62 a 63 nariadenia: ústredný orgán osloví národný úrad práce s cieľom zistiť, či táto osoba v súčasnosti je alebo nie je zamestnaná. Ak sa začne súdne konanie proti povinnému, ústredný orgán navrhne, aby advokát, ktorý zastupuje oprávneného, požiadal súd o predvolanie ďalších štátnych orgánov, napríklad finančného úradu, dopravného úradu, miestnych bánk alebo akéhokoľvek iného relevantného subjektu, ktorý by mohol poskytnúť informácie o príjmoch a majetku povinného;
- d) na podporu zmierlivého riešenia s cieľom zabezpečiť dobrovoľné platenie výživného, ak je to vhodné, prostredníctvom mediácie, zmierovacieho konania alebo podobných postupov: ústredný orgán Malty pred začatím súdneho konania akejkoľvek formy osloví povinného a vyzve ho k zmierlivej dohode, pričom mu vysvetlí, prečo je to vždy v jeho najlepšom záujme. Ak je šanca na mediáciu veľká, ústredný orgán Malty postúpi vec profesionálnym mediátorom. Ak však nie je pravdepodobné, že účastníci vyriešia spor zmierlivo, začne sa súdne konanie;
- e) na uľahčenie prebiehajúceho výkonu rozhodnutí o výživnom vrátane dlžného výživného: ústredný orgán Malty môže začať konanie alebo navrhnúť začatie súdneho konania proti konkrétnemu povinnému, aby súd speňažil majetok povinného alebo vydal súdny príkaz na zaistenie časti mzdy;
- f) na pomoc pri vymožení a urýchlennom prevode platieb výživného: ústredný orgán Malty začne súdne konanie a požiada súd, aby povinnému nariadil vyplatiť výživné priamo oprávnenému. Ak povinný nezaplatí, ústredný orgán Malty v prípade výživného na dieťa požiada súdy o vydanie potrebného opatrenia, na základe ktorého sa zaistiť majetok dlžníka a výtlačok sa pošle oprávnenému. V prípade vyživovacej povinnosti medzi manželmi ústredný orgán Malty pomôže žiadateľovi s jej dosiahnutím buď za pomoci súkromných advokátov, alebo prostredníctvom systému právnej pomoci;
- g) na uľahčenie získavania listinných alebo iných dôkazov bez toho, aby tým bolo dotknuté nariadenie (ES) č. 1206/2001: ak požadované dokumenty alebo informácie už sú prístupné verejnosti, ústredný orgán Malty zhromaždí tieto informácie a poskytne ich oprávnenému. Ak informácie nie sú verejne dostupné, predloží osobitnú žiadosť orgánu alebo subjektu, ktorý tieto informácie uchováva. Ak tieto informácie nemožno poskytnúť, ústredný orgán môže požiadať súd, aby nariadil poskytnutie týchto informácií v závislosti od okolností veci;
- h) na poskytnutie pomoci pri určení rodičovstva, ak je to potrebné pri vymáhaní výživného: ústredný orgán Malty bude usmerňovať žiadateľa v právnom procese určovania rodičovstva a poskytne mu informácie o súkromných službách potrebných v tomto procese, najmä v súvislosti s testami DNA, ak sú potrebné.

Ústredný orgán podľa potreby pomôže cudzincovi získať zástupcu, ktorý by mohol byť v jeho mene uvedený na príslušnej verejnej listine. Alternatívne môžu o otázke rodičovstva rozhodnúť súdy, pričom vtedy ústredný orgán Malty len zabezpečí, aby sa vec dostala na súd, aby súd o nej mohol rozhodnúť;

i) na začatie konania alebo na pomoc so začatím konania na vydanie akýchkoľvek potrebných predbežných opatrení územného charakteru, ktorých cieľom je zabezpečiť výsledok prebiehajúceho konania o výživnom: ak má ústredný orgán Malty podozrenie, že povinný koná tak, aby zhoršil svoje ekonomické postavenie, postará sa o to, aby bola podaná žiadosť o nevyhnutné súdne opatrenia, ktoré povinnému zabránia zbaviť sa majetku v rozpore so záujmom oprávneného;

j) na uľahčenie doručovania písomností bez toho, aby tým bolo dotknuté nariadenie (ES) č. 1393/2007: ak sa vyžadujú ďalšie informácie o povinnom a tieto informácie možno zákonne získať a môže ich zákonne poskytnúť akákoľvek súkromná osoba na Malte, ústredný orgán Malty nariadi svojim zamestnancom, aby ich získali. Tieto informácie možno získať od verejných alebo súkromných subjektov.

Ústredný orgán Malty sa podľa potreby spojí s odosielajúcimi a prijímajúcimi orgánmi určenými v súlade s nariadením (ES) č. 1393/2007 s cieľom zabezpečiť riadne doručenie niektorých písomností.

Táto webová stránka je súčasťou portálu **Vaša Európa**.

Privítame vašu **spättnú väzbu**, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 16/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Holandsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Výživné je povinnosť prispievať na náklady na živobytie oprávneného na výživné. Povinnosť platiť výživné vyplýva z pokrvných príbuzenských vzťahov, nepokrvného príbuzenstva a (predošlého) manželského zväzku.

Ktoré osoby musia platiť výživné inej osobe:

rodičia deťom,

deti rodičom,

rozvedený manžel druhému manželovi (bývalému registrovanému partnerovi).

Vyživovacia povinnosť, ktorá medzi manželmi existuje počas manželstva, pokračuje aj po zániku manželstva. V rámci rozsudku o rozvoze alebo neskoršieho rozsudku môže súd na ťarchu jedného z bývalých manželov priznať výživné druhému bývalému manželovi, ktorý nemá dostatočný príjem na pokrytie svojich nákladov na živobytie (a nemožno odôvodnene očakávať, že takýto príjem nadobudne), ak o to tento manžel požiada. Pri stanovení výživného sudca prihliada na potreby jedného bývalého manžela a na prostriedky (finančné zdroje) druhého bývalého manžela. Úlohu môžu zohrávať aj nefinančné faktory, ako napríklad trvanie manželstva alebo trvanie spolužitia. Ak súd neurčí lehotu vyživovacej povinnosti, vyživovacia povinnosť sa automaticky skončí po 12 rokoch. Súdom môže rozhodnúť o predĺžení tejto lehoty na žiadosť bývalého manžela, ktorý požaduje výživné, ak sa tento manžel nachádza v obzvlášť zložitej finančnej situácii. Po krátkom (nie dlhšom ako 5-ročnom), bezdetnom manželstve lehotu vyživovacej povinnosti vo všeobecnosti nepresiahne dĺžku trvania samotného manželstva.

To isté platí aj pre výživné medzi bývalými registrovanými partnermi.

Bývalí manželia môžu vo veciach výživného uzatvárať mimosúdne dohody. Takéto dohody sú väčšinou ustanovené v rozvodovej zmluve. V praxi súd takúto zmluvu potvrdí vo svojom rozvodovom rozsudku. Potvrdenie súdom poskytuje oprávnenému na výživné väčšiu právnu istotu.

Iné kategórie vyživovacej povinnosti sa uvádzajú ďalej.

Manželia/registrovaní partneri

Obaja manželia a registrovaní partneri musia, okrem výnimočných prípadov, prispievať na výdavky domácnosti. V predmanželskej alebo partnerskej zmluve sa v tejto súvislosti môžu dohodnúť aj inak.

Biologický otec/životný partner matky

Biologický otec dieťaťa má povinnosť platiť výživné na dieťa, ktorého je otcom (a ktoré neuznal), pokiaľ dieťa nie je v zákonomnom rodinnom vzťahu s týmto mužom či s nejakým iným mužom (inými slovami, kým dieťa nemá zákonného otca). Tá istá povinnosť sa vzťahuje aj na životného partnera matky, ktorá súhlasila s aktom, ktorý mohol viesť k splodeniu dieťaťa.

Striedavá výchova

Nerodič, ktorý má striedavú výchovu spoločne s rodičom, má vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu (článok 1:253w Občianskeho zákonníka). Vyživovacia povinnosť pokračuje do 21. roku dieťaťa, keď sa striedavá výchova končí, keďže dieťa dosiahlo plnoletosť.

V ktorých prípadoch?

Povinnosť platiť výživné vo všeobecnosti vzniká len v prípade, ak je oprávnený na výživné v núdzi. Za osobu v núdzi sa považuje osoba, ktorá nemá dostatočný príjem na to, aby sa o seba mohla sama postarať, pričom nemožno odôvodnene očakávať, že takýto príjem sama nadobudne.

Výnimka

Výnimkou z tohto pravidla je prípad vyživovacej povinnosti rodičov a biologických otcov voči svojim maloletým deťom a voči mladým dospelým deťom (do veku 21 rokov). V týchto prípadoch sa vyživovacia povinnosť uplatní aj v prípade, ak oprávnení na výživné nie sú v núdzi.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

V prípade detí vo veku do 18 rokov (maloletých detí) musia rodičia uhrádzať náklady na starostlivosť a výchovu. Ide o náklady na živobytie a iné náklady spojené s výchovou dieťaťa, ako je napríklad vzdelanie a voľnočasové aktivity. Rodičia sú povinní uhrádzať náklady na starostlivosť a výchovu v závislosti od svojich prostriedkov. Táto povinnosť platí aj v prípade, že má dieťa vlastné prostriedky a/alebo príjem.

V prípade detí vo veku 18, 19 a 20 rokov („mladých dospelých“) sú rodičia zodpovední za uhradenie nákladov na živobytie a vzdelanie. Náklady na živobytie a vzdelanie majú rovnaký význam ako náklady na starostlivosť a výchovu počas detstva. Táto vyživovacia povinnosť je nezávislá od potreby oprávneného na výživné.

Pre túto kategóriu detí zároveň existuje rozšírená vyživovacia povinnosť, a to aj v prípade, že majú vlastný príjem zo zamestnania, vlastní majetok, alebo ak uzatvorili manželstvo. Na základe vlastných príjmov dieťaťa sa však určuje rozsah jeho potreby výživného.

V prípade detí vo veku 21 rokov a starších majú rodičia vyživovaciu povinnosť iba vtedy, ak je dieťa v núdzi a ak nie je schopné postarať sa samo o seba, napríklad ak je dieťa telesne alebo duševne postihnuté.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Sumu výživného, ktorú musí povinný na plnenie výživného platiť, môžu určiť samotné strany a stanoviť ju dohodou alebo môže byť určená rozhodnutím súdu. V kontexte konania o rozvod manželstva je súd často požiadaný aj o rozhodnutie o výživnom pre bývalého manžela alebo o výživnom na dieťa.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Nie: žiadosť musí predložiť právnik oprávneného na výživné. Oprávnení na výživné nemôžu predložiť žiadosť bez právnik. Maloleté dieťa zastupuje jeho zákonný zástupca (zvyčajne rodič).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Rozlišuje sa medzi medzinárodnou právomocou (má právomoc holandský súd?) a vnútornou právomocou (ktorý holandský súd má právomoc?).

Medzinárodná právomoc v rámci Európskej únie

Pokiaľ ide o medzinárodnú právomoc holandského súdu, v kontexte Európskej únie sa uplatňuje tzv. „[nariadenie Brusel I](#)“. Toto nariadenie obsahuje pravidlá týkajúce sa právomoci súdov vo veci nároku na výživné.

Podľa článku 2 tohto nariadenia oprávnený na výživné (navrhovateľ) v zásade predvoláva povinného na plnenie výživného (odporcu), ktorý má bydlisko v Holandsku, pred holandský súd.

Nariadenie Brusel I obsahuje aj alternatívne pravidlo vo vzťahu k vyživovacej povinnosti. V článku 5 ods. 2 sa uvádza, že odporca s bydliskom na území členského štátu môže byť predvolaný v inom členskom štáte, a to:

pred súd miesta, kde má oprávnený na výživné bydlisko alebo obvyklý pobyt,

alebo ak ide o dodatočnú požiadavku spojenú s konaním o rodinnom právnom stave osoby, t. j. pred sudcom rozvodového súdu alebo napríklad pred sudcom rozhodujúcim o príbuzenstve, pred súd, ktorý má v tejto veci právomoc, ak sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

Podľa prvej odrážky môže oprávnený na výživné s bydliskom v Holandsku predvolať povinného na plnenie výživného s bydliskom napríklad vo Francúzsku na súd v Holandsku, ktorý má medzinárodnú právomoc podľa článku 5 ods. 2. Právomoc má súd v mieste bydliska navrhovateľa.

Pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť v rámci Európskej únie, od 18. júna 2011 je účinné nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti,

Pravidlá týkajúce sa právomoci obsiahnuté v nariadení o výživnom sú vo všeobecnosti v súlade s nariadením Brusel I. V zmysle tohto všeobecného pravidla má v otázkach výživného súd miesta obvyklého pobytu odporcu alebo oprávneného na výživné. Na rozdiel od nariadenia Brusel I sa v prípade uplatňovania nariadenia o výživnom neuplatňuje požiadavka, podľa ktorej musí byť miesto obvyklého pobytu odporcu na území členského štátu.

Medzinárodná právomoc mimo Európskej únie

Pokiaľ ide o medzinárodnú právomoc holandského súdu mimo kontextu Európskej únie, uplatňujú sa tieto ustanovenia: Ak niektorá zo strán (či už oprávnený na výživné alebo povinný na plnenie výživného) žije mimo Európskej únie, uvedené nariadenie „Brusel I“ nie je uplatniteľné a holandský súd odvodzuje svoju právomoc od Občianskeho súdneho poriadku (*Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering*). Podľa neho je holandský rozvodový súd oprávnený rozhodnúť o prechodných opatreniach, pokiaľ ide o rozvod alebo doplnkové ustanovenia, ako napríklad výživné alebo pokračovanie obývania domácnosti manželov. Holandský súd má preto právomoc rozhodnúť o samostatnej žiadosti o výživné, ak buď navrhovateľ alebo jedna či viacero príslušných strán uvedených v žiadosti žije v Holandsku, alebo ak prípad inak dostatočne súvisí s právnym systémom Holandska, ak sa strany rozhodnú, že právomoc bude mať holandský súd, alebo ak sa príslušná strana dostaví v priebehu konania pred súd a nenamieta absenciu právomoci.

Vnútorná právomoc

Pokiaľ ide o vnútornú právomoc holandského súdu, pre typ súdu (všeobecný súd, odvolací súd, Najvyšší súd Holandska) platí pravidlo, že v prípadoch výživného má právomoc všeobecný súd. V Občianskom súdnom poriadku sa stanovuje, ktorý všeobecný súd má právomoc. Právomoc má všeobecný súd v mieste bydliska navrhovateľa (jedného z navrhovateľov) alebo jednej z príslušných strán uvedených v žiadosti, alebo v prípade, že neexistuje miesto bydliska niektorej z týchto strán, je to súd v mieste skutočného bydliska jednej z nich.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Žiadosť o určenie, zmenu alebo ukončenie výživného musí predložiť právnik. Právnik zastupuje navrhovateľa počas pojednávania. Mená a adresy právnikov sú uvedené na webovom sídle [národnej advokátskej komory](#).

Existuje [Spoločnosť rodinných právnikov a mediátorov pre rozvody](#), ktorej členovia sa okrem iného špecializujú na rozvody a výživné. Zaoberajú sa aj mediáciou rozvodov a všetkých súvisiacich záležitostí.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Za súdne konanie sa musí zaplatiť príspevok na náklady spojené s výkonom spravodlivosti. Ide o poplatok súdu. Okrem toho vzniknú náklady na právnik a súdneho úradníka.

Ak účastník konania nie je schopný (v plnej výške) uhradiť náklady na právnik, za určitých podmienok môže mať nárok na právnu pomoc. Ide o tzv. „prípady súdnej pomoci“. Časť nákladov uhradí orgán verejnej moci a účastník konania zaplatí tzv. osobný príspevok. Výška tohto „osobného príspevku“ závisí od príjmu a finančných prostriedkov účastníka konania. Právnu pomoc prideluje [Rada pre právnu pomoc](#). Účastník konania musí podať žiadosť o poskytnutie právnej pomoci rade, ktorá má právomoc (= právomoc odvolacieho súdu) v oblasti, kde sídli právnická kancelária. V praxi žiadosť často podáva právnik, ak bol oslovený už pred podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci.

Okrem toho je potrebné predložiť „Vyhlásenie o príjme a majetku“ (ktoré poskytne obecný úrad v mieste bydliska). Toto vyhlásenie sa spolu so žiadosťou zasiela Rade pre právnu pomoc, ktorá preskúma, či má účastník konania nárok na právnu pomoc. Ak sa nárok potvrdí, rada vydá doklad o nároku na právnu pomoc. V takýchto prípadoch sa znižuje aj súdny poplatok.

Nárok na právnu pomoc sa vzťahuje aj na prípady cezhraničných sporov, t. j. ak má žiadateľ bydlisko inde ako v Holandsku. Tento nárok sa stanovuje v [§ smernici o cezhraničnej právnej pomoci](#). O právnu pomoc možno požiadať s odvolaním sa na články 23A až 23K zákona o právnej pomoci (*Wet op de rechtsbijstand*) prostredníctvom Rady pre právnu pomoc so sídlom v Haagu a s použitím štandardného formulára uvedeného v prílohe k tejto smernici, ktorý je pre všetky členské štáty rovnaký.

V prípade potreby môže [§ Rada pre právnu pomoc](#) poskytnúť pomoc pri výbere právnikovi. Adresa rady sa uvádza v odpovedi na otázku 14.2.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Súd vo svojom rozhodnutí prihliada na potreby osoby, ktorá žiada o výživné alebo ktorá je jeho príjemcom, a na prostriedky (finančné zdroje) osoby, ktorá má platiť alebo platiť výživné. Potreby a prostriedky sú relatívnymi pojmami. Súd má istú mieru voľnosti pri rozhodovaní podľa podmienok konkrétneho prípadu. V rámci súdnictva sa vytvorili isté usmernenia (tzv. normy *Trema*), ktoré však pre súd nie sú záväzné.

Pre rozhodnutie súdu sú dôležité tieto príjmy a výdavky:

príjem zo zamestnania,

príjem z vedľajšieho zamestnania,

študijné granty,

dávky,

dôchodok,

príjem z nájmu a podnájmu,

úroky a iné príjmy z majetku,

príspevky na domácnosť od iných osôb, ktoré sú súčasťou spoločnej domácnosti,

existujúce možnosti zvýšenia príjmu (schopnosť zárobku),

výkaz majetku,

platby nájomného,

splátky hypotéky a úrokov, ako aj pevné poplatky. Musí sa uviesť aj doposiaľ nesplatená časť hypotéky.

poistné zmluvy,

potrebné pravidelné cestovné náklady,

finančné záväzky voči iným,

náklady na osobitnú zdravotnú starostlivosť týkajúcu sa oprávneného na výživné a/alebo jeho rodinných príslušníkov,

výdavky spojené s vytváraním príjmu,

akékoľvek výkazy dlhov.

Zákonná indexácia

Ministerstvo spravodlivosti každoročne určí percento, o ktoré sa zo zákona zvýši výživné určené súdom alebo výživné stanovené dohodou. Pri výpočte tohto percentuálneho nárastu ministerstvo zohľadňuje vývoj miezd v podnikateľskej komunite a vo verejnej správe a vývoj miezd v iných sektoroch. Percento indexácie sa zverejňuje v *Staatscourant* [holandskom úradnom vestníku].

Existuje niekoľko výnimiek z tejto automatickej úpravy výživného. Strany alebo súd môžu vylúčiť zákonnú indexáciu alebo stanoviť alternatívnu metódu indexácie.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné pre bývalých manželov sa vypláca priamo oprávnenému na výživné. Platby výživného určené súdom pre maloleté deti sa vyplácajú priamo rodičovi (alebo poručníkovi), ktorý má dieťa vo svojej starostlivosti.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak je vyživovacia povinnosť určená súdnym rozsudkom a povinný na plnenie výživného sa dostane do omeškania s platbou výživného pre partnera alebo dieťa, splnenie povinnosti možno presadiť prostredníctvom [§ Národnej kancelárie pre výber platieb výživného](#) (LBIO) v Rotterdame. Splnenie vyživovacej povinnosti môže zabezpečiť aj súdny úradník. Ak neexistuje súdne rozhodnutie, prípad sa musí predložiť na súd, pričom je potrebné zastúpenie právnikom.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V prípade zrážok z dávok alebo zo mzdy sa musí zohľadniť prah, ktorý nie je možné zaťažiť zrážkami. Lehota na mesačné platby výživného je 5 rokov. Ak existuje rozsudok, v ktorom sú zaznamenané nedoplatky na výživnom, t. j. ak v skutočnosti bola uvedená pevná suma, lehota je 20 rokov. S cieľom predísť zániku pohľadávky, je nutné prerušiť lehotu vyplácania výživného.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V prípade nedoplatkov na výživnom na dieťa a/alebo partnera je príslušným orgánom [§ Národná kancelária pre výber platieb výživného](#) (LBIO).

Oprávnenie konať musí mať LBIO od oprávneného na výživné. LBIO môže v prípade potreby vyberať výživné prostredníctvom exekúcie. Môže napríklad pristúpiť k zrážkam zo mzdy a dávok alebo k predaju nehnuteľného alebo hnuťelného majetku povinného na plnenie výživného.

Využitie služieb LBIO je pre oprávneného na výživné bezplatné v prípade, ak majú obe strany bydlisko v Holandsku. Po prijatí žiadosti o výber výživného sa najskôr obe strany pokúsia predísť takémuto spôsobu výberu, ktorý by bol spojený s úhradou poplatku. , a to prostredníctvom krátkej mediácie a/alebo poskytnutia vysvetlenia. Tento postup je úspešný v asi troch štvrtinách prípadov. Ak však LBIO prevezme výber výživného, náklady na vymáhanie uhradí LBIO povinný na plnenie výživného. LBIO si za výber výživného účtuje poplatok. Tento poplatok je vo výške 15% mesačných dlžných súm a nedoplatkov na výživnom. Náklady na exekúciu sa takisto vymáhajú od povinného na plnenie výživného.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Napriek tomu, že LBIO je verejnoprávna inštitúcia, neposkytuje preddavky na výživné. Orgán verejnej moci tak môžu urobiť v prípade výživného na dieťa alebo právnej pomoci. .

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

LBIO má úlohy aj v oblasti medzinárodného výberu výživného. Tieto úlohy vyplývajú z nariadení a dohôrov, ktorých je Holandsko zmluvnou stranou.

Holandsko je zmluvnou stranou Dohovoru OSN o vymáhaní výživného v cudzine, ktorý bol podpísaný 20. júna 1956 v New Yorku. Ide o dohovor o vzájomnej právnej pomoci, ktorého cieľom je uľahčiť získavanie výživného v medzinárodných prípadoch. Dohovor na tieto účely vytvoril systém odosielacích a prijímacích orgánov, ktoré pomáhajú oprávnenému na výživné pri vymáhaní pohľadávok na výživné. LBIO je odosielacím a prijímacím orgánom pre Holandsko.

Ktokoľvek s bydliskom v Holandsku, kto má problémy s výberom výživného od povinného na plnenie výživného, ktorý má bydlisko v zahraničí (t. j. v krajine, ktorá je zmluvnou stranou uvedeného newyorského dohovoru), sa môže odvolať na tento newyorský dohovor. Dohovor sa týka nielen výživného na dieťa, ale aj výživného pre partnera.

Od 1. augusta 2014 je platný Dohovor z 23. novembra 2007 o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny medzi Európskou úniou (okrem Dánska) a ďalšími zmluvnými štátmi. Okrem členských štátov EÚ je tento dohovor platný aj v Albánsku, Bosne a Hercegovine, Nórsku a na Ukrajine. Pokiaľ ide o vzťahy medzi členskými štátmi EÚ, prednosť má nariadenie týkajúce sa vyživovacej povinnosti (nariadenie (ES) č. 4/2009).

Na deti do 21 rokov sa vzťahuje haagsky dohovor o výživnom. Uplatnenie dohovoru možno rozšíriť aj na iných členov rodiny, ak oba príslušné zmluvné štáty prijímú vyhlásenie v tomto zmysle.

Na využitie služieb LBIO je potrebné predložiť žiadosť o [výber medzinárodného výživného](#). Túto žiadosť je možné stiahnuť z webového sídla [LBIO](#).

Činnosti, ktoré vykonáva LBIO a samotné zahraničné inštitúcie v kontexte newyorského dohovoru a zmluvy so Spojenými štátmi americkými, sú v zásade bezplatné. Náklady môžu vzniknúť v súvislosti so súdnym konaním v zahraničí alebo vymáhaním výživného.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

V prípade výživného na dieťa a partnera:

Národná kancelária pre výber platieb výživného ([LBIO](#))

Postbus 8901

3009 AX Rotterdam.

V prípade právnej pomoci:

[Raad voor Rechtsbijstand](#),

Postbus 450

2501 AE The Hague

Telefónne číslo: +31703701414.

V prípade právnej pomoci v cezhraničných prípadoch:

Raad voor Rechtsbijstand

Regiokantoor Den Haag

attn: Jan Ouwehand

Laan van Meerdervoort 51B

2517 AE The Hague

Tel: 0031(0)88 787 1320

e-mail: j.ouwehand@rvr.org.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Na žiadosť oprávnených na výživné, ktorí majú bydlisko v zahraničí, LBIO takisto vyberá výživné od povinných na plnenie výživného s bydliskom v Holandsku. Ak si chce oprávnený na výživné, ktorý je v inom členskom štáte, uplatniť pohľadávku na výživné od povinného na plnenie výživného s bydliskom v Holandsku, môže sa odvolať na systém dohovoru. Následne sa musí obrátiť na odosielajúci orgán vo svojej krajine, ktorý sa potom obráti na prijímajúci orgán v Holandsku (LBIO). Prijímajúci orgán následne vykoná potrebné opatrenia na získanie výživného.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Kontaktné údaje sú uvedené v odpovedi na otázku 14.2.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Za súdne konanie sa musí zaplatiť príspevok na náklady spojené s výkonom spravodlivosti. Ide o poplatok súdu. Okrem toho vzniknú náklady na právnik a súdneho úradníka. Ak účastník konania nie je schopný (v plnej výške) uhradiť náklady na právnik, za určitých podmienok môže mať nárok na právnu pomoc. Ide o tzv. „prípady súdnej pomoci“. Časť nákladov uhradí orgán verejnej moci a účastník konania zaplatí tzv. osobný príspevok. Výška tohto „osobného príspevku“ závisí od príjmu a finančných prostriedkov účastníka konania.

Právnu pomoc prideluje Rada pre právnu pomoc. Účastník konania musí podať žiadosť o poskytnutie právnej pomoci rade, ktorá má právomoc (= právomoc odvolacieho súdu) v oblasti, kde sídli právnická kancelária. V praxi žiadosť často podáva právnik, ak bol oslovený už pred podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. Okrem toho je potrebné predložiť „Vyhlásenie o príjme a majetku“ (ktoré poskytne obecny úrad v mieste bydliska). Toto vyhlásenie sa spolu so žiadosťou zasiela Rade pre právnu pomoc, ktorá preskúma, či má účastník konania nárok na právnu pomoc. Ak sa nárok potvrdí, rada vydá doklad o nároku na právnu pomoc. V takýchto prípadoch sa znižuje aj súdny poplatok. Nárok na právnu pomoc sa vzťahuje aj na prípady cezhraničných sporov, t. j. ak má žiadateľ bydlisko inde ako v Holandsku. Tento nárok sa stanovuje v smernici o cezhraničnej právnej pomoci. O právnu pomoc možno požiadať s odvolaním sa na články 23A až 23K zákona o právnej pomoci prostredníctvom Rady pre právnu pomoc so sídlom v Haagu a s použitím štandardného formulára uvedeného v prílohe k tejto smernici, ktorý je pre všetky členské štáty rovnaký. V prípade potreby môže Rada pre právnu pomoc poskytnúť pomoc pri výbere právnik.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Podľa článku 51 nariadenia sa nevykonali žiadne zmeny.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 22/11/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [de](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nárok na výživné - Rakúsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Účelom výživného je pokryť všetky primerané, teda nevyhnutné a bežné hmotné potreby oprávnenej osoby s ohľadom na okolnosti každého prípadu. To zahŕňa najmä stravu, oblečenie, bývanie (vrátane kúrenia a elektriny), lekársku starostlivosť a hygienu, doplnkové príspevky na sociálne poistenie, voľnočasové a rekreačné aktivity, kultúru a šport, komunikačné médiá a masmédiá (telefón, rádio, televíziu, internet), ako aj vzdelávanie a odbornú prípravu. Výživné nezahŕňa príspevky na sporenie ani príspevky do súkromných dôchodkových systémov.

Vyživovacou povinnosťou sa rozumie povinnosť platiť zodpovedajúce výživné. Výška vyplácaného výživného závisí od konkrétnych potrieb osoby oprávnenej na výživné, ako aj od schopnosti povinnej osoby platiť výživné.

Vyživovaciú povinnosť majú:

rodičia voči svojim deťom a vnúčatám,
deti voči svojim rodičom a starým rodičom,
manželia a registrovaní partneri medzi sebou.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Veková hranica nie je stanovená. Deti majú nárok na výživné, kým si nedokážu zabezpečiť svoju výživu samy.

Hlavným rozdielom medzi nárokom maloletého dieťaťa a dospelé osoby na výživné sú rozdielne podmienky výkonu rozhodnutia.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Nároky na výživné sa uplatňujú súdnou cestou.

Manželia a registrovaní partneri musia svoje nároky uplatniť v sporových občianskych konaniach podaním návrhu (žaloby). Súd – v praxi sudca – rozhodne o predmetnej veci v tzv. dôkazovom konaní (*Beweisverfahren*). Manželia a registrovaní partneri môžu navyše v súvislosti s konaním o výživnom alebo konaním o rozvode manželstva/zrušení registrovaného partnerstva požiadať aj o predbežné opatrenie, ktorým sa zaistí predbežné vyplácanie výživného. V týchto prípadoch súd rozhodne v tzv. osvedčovacom konaní (*Bescheinigungsverfahren*).

Nárok na výživné na dieťa sa uplatňuje v nesporovom konaní – platí to aj v prípade detí, ktoré už dosiahli plnoletosť. Poručnícky súd (*Pflegschaftsgericht*) – v praxi *Rechtspfleger* (vysoký úradník rakúskeho systému súdnictva s právomocou vydávať rozhodnutia) – rozhodne na základe dokazovania. Dieťa navyše môže v súvislosti s konaním o výživnom požiadať o dočasné opatrenie zaisťujúce predbežné platby výživného. Súd o veci rozhodne v tzv. osvedčovacom konaní. Maloleté deti môžu požiadať o predbežné vyplatenie výživného bez ohľadu na konanie o výživnom.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Návrh na určenie alebo vymoženie výživného na maloleté deti môže podať zákonný zástupca, teda osoba, ktorá má dieťa v starostlivosti. So súhlasom tejto osoby môže ako zástupca dieťaťa konať aj služba pre starostlivosť o deti a mládež (*Kinder- und Jugendhilfeträger*).

Vo všetkých ostatných prípadoch môže navrhovateľov zastupovať len osoba s plnou mocou alebo osobitný právny zástupca plnoletej osoby (*Erwachsenenvertreter*).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Príslušnosť vo veciach výživného je vymedzená zákonom.

Podľa § 114 rakúskeho zákona o súdnej príslušnosti (*Jurisdiktionsnorm*, JN) rozhoduje o nárokoch maloletých osôb na zákonné výživné aj poručnícky súd (*Pflegschaftsgericht*). O nárokoch na zákonné výživné pre ďalších príbuzných vo vzostupnej alebo zostupnej línii rozhoduje všeobecný súd pre sporové konania, do ktorého pôsobnosti patrí oprávnená osoba. To závisí od miesta bydliska alebo obvyklého pobytu tejto osoby.

Podľa § 76a JN je súdom príslušným pre veci výživného medzi manželmi alebo registrovanými partnermi súd, na ktorom prebieha konanie o rozvod manželstva alebo zrušení registrovaného partnerstva. Ak takéto konanie neprebíha, príslušnosť súdu bude závisieť od všeobecnej miestnej príslušnosti odporcu (§ 65 až 71 JN).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Výživné na dieťa: v prvom stupni účastníci nemusia byť zastúpení. Ak však chcú byť zastúpení, môže ich vo veciach týkajúcich sa peňažného plnenia alebo peňažnej hodnoty vyššej ako 5 000 EUR zastupovať jedine advokát [relatívna požiadavka na právneho zástupcu, § 101 ods. 1 rakúskeho zákona o nesporových konaniach (*Außerstreitgesetz*, AußStrG)]. V prípade odvolacích konaní je zastupovanie povinné vždy.

Výživné na manžela alebo registrovaného partnera: v prvom stupni účastníci nemusia byť zastúpení. Ak však chcú byť zastúpení, môže ich vo veciach týkajúcich sa peňažného plnenia alebo peňažnej hodnoty vyššej ako 5 000 EUR zastupovať jedine advokát [relatívna požiadavka na právneho zástupcu, § 29 ods. 1 rakúskeho Občianskeho súdneho poriadku (*Zivilprozessordnung*, ZPO)]. V prípade odvolacích konaní je zastupovanie povinné vždy.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Poplatky za súdne konanie vo veci výživného sa vypočítajú na základe hodnoty priznaného výživného. Základom výpočtu je teda výživné, ktoré už bolo priznané v minulosti. Ak sa vec týka budúceho výživného, suma, ktorá sa použije ako základ výpočtu, je ročná suma výživného. Ak sa výživné prizná na obdobie kratšie ako jeden rok, použije sa ako základ výpočtu celková suma [poznámka 1 k položke 7 rakúskeho zákona o súdnych poplatkoch (*Gerichtsgebührengesetz*, GGG) v prípade konaní o výživnom na dieťa a § 15 ods. 5 GGG v prípade konaní o výživnom pre manželov alebo registrovaných partnerov].

Pokiaľ ide o konkrétnu výšku poplatku, rozlišuje sa medzi výživným na dieťa priznaným v nesporovom konaní a výživným na manžela alebo registrovaného partnera.

V konaniach o **výživnom na dieťa** je maloletý navrhovateľ (mladší ako 18 rokov) oslobodený od poplatkov.

Pre plnoletých navrhovateľov je paušálny poplatok za rozhodnutia a dohody týkajúce sa **nárokov** na výživné na dieťa 0,5 % hodnoty priznaného výživného (položka 7, GGG). Ak sa na základe nového návrhu výživné, ktoré už bolo priznané konečným rozhodnutím alebo dohodou, **zvýši**, ako základ pre výpočet poplatku sa použije rozdiel medzi výškou zvýšeného výživného a predchádzajúceho výživného.

Príklad: je priznané budúce mesačné výživné 250 EUR.

Paušálny poplatok je 15,00 EUR (250 EUR x 12 x 0,005).

Ak plnoletý povinný na plnenie výživného podá návrh na zníženie výživného, (pevne stanovený) paušálny poplatok je 14,40 EUR. Tento poplatok sa neplatí, ak je navrhovateľ so svojím návrhom na zníženie výživného v plnej miere úspešný (poznámka 3 k položke 7 GGG).

V konaniach o **výživnom na manžela alebo registrovaného partnera** sa musí použiť poplatková položka 1 GGG. Paušálny poplatok sa účtuje len za návrh (t. j. žiadosť o začatie konania) a platí sa na základe pohyblivej sadzby v závislosti od základu na stanovenie poplatku. Na ilustráciu uvádzame príslušné poplatky podľa poplatkovej položky 1 GGG (k 1. decembru 2018):

Hodnota sporu – príslušný poplatok

do 150 EUR vrátane – 23 EUR

nad 150 EUR do 300 EUR vrátane – 45 EUR

nad 300 EUR do 700 EUR vrátane – 64 EUR

nad 700 EUR do 2 000 EUR vrátane – 107 EUR

nad 2 000 EUR do 3 500 EUR vrátane – 171 EUR

nad 3 500 EUR do 7 000 EUR vrátane – 314 EUR

nad 7 000 EUR do 35 000 EUR vrátane – 743 EUR

nad 35 000 EUR do 70 000 EUR vrátane – 1 459 EUR

V občianskych konaniach sa podľa § 63 až 73 ZPO musí na požiadanie priznať právna pomoc v rozsahu, v akom účastník nie je schopný zaplatiť trovy konania bez ohrozenia svojej nevyhnutnej výživy. Podľa § 7 ods. 1 AußStrG sa tieto ustanovenia musia obdobne uplatňovať v nesporových konaniach (napríklad v konaniach o výživnom na dieťa).

Nevyhnutná výživa je abstraktný pojem a je stanovená na úrovni medzi štatistickým priemerným príjmom zamestnanca a hranicou životného minima.

Nevyhnutná výživa sa považuje za ohrozenú, ak účastník a jeho rodina oprávnená na výživné nebudú schopní viesť ani skromný život, pričom sa zohľadňuje všetok použiteľný majetok alebo možnosť hromadenia úspor v priebehu dlhšie trvajúceho konania. Môže sa priznať aj čiastočná právna pomoc.

Právna pomoc by sa mala poskytnúť len vtedy, ak zamýšľaný návrh alebo obhajoba nie sú očividne svojvoľné alebo zbytočné. Štátna príslušnosť účastníka je v tomto ohľade nepodstatná.

Právna pomoc zahŕňa najmä dočasné oslobodenie od súdnych poplatkov a odmien svedkov, znalcov a tlmočníkov, ako aj náhradu cestovných nákladov účastníkov, ak sa musia na konaní zúčastniť osobne. Ak sa zo zákona vyžaduje zastupovanie advokátom (napr. v prípade odvolania) alebo ak sa to považuje za potrebné vzhľadom na konkrétne okolnosti veci, účastníkovi sa predbežne bezplatne ustanoví rakúsky advokát. Práca advokáta zahŕňa aj poradenstvo pred súdnym konaním v súvislosti s mimosúdnym urovnaním sporu.

V § 71 ZPO sa stanovuje, že účastníci, ktorým sa priznala právna pomoc, sú povinní uhradiť časť sumy alebo celú sumu, od ktorej boli dočasne oslobodení a ktorá zatiaľ nebola splatená, a musia zaplatiť aj odmeny uhradené na základe platobnej stupnice ustanoveným advokátom, a to ihneď, ako sú schopní urobiť to bez ohrozenia svojej nevyhnutnej výživy. Po uplynutí troch rokov od skončenia konania už nie je možné príjemcovi právnej pomoci uložiť povinnosť zaplatiť tieto trovy. Súd môže požiadať príjemcu právnej pomoci, aby – v primeranej lehote stanovenej súdom – poskytol nové majetkové priznanie vrátane primeraných listinných dôkazov s cieľom overiť, či sú splnené predpoklady na splatenie trov, od ktorých bol oslobodený.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Súd stanovuje výživné ako peňažné plnenie. Rodič, ktorý vedie domácnosť, v ktorej sa stará o dieťa, prispieva k vyživovaniu dieťaťa týmto spôsobom. Druhý rodič je povinný platiť výživné.

Výška výživného na dieťa závisí od schopnosti rodiča platiť výživné a od potrieb dieťaťa. Stanovuje sa podľa okolností konkrétnej veci. Povinný na plnenie výživného musí na základe percentuálnej metódy vyplývajúcej ako usmernenie z judikatúry zaplatiť vo forme výživného určité percento zo svojho mesačného (čistého) príjmu, a to

16 % na deti mladšie ako 6 rokov,

18 % na deti vo veku od 6 do 10 rokov,

20 % na deti vo veku od 10 do 15 rokov a

22 % na deti staršie ako 15 rokov.

Ak je osoba povinná platiť výživné na niekoľko detí, zohľadní sa to príslušným znížením percenta. Percentuálne body odpočítavané v prípade vyplácania výživného na viac detí sú 1 % na každé ďalšie dieťa mladšie ako 10 rokov, 2 % na každé ďalšie dieťa staršie ako 10 rokov a 0 až 3 % na manžela oprávneného na výživné v závislosti od vlastného príjmu manžela.

Výška výživného má na základe judikatúry hornú hranicu (známu ako „Luxusgrenze“ – hranica luxusu), ktorá je dvojnásobkom až trojnásobkom priemernej sumy základných potrieb (*Regelbedarf*) stanovenej takisto v judikatúre. Táto mesačná suma sa ročne valorizuje a od 1. júla 2020 predstavuje na deti

do 3 rokov: 213,00 EUR

od 3 do 6 rokov: 274,00 EUR

od 6 do 10 rokov: 352,00 EUR

od 10 do 15 rokov: 402,00 EUR

od 15 do 19 rokov: 474,00 EUR

od 19 do 25 rokov: 594,00 EUR

Výživné na manželov alebo registrovaných partnerov, pokiaľ zotrávajú v manželstve alebo v registrovanom partnerstve, závisí takisto od platobnej schopnosti povinného a od potrieb oprávnenej osoby a musí sa vždy stanoviť individuálne. Výživné pre stranu s nižším príjmom sa na základe percentuálnej metódy vyplývajúcej z judikatúry ako usmernenie určí tak, že sa od 40 % príjmu rodiny (čistý príjem oboch manželov/partnerov) odpočíta vlastný príjem navrhovateľa. Ak jeden z účastníkov nemá vlastný príjem a len sa stará o domácnosť, má nárok na tretinu (33 %) čistého príjmu živateľa. Musia sa zohľadniť aj ďalšie povinnosti spojené so starostlivosťou (odpočítaním percentuálnych súm).

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa musí platiť vopred na začiatku príslušného mesiaca [§ 1418 rakúskeho Občianskeho zákonníka (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch*, ABGB); § 70 rakúskeho zákona o manželstve (*Ehegesetz*); § 22 ods. 1 rakúskeho zákona o registrovanom partnerstve (*Eingetragene Partnerschaft-Gesetz*, EPG)]. Platby sa musia posielat' oprávnenej osobe alebo jej zástupcovi [rodičovi, zástupcovi plnoletej osoby (*Erwachsenenvertreter*)].

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Po určení výživného v pôvodnom konaní možno výživné vymáhať (povinný výkon rozhodnutia) od povinného podľa všeobecných pravidiel.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premičacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Dlžníkovi (vo vykonávacom konaní povinnej osobe) sa musí ponechať minimálna (nezhabateľná) suma, ktorá sa rovná hranici životného minima (*Existenzminimum*). Hranica životného minima sa stanovuje každý rok a závisí od viacerých faktorov. Podľa § 291b rakúskeho exekučného poriadku (*Exekutionsordnung*, EO) sa povinnej osobe v prípade núteného výkonu rozhodnutia o výživnom musí ponechať aspoň 75 % životného minima. Z rozdielu

medzi touto zníženou hranicou životného minima a štandardnou hranicou životného minima sa najskôr musia uspokojiť všetky súčasné pohľadávky na zákonom výživnom, a to bez ohľadu na poradie prednosti záväzkov stanovené pre takéto pohľadávky a úmerne k aktuálnej mesačnej platbe výživného. V tomto ohľade majú oprávnení na výživné prednosť pred ostatnými veriteľmi.

Na všetky (neuspokojené) pohľadávky, ktoré boli priznané vykonateľným rozhodnutím (*Judikatsschulden*), sa vzťahuje premlčacia lehota tridsať rokov, a v tejto lehote ich teda možno právne vymáhať.

Neexistujú žiadne osobitné premlčacie lehoty v súvislosti s výkonom rozhodnutia o výživnom.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Ak bol získaný písomný súhlas druhého zákonného zástupcu maloletého dieťaťa, služba pre starostlivosť o deti a mládež môže pôsobiť ako zástupca dieťaťa pri určení výživného alebo pri vymáhaní dlžného výživného na maloleté dieťa.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovacie povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Účelom náhradného výživného (*Unterhaltsvorschuss*) je zabezpečiť, aby maloleté deti dostali výživné aj vtedy, keď povinný neuhrádza výživné pravidelne alebo ho neplatí vôbec. Náhradné výživné platí na základe žiadosti štát. Žiadosť musí v mene dieťaťa podať na súd rodič, ktorý je oprávnený zastupovať dieťa.

Maloleté deti oprávnené na náhradné výživné sú deti, ktoré:

majú obvyklý pobyt v Rakúsku,

majú rakúske občianstvo alebo sú občanmi iného členského štátu EÚ/EHP, alebo sú bez štátnej príslušnosti a

nežijú v tej istej domácnosti ako povinný na plnenie výživného.

Náhradné výživné sa priznáva od začiatku mesiaca, v ktorom bola podaná príslušná žiadosť, a môže sa vyplácať maximálne päť rokov. Náhradné výživné vypláca Vyšší krajský súd v prvý deň každého mesiaca osobe oprávnenej na výživné.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

Ak povinný na plnenie výživného žije v zahraničí alebo ak v Rakúsku nemá žiadny exekvateľný majetok, nútený výkon rozhodnutia sa musí uskutočniť v zahraničí. Príslušné návrhy možno podať prostredníctvom ústredného orgánu (*Zentrale Behörde*) [§ 8 rakúskeho zákona o zahraničnom výživnom z roku 2014 (*Auslandsunterhaltsgesetz* 2014)].

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Služba pre starostlivosť o deti a mládež (okresné orgány alebo magistráty) a okresné sudy poskytujú pomoc oprávneným na výživné pri uplatňovaní ich nárokov alebo vymáhaní pohľadávok. Ústredný orgán postúpi návrh oprávneného cudzej krajine.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Počas konzultačných hodín v priestoroch príslušných orgánov a súdov. Poradenstvo poskytuje ústredný orgán telefonicky a elektronickou poštou.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

Keď príslušný súd prijme návrh oprávneného, bude s ním vo všeobecnosti zaobchádzať rovnakým spôsobom, ako keby oprávnený žil v Rakúsku.

Návrh postúpi súdu ústredný orgán. Súd podľa potreby prizná právnu pomoc a zariadi, aby Rakúska advokátska komora určila advokáta, ktorý poskytne právnu pomoc. Tento advokát poskytujúci právnu pomoc bude pôsobiť ako zástupca zahraničného oprávneného, ktorý je oboznámený s rakúskym právom, a bude zodpovedný za podávanie všetkých ďalších návrhov, prevod prijatých platieb výživného a podávanie správ o týchto činnostiach [§ 9 rakúskeho zákona o zahraničnom výživnom (*Auslandsunterhaltsgesetz*) z roku 2014].

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Keďže sa uplatňuje zásada spolupráce medzi dvoma ústrednými orgánmi, poskytovanie tejto podpory je primárne zodpovednosťou orgánov v členskom štáte pobytu.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Neuplatňuje sa.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Do 1. augusta 2014 sa uplatňovali iba ustanovenia tejto kapitoly. Odvtedy sa prístup k spravodlivosti v cezhraničných veciach upravuje podrobne aj v § 10 a nasl. rakúskeho zákona o zahraničnom výživnom z roku 2014, BGBl (Spolkový úradný vestník *Bundesgesetzblatt*) I č. 34/2014.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Prostredníctvom rakúskeho zákona o zahraničnom výživnom z roku 2014 sa zaviedli zjednodušené administratívne postupy, aby oddelenie I 10 spolkového ministerstva spravodlivosti mohlo spracúvať rastúci počet vecí s rovnakým počtom zamestnancov.

Táto webová stránka je súčasťou portálu Vaša Európa.

Privítame vašu spätnú väzbu, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 19/01/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [pl](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [en](#).

Nárok na výživné - Poľsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Podľa článku 128 zákona o rodine a poručníctve vyživovacia povinnosť predstavuje povinnosť priamych pokrvných príbuzných a súrodencov poskytovať prostriedky na živobytie (vrátane ošatenia, potravín, ubytovania, vykurovacieho paliva a liekov) a podľa potreby aj na výchovu (vrátane zabezpečenia fyzického a intelektuálneho rozvoja a prístupu k vzdelaniu a ku kultúre).

Výživné predstavuje peňažnú alebo naturálnu dávku. V prípade detí zahŕňa aj osobný vklad do ich výchovy a prácu v spoločnej domácnosti v súlade s vyživovacou povinnosťou.

Pohľadávka na výživné je právo jednej osoby žiadať od druhej osoby plnenie vyživovacej povinnosti.

Vyživovacia povinnosť spravidla vzniká z rôznych druhov rodinných vzťahov.

Podľa druhu rodinného vzťahu poľské právo rozlišuje tieto druhy vyživovacej povinnosti:

Vyživovacia povinnosť medzi príbuznými (výživné na dieťa predstavuje osobitnú kategóriu tejto povinnosti): V prípade príbuzných majú nárok na poberanie výživného len osoby, ktoré sú v hmotnej núdzi. Rodičia sú povinní poskytovať výživné deťom, ktoré ešte nie sú schopné starať sa o seba, pokiaľ príjmy z majetku dieťaťa nie sú dostatočné na pokrytie nákladov na jeho obživu a výchovu. Po dosiahnutí veku 18 rokov deti strácajú právo na výživné okrem prípadov, keď chcú pokračovať vo vzdelávaní a ich doterajšia výkonnosť dokazuje opodstatnenosť tohto rozhodnutia alebo keď by sa vyživovacia povinnosť mala zachovať vzhľadom na zdravotný stav alebo osobnú situáciu detí. Rodičia okrem toho nie sú povinní poskytovať výživné dieťaťu, ktoré dosiahlo vek 18 rokov, a hoci je pripravené na zamestnanie, začne študovať a potom zanechá štúdium, nezaznamená uspokojivý pokrok, nedosiahne dostatočné známky na postup do vyššieho ročníka a nevykoná skúšky do stanovených konečných termínov, a z týchto dôvodov nedokončí štúdium v čase rámci určenom na príslušný študijný program.

Ak nie je možné získať výživné od osoby s primárnou zodpovednosťou (t. j. od rodiča) alebo ak je to príliš zložité, možno žalovať ďalšie osoby so zodpovednosťou (napríklad starých rodičov dieťaťa, ktorí sú rodičmi povinného na plnenie výživného, ktorý sa ukrýva). Výživné od starých rodičov však nemožno získať výlučne z dôvodu, že povinný na plnenie výživného neplatí stanovené sumy; na to, aby sa starým rodičom uložila povinnosť platiť výživné, je nutné, aby oprávnená osoba bola v hmotnej núdzi, pričom starí rodičia musia mať dostatok finančných prostriedkov na platenie výživného. Výživné, ktoré majú platiť starí rodičia, je zvyčajne nižšie ako výživné stanovené v prípade osoby s primárnou zodpovednosťou.

Vyživovacia povinnosť vyplývajúca z osvojenia: Ak má osvojenie vplyv výhradne na vzťah medzi osvojiteľom a osvojencom, vyživovacia povinnosť osvojiteľa voči osvojencom má prednosť pred vyživovacou povinnosťou príbuzných vo vzostupnej línii a súrodencov osvojenca voči tejto osobe, zatiaľ čo vyživovacia povinnosť osvojenca voči jeho príbuzným vo vzostupnej línii a súrodencom je v poradí posledná. V ostatných aspektoch sa na osvojenca uplatňujú zásady stanovené v bode 1.

Povinnosť medzi nepokrvnými príbuznými (nevlastná matka, nevlastný otec, nevlastné deti): Nárok na výživné majú len osoby v hmotnej núdzi, a to len ak je v danej situácii uloženie vyživovacej povinnosti v súlade so všeobecne uznávanými spoločenskými normami. V zmysle poľských právnych predpisov a judikatúry pojem „hmotná núdza“ znamená neschopnosť človeka zaistiť svoje primerané potreby z vlastných zdrojov a vlastným úsilím.

Povinnosť medzi manželmi počas trvania manželstva: Rodinní príslušníci si môžu uplatniť právo na „rovnakú životnú úroveň“ pre všetkých rodinných príslušníkov. Podľa článku 27 zákona o rodine a poručníctve sú obidvaja manželia povinní podľa svojich schopností, príjmu a finančnej spôsobilosti pomáhať zabezpečovať potreby rodiny, ktorú si založili prostredníctvom svojho vzťahu. Táto povinnosť sa môže považovať za plne alebo čiastočne splnenú aj formou vynaloženia osobného úsilia o výchovu detí a starostlivosť o spoločnú domácnosť.

Povinnosť medzi manželmi po skončení manželstva: Ak jeden z manželov bol uznaný za výlučne zodpovedného za rozvrat manželstva a rozvod znamená podstatné zhoršenie finančnej situácie druhého manželského partnera, tento druhý partner môže žiadať, aby boli zaistené jeho primerané potreby, aj keby nebol v hmotnej núdzi.

V iných prípadoch môže manželský partner v hmotnej núdzi žiadať od svojho bývalého manželského partnera výživné úmerné svojim primeraným potrebám a zárobkovým možnostiam a finančnej situácii bývalého manželského partnera. Vyživovacia povinnosť voči manželskému partnerovi zaniká, keď manželský partner uzavrie iné manželstvo. Ak však vyživovaciu povinnosť znáša rozvedený manželský partner, ktorý nebol uznaný zodpovedným za rozvrat manželstva, táto povinnosť zaniká päť rokov po vydaní rozsudku o rozvode, ak súd nerozhodne vo výnimočných prípadoch o predĺžení uvedeného päťročného obdobia na žiadosť osoby oprávnenej na poberanie výživného.

Povinnosť otca nemanželského dieťaťa voči matke dieťaťa: Otec, ktorý nie je manželom matky, musí prispievať matke podľa svojich pomerov na náklady spojené s tehotenstvom a pôrodom a na trojmesačné výživné počas obdobia pôrodu a šestonedelia. V prípade naliehavých dôvodov môže matka žiadať od otca dieťaťa príspevok na výživné na obdobie dlhšie ako tri mesiace.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Rodičia majú vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu, ktoré sa nedokáže o seba postarať samo. Keďže deti sú povinné vzdelávať sa až do veku 18 rokov, spravida sú oprávnené na poberanie výživného, až kým nedosiahnu plnoletosť alebo až kým neukončia vzdelávanie. Keď sa o seba nedokáže postarať osoba oprávnená na poberanie výživného (z dôvodu ochorenia alebo zdravotného postihnutia), nárok na poberanie výživného môže platiť neobmedzený čas. Dávky zo štátneho fondu pre výživné sa vyplácajú oprávneným osobám až do veku 18 rokov. Tieto osoby sú oprávnené na poberanie dávok, až kým nedosiahnu vek 25 rokov, ak pokračujú vo vzdelávaní v školách alebo inštitúciách vyššieho odborného vzdelávania, a na časovo neobmedzené obdobie, ak boli uznané za osoby s vážnym zdravotným postihnutím. Dávky z fondu pre výživné možno získať pod podmienkou, že príjem rodiny na osobu nepresahuje sumu 800 PLN mesačne, pričom od 1. júla 2020 nesmie presahovať sumu 900 PLN mesačne.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Môžu nastať tieto situácie:

1. povinný na plnenie výživného plní vyživovaciu povinnosť dobrovoľne;
2. strany dosiahnu mimosúdnu dohodu o vyživovacej povinnosti;
3. ak povinný na plnenie výživného neplní svoju povinnosť, návrh na priznanie výživného sa podá na okresný súd (*sąd rejonowy*), ktorý je príslušný podľa miesta pobytu oprávnenej osoby (článok 32 Občianskeho súdneho poriadku) alebo odporcu (článok 27 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Takýto návrh sa podá na krajský súd (*sąd okręgowy*) počas konania o rozvode alebo rozluke.

Podanie návrhu je oslobodené od súdneho poplatku. Malo by však spĺňať požiadavky na písomné podanie, t. j. malo by zahŕňať názov súdu, na ktorý sa podáva; mená a priezviská strán, ich zákonných zástupcov a oprávnených zástupcov; druh písomného podania; jasný opis návrhu, hodnotu nároku, opis

skutkového stavu odôvodňujúci návrh a v prípade potreby aj odôvodnenie príslušnosti súdu; podpis strany alebo jej zákonného zástupcu alebo oprávneného zástupcu (musí byť priložené splnomocnenie); zoznam príloh; miesta bydliska alebo sídla strán, ich zákonných zástupcov a oprávnených zástupcov; a opis nároku. Následné písomné podania musia obsahovať aj číslo spisu. K návrhu treba pripojiť aj rodný list dieťaťa, v ktorom je odporca uvedený ako rodič dieťaťa, a v prípade potreby možno spolu s pohľadávkou na výživné predložiť aj žiadosť o určenie rodičovstva;

4. možno dosiahnuť aj urovanie pred notárom; v takom prípade okresný súd len vydá rozhodnutie o výkone urovnania. Za uzavretie dohody o urovaní pred notárom sa platí poplatok; poplatok sa platí aj za podanie žiadosti o vydanie vykonateľného titulu;

5. možno dosiahnuť aj súdny zmier; v takom prípade môže byť odporca oslobodený od povinnosti zaplatiť súdny poplatok, prípadne sa od neho môže požadovať, aby zaplatil len polovicu poplatku.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Návrh na určenie výživného môže v mene oprávnenej osoby podať:

– oprávnený zástupca (okrem právneho zástupcu a právneho poradcu môžu byť oprávnenými zástupcami aj tieto osoby: rodičia, manželský partner, súrodenci, príbuzní vo vzostupnej línii alebo osoby s príbuzenským vzťahom k osobe oprávnenej na výživné na základe osvojenia, ako aj osoba, ktorá spravuje majetok osoby oprávnenej na výživné),

– zástupca orgánu miestnej samosprávy zodpovedný za sociálnu pomoc; podľa zákona o sociálnej pomoci z 12. marca 2004 [zbierka zákonov (*Dziennik Ustaw*) z roku 2004, č. 64, bod 593] takýmito zástupcami sú: riaditeľ miestneho centra sociálnej pomoci alebo riaditeľ okresného centra rodinnej podpory,

– v článku 61 ods. 1 bode 1 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje, že mimovládne organizácie môžu v rámci svojich zákonných povinností začať konanie o výživnom na základe písomného súhlasu dotknutej fyzickej osoby,

– prokurátor, ak je to potrebné v záujme presadzovania právneho poriadku a verejného záujmu.

Zákonní zástupcovia konajú v mene maloletých oprávnených osôb. Po dosiahnutí plnoletosti však už musia konať sami za seba.

Osoba žijúca v spoločnej domácnosti ani blízky známy, pokiaľ nepatria medzi uvedené osoby, nemôžu konať v mene osoby oprávnenej na poberanie výživného.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Podľa Občianskeho súdneho poriadku sú vo veciach týkajúcich sa výživného vecne príslušné okresné sudy. Miestna príslušnosť sa určuje podľa miesta pobytu osoby oprávnenej na výživné alebo miesta pobytu odporcu. Sudy miestne príslušné v konkrétnych obciach sú uvedené v nariadení ministra spravodlivosti z 28. decembra 2018 o určení sídiel a príslušnosti odvolacích súdov, krajských súdov a okresných súdov a rozsahu ich pôsobnosti (zbierka zákonov z roku 2018, bod 2548).

Krajské sudy sú príslušné vo veciach týkajúcich sa uznávania rozhodnutí súdov členských štátov EÚ v Poľsku (článok 11511 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), ak bolo rozhodnutie vydané pred tým, než štát, v ktorom bolo vydané, začal byť viazaný Haagskym protokolom o rozhodnom práve pre vyživovaciú povinnosť z 23. novembra 2007 (Ú. v. EÚ L 331, 16.12.2009, s. 17), t. j. pred 18. júnom 2011.

V súlade s článkom 115314 zmeneného Občianskeho súdneho poriadku v Poľsku existujú tieto vykonateľné tituly:

1. rozsudky vynesené súdmi členských štátov EÚ a dohody a úradné listiny vydané týmito štátmi, na ktoré sa vzťahuje nariadenie č. 1215/2012, ak sú vykonateľné;

2. rozsudky vynesené súdmi členských štátov EÚ, dohody a úradné listiny vydané týmito štátmi, ktoré sú osvedčené ako európsky exekučný titul;

3. európske platobné rozkazy vydané súdmi členských štátov EÚ, ktorých vykonateľnosť bola vyhlásená v týchto štátoch podľa nariadenia č. 1896/2006;

4. rozsudky vynesené súdmi členských štátov EÚ v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu a osvedčené v uvedených štátoch podľa nariadenia č. 861/2007;

5. rozhodnutia vo veciach výživného vydané v členských štátoch EÚ, ktoré sú stranami Haagskeho protokolu z 23. novembra 2007 o rozhodnom práve pre vyživovaciú povinnosť (Ú. v. EÚ L 331, 16.12.2009, s. 17), ako aj dohody a úradné listiny vo veciach výživného z týchto štátov, na ktoré sa vzťahuje nariadenie č. 4/2009;

6. rozsudky vynesené v členských štátoch EÚ zahŕňajúce ochranné opatrenia, na ktoré sa vzťahuje nariadenie č. 606/2013, ak sú vykonateľné.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Zastupovanie právnym zástupcom sa vo veciach týkajúcich sa výživného nevyžaduje. Strany môžu konať vo vlastnom mene alebo prostredníctvom profesionálnych zástupcov.

Podrobné informácie o možnosti vymenovania právneho zástupcu určeného z úradnej moci, ktorý koná v mene strany oprávnenej na výživné, sú uvedené v bodoch 7 a 20.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Účastník konania, ktorý žiada o priznanie výživného, a odporca vo veci týkajúcej sa zníženia výživného sú oslobodení od súdnych trov [článok 96 ods. 1 bod 2 zákona o súdnych trovách v občianskych veciach z 28. júla 2005 (zbierka zákonov z roku 2005, č. 167, bod 1398, v znení zmien)]. Tieto osoby sú oslobodené úplne, čo znamená, že neplatia žiadne súdne trovy, odvolacie poplatky ani poplatky za výkon rozhodnutia.

Osoba povinná platiť výživné takisto môže požiadať o oslobodenie od súdnych trov, keď sa usiluje o zmenu priznanej sumy. V tomto prípade treba predložiť výkaz o majetku a príjme. Súd preskúma žiadosť a prijme rozhodnutie.

Okrem toho strana, ktorá je oslobodená od súdnych trov, môže požiadať o právnu pomoc vo forme právneho zástupcu určeného z úradnej moci. Ak sa vyhovie žiadosti o určenie právneho zástupcu, poplatky za služby advokáta hradí odporca strany, pre ktorú je právny zástupca určený. Ak táto osoba vec prehrá, tieto poplatky sa hradia zo štátnej pokladnice.

Práva štátnych príslušníkov členských štátov v tejto záležitosti sú upravené zákonom zo 17. decembra 2004 o práve na pomoc v občianskoprávných konaniach prejednávanych v členských štátoch Európskej únie a o práve na pomoc na účely vyriešenia sporu formou zmiernu pred začatím súdneho konania (zbierka zákonov z roku 2005, č. 10, bod 67).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výška výživného závisí od zárobkových a finančných možností povinného na plnenie výživného a od primeraných potrieb oprávnenej osoby. Medzi primerané potreby osoby oprávnenej na výživné patrí všetko potrebné na živobytie, v zmysle hmotných aj nehmotných potrieb (kultúrnych a duchovných).

Medzi potreby maloletých osôb patria náklady na ich výchovu. Pri hodnotení zárobkových a finančných možností povinných na plnenie výživného sa neberú do úvahy príjmy, ktoré skutočne zarábajú, ale príjmy, ktoré by mohli zarábať, ak by úplne využili svoj zárobkový potenciál. To znamená, že aj nezamestnaná osoba, ktorá nemá pravidelný príjem, sa môže nariadiť platenie výživného a platby sa od nej môžu vymáhať.

Keď nastane zmena pomerov, možno požiadať o zmenu súdneho rozhodnutia alebo dohody o výživnom. O túto zmenu môže požiadať každá zo strán vzťahu týkajúceho sa výživného. V závislosti od konkrétnych pomerov môže strana požiadať o zrušenie vyživovacej povinnosti alebo o zvýšenie alebo

zniženie výšky výživného. Výška výživného sa môže zmeniť, ak sa zvýšia alebo znížia primerané potreby osoby oprávnenej na poberanie výživného alebo zárobkové možnosti povinného na plnenie výživného.

V Poľsku nie je stanovená pevná výška výživného a výživné sa nevypočítava ako pevný percentuálny podiel zo zárobkov povinného na plnenie výživného. V roku 2014 dosahovala minimálna hrubá mzda výšku 1 680 PLN (približne 400 EUR). V roku 2013 dosahovala priemerná hrubá mzda výšku 3 650 PLN (približne 900 EUR) mesačne. V roku 2015 dosahovala minimálna hrubá mzda výšku 1 750 PLN, v roku 2016 – 1 850 PLN, v roku 2019 – 2 250 PLN a v roku 2020 dosahuje 2 600 PLN. V praxi sa výška výživného, ktorú určia súdy, pohybuje od 300 PLN do 1 000 PLN mesačne na jedno dieťa. Výška výživného nepodlieha automatickej indexácii v závislosti od veku dieťaťa ani od úrovne inflácie.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Osoba, ktorá sa v exekučnom titule uvádza ako povinný na plnenie výživného, musí výživné platiť. Výživné určené v Poľsku sa spravidla vypláca zákonnému zástupcovi maloletej osoby v poľských zlotých (v hotovosti alebo bankovým prevodom) každý mesiac, zvyčajne do desiateho dňa v mesiaci. V prípade meškania platby je v rozsudku stanovený zákonný úrok (od 29. mája 2020 je výška úroku 3,6 % ročne) na dlžnú sumu (pozri informácie, ktoré Poľsko poskytlo o zákonomnom úroku).

Vyživovaciú povinnosť tak spravidla plní výlučne povinný na plnenie výživného. Ak táto osoba neplatí dobrovoľne, osoba oprávnená na poberanie výživného môže požiadať príslušný súdny orgán (spravidla súdneho zriadenca) o začatie exekučného konania. Výkon rozhodnutia môže byť iniciovaný z úradnej moci na žiadosť súdu prvého stupňa, ktorý vydal rozhodnutie o výške výživného. Osoba oprávnená na výživné môže takisto predložiť exekučný titul na pracovisku povinného na plnenie výživného alebo v inštitúcii, ktorá tejto osobe vypláca dôchodok, a požiadať, aby sa dlhované výživné odpočítalo od súm vyplácaných povinnému na plnenie výživného. Takáto žiadosť je pre vyplácajúcu stranu záväzná.

Návrh na začatie exekučného konania proti povinnému na plnenie výživného možno predložiť ktorémukoľvek súdnu exekútorovi. Ak sa však dlh vymáha formou exekúcie majetku povinného, právomoc má exekútor v oblasti, v ktorej povinný býva.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Osoba povinná na plnenie výživného neplní svoju vyživovaciú povinnosť dobrovoľne, môže byť k tomu donútený (pozri bod 9).

Okrem toho podľa článku 209 Trestného zákona (zbierka zákonov z roku 1997, č. 88, bod 553) každému, kto sa vyhýba plneniu vyživovacej povinnosti stanovenej na základe súdneho rozhodnutia, urovnania pred súdom alebo iným orgánom, prípadne na základe inej dohody, môže byť uložená pokuta, povinnosť vykonávať verejnoprospešné práce alebo trest odňatia slobody až na jeden rok, ak celková výška nedoplatkov dosahuje aspoň tri pravidelné platby výživného alebo ak meškanie s platbou nepravidelného výživného presahuje tri mesiace. Ak páchatel spôsobí, že oprávnená osoba nemôže uspokojiť svoje základné životné potreby, páchatelovi sa uloží pokuta, povinnosť vykonávať verejnoprospešné práce alebo trest odňatia slobody až na dva roky.

Tento trestný čin sa stíha na návrh obete, inštitúcie sociálneho zabezpečenia alebo orgánu, ktorý koná proti povinnému na plnenie výživného. Ak boli obeti priznané primerané rodinné dávky alebo príspevky vyplácané v prípade neúspešného vymáhania platby výživného, trestné stíhanie sa vedie z úradnej moci. V článku 5 ods. 3b bode 2 zákona o pomoci osobám oprávneným na výživné zo 7. septembra 2007 (zbierka zákonov z roku 2007, č. 192, bod 1378) sa uvádza, že príslušný orgán môže uplatniť odobratie vodičského oprávnenia povinnému na plnenie výživného.

Osoba povinná na plnenie výživného môže požiadať o zaradenie povinného na plnenie výživného do zoznamu nesolventných dlžníkov.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V súlade s článkom 1083 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku dlžné platby výživného sa môžu v celom rozsahu uspokojiť zablokovaním bankového účtu.

V súlade s článkom 833 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je exekúcia platu zamestnanca možná v rozsahu stanovenom v Zákonníku práce. Exekúcia je možná spravidla 60 % platu. Až tri pätiny sumy, ktorú poskytla štátna pokladnica na osobitné účely, najmä vo forme grantov a pomoci, je takisto možné exekúovať (článok 831 ods. 1 bod 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Okrem toho podľa článku 829 Občianskeho súdneho poriadku exekúciou nemôžu podliehať tieto položky:

1. zariadenie domácnosti, posteľná bielizeň, spodná bielizeň a bežné nevyhnutne potrebné oblečenie pre povinného na plnenie výživného a jeho nezaopatrených rodinných príslušníkov, ako aj nevyhnutne potrebné oblečenie na vykonávanie služby alebo profesie;
2. potraviny a palivá, ktoré povinný na plnenie výživného a jeho nezaopatrení rodinní príslušníci nevyhnutne potrebujú na jeden mesiac;
3. jedna krava alebo dve kozy, alebo tri ovce, ktoré sú nevyhnutne potrebné na obživu povinného na plnenie výživného a jeho nezaopatrených rodinných príslušníkov, spolu so zásobami krmiva a steliva do nasledujúceho zberu úrody;
4. nástroje a iné predmety, ktoré povinný na plnenie výživného nevyhnutne potrebuje na vykonávanie plateného zamestnania, a suroviny nevyhnutne potrebné na výrobu na obdobie jedného týždňa, s výnimkou motorových vozidiel;
5. v prípade povinných na plnenie výživného vykonávajúcich pravidelné zamestnanie na trvalý pracovný pomer peňažná suma zodpovedajúca nevyhnutnej časti výplaty na obdobie do nasledujúcej splatnosti a v prípade povinných na plnenie výživného bez pravidelnej výplaty peňažná suma nevyhnutne potrebná na obživu povinného na plnenie výživného a jeho nezaopatrených rodinných príslušníkov na obdobie dvoch týždňov;
6. veci potrebné na vzdelávacie účely, osobné doklady, ocenenia, veci používané na náboženské obrady, ako aj veci každodennej potreby, ktoré by bolo možné predať iba za cenu výrazne nižšiu v porovnaní s ich pôvodnou hodnotou, ale ktoré majú pre povinného na plnenie výživného veľkú úžitkovú hodnotu;
8. lieky v zmysle zákona o liečivách zo 6. septembra 2001 (zbierka zákonov z roku 2019, bod 499, v znení zmien) nevyhnutne potrebné na prevádzku zdravotníckeho zariadenia v zmysle právnych predpisov o zdravotnej starostlivosti na obdobie troch mesiacov a lieky nevyhnutne potrebné na jeho prevádzku v zmysle zákona o liekoch z 20. mája 2010 (zbierka zákonov č. 107, bod 679 a zbierka zákonov z roku 2011 č. 102, bod 586 a č. 113, bod 637);
9. predmety nevyhnutne potrebné so zreteľom na zdravotné postihnutie povinného na plnenie výživného alebo jeho rodinných príslušníkov.

Podľa článku 833 ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku sa exekúcia neuplatňuje ani na príspevky na výživné, kompenzáciu vyplácanú v prípade neúspešného vymáhania platby výživného, rodinné dávky, rodinné príspevky, príspevky na starostlivosť a príspevky pri narodení dieťaťa, príspevky pre siroty, opatrovateľské dávky, sociálne dávky, dávky na integráciu, dávky na výchovu a jednorazovú dávku podľa článku 10 zákona o podpore tehotných žien a ich rodín „Za život“ zo 4. novembra 2016 (zbierka zákonov z roku 2019, bod 473).

Minister spravodlivosti po konzultácii s ministrom poľnohospodárstva a ministrom financií formou nariadenia uvedie, ktoré veci patriace poľnohospodárovi nemôžu byť predmetom exekúcie (článok 830.)

Okrem toho sa v článku 831 Občianskeho súdneho poriadku uvádza, že exekúciou nepodliehajú až do výšky 75 % jednotlivé platby najmä dávok sociálnej pomoci v zmysle zákona o sociálnej pomoci z 12. marca 2004 (zbierka zákonov z roku 2013, bod 182, v znení zmien) a pohľadávky povinného na plnenie výživného zo štátneho rozpočtu alebo Národného fondu zdravia (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v zmysle zákona o dávkach na zdravotnú starostlivosť financovaných z verejných zdrojov z 27. augusta 2004 (zbierka zákonov z roku 2008, č. 164, bod 1027, v znení zmien) pred poskytnutím takýchto dávok, pokiaľ nejde o pohľadávky zamestnancov alebo poskytovateľov služieb povinného na plnenie výživného uvedené v článku 5 ods. 41 písm. a) a b) zákona o dávkach na zdravotnú starostlivosť financovaných z verejných zdrojov z 27. augusta 2004.

V článku 137 ods. 1 zákona o rodine a poručníctve je stanovené, že pohľadávky na výživné sa premlčujú po troch rokoch.

V článku 121 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa stanovuje, že v prípade pohľadávok detí voči rodičom premlčacia lehota nezačne plynúť (a ak začala plynúť, preruší sa) počas trvania rodičovských práv a povinností.

Ak povinný na plnenie výživného spochybňuje platnosť vyživovacej povinnosti voči dospelému dieťaťu, exekútor môže požiadať oprávneného na výživné, aby predložil osvedčenie potvrdzujúce, že pokračuje v štúdiu, nemá žiadne príjmy alebo podstupuje zdravotnú liečbu, a preto stále potrebuje finančnú podporu od povinného na plnenie výživného.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Ako sa uvádza v bode 4, návrh na priznanie výživného môžu v mene oprávnenej osoby predložiť okrem iného riaditelia centier sociálnej pomoci, niektoré spoločenské organizácie, zástupcovia orgánov miestnej samosprávy zodpovední za sociálnu pomoc a v niektorých prípadoch prokurátori. Tieto subjekty môžu podporiť navrhovateľa účasťou v už prebiehajúcom konaní vo veci výživného. Ich úlohou je potom podporovať oprávnenú osobu v konaní pred súdom. Krajské sudy pomáhajú oprávneným osobám s vymáhaním pohľadávok na výživné v cudzine.

Osobám s pobytom v zahraničí, ktoré chcú vymáhať pohľadávky na výživné od povinného s pobytom v Poľsku, môžu pomôcť príslušné ústredné orgány: <https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>.

Informácie o tom, ako získať bezplatnú právnu pomoc, sú k dispozícii aj na tomto webovom sídle: <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/>.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

V zákone o pomoci osobám oprávneným na výživné zo 7. septembra 2007 (zbierka zákonov z roku 2009, č. 1, bod 7, v znení zmien) sú stanovené pravidlá o štátom poskytovanej pomoci osobám oprávneným na výživné v prípadoch, keď bol výkon rozhodnutia neúspešný.

Príspevky z fondu pre výživné možno získať len v prípade, že príjem rodiny na osobu nepresahuje sumu 800 PLN mesačne, pričom od 1. júla 2020 nesmie presahovať sumu 900 PLN mesačne.

Od 1. júla 2020 sa uplatňuje pravidlo „1 zlotý za 1 zlotý“: ak príjem rodiny na osobu presahuje uvedenú sumu 900 PLN, podpora sa zníži a jej výška zodpovedá rozdielu medzi sumou dávky z fondu pre výživné, ktorá je splatná oprávnenej osobe, a sumou, o ktorú príjem rodiny na osobu presahuje uvedenú sumu (článok 9 ods. 2a). Ak je výška dávky vypočítaná na základe tohto postupu nižšia ako 100 PLN, vydá sa zamietavé rozhodnutie a dávka sa nevypláti (článok 9 ods. 2b).

Žiadosť sa podáva na obecnom alebo mestskom úrade, ktorý je príslušný podľa miesta pobytu osoby oprávnenej na výživné. Vyplácanie dávok z fondu možno delegovať aj na organizačný útvar obce, napr. na centrum sociálneho zabezpečenia.

Ak však osoba oprávnená na vyplatenie zálohy výživného žije v inštitúcii, ktorá poskytuje plnú penziu (napr. v centre sociálnej pomoci, detskom domove, nápravnom ústave pre mládež alebo vo väzbe), alebo v opatrovateľskej rodine, uzavrela manželstvo alebo má dieťa a má nárok na rodinné prídavky, záloha sa tejto osobe neprizná.

Tento zákon sa uplatňuje, len ak má osoba oprávnená na výživné miesto pobytu v Poľsku počas obdobia splatnosti dávky.

Ďalšie informácie sú uvedené na adrese <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego>.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

Ak má povinný na plnenie výživného miesto pobytu v zahraničí a oprávnená osoba v Poľsku, krajský súd príslušný v mieste pobytu oprávnenej osoby pomáha tejto osobe pri podávaní návrhu na určenie výživného. V rámci pomoci krajský súd poskytne oprávnenej osobe všetky potrebné informácie a pomoc pri vyhotovení príslušných dokumentov a skontroluje, či je návrh formálne správny.

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Áno.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Časť A návrhu podávaného na základe nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti vyplní krajský súd.

Zoznam krajských súdov, ktoré plnia funkciu ústredného orgánu

Súd	Adresa	Telefón: (+48)	Fax: (+48)	E-mail
Krajský súd Białystok	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok	85 7421517	85 7421517	oz@bialystok.so.gov.pl
Krajský súd Bielsko-Biala	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biala	33 4990424 33 4990488	33 4990488	boguslawa.pokusa@bielsko-biala.so.gov.pl
Krajský súd Bydhošť	ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 3253155	52 3253255	oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Krajský súd Čenstochová	ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 3684425	34 3684420	prezes@czestochowa.so.gov.pl anna.bocianowska@czestochowa.so.gov.pl
Krajský súd Elbląg	pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 6112409 55 6112408	55 6112215	oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Krajský súd Gdansk	ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	58 3213119 [výživné] 58 3213141 [vedúci kancelárie]	58 3213234	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Krajský súd Gliwice	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 3380052	32 3380102	oz@gliwice.so.gov.pl
Krajský súd Gorzów Wielkopolski	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 7256718 95 7256702	95 7202807 95 7256790	marta.samolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl sekretariat@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Krajský súd Jelenia Góra	al. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 6415113	75 6415113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl o.administracyjny@jelenia-gora.so.gov.pl
Krajský súd Kalisz	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 7657764	62 7574936	administracja@kalisz.so.gov.pl
Krajský súd Katowice	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 6070183 32 7836806	32 6070184	obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
Krajský súd Kielce	ul. Seminaryjska 12 a 25-372 Kielce	41 3402320	41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl
Krajský súd Konin	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	63 2451443 63 2423022 +172	63 2426569	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl

Krajský súd Koszalin	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 3428750	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl
Krajský súd Krakov	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 6195241 12 6195262 12 6195204	12 6195665	oz@krakow.so.gov.pl
Krajský súd Krosno	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 4373671 13 4373673	13 4320570	Obrot.zagr@krosno.so.gov.pl administracja@krosno.so.gov.pl
Krajský súd Lehnica	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 7545036	76 7545107 76 7545012	oz@legnica.so.gov.pl
Krajský súd Lublin	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 4601004	81 4601013	malgorzata.stec-szewczyk@lublin.so.gov.pl obrotzagraniczny@lublin.so.gov.pl
Krajský súd Łomża	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 2166281 862154254	86 2166753	sekretariat@lomza.so.gov.pl
Krajský súd Łódź	XI Wydział Wizytacyjny (11. inšpekčné oddelenie) Plac Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź (miejstowość 118)	42 6778799	42 2126082	oz@lodz.so.gov.pl
Krajský súd Nowy Sącz	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 4482145	18 4482185	alimenty@nowysacz.so.gov.pl
Krajský súd Olsztyn	ul. Dąbrowszczaków 44A 10- 543 Olsztyn	89 5216049	89 6123838	oz@olsztyn.so.gov.pl
Krajský súd Opole	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 5418134	77 5418109	Obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Krajský súd Ostrołęka	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 7650130	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Krajský súd Piotrków Trybunalski	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 6494121 44 6494159	44 6478919	administracja@piotrkow-tryb.so.gov.pl [najdôležitejší] biblioteka@piotrkow-tryb.so.gov.pl jolanta.sipinska@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Krajský súd Płock	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 2697320 24 2697364	24 2625253	oz@plock.so.gov.pl urszula.kaluzna@plock.so.gov.pl urszula.wyrwas@plock.so.gov.pl
Krajský súd Poznań	ul. Stanisława Hejmowskiego 2 61-736 Poznań	61 6283730 61 6283731 61 6283734	61 6283739	opzagr@poznan.so.gov.pl
Krajský súd Przemysł	ul. Konarskiego 6 37-700 Przemysł	16 6761336	16 6761353	m.telega@przemysl.so.gov.pl
Krajský súd Radom	ul. Marszałka J. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 6776780 48 6776788	48 3680287	wizytacje@radom.so.gov.pl
Krajský súd Rybnik	ul. Józefa Piłsudskiego 33 44-200 Rybnik	32 7840578	32 7840402	oz@rybnik.so.gov.pl
Krajský súd Rzeszów	Plac Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 8756394	17 8627265	elzbieta.czudec@rzyszow.so.gov.pl
Krajský súd Siedlce	ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 6407846	25 6407812	poczta@siedlce.so.gov.pl
Krajský súd Sieradz	al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 8266650 43 8266607	43 8271014	sekretariat@sieradz.so.gov.pl administracja@sieradz.so.gov.pl katarzyna.szala@sieradz.so.gov.pl
Krajský súd Ślupsk	ul. Zamenhofa 7 76-200 Ślupsk	59 8469543 59 8469513	59 8469424 59 8469429	agnieszka.kozłowska@slupsk.so.gov.pl referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
Krajský súd Suwałki	ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 5631213 87 5631300	87 5631303	sekretariat@suwalki.so.gov.pl anna.kleotko@suwalki.so.gov.pl
Krajský súd Štetín	ul. Małopolska 17 70-227 Szczecin	91 4830170	91 4830170	jsurowa@szczecin.so.gov.pl amazur@szczecin.so.gov.pl [sprawy alimentacyjne – věci týkajúce sa výživného]
Krajský súd Świdnica	pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 8518 287	74 8518270	sekretarz@swidnica.so.gov.pl
Krajský súd Tarnobrzeg	ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 6882500	15 6882678 15 8229756	oz@tarnobrzeg.so.gov.pl halina.rojek@tarnobrzeg.so.gov.pl magdalena.kochanowska-lezon@tarnobrzeg.so.gov.pl
Krajský súd Tarnov	ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 6887409	14 6887417	sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl

Krajský súd Toruń	ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 6105609	56 6555706	oz@torun.so.gov.pl
Krajský súd Varšava	al. „Solidarności“ 127 00-898 Warszawa	22 4401154 [výživné] 22 6544443	22 6544411	m.karcz@warszawa.gov.pl [do septembra 2020] a.kowalczyk@warszawa.so.gov.pl p.luscinska@warszawa.so.gov.pl
Krajský súd Varšava-Praga vo Varšave	ul. Poligonowa 3 04-051 Warszawa	22 4177393		oz@warszawapraga.so.gov.pl dariusz.olowski@warszawapraga.so.gov.pl kontakt@warszawapraga.so.gov.pl
Krajský súd Wrocław	ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Wrocław	54 4120365	54 4118575	oz@wloclawek.so.gov.pl
Krajský súd Vroclav	ul. Sądowa 1 50-950 Wrocław	71 3704391	71 7482964	oz@wroclaw.so.gov.pl
Krajský súd Zamość	ul. Wyszyńskiego 11 22-400 Zamość	84 6316927 84 6316928	84 6316993	aneta.juszczak@zamosc.so.gov.pl prezes@zamosc.so.gov.pl
Krajský súd Zielona Góra	pl. Stowiański 1 65-069 Zielona Góra	68 3220221	68 4567769	oz@zielona-gora.so.gov.pl e.branicka@zielona-gora.so.gov.pl k.zubryk@zielona-gora.so.gov.pl z.pejs@zielona-gora.so.gov.pl

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Podľa článku 55 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti sa nevyžaduje, aby sa žiadosti podávali prostredníctvom ústredného orgánu štátu, v ktorom majú žiadatelia pobyt. Žiadosti možno poslať priamo príslušnému poľskému súdu (je to v súlade s formálnymi požiadavkami, ktoré sú stanovené v kapitolách IV a VI uvedeného nariadenia a v Občianskom súdnom poriadku).

Podrobné informácie o odosielaťúcich orgánoch sú k dispozícii na adrese:

<https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>.

Odosielajúce orgány zahraničných krajín uvedené vo vyhláseniach pripojených k nariadeniu poskytnú osobe oprávnenej na výživné všetky potrebné informácie, pomôžu jej s vyhotovením príslušných dokumentov, skontrolujú, či je žiadosť tejto osoby formálne správna, a odošlú ju do zahraničia.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Ak súd rozhodol o priznaní výživného a táto vec patrí do rozsahu pôsobnosti nariadenia (ES) č. 4/2009, oprávnený na výživné, ktorý má pobyt v zahraničí, môže využiť postup stanovený v tomto nariadení a obrátiť sa na príslušný odosielaťúci orgán krajiny, v ktorej má pobyt, alebo môže podať žiadosť o vyhlásenie vykonateľnosti zahraničného rozhodnutia na príslušný súd (pozri bod 5). Návrhy na vyhlásenie vykonateľnosti sa podávajú v kancelárii ľubovoľného súdneho zriadenca.

Ak Poľsko a krajina, v ktorej má oprávnený na výživné pobyt, sú zmluvnými stranami dohovoru alebo dvojstrannej dohody o uznávaní a výkone rozsudkov vo veciach týkajúcich sa výživného, pomoc sa poskytuje v rozsahu stanovenom v uvedenej dohode. V dvojstranných dohodách sa spravidla stanovuje, že žiadosti treba na poľský súd podať priamo alebo prostredníctvom súdu krajiny, v ktorej bol vydaný rozsudok. V druhom uvedenom prípade sa žiadosti postupujú prostredníctvom ústredných orgánov, zvyčajne prostredníctvom ministerstva spravodlivosti alebo prostredníctvom orgánov oznámených na účely Dohovoru o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>.

Podrobné informácie o súdoch sú k dispozícii na tejto adrese:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-wybrany-sad-powszechny>

a informácie o exekútoroch sú k dispozícii na tejto adrese: <http://komornik.pl/>.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, Poľsko je viazané Haagskym protokolom od 18. júna 2011.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V Poľsku sa uplatňujú pravidlá stanovené v zákone o práve na pomoc v občianskoprávných konaniach vedených v členských štátoch Európskej únie zo 17. decembra 2004 (zbierka zákonov z roku 2005, č. 10, bod 67, v znení zmien) a v smernici Rady 2003/8/ES z 27. januára 2003 o zlepšení prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch (Ú. v. ES L 26 /41, 31.1.2003, s. 90), ktoré dopĺňajú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a zákona o súdnych trovách v občianskych veciach. Účastník konania, ktorý žiada o priznanie konkrétnej formy pomoci (napr. vymenovanie právneho zástupcu, preklad dokumentov, náhrada cestovných výdavkov), by to mal jasne oznámiť súdu vo formulári žiadosti EÚ https://e-justice.europa.eu/content_legal_aid_forms-157-sk.do?clang=sk.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Poľský zákonodarný orgán 28. apríla 2011 prijal zákon, ktorým sa mení Občiansky súdny poriadok a určité ďalšie zákony (zákon z 28. apríla 2011, ktorým sa mení Občiansky súdny poriadok, zákon o práve na pomoc v občianskoprávných konaniach vedených v členských štátoch Európskej únie a o práve na pomoc na účely vyriešenia sporu formou zmiernu pred začatím občianskeho súdneho konania a zákon o pomoci osobám oprávneným na výživné – zbierka zákonov z roku 2011, č. 129, bod 735), v zmysle ktorého môže poľský ústredný orgán nariadiť orgánu, ktorý je príslušný konať vo veci povinného na plnenie výživného, aby preskúmal určenie výživného.

Ak nie je známe miesto pobytu odporcu alebo účastníka konania, ministerstvo spravodlivosti sa obráti na ústredné a miestne registre a záznamy (vrátane možnosti využitia databázy PESEL) s cieľom určiť príslušný súd alebo príslušného exekútora, prípadne odpovedať na dožiadanie o osobitné opatrenia. V súčasnosti sa nepripravujú žiadne zmeny právneho základu, financovania ani personálneho zabezpečenia ústredného orgánu s cieľom zaisťiť vykonanie činností uvedených v článku 51.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Prívitáme vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 27/07/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [pt](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzii v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [en](#).

Nárok na výživné - Portugalsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Pod pojmom „výživné“ sa rozumie všetko, čo je nutné na obživu, bývanie a oblečenie osoby. Výživné zahŕňa aj vzdelávanie a výučbu osoby, ak ide o maloleté dieťa.

Na základe právnych predpisov platia výživné tieto osoby v uvedenom poradí:

manžel/ka alebo bývalý/á manžel/ka,

potomkovia,

predkovia,

súrodenci,

strýkovia a tety počas neploletosti vyživovanej osoby,

nevlastný otec a nevlastná matka nevlastných maloletých detí, ktoré sú alebo boli v ich starostlivosti v čase úmrtia manžela/ky.

Okrem uvedených prípadov, v ktorých je zákonom stanovená vyživovacia povinnosť, môže vyživovacia povinnosť vyplývať aj z odkazu (odkaz o výživnom v záveti) alebo zo zmluvy.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Dieťa má právo na výživné do dosiahnutia plnoletosti, t. j. do 18 rokov. Deti môžu vo veku od 16 do 18 rokov dosiahnuť *de facto* plnoletosť uzavretím manželstva (emancipácia).

Existujú rozdiely medzi ustanoveniami hmotného práva, ktoré sa týkajú výživného pre dieťa a výživného pre plnoletú osobu: výživné pre plnoletú osobu pokrýva len náklady na obživu, bývanie a oblečenie, zatiaľ čo výživné pre dieťa pokrýva okrem týchto nákladov aj náklady na odbornú prípravu a vzdelávanie. Ak sa dieťa po tom, čo dosiahlo plnoletosť alebo emancipáciu, rozhodne pokračovať v odbornej príprave alebo vo vzdelávaní, môže vo vzťahu k rodičom podať návrh na začatie konania o výživnom. V tomto prípade pokrýva výživné okrem obživy, bývania a oblečenia detí aj náklady na jeho vzdelávanie a odbornú prípravu. Dĺžka tohto výživného sa má určiť dohodou alebo rozhodnutím. V rozhodnutí sa stanoví primerané trvanie obdobia odbornej prípravy alebo vzdelávania.

Vo výnimočnej situácii opísanej vyššie, keď dieťa po dosiahnutí plnoletosti pokračuje v odbornej príprave, zahŕňa výživné na plnoletú osobu aj náklady na odbornú prípravu a vzdelávanie. Ak sa výživné požaduje pre dieťa po dosiahnutí plnoletosti, až kým toto dieťa nedosiahne vek 25 rokov, podľa právnych predpisov sa predpokladá zachovanie výšky výživného, ktoré bolo určené, keď bolo dieťa maloleté. V takomto prípade je vecou rodiča, aby preukázal, že výška výživného, ktoré bolo určené, keď bolo dieťa maloleté, po dosiahnutí plnoletosti dieťaťa už nie je potrebná alebo je neprimerane vysoká.

V niektorých prípadoch sa odlišujú aj procesné pravidlá občianskeho konania vzťahujúce sa na určenie a vymáhanie výživného pre dieťa a výživného pre plnoletú osobu. Rozdiely v procesných pravidlách sú uvedené v odpovediach na otázky „Mám sa obrátiť na príslušný orgán alebo súd, aby som dostal výživné? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?“ a „Ak dotknutá osoba (povinný na plnenie výživného) neplatí dobrovoľne, aké kroky možno podniknúť, aby som ho/ju prinútil zaplatiť?“

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Odpoveď na túto otázku sa líši podľa jednotlivých situácií opísaných ďalej v texte.

Určenie výživného pre dieťa a výživného pre manžela v prípade pôvodnej dohody

Osoba, ktorá je povinná platiť výživné, a osoba, ktorá má nárok na výživné, sa môžu dohodnúť na jeho určení. V prípade výživného pre dieťa alebo výživného pre manžela môžu strany požadovať, aby bola dohoda schválená na súde alebo pred matričným úradníkom (*Conservador do Registo Civil*) v závislosti od existencie nasledujúcich okolností.

V prípade súdneho rozvodu sa napriek tomu môže dosiahnuť dohoda o výživnom pre maloleté deti. V takomto prípade musí dohodu o výživnom pre maloleté deti schváliť súd v rámci konania o úprave výkonu rodičovských povinností. V ďalšom podnápise sú uvedené hlavné prvky tohto konania.

V prípade mimosúdneho rozvodu dohodou musí dohodu o výživnom medzi manželmi a/alebo pre maloleté deti schváliť matričný úradník. Tieto konania spadajú do výlučnej právomoci matričného úradníka. Možno ich iniciovať na ktoromkoľvek matričnom úrade. V súvislosti s dohodami o výživnom pre dieťa musí svoje predbežné stanovisko predložiť prokurátor príslušný pre súd v obvode matričného úradu, kde sa začalo konanie. Ak sa dohoda schváli, manželstvo sa rozvedie. Ak dohoda nie je schválená, proces rozvodu manželstva dohodou sa postúpi na súd, kde sa konanie o rozvode manželstva dohodou prejedná. V tomto prípade je súd zodpovedný za posúdenie a schválenie dohody o výživnom pre dieťa alebo pre manžela.

Rovnako pravidlá sa uplatňujú v prípade rozluky, vyhlásenia manželstva za neplatné alebo v prípade zdanlivého manželstva.

Aj v prípade, ak nejde o rozvod alebo rozluky, pokiaľ existuje dohoda, rodičia musia dohodu upravujúcu rodičovské práva a povinnosti alebo akékoľvek zmeny v nej predložiť na schválenie matričnému úradu podobným spôsobom, ako sa uvádza vyššie.

Stanovenie výživného, ak neexistuje pôvodná dohoda

Výživné rodičov pre maloleté deti

V prípade súdneho rozvodu sa na určenie výživného pre dieťa požiada o ochranné súdne konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Rodičia môžu neskôr požiadať o schválenie dohody o rodičovských právach a povinnostiach. V prípade nedosiahnutia takejto dohody alebo jej neschválenia prokurátor požiada o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností. Konanie sa vedie na súde. Rodičia sa predvolávajú na stretnutie, na ktoré sa môže prizvať aj maloleté dieťa a iní príbuzní. Ak na stretnutí nie je možné dospieť k dohode, sudca určí dočasný režim rodičovských práv a povinností a účastníci konania sa pošlú na mediáciu alebo na špecializované technické vypočutie. Ak sa ukáže, že dohodu stále nie je možné dosiahnuť, rodičom sa oznámi, aby predložili písomný návrh a dôkazy. Ďalšími fázami konania je zverejnenie, súdne konanie a rozsudok.

Rovnaké pravidlá sa uplatňujú v prípade rozluky, vyhlásenia manželstva za neplatné alebo v prípade zdanlivého manželstva.

Výživné pre dieťa, ktoré majú poskytovať rodičia alebo iné povinné osoby

Výživné pre dieťa môže byť určené aj v ochrannom konaní o výživnom pre dieťa, napríklad vždy, keď je potrebné začať konanie voči osobám, ktoré sú povinné platiť takéto výživné osobitne na tento účel. Tieto konania majú slúžiť aj na úpravu výšky výživného, ktorá bola predtým určená. Konanie prebieha pred súdom. Začína sa predložením návrhu, ku ktorému sa priložia tieto dokumenty: úradné listiny preukazujúce stupeň príbuzenského alebo iného blízkeho vzťahu, ktorý existuje medzi dieťaťom a odporcom; v príslušných prípadoch kópia rozsudku, v ktorom bolo predtým určené výživné; zoznam svedkov.

Predvolá sa odporca. Následne sa zvolá stretnutie v snahe dosiahnuť dohodu medzi účastníkmi konania. Ak sa dohoda nedosiahne, ďalšími fázami konania sú námietky odporcu, zverejnenie, súdne konanie a rozsudok.

Výživné pre plnoleté alebo emancipované dieťa

Konanie o určení výživného pre dospelé alebo emancipované dieťa je možné iniciovať na matričnom úrade prostredníctvom návrhu, v ktorom sa uvedú príslušné skutkové a právne dôvody. K návrhu sa musia priložiť listinné dôkazy a musia sa v ňom označiť všetky ostatné dôkazy. Predvolá sa odporca. Ak nevznesie námietku, návrh je odôvodnený a výživné sa určí rozhodnutím matričného úradníka. Ak odporca vznesie námietku, matričný úradník sa pokúsi strany uzmierniť. Ak sa zmierenie ukáže ako nemožné, matričný úradník vec zaregistruje a postúpi ju príslušnému súdu na súdne konanie.

Ak už existuje súdna vec, v rámci ktorej sa určilo výživné pre dieťa, návrh na určenie výživného pre dieťa, ktoré odvtedy dosiahlo plnoletosť alebo bolo emancipované, sa pripojí k prechádzajúcej veci. Prejedná ju súd a nie matričný úrad.

Medzi manželmi a bývalými manželmi

Ak neexistuje pôvodná dohoda, konanie o určení výživného medzi manželmi a bývalými manželmi prebehne na súde. Postup, ktorý charakterizuje určovací žaloba, je rovnaký ako v prípade výživného pre plnoletú osobu.

Výživné pre plnoletú osobu

Okrem uvedených prípadov prebieha konanie o určení výživného pre plnoletú osobu na súde (napr. návrh na určenie výživného, ktorý podal rodič voči deťom). Postup charakterizuje určujúci rozsudok, ktorý zároveň prikazuje odporcovi, aby si splnil svoju povinnosť. Jeho prvým krokom je podanie počiatočného návrhu na začatie konania.

Navrhovateľ musí v návrhu označiť súd, ktorému je návrh určený, označiť účastníkov konania, uviesť ich mená a priezviská, bydliská alebo sídla, a ak to je možné, ich povolania a miesta výkonu práce, určiť formu konania, objasniť skutkové tvrdenia a právne dôvody, ktoré sú príčinou podania návrhu, uviesť návrh rozhodnutia, ako aj sumu, ktorú má odporca uhradiť. V závere návrhu navrhovateľ uvedie zoznam navrhovaných svedkov a iné navrhované dôkazy. Ak účastníka konania zastupuje advokát, k návrhu sa musia priložiť dokumenty s dôkazmi o zaplatení počiatočného súdneho poplatku a splnomocnenie. Ako alternatíva sa môže priložiť dokument o poskytnutí právnej pomoci.

Ak účastníka konania zastupuje advokát, počiatočný návrh na začatie konania sa podáva elektronicky prostredníctvom formulára dostupného na webovom sídle <https://citius.tribunaisnet.mj.pt/> podľa postupov a pokynov, ktoré sú tam vysvetlené. Ak účastníka konania nezastupuje právny zástupca, možno návrh na začatie konania podať na registračných úradoch súdu jedným z týchto spôsobov: osobne, doporučenou poštou alebo zaslaním faxu.

Predvolá sa odporca. Ak sa v priebehu konania nedosiahne dohoda, nasledujú tieto povinné fázy: námietky odporcu, nezvratný príkaz na začatie konania, zverejnenie, súdne konanie a rozsudok.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

V prípade výživného pre dieťa môže návrh podať zákonný zástupca dieťaťa, prokurátor, osoba, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti, alebo riaditeľ vzdelávacieho zariadenia či zariadenia starostlivosti, ktorému je maloleté dieťa zverené. Prokurátora môže o potrebe určiť výživné pre dieťa informovať ktokoľvek.

V prípade výživného určeného plnoletej osobe, ktorá nie je spôsobilá na právne úkony, môže návrh podať jej zákonný zástupca.

Okrem prípadov nespôsobilosti na právne úkony musia návrh na začatie konania o výživnom pre plnoletú osobu alebo emancipované deti podať tieto osoby, príp. zákonný zástupca, ktorého určili, alebo advokát, ktorého poverili podaním návrhu.

V právnych predpisoch sa však v súvislosti s plnoletými deťmi stanovuje tento osobitný prípad: rodič, ktorý preberá hlavnú zodpovednosť za úhradu výdavkov plnoletých alebo emancipovaných detí, ktoré sa nedokážu o seba postarať, môže požiadať, aby druhý rodič prispieval na obživu a vzdelávanie týchto plnoletých detí. Tento príspevok sa môže v plnej výške alebo čiastočne uhrádzať plnoletým alebo emancipovaným deťom, ak to sudca považuje za vhodné alebo ak sa na tom dohodnú rodičia.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Výživné pre dieťa

Vo veciach týkajúcich sa ochranných konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a určení výživného pre dieťa je príslušný senát okresného súdu pre rodinu a mladistvých (*Tribunal de Comarca, Juízo de Família e Menores*). V prípade absencie senátu pre rodinu a mladistvých sa bude vecou v zásade zaoberať okresný súd, miestna inštancia, alebo všeobecný súd (*Tribunal de Comarca, Juízo Local alebo Juízo de Competência Genérica*).

Na pochopenie toho, ktorý z uvedených súdov má miestnu príslušnosť, sa uplatňujú tieto pravidlá. V zásade sa miestna príslušnosť súdu určuje podľa miesta bydliska dieťaťa v čase začatia konania.

Ak je miesto bydliska dieťaťa neznáme, určí sa miestne príslušný súd podľa bydliska osôb vykonávajúcich rodičovské práva a povinnosti.

Ak majú osoby vykonávajúce rodičovské práva a povinnosti bydlisko na rôznych miestach, príslušný súd je súd podľa miesta bydliska osoby, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti, alebo v prípade spoločnej starostlivosti o dieťa súd podľa miesta bydliska osoby, s ktorou dieťa žije.

Ak sa nejaké z konaní týka dvoch alebo viacerých detí, ktoré sú deťmi tých istých rodičov a ktoré majú bydlisko v rôznych okresoch, určí sa miestne príslušný súd podľa miesta bydliska najväčšieho počtu týchto detí. Pokiaľ sú ostatné okolnosti rovnaké, je miestne príslušný ten súd, na ktorom sa požiadalo o výživné v prvom stupni. Ak dieťa v čase začatia konania nebýva v Portugalsku, určí sa miestna príslušnosť súdu podľa bydliska navrhovateľa alebo odporcu.

Pokiaľ aj oni bývajú v zahraničí a portugalský súd má medzinárodnú právomoc, vecou sa zaoberá okresný súd v Lisabone, senát pre rodinu a mladistvých (*Tribunal da Comarca de Lisboa, Juízo de Família e Menores*), pretože tento súd je miestne príslušný pre mesto Lisabon.

Výživné pre plnoleté deti

Právomoc začať konanie o výživnom pre plnoleté deti má ktorýkoľvek matričný úrad. Neplatí to iba v prípade, ak už existuje súdna vec, v rámci ktorej bolo určené výživné pre dieťa. V takomto prípade sa návrh na určenie výživného pre dieťa, ktoré medzičasom dosiahlo plnoletosť alebo bolo emancipované, pripojí k existujúcej veci a zaoberá sa ním tento súd.

Výživné pre manželov alebo bývalých manželov

Pre konania o určení výživného medzi manželmi a bývalými manželmi je príslušný okresný súd, senát pre rodinu a deti, v mieste pobytu odporcu. V prípade absencie senátu pre rodinu a deti vec rozhodne okresný súd (miestna inštancia alebo všeobecný súd).

Výživné pre plnoletú osobu

Okrem uvedených prípadov prebieha konanie o určení výživného pre plnoletú osobu na okresnom súde: centrálna inštancia, občianskoprávny senát (ak hodnota návrhu presahuje 50 000,00 EUR); miestna inštancia alebo všeobecný súd, ak existuje (ak je hodnota návrhu menšia ako 50 000,00 EUR). Z územného hľadiska má právomoc súd s príslušnosťou pre miesto bydliska odporcu.

Vymáhanie výživného

Súdy uvedené nižšie majú právomoc, keď ide o špeciálne konanie na vymáhanie výživného v prípade oneskorenej platby.

Ak konanie, v rámci ktorého bolo určené výživné, prebiehalo na okresnom súde, senáte pre rodinu a mladistvých, tento súd bude viesť špeciálne konanie na vymáhanie výživného, pričom návrh na vymáhanie sa pripojí k predmetnej veci.

Ak sa konaním, v rámci ktorého bolo určené výživné, zaoberal okresný súd, centrálna inštancia, občianskoprávny senát (*Tribunal de Comarca, Juízo Central Cível*), špeciálne vymáhanie výživného patrí do pôsobnosti exekučnej sekcie (*Secção de Execução*), ktorá by bola príslušná, ak by konanie nespadlo do pôsobnosti súdu centrálnej inštancie z dôvodu výšky pohľadávky.

Ak neexistuje exekučná sekcia, občianskoprávny senát centrálnej inštancie, ktorá prejednála súvisiacu určovací žalobu, rozhodne aj o špeciálnom vymáhaní výživného. V tom prípade sa vymáhanie výživného považuje za súčasť tohto konania.

Ak konanie, v rámci ktorého bolo určené výživné, prebehlo na okresnom súde (miestna občianskoprávna inštancia alebo všeobecný súd), rozhodne sa o vymáhaní výživného v rámci tohto konania za predpokladu, že centrálna inštancia nemá exekučnú sekciu. Ak existuje exekučná sekcia (ktorej miestna príslušnosť zahŕňa oblasť, v ktorej sídli všeobecný súd alebo miestny občianskoprávny senát, ktorý prejednal žalobu na plnenie), bude zodpovedná aj za špeciálne vymáhanie výživného.

Pokiaľ ide o výkon súdnych rozsudkov, aj keď sa na výkone rozhodnutia nepodieľa súd, ktorý vydal vykonateľný rozsudok, návrh na vymáhanie sa podáva ako určovací žaloba na tomto súde. Ak je vo veci príslušná exekučná sekcia, súd urýchlene postúpi exekučnej sekcii kópiu rozsudku, návrh na jeho vykonanie a sprievodné dokumenty.

To isté pravidlo sa uplatňuje v prípadoch, keď neexistuje exekučná sekcia a exekučné konanie spadá do pôsobnosti miestneho občianskoprávneho senátu alebo všeobecného súdu.

Ak sa konaním, v rámci ktorého bolo určené výživné, nezaoberal súd ale matričný úrad, miestna príslušnosť pre špeciálne vymáhanie výživného sa riadi týmito zásadami:

vymáhanie sa musí prejednávať na súde, kde má povinný na plnenie výživného bydlisko, oprávnený na výživné si však môže zvoliť súd, kde má byť splnená povinnosť, ak býva v metropolitnej oblasti Lisabon alebo Porto a povinný na plnenie výživného býva v tej istej metropolitnej oblasti,

ak sa má výkon rozhodnutia realizovať v oblasti, kde má bydlisko povinný na plnenie výživného, ktorý nebýva v Portugalsku, ale má v krajine majetok, miestna príslušnosť prináleží súdu, v ktorého obvode sa nachádza tento majetok.

Pokiaľ ide o vecnú príslušnosť vo veci vymáhania výživného na základe rozhodnutia matrikára, uplatňujú sa tieto pravidlá:

Okresný súd, senát pre rodinu a mladistvých, pripraví konanie na vymáhanie výživného medzi manželmi a bývalými manželmi, pre deti a plnoleté alebo emancipované deti. Tento súd vec následne prejedná a rozhodne. Keďže však v tomto prípade neprejednal predchádzajúcu určujúcu žalobu senát pre rodinu a deti ale matrika, súd môže uznať, že je vo veci príslušný okresný súd, exekučná sekcia.

Ak neexistuje exekučná sekcia, je pre špeciálne vymáhanie výživného príslušný miestny občianskoprávny senát alebo všeobecný súd.

Poznámka:

Uvedené pravidlá týkajúce sa príslušnosti sa môžu odlišovať podľa rôznych výkladov vnútroštátnych súdov.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Vo všeobecnosti platí, že na konanie o výživnom pre dieťa nie je okrem odvolacieho konania potrebné zastúpenie advokátom. Plnoletí alebo emancipovaní navrhovatelia (napr. poručník dieťaťa) môžu na súde konať vo vlastnom mene, ak konanie prebieha na súde prvého stupňa. Dieťaťu však musí byť pridelený advokát, ak sú v rozpore záujmy dieťaťa a jeho rodičov, zákonného zástupcu alebo osoby, ktorá má dieťa *de facto* v starostlivosti, ako aj vtedy, keď o to súd požiada dieťa, ktoré je dostatočne plnoleté.

Pre ostatné konania o výživnom sa uplatňujú tieto všeobecné zásady.

Zastupovanie advokátom je potrebné: v tých veciach, pre ktoré sú príslušné súdy prejednávajúce spory s limitom, pri ktorých je prípustné bežné odvolanie;

vo veciach, pri ktorých je odvolanie prípustné vždy bez ohľadu na hodnotu; v odvolacích konaniach a veciach prejednávaných na vyšších súdoch.

V súčasnosti, v roku 2019, je bežné odvolanie prípustné, len ak hodnota veci presahuje limit súdu, proti ktorému je podané odvolanie, a napadnuté rozhodnutia sú v neprospech odvolateľa v časti, ktorá takisto presahuje polovicu limitu tohto súdu. V prípade pochybností o hodnote straty bude zohľadnená len hodnota žaloby. Táto právna zásada má viacero výnimiek, ktoré sú ustanovené v právnych predpisoch a iných špecifických právnych ustanoveniach.

V roku 2019, v čase preskúmania tohto prehľadu, je limit súdov v občianskoprávných veciach takýto: odvolací súd (*Tribunal da Relação*) – 30 000,00 EUR; súd prvého stupňa (*Tribunal de Primeira Instância*) – 5 000,00 EUR.

Hoci je potrebné zastupovanie advokátom, podania, z ktorých nevyplyvajú právne otázky, môžu podávať advokátski koncipienti, právni poradcovia a samotné strany.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Odpoveď na túto otázku sa líši podľa toho, či konanie na určenie výživného prebieha na súde alebo na matričnom úrade a či účastníci konania využívajú právnu pomoc alebo nie. Na súdoch sa platia trovy konania. Na matričnom úrade sa platia poplatky.

Trovy konania vo veciach, o ktorých rozhodujú súdy

Výnimky

Maloleté osoby sú oslobodené od trov konania, keď ich zastupuje prokurátor alebo súdom určený advokát vo veciach prejednávaných na súde, a sú oslobodené od poplatkov v prípade vecí, pre ktoré sú príslušné matričné úrady.

Maloleté deti a ich zákonní zástupcovia sú oslobodení aj od trov v odvolacích konaniach proti rozhodnutiam týkajúcim sa návrhu na určenie, zmenu alebo zrušenie výživného, vydaným v rámci konania na súde pre mladistvých. Konania na súde pre mladistvých, v ktorých súd môže určiť výživné, sú zvyčajne konania o výživnom pre dieťa a konania na úpravu rodičovských práv a povinností. Ide o špeciálne nesporné konania.

Účastníci v konaniach na súde pre mladistvých sú oslobodení od povinnosti zaplatiť súdne poplatky pred začatím konania, a to vrátane tých konaní, v ktorých sa určuje výživné. V týchto prípadoch má účastník konania namiesto zaplatenia súdneho poplatku vopred povinnosť zaplatiť súdny poplatok v lehote desiatich dní od vyhlásenia rozsudku v hlavnom konaní. Uvedené platí aj v prípade, keď rozsudok nebol vyhlásený za konečný. Okrem uvedených prípadov je vo všeobecnosti nevyhnutné uhradiť trovy konania. Nestane sa tak len vtedy, ak účastník konania využíva právnu pomoc a /alebo ak sa na predmetné konanie uplatňuje kapitola V nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008, čo sa uvedie v ďalšom texte.

Trovy konania

Okrem výnimiek uvedených vyššie sa musí zaplatiť počiatočný súdny poplatok, aby sa začalo konanie na určenie výživného. Počiatočný súdny poplatok predstavuje zálohu na konečné trovy.

Trovy konania zahŕňajú súdny poplatok, poplatky a trovy účastníkov konania.

Súdne poplatky

Na zistenie výšky splatného súdneho poplatku je potrebné poznať hodnotu žalobného nároku, pretože súdny poplatok sa vypočítava na základe tejto sumy v súlade s jednou z tabuliek priložených k nariadeniu o trovách konania.

Na účely uplatnenia uvedených tabuliek:

hodnota konania o konečnom výživnom zodpovedá päťnásobku ročnej splátky požadovanej v návrhu, t. j. hodnota tohto konania zodpovedá sume požadovanej mesačnej platby vynásobenej šesťdesiatimi,

hodnota predbežného konania o dočasnom výživnom zodpovedá požadovanej mesačnej splátke vynásobenej dvanástimi,

hodnota konania o rozvoде manželstva a konania na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, ktoré sa okrem výživného týka ďalších nehmotných záujmov, je najmenej vo výške limitu odvolacieho súdu plus jeden cent (v roku 2019: 30 000,01 EUR).

Tabuľka I – A nariadenia o trovách konania sa uplatňuje v týchto prípadoch: prípady konečného výživného pre dospelých alebo plnoleté či emancipované deti, ktoré majú bežnú formu; špeciálne konania (rozvodový senát alebo senát pre mladistvých), v ktorých sa v náležitých prípadoch určí výživné pre manželov, maloleté deti alebo plnoleté či emancipované deti. Súdny poplatok je vyjadrený v ZJ (zúčtovacia jednotka).

V roku 2019 (v čase písania tohto prehľadu) je hodnota 1 ZJ 102,00 EUR. Táto hodnota sa zvyčajne aktualizuje každý rok, preto je potrebné pozrieť si aktualizované vnútroštátne právne predpisy. V roku 2019 je výška súdneho poplatku podľa tabuľky I – A nariadenia o trovách konania v závislosti od hodnoty žaloby takáto:

do 2 000,00 EUR – 1 ZJ,
od 2 000,01 EUR do 8 000,00 EUR – 2 ZJ,
od 8 000,01 EUR do 16 000,00 EUR – 3 ZJ,
od 16 000,00 EUR do 24 000,01 EUR – 4 ZJ,
od 24 000,01 EUR do 30 000,00 EUR – 5 ZJ,
od 30 000,01 EUR do 40 000,00 EUR – 6 ZJ,
od 40 000,01 EUR do 60 000,00 EUR – 7 ZJ,
od 60 000,01 EUR do 80 000,00 EUR – 8 ZJ,
od 80 000,01 EUR do 100 000,00 EUR – 9 ZJ,
od 100 000,01 EUR do 150 000,00 EUR – 10 ZJ,
od 150 000,01 EUR do 200 000,00 EUR – 12 ZJ,
od 200 000,01 EUR do 250 000,00 EUR – 14 ZJ,
od 250 000,01 EUR do 275 000,00 EUR – 16 ZJ.

Nad sumou 275 000,00 EUR sa výška súdneho poplatku zvyšuje o 3 ZJ za každých 25 000,00 EUR alebo ich časť.

V prípadoch predbežného konania na určenie dočasného výživného, predexekučných vypočítaní na vymáhanie výživného splatného pre maloleté deti a špeciálneho vymáhania výživného sa uplatňuje tabuľka II – A pripojená k nariadeniu o trovách konania. Ako príklad možno uviesť tieto hodnoty (rok 2019): výška súdneho poplatku v prípade predbežného konania na určenie dočasného výživného je v závislosti od jeho hodnoty takáto:

do 300 000,00 EUR – 3 ZJ,
suma rovná alebo väčšia ako 300 000,01 EUR – 8 ZJ,
ak sú zabezpečovacie opatrenia mimoriadne zložitá – 9 až 20 ZJ.

Výška súdneho poplatku splatného v prípade predexekučného vypočítania na vymozenie výživného pre dieťa sa pohybuje od 0,5 do 5 ZJ.

Výška súdneho poplatku splatného v prípade špeciálneho konania o výživnom je takáto:

(v prípade, že opatrenia vykonáva súdny exekútor)
do 30 000,00 EUR – 2 ZJ,
suma rovná alebo väčšia ako 30 000,01 EUR – 4 ZJ,
(v prípade, že exekučné konanie vedie súdny vykonávateľ)
do 30 000,00 EUR – 0,25 ZJ,
suma rovná alebo väčšia ako 30 000,01 EUR – 0,5 ZJ.

Keď je v uvedených prípadoch súdny poplatok pohyblivý, účastník konania najprv zaplatí minimálnu sumu a zvyšnú sumu zaplatí až na konci, ak to je relevantné.

V prípade určovacej žaloby o výživnom sa musí v konečnom rozsudku súdu rozhodnúť o trovách konania. Ak je konanie čiastočne úspešné, trovy platia obaja účastníci konania pomerne k časti, v ktorej neboli úspešní. Ak je jeden z účastníkov neúspešný v plnej miere, musí zaplatiť všetky trovy konania.

V prípade súdne schválenej dohody medzi účastníkmi konania znášajú trovy konania spravidla obaja účastníci konania rovnakým dielom.

V prípade špeciálneho vymáhania výživného sa náklady pokrývajú z výnosov zaisteného majetku.

Poplatky

Na poplatky sa uplatňujú tieto pravidlá:

pokiaľ ide o výdavky a poplatky vyplývajúce z vyšetrovaní (platby znalcom, podávanie správ atď.), každý účastník platí výdavky a poplatky, ktorých vznik spôsobil.

Ak sa vyšetrovanie preukáže ako zjavne nepotrebné alebo zdĺhavé, účastník konania, ktorý oň požiadal, znáša príslušný poplatok bez ohľadu na lehotu jeho splatnosti alebo rozsudok o trovách konania.

Keď majú všetci účastníci konania záujem na vyšetrovaniach alebo na výdavku a keď z neho majú rovnaký prínos, alebo ak nie je možné určiť, kto je zainteresovaná strana, poplatky znášajú účastníci konania rovnakým dielom.

Trovy účastníkov konania

Pokiaľ ide o trovy účastníkov konania, uplatňuje sa toto pravidlo: náklady účastníka konania, ktorý mal úspech vo veci, znáša účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, a to v pohyblivej sadzbe úmerne k podielu svojho neúspechu.

Trovy účastníkov konania zahŕňajú súdny poplatok zaplatený pred začatím konania, náklady, ktoré strane skutočne vznikli, poplatky zaplatené exekučnému agentovi a jeho výdavky, ako aj odmena zaplatená právnenému zástupcovi a jeho výdavky.

Výpočet trov konania

Okrem prípadov uvedených vyššie, v ktorých sú účastníci konania oslobodení od platby súdnych poplatkov vopred, vypracuje súdny úradník výpočet trov konania až po tom, čo sa rozsudok stane právoplatným, a to v súlade s príslušným rozsudkom. Účastníci konania sú o výpočte informovaní.

Ak neboli v súvislosti s výpočtom podané žiadne odvolania alebo neboli vznesené žiadne námietky (alebo ak boli vyriešené), účastník konania, ktorý nemal úspech vo veci, musí zaplatiť trovy konania úspešnej strane a/alebo nahradiť účastníkovi konania, ktorý mal vo veci úspech, výdavky zaplatené vopred.

Trovy platí priamo účastník konania, ktorý nemal úspech vo veci, účastníkovi konania, ktorý mal vo veci úspech. Ak bola účastníkovi konania, ktorý nemal úspech vo veci, poskytnutá právna pomoc, platbu predmetných súm účastníkovi konania, ktorý mal vo veci úspech, vykoná štát [v roku 2019, v čase preskúmania tohto prehľadu, vykonáva platbu Inštitút finančného riadenia a justičnej infraštruktúry (*Instituto de Gestão Financeira e Equipamentos da Justiça IP*)].

Právna pomoc vo veciach v právomoci súdov

Ak navrhovateľ nemá prostriedky na zaplatenie trov konania, môže požiadať o právnu pomoc. Podľa vnútroštátnych právnych predpisov môže byť právna pomoc poskytnutá len fyzickým osobám alebo neziskovým právnickým osobám.

Právna pomoc osobám môže byť poskytnutá v rôznych formách: právne poradenstvo; oslobodenie od súdnych a iných poplatkov; postupné splácanie súdnych trov; ustanovenie právneho zástupcu a úhrada jeho trov; ustanovenie právneho zástupcu a postupné splácanie jeho trov; ustanovenie exekučného agenta.

Portugalský systém právnej pomoci sa za podmienok v ňom stanovených vzťahuje na všetky sudy a všetky formy konaní.

Žiadosti o právnu pomoc sa predkladajú prostredníctvom formulára. Formulár musí byť doručený osobne alebo poslaný stredisku zákazníckych služieb Inštitútu sociálneho zabezpečenia IP (*Instituto da Segurança Social IP*). Formuláre a pokyny týkajúce sa ich vyplnenia poskytuje inštitút. Všeobecná lehota na odpoveď je tridsať dní.

Navrhovateľ musí pri podaní počiatočného návrhu priložiť listinné dôkazy o predchádzajúcom zaplatení súdneho poplatku alebo o poskytnutí právnej pomoci, pokiaľ ide o oslobodenie od zaplatenia uvedeného poplatku, ktorý sa uhrádza vopred. Keď je právna pomoc poskytnutá v zmysle postupného splácania súdnych poplatkov, dôkaz o takejto pomoci musí byť priložený k platbe nesplatennej sumy.

S poplatky vo veciach v právomoci matričného úradu

Maloleté deti sú vo veciach vedených na matričnom úrade oslobodené od poplatkov, keď ich zastupuje prokurátor alebo súdom ustanovený advokát.

Poplatky vo veciach v právomoci matričných úradov sú stanovené v nariadeniach o poplatkoch pre matričné a notárske úrady.

Napríklad v roku 2019 boli poplatky (s ktorými sa možno oboznámiť na adrese: <http://www.irm.mj.pt/sections/irm/legislacao/docs-legislacao/regulamento-emolumentar/>) vo veciach v právomoci matričných úradov takéto:

konanie o rozvode manželstva alebo o rozluke dohodou (bez vysporiadania majetkových vzťahov) vrátane rozhodnutí o schválení dohôd týkajúcich sa výživného medzi manželmi alebo pre maloleté deti – 280 EUR,

priznanie výživného pre plnoleté alebo emancipované deti – 120 EUR,

zmeny dohôd o výživnom – 100 EUR.

Tieto sumy boli platné v roku 2019, v čase aktualizácie tohto prehľadu, a môžu sa revidovať. Informácie o súčasných sadzbách možno nájsť vo vnútroštátnych právnych predpisoch.

Právna pomoc vo veciach v právomoci matričného úradu

Právna pomoc sa uplatňuje vo veciach vedených na matričnom úrade len v dvoch situáciách: ustanovenie a úhrada trov právneho zástupcu; ustanovenie právneho zástupcu a postupné splácanie jeho trov;

Na matričných úradoch sú okrem toho niektoré úkony bezplatné pre individuálnych navrhovateľov, ktorí môžu preukázať, že majú nedostatok finančných prostriedkov.

Nedostatok finančných prostriedkov možno preukázať týmito prostriedkami: dokumentom vydaným príslušným správnym orgánom; vyhlásením vydaným verejnou inštitúciou sociálnej pomoci v mieste pobytu fyzickej osoby.

V takýchto prípadoch sú bezplatné tieto úkony: úkony týkajúce sa evidencie občanov alebo štátnej príslušnosti; súvisiace procesy a vyhlásenia; požadované dokumenty a postupy týkajúce sa ich vydania; certifikáty požadované na akýkoľvek účel.

Rovnaké pravidlo sa uplatňuje vo veciach v právomoci matričného úradu, v ktorých bolo určené výživné.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výživné sa spravidla určuje vo forme mesačných peňažných splátok okrem prípadov, keď sa strany dohodli inak, ak zákon stanovuje inak alebo ak existujú dôvody na výnimočné opatrenia. Ak napríklad osoba, ktorá má platiť výživné, preukáže, že výživné nemôže platiť vo forme finančného príspevku, ale len vo forme svojho domu a obchodnej spoločnosti, súd môže výnimočne nariadiť takúto formu výživného.

Výpočet výživného

Výživné bude primerané prostriedkom povinného na plnenie výživného a potrebám oprávneného na výživné. Pri určovaní výživného bude preskúmaná aj možnosť oprávneného živiť sa sám.

Potreby oprávneného na výživné závisia od toho, či ide o dieťa, plnoleté dieťa, ktoré pokračuje vo svojej odbornej príprave alebo vzdelávaní, alebo o plnoletú osobu. Viac informácií o tejto téme možno nájsť v odpovedi na otázku „*Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby musia platiť výživné inej osobe?*“

V súvislosti s prostriedkami povinného na plnenie výživného, na ktoré sa má prihliadať, je dôležité pripomenúť špecifické kritériá, ktoré sa zohľadňujú v závislosti od toho, či sa výživné určuje pre dieťa alebo bývalých manželov.

Výživné určené pre dieťa

Vyživovacia povinnosť k deťom je základnou povinnosťou ich rodičov. Zakladá sa priamo na článku 36 ods. 5 Ústavy Portugalskej republiky.

Výživné pre dieťa musí byť úmerné prostriedkom povinného na plnenie výživného.

Podľa zásady vyplývajúcej z judikatúry portugalského Najvyššieho súdu (*Supremo Tribunal de Justiça*) musí súd pri výpočte sumy výživného na dieťa zohľadniť nielen výšku príjmu povinnej osoby, ale musí komplexne a všeobecne posúdiť aj sociálne postavenie povinnej osoby, jej schopnosť pracovať, povinnosť aktívne sa usilovať o povolanie, ktoré jej umožní, aby si splnila túto povinnosť, a celý majetok, ktorý vlastní.

Výživné určené pre bývalých manželov

Súd musí pri určovaní výšky výživného pre bývalých manželov posúdiť trvanie manželstva, podiel na rodinných financiách, vek a zdravotný stav manželov, ich profesijnú kvalifikáciu a možnosti zamestnať sa, čas, ktorý budú musieť venovať výchove spoločných detí, ich zárobky a príjem, uzavretie nového manželstva alebo nové spolužitie a vo všeobecnosti všetky okolnosti, ktoré ovplyvňujú potreby oprávneného manžela a možnosti povinného na plnenie výživného.

Podľa väčšiny judikatúry oprávnený manžel nemá právo požadovať zachovanie životného štandardu, aký mal počas manželstva.

Čas, odkedy sa má platiť výživné

Výživné určené súdnym rozhodnutím sa má platiť od dátumu podania návrhu. Výživné určené dohodou účastníkov konania a schválené rozhodnutím súdu alebo matrikára sa platí od dátumu, keď je povinný na plnenie výživného v omeškaní. Povinný na plnenie výživného je v omeškaní v deň určený pre platbu, alebo keď sa od neho požaduje vykonanie platby. Bez toho, aby boli dotknuté veci uvedené vyššie, sa v portugalských právnych predpisoch nestanovuje určenie výživného retroaktívne.

Zmeny výživného, ktoré bolo určené

Ak sa po určení výživného zmenia okolnosti, výživné sa môže zmeniť alebo zrušiť.

Ak neprebíha žiadne špeciálne vymáhanie výživného, návrh na zmenu alebo zrušenie výživného sa podáva spolu so žalobou na plnenie. Ak sa návrh na zmenu alebo zrušenie výživného podá v čase, keď prebieha špeciálne konanie na vymáhanie výživného, začlení sa do konania na vymáhanie.

Povinný na plnenie výživného môže požiadať o zníženie alebo zrušenie výživného, ak sa napríklad znížil jeho príjem, zlepšil sa príjem oprávneného na výživné, oprávnený na výživné dosiahol plnoletosť alebo oprávnený na výživné je schopný sám prispievať na svoje živobytie.

Oprávnený na výživné, môže požiadať o zvýšenie výživného, ak sa napríklad zhorší jeho ekonomická situácia, zmenia sa jeho rodinné okolnosti, zvýšia sa jeho potreby, zvýšia sa životné náklady a toto zvýšenie môže a mal by podporiť aj povinný na plnenie výživného (napríklad preto, že sa zvýšila aj jeho mzda).

Automatická aktualizácia

Na vyrovnanie zvyšujúcich sa životných nákladov môže byť v rozhodnutí o určení výživného stanovené, že určená suma sa môže pravidelne automaticky aktualizovať (zvyčajne ročne).

Aktualizácia môže vychádzať zo zvýšenia miery inflácie, ktorú ročne zverejňuje Národný štatistický ústav (*Instituto Nacional de Estatística*), alebo zo zvýšenia určitej úrokovej sadzby, ktorú určí súd. Aktualizácia však môže mať aj formu pevného ročného zvýšenia o určitú sumu stanovenú v rozhodnutí.

Sudca je zodpovedný za stanovenie tejto automatickej aktualizácie a za výber vhodných prostriedkov na jej dosiahnutie podľa vlastného uváženia.

Automatická aktualizácia môže byť určená aj schválenou dohodou medzi účastníkmi konania.

Dočasné výživné

Okrem konečného výživného môže byť určené aj dočasné výživné.

Ak konečné výživné ešte nebolo určené, súd môže na návrh oprávneného na výživné alebo z úradnej moci (ak je oprávneným maloleté dieťa) priznať dočasné výživné, ktoré bude určené podľa vlastného uváženia súdu. Dočasné výživné sa nikdy nevracia. Platí sa počas priebehu hlavného konania na určenie výšky konečného výživného. Konečné výživné sa začne platiť hneď po jeho určení.

V prípade súdneho rozvodu sudca môže počas trvania konania určiť dočasné výživné pre jedného z manželov alebo deti. Kým prebieha konanie o úprave rodičovských práv a povinností, sudca môže pre maloleté deti určiť aj dočasné výživné. V uvedených prípadoch môže byť dočasné výživné určené počas pojednávania v rámci samotného konania.

Prípadne môže byť dočasné výživné určené v rámci predbežného konania, ktoré sa pripojí ku hlavnému konaniu, v ktorom sa určí konečné výživné.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné bude vyplácané za stanovených podmienok osobám uvedeným v súdnom rozhodnutí alebo v súdom schválenej dohode účastníkov konania.

Ak je príjemcom dospelý, ktorý je spôsobilý na právne úkony, alebo emancipované dieťa, výživné sa spravidla vypláca priamo.

Ak je príjemcom dospelý nespôsobilý na právne úkony, výživné bude vyplácané účastníkovi konania, ktorý má právnu povinnosť vykonávať jeho finančné práva v jeho mene (poručník, opatrovník alebo súdny správca majetku). Výživné môže dostávať aj inštitúcia.

Ak je príjemcom maloleté dieťa, výživné bude vyplácané osobe, ktorá má dieťa v starostlivosti, čo môže byť jeden z rodičov, iný člen rodiny, tretia strana (náhradná rodina) alebo riaditeľ inštitúcie, ktorej je maloleté dieťa zverené.

V právnych predpisoch nie sú predpísané spôsoby platby a účastníci konania sa môžu dohodnúť na spôsobe platby. Ak neexistuje žiadna dohoda, súdy rozhodnú o najpraktickejšom a najmenej nákladnom spôsobe pre osobu, ktorá platí výživné, alebo pre osobu, ktorá dostáva výživné.

Všeobecne sa mesačná platba výživného vypláca v hotovosti a oprávnený na výživné ju musí dostať na začiatku mesiaca, ktorého sa týka.

Čas a miesto platby sú stanovené v dohode alebo v rozhodnutí o určení výživného. Ak čas a miesto platby neboli stanovené, uplatňujú sa v tejto súvislosti štandardné predpisy občianskeho zákonníka. V týchto predpisoch je v zásade uvedené, že ak čas a miesto nie sú upravené v dohode alebo rozhodnutí:

výživné vyplácané v hotovosti sa vypláca v mieste pobytu oprávneného na výživné v čase splatnosti platby,

pretože platby zodpovedajú mesiacom gregoriánskeho kalendára, oprávnený na výživné môže požadovať platbu kedykoľvek od prvého dňa daného mesiaca.

Najbežnejšie spôsoby sú bankový prevod, vklad na účet v banke, zaslanie poštovej poukážky alebo šeku alebo osobné doručenie hotovosti.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

V prípade, že povinný na plnenie výživného je v omeškaní, oprávnený na výživné môže využiť občianskoprávne a trestnoprávne opatrenia na vymoženie dlžného výživného.

Občianskoprávne opatrenia

Predexekučné vypočutie

V prípade, že výživné na dieťa je určené v konaní na vymáhanie výživného alebo v konaní na úpravu rodičovských práv a povinností, právne predpisy poskytujú oprávnenému na výživné možnosť predexekučného vypočutia.

Príjemca výživného pre dieťa môže podať návrh na predexekučné vypočutie podľa ustanovení článku 48 všeobecného režimu občianskoprávneho konania vo veci starostlivosti o dieťa (*Regime Geral do Processo Tutelar Cível*), pokiaľ sú splnené tieto podmienky: neplatenie alebo meškanie platby výživného;

povinný na plnenie výživného dostáva pravidelný príjem zo zamestnania, dôchodok, podporu, provízie, percentuálne podiely, poplatky, prémie, príspevky alebo podobný príjem.

Návrh sa prikladá ku konaniu na úpravu rodičovských práv a povinností alebo ku konaniu na určenie výživného na dieťa, ktoré sa prejednávajú na súde.

Povinný na plnenie výživného dostane oznámenie, že má zaplatiť výživné do desiatich dní od dátumu, keď bolo splatné. Ak povinný na plnenie výživného neprípojí listinné dôkazy o platbe, platby výživného budú mesačne strhávané z jeho mzdy, platu, dôchodku, podpory alebo iného príjmu, ktorý dostáva. Na tento účel budú orgány zodpovedné za platbu informované, aby vykonali mesačnú zrážku a uložili ju priamo na bankový účet, ktorý uviedol oprávnený na výživné. Zrážky sa vzťahujú aj na platby výživného, ktoré sa stanú splatnými.

Všetky osoby alebo subjekty, ktoré sú zodpovedné za spracovanie uvedeného príjmu alebo jeho vyplatenie, prevezmú po oznámení úlohu schváleného depozitára súm strhnutých ako výživné. To znamená, že ak nestrhnú dohodnutú sumu, budú voči nim v rámci prebiehajúceho konania prijaté opatrenia na výkon oznámenia.

Zrážky sa nevzťahujú na výživné, ktoré bolo splatné pred oznámením. Vzťahujú sa však na platby výživného, ktoré sa stanú splatnými. Na vymozenie výživného, ktoré bolo splatné pred oznámením vydaným v rámci predexekučného vypočítania, musí oprávnený podať návrh na začatie konania na vymozenie dlžného výživného. V prípade výživného pre maloleté deti veriteľovi nič nebráni, aby inicioval predexekučné vypočítanie (pre platby, ktoré sa stanú splatnými), a zároveň aj špeciálne vymáhanie výživného (pre platby, ktoré boli splatné).

Vymáhanie nie je podmienené predexekučným vypočítaním. To predstavuje len alternatívu k vymáhaniu. Vznesenie námietok nie je povolené, oprávnený na výživné má však zároveň k dispozícii obmedzenejšie prostriedky ako pri vymáhaní, pretože môže žiadať len zrážky zo mzdy, platu, dôchodku, podpory alebo podobného pravidelného príjmu (nemôže požadovať zaistenie majetku, vkladov alebo veriteľských práv).

Ak je výživné určené pre maloleté deti, oprávnený na výživné môže prípadne iniciovať len špeciálne konanie o výživnom, ako je stanovené v Občianskom súdnom poriadku. Takto môže v jednom kroku získať späť v plnej výške sumy, ktoré boli splatné alebo sa stanú splatnými. Oprávnený na výživné má počas konania na vymáhanie k dispozícii viac prostriedkov na vymáhanie, ako napríklad zaistenie majetku alebo zrážky z príjmov plynúcich z majetku povinného. Príslušný postup v tomto konaní bude vysvetlený ďalej v texte.

Vypočítanie v prípade nesplnenia povinnosti

V prípade, že výživné pre dieťa je určené v konaní na úpravu rodičovských práv a povinností, právne predpisy poskytujú oprávnenému na výživné aj možnosť vypočítania v prípade nesplnenia povinnosti podľa ustanovení článku 41 všeobecného režimu občianskoprávneho konania vo veci starostlivosti o dieťa.

Prípadne oprávnený na výživné môže požiadať o vypočítanie stanovené v článku 48 všeobecného režimu občianskoprávneho konania vo veci starostlivosti o dieťa. Účelom tohto vypočítania je, aby oprávnený na výživné požiadal súd, aby nariadil potrebné kroky na presadenie plnenia povinnosti a na uloženie pokuty osobe, ktorá si neplní vyživovaciu povinnosť. Súd na základe návrhu priloženého ku konaniu predvolá rodičov na stretnutie alebo oznámi odporcovi, aby do piatich dní vystúpil pred súdom, ako považuje za vhodné.

Rodičia môžu súhlasiť so zmenou určeného režimu. Pokiaľ sa nedosiahne dohoda, sudca predbežne rozhodne o návrhu a účastníkov konania odkáže na mediáciu alebo špecializované technické vypočítanie. Ak sa ukáže, že dohodu stále nie je možné dosiahnuť, rodičom sa oznámi, aby predložili písomný návrh. Ďalšími fázami konania je zverejnenie, súdne konanie a rozsudok.

Špeciálne vymáhanie výživného

Vo všetkých prípadoch omeškania platby výživného môže oprávnený na výživné začať špeciálne konanie na vymáhanie výživného podľa Občianskeho súdneho poriadku. Toto pravidlo sa uplatňuje bez ohľadu na to, či je výživné určené pre deti alebo dospelých alebo či je výživné konečné alebo dočasné. Navrhovateľ môže v rámci špeciálneho vymáhania výživného požiadať o rozhodnutie určujúce zrážky zo súm, mzdy alebo dôchodku, ktoré druhý účastník konania dostáva, alebo zrážky z iných príjmov plynúcich z majetku patriaceho povinnému na plnenie výživného.

Toto rozhodnutie alebo zrážky sa vykonávajú nezávisle od zaistenia a sú určené na úhradu splatných súm aj súm, ktoré sa stanú splatnými.

Keď navrhovateľ požiada o rozhodnutie určujúce podiely zo súm, mzdy alebo dôchodku, ktoré dostáva povinný, orgán zodpovedný za ich vyplácanie alebo spracovanie príslušných výplatných listín bude informovaný o tom, že časť, o ktorej sa rozhodlo, má vyplácať priamo navrhovateľovi. Suma, o ktorej sa rozhodlo, musí byť každý mesiac poukázaná na bankový účet navrhovateľa, ktorý príslušné číslo účtu uvedie v pôvodnom návrhu.

Ak navrhovateľ požaduje zrážky z iných príjmov plynúcich z majetku povinného, musí uviesť majetok, ktorého sa to týka, a exekučný agent nariadi zablokovanie majetku považovaného za dostatočný na plnenie výživného, ktoré bolo splatné a bude splatné. Odporca môže byť vypočutý na tento účel.

Pokiaľ po zablokovaní majetku vyjde najavo, že určený príjem plynúci z majetku povinného je nedostatočný, navrhovateľ môže uviesť iný majetok. Ak na druhej strane vyjde najavo, že príjem je príliš vysoký, navrhovateľ je povinný vrátiť prebytok odporcovi, keď ho dostane. Odporca môže takisto požiadať o obmedzenie zrážok z iných príjmov plynúcich z majetku na časť majetku alebo o prevod na iný majetok.

Zrážky, o ktorých sa rozhodlo, alebo výška príjmov plynúcich z majetku povinného by mali postačovať na úhradu oneskorených platieb, úroku z omeškania, ak oň oprávnený na výživné požiada, platieb, ktoré sa stanú splatnými, a na automatickú aktualizáciu, ak bola stanovená.

Oprávnený na výživné môže stále požadovať zaistenie majetku povinného na plnenie výživného. Zaistenie môže byť zamerané na huteľný a nehnuteľný majetok, bankové vklady, veriteľské práva, obchodné organizácie alebo akcie.

Ak je zaistený majetok predaný na uhradenie dlhu na výživnom, vrátenie prebytku povinnému na plnenie výživného by nemalo byť nariadené, pokiaľ nebude platenie výživného, ktoré sa stane splatným, zaistené v miere, v akej to sudca považuje za vhodné (pokiaľ nie je poskytnutá zábezpeka alebo iná vhodná záruka).

Povinný na plnenie výživného by mal byť predvolaný až po zaistení/rozhodnutí o zrážkach zo súm, mzdy alebo dôchodku/rozhodnutí o zrážkach z iných príjmov plynúcich z majetku povinného. Námietky povinného na plnenie výživného k vymáhaniu alebo zaisteniu nezastavujú vymáhanie.

V prípade návrhu na zmenu alebo zrušenie výživného počas konania o špeciálnom vymáhaní výživného sa návrh na zmenu alebo zrušenie pripojí ku konaniu.

Európsky exekučný titul

V prípade nedodržania dohody o výživnom vyplývajúcej z verejnej listiny vyhotovenej pred správnymi orgánmi alebo listiny osvedčenej takýmito orgánmi v členskom štáte, ktorý nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, môže oprávnený na výživné využiť nariadenie (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul [článok 4 ods. 3 písm. b) uvedeného nariadenia a článok 68 ods. 2 nariadenia č. 4/2009 z 18. decembra 2008].

Trestnoprávne opatrenia

V článku 250 Trestného zákonníka je ustanovený trestný čin zanedbania vyživovacej povinnosti, ktorý sa trestá odňatím slobody od jedného mesiaca do dvoch rokov alebo pokutou až do dvesto štyridsať dní, v závislosti od prípadov v ňom stanovených.

Trestné konanie si vyžaduje podanie trestného oznámenia.

Ak je potom povinnosť splnená, súd môže úplne alebo čiastočne upustiť od výkonu trestu alebo jeho zvyšku.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V zásade môže byť predmetom exekúcie všetok majetok povinného, ktorý je podľa hmotnoprávnych ustanovení v rozsahu vymáhaného dlhu. Zaistenie je obmedzené na majetok potrebný na zaplatenie dlhu a predvídateľné trovy exekúcie.

Navyše sú zákonne stanovené obmedzenia zaistenia a premlčacie lehoty vyživovacích povinností, ktoré sú uvedené nižšie.

Obmedzenia týkajúce sa majetku

Existujú určité druhy majetku, ktoré nemožno za žiadnych okolností postihnúť exekúciou (absolútne neexekvovateľný majetok), iné, ktoré možno exekúciou postihnúť za určitých okolností (relatívne neexekvovateľný majetok), a iné, ktoré možno postihnúť exekúciou čiastočne (čiastočne exekvovateľný majetok).

Absolútne neexekvovateľný majetok

Okrem vecí vylúčených z exekúcie osobitným ustanovením je absolútne neexekvovateľný tento majetok:

neodňateľné predmety alebo práva,

majetok vo verejnom vlastníctve štátu a iných verejných právnických osôb,
predmety, ktorých exekúcia by ohrozovala dobré mravy alebo by z hospodárskeho hľadiska nemala zmysel, lebo ich tržová hodnota je zanedbateľná,
predmety špecificky určené na vykonávanie verejných bohoslužieb,
hroby,
nástroje a predmety, ktoré sú nevyhnutné pre osoby so zdravotným postihnutím alebo určené na liečbu chorých.

Relatívne neexekvovateľný majetok

Tento majetok je relatívne neexekvovateľný:

majetok štátu a iných verejných právnických osôb, majetok subjektov, ktoré sú držiteľmi koncesii na verejné práce alebo verejné služby, alebo majetok verejnoprávných podnikov, ktoré vykonávajú osobitné činnosti vo verejnom záujme, okrem prípadov, keď sa exekúcia týka splatenia dlhu so skutočnou zárukou,

pracovné nástroje povinného na plnenie výživného a predmety nevyhnutné na výkon jeho profesie alebo profesijnej odbornej prípravy sú takisto oslobodené od zhabania, pokiaľ povinný na plnenie výživného neuviede, že môžu byť zhabané, ak sa vymáhanie týka zaplataenia ich kúpnej ceny alebo nákladov na ich opravu alebo ak sú zhabané ako prvky obchodnej organizácie,

vylúčený z exekúcie je takisto majetok, ktorý je nevyhnutný pre domácnosť v dome, v ktorom má dlžník bydlisko, s výnimkou prípadov, keď sa vymáhanie týka zaplataenia ich nákupnej ceny alebo nákladov na ich opravu.

Z exekúcie sú vylúčené aj peňažné prostriedky alebo bankové vklady, ktoré sú výsledkom predaja vecí, ktoré nebolo možné postihnúť exekúciou.

Pri vymáhaní pohľadávky na výživné sa uplatňujú uvedené pravidlá o absolútnej a relatívnej neexekvovateľnosti.

Keď ide o čiastočne exekvovateľný majetok, je spravidla suma vyplývajúca z výkonu rozhodnutia o výživovacej povinnosti, ktorá môže byť exekvovaná, vyššia ako v prípade exekúcie na základe iných nárokov, ako je vysvetlené ďalej v texte.

Čiastočne exekvovateľný príjem

Dve tretiny čistého platu, mzdy, pravidelných súm prijímaných ako starobný dôchodok alebo iné sociálne dávky, poistenia, odškodnenia z úrazu, anuity alebo platby akéhokoľvek druhu, ktoré zabezpečujú živobytie povinného na plnenie výživného, sú vylúčené z exekúcie.

Táto neexekvovateľnosť má maximálnu hranicu, ktorá zodpovedá trom vnútroštátnym minimálnym mzdám v čase každej exekúcie, a minimálnu hranicu, keď povinný na plnenie výživného nemá žiadny iný príjem, ktorá zodpovedá jednej vnútroštátnej minimálnej mzde. Ak sa pohľadávka týka výživného, exekúcií nepodlieha časť, ktorá zodpovedá celému nepríspevkovému dôchodku.

Pri exekúcií peňažných prostriedkov alebo bankových zostatkov nie je možné exekvovať sumu zodpovedajúcu vnútroštátnej minimálnej mzde, alebo v prípade výživovaciej povinnosti, sumu zodpovedajúcu celému nepríspevkovému dôchodku.

Neexekvovateľnosť týkajúca sa plátov, miezd alebo pravidelných platieb nemôže byť skombinovaná s neexekvovateľnosťou ustanovenou pre peňažné prostriedky alebo bankové zostatky.

V roku 2019, v čase písania tohto prehľadu, je hodnota nepríspevkového dôchodku 210,32 EUR a hodnota vnútroštátnej minimálnej mzdy 600,00 EUR.

Ak nie sú dodržané uvedené pravidlá o exekvovateľnosti, povinný na plnenie výživného môže proti exekúcií vzniesť námietky.

Lehoty

V portugalskom občianskom zákonníku je pre oneskorené platby výživného ustanovená premlčacia lehota piatich rokov. Päť rokov po dátume splatnosti platieb výživného sa preto premlčí právo na tieto platby z dôvodu nevyužitia. Premlčacia lehota sa prerušuje predvolaním na súdne konanie týkajúce sa platieb výživného. Povinný na plnenie výživného sa môže zo svojej strany vzdať premlčania po uplynutí premlčacej lehoty.

V prípade výživného pre dieťa premlčacia lehota nezačne ani neuplynie, kým dieťa nemá ustanoveného zástupcu. Aj keď dieťa má zástupcu, premlčacia lehota sa neukončí skôr ako jeden rok od dátumu, keď dieťa dosiahne plnoletosť.

V portugalskom občianskom procesnom práve nie je ustanovená premlčacia lehota, po ktorej oprávnený na výživné už nemôže začať konanie na vymáhanie výživného. Premlčané platby výživného preto môžu byť predmetom vymáhania. Súd nemôže v tomto prípade *ex officio* vedieť o premlčaní. Aby bolo premlčanie účinné, musí sa naň odvolať povinný na plnenie výživného, ktorý sa takto môže brániť proti vymáhaniu.

Námietky proti exekúcií

Všeobecná lehota na podanie námietok voči exekúcií je desať dní od oznámenia exekúcie povinnému na plnenie výživného. Všeobecná lehota na podanie námietok voči exekúcií je dvadsať dní od doručenia výzvy povinnému na plnenie výživného.

V prípade špeciálneho vymáhania výživného sa povinný na plnenie výživného predvolá na vymáhanie až po zaistení/rozhodnutí o zrážkach zo súm, mzdy alebo dôchodku/rozhodnutí o zrážkach z iných príjmov plynúcich z majetku. Spolu s predvolaním sa mu oznámi, že zaistenie už bolo vykonané.

V prípade predexekučného vypočítania na súde pre mladistvých je povinný na plnenie výživného informovaný pred prijatím rozhodnutia o zrážkach z iných príjmov plynúcich z majetku povinného, nemôže však proti tomu vzniesť námietku. Môže len predložiť listinné dôkazy o platbe.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V prípade výživného na dieťa môže príslušné konanie na určenie výživného začať prokurátor. O potrebe určiť alebo zmeniť výživné na dieťa môže prokurátora informovať ktokoľvek. Prokurátor má verejnú poradenskú službu na každom súde.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť výživovacie povinnosti namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Áno, v prípade výživného na dieťa. Známý je ako Garančný fond na výživovacie príspevky pre maloleté deti (*Fundo de Garantia de Alimentos Devidos a Menores*, ďalej len „fond“). Fond spravuje Inštitút finančného riadenia sociálnej ochrany (*Instituto de Gestão Financeira da Segurança Social IP*).

Fond je v určitom rozsahu zodpovedný za zabezpečenie platby výživného určeného pre maloleté deti. Platba sa vykonáva na základe príkazu príslušného súdu.

Požiadavky

Požiadavky na využitie záruky fondu sú takéto:

maloleté dieťa musí mať bydlisko v Portugalsku,

platby výživného musia byť určené rozsudkom súdu (rozsudky matričného úradu o určení výživného vo veciach v jeho právomoci majú rovnaké účinky ako právne rozsudky),

povinný na plnenie výživného musí byť v omeškaní,

predtým prebehlo predexekučné vypočítanie podľa článku 48 všeobecného režimu občianskoprávneho konania vo veci starostlivosti o dieťa (podľa vnútroštátneho práva môže byť táto požiadavka splnená aj návrhom na vypočítanie z dôvodu nedodržavania výživovacej povinnosti podľa článku 41 všeobecného režimu občianskoprávneho konania vo veci starostlivosti o dieťa alebo návrhom na konanie o špeciálnom vymáhaní výživného),

hrubý príjem dieťaťa nesmie presiahnuť referenčnú mieru sociálnej podpory (IAS – *Indexante dos Apoios Sociais*),

dieťa nemôže mať vďaka príspevku osoby, ktorej bolo zverené do starostlivosti, príjem vyšší ako IAS (takáto situácia nastane, ak príjem na osobu v domácnosti maloletého dieťaťa nepresahuje IAS).

V roku 2020, v čase aktualizácie tohto prehľadu, bol IAS vo výške 438,81 EUR. Hodnota IAS sa v zásade aktualizuje ročne; aktuálnu výšku možno nájsť v príslušných vnútroštátnych predpisoch.

Maximálna výška

Keď sú overené uvedené požiadavky, štát zaručuje mesačné vyplácanie výživného do hranice uvedenej nižšie.

Poskytované mesačné platby výživného nesmú pre jedného povinného na plnenie výživného prekročiť 1 IAS bez ohľadu na počet maloletých detí.

Do tejto hranice musí výšku platieb, za ktoré ručí fond, stanoviť súd. Súd pri stanovovaní tejto výšky berie do úvahy aj ekonomické možnosti domácnosti, výšku určeného výživného a osobitné potreby dieťaťa.

Fond neposkytuje záruky za oneskorené platby. Platby, za ktoré ručí fond, sú splatné od prvého dňa mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom bola rozhodnutím súdu stanovená zaručená výška.

Vyplácanie je zaručené dovtedy, kým povinný na plnenie výživného nezačne skutočne plniť svoju povinnosť.

Platby z fondu sa ukončia, keď dieťa dosiahne osemnásť rokov.

Deti prijaté do verejných alebo súkromných neziskových inštitúcií sociálnej podpory financovaných štátom, verejnoprávnymi právnickými osobami, súkromnoprávnymi osobami alebo verejnoprospešným podnikom, vzdelávacích poručníckych centier a centier pre dočasné umiestnenie nie sú oprávnené na platby výživného zaručené fondom.

Spracovanie

Žiadosti o určenie súm, ktoré budú vyplácané z fondu, musia byť predložené súdu počas konania o nedodržávaní povinnosti. Za predloženie žiadosti je zodpovedný prokurátor alebo oprávnený na výživné.

Sudca nariadi vyšetrovanie založené na potrebách dieťaťa, a následne prijme svoje rozhodnutie a stanoví platby, ktoré bude vykonávať fond, v rámci obmedzení uvedených vyššie.

V prípadoch, keď je výživné naliehavo splatné, môže sudca stanoviť dočasné výživné, za ktoré bude ručiť fond do prijatia konečného rozhodnutia.

Oprávnený na výživné musí každý rok dokázať, že stále spĺňa požiadavky na to, aby fond mohol ručiť za tieto platby, inak sa ukončia.

Zákonný zástupca dieťaťa alebo osoba, ktorej bolo zverené opatrovnícke právo, je povinná informovať súd alebo fond o akýchkoľvek zmenách alebo o ukončení situácie nedodržávania povinnosti alebo situácie dieťaťa.

Na účely vymáhania platieb dlžného výživného od povinného na plnenie výživného prechádzajú na fond práva dieťaťa v rozsahu, v akom sú z fondu vyplácané platby.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Ak oprávnený na výživné, ktorý je v Portugalsku, chce vymôcť výživné v inom členskom štáte Európskej únie, musí predložiť žiadosť Generálnemu riaditeľstvu pre výkon spravodlivosti (*Direcção Geral da Administração da Justiça*), ktoré je verejným subjektom. Vnútroštátne právne predpisy neumožňujú, aby sa na tieto účely využila súkromná organizácia.

Generálne riaditeľstvo pre výkon spravodlivosti je portugalský ústredný orgán zodpovedný za uplatňovanie nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (ďalej len „nariadenie“).

Toto nariadenie umožňuje cezhraničné vymáhanie výživného. Nariadenie sa vzťahuje na rozhodnutia vydané v členských štátoch Európskej únie a na rozhodnutia vydané v nečlenských štátoch Európskej únie (nazývané aj ako tretie krajiny). Uplatňujte sa nielen na rozhodnutia, ktorými sa určuje výživné, prijaté po nadobudnutí jeho účinnosti 18. júna 2011, ale aj na rozhodnutia prijaté pred týmto dátumom. Zahŕňa vymáhanie oneskorených platieb a platieb, ktoré sa stanú splatnými, automatické aktualizácie ustanovené rozhodnutím a úroky z omeškania. Na základe tohto nariadenia môže byť vymáhané výživné určené súdnym príkazom alebo rozhodnutím iného príslušného orgánu.

Žiadosť o vymáhanie výživného v inom členskom štáte sa predkladá na Generálne riaditeľstvo pre výkon spravodlivosti vyplnením a pripojením príslušných formulárov priložených k nariadeniu. Veriteľ musí podľa potreby k formulárom priložiť určité dokumenty a informácie: osvedčenie o rozsudku alebo rozhodnutí, v ktorom sa určuje konečné výživné, spoločne s oznámením, že rozhodnutie/rozsudok sa stal/o konečným a neodvolateľným (formulár uvedený v prílohe I k nariadeniu); dokument preukazujúci, že využil alebo mohol využiť právnu pomoc alebo bezplatné konanie; bankové údaje, na ktoré sa majú poukázať vymožené sumy; rodné listy maloletých detí; osvedčenie o školskej dochádzke dospelých detí; plná moc udelená ústrednému orgánu; zoznam dlžných súm.

Formulár alebo formuláre, ktoré majú byť vyplnené, a dokumenty a informácie, ktoré má oprávnený na výživné priložiť, sú uvedené v pokynoch, ktoré možno získať od Generálneho riaditeľstva pre výkon spravodlivosti. Kontaktné údaje tohto orgánu sú uvedené v odpovedi na otázku „Ak áno, ako môžem kontaktovať tento orgán alebo súkromnú organizáciu?“

Typy konaní, ktoré možno požadovať od Generálneho riaditeľstva pre výkon spravodlivosti, sú vysvetlené v odpovedi na otázku: „Ak áno, ako môžem kontaktovať tento orgán alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?“

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Kontaktné údaje portugalského ústredného orgánu:

Directorate-General of the Administration of Justice,

Av. D. João II, 1.08.01 D/E

1990-097 LISABON – PORTUGALSKO

Tel. (351) 21 790 65 00

Fax: (351)211545100/60

E-mail: correio.dsjciji@dgaj.mj.pt

Webové sídlo: <http://www.dgaj.mj.pt/>

Jazyky: portugalský, španielsky, francúzsky a anglický.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Generálne riaditeľstvo pre výkon spravodlivosti vo svojej úlohe ústredného orgánu poskytuje na základe uvedeného nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 potrebnú podporu, ako je opísané v odpovedi na otázku „Ak mám bydlisko v tomto členskom štáte a povinný na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine: môžem získať pomoc od orgánu alebo súkromnej organizácie v danom členskom štáte?“

Ak je oprávnený na výživné v inom členskom štáte a chce požiadať o jedno z konaní ustanovených v nariadení, mal by podať žiadosť ústrednému orgánu určenému členskými štátmi, v ktorom býva. Tento ústredný orgán následne postúpi žiadosť portugalskému ústrednému orgánu, ktorý zodpovedá za jej primerané postúpenie príslušnému vnútroštátnemu súdu.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Ak je žiadateľ v inom členskom štáte, mal by mať možnosť skontaktovať sa s Generálnym riaditeľstvom pre výkon spravodlivosti prostredníctvom ústredného orgánu členského štátu, v ktorom žiadateľ býva.

Môže byť poskytnutá táto pomoc:

v nariadení sú na účely vymáhania výživného určeného rozhodnutím vydaným v inom členskom štáte ustanovené tri rôzne oddiely pravidiel:

- i) pravidiel, ktoré sa vzťahujú na rozhodnutia vydané v členskom štáte viazanom Haagskym protokolom z roku 2007 (ako v prípade Portugalska);
- ii) pravidiel, ktoré sa vzťahujú na rozhodnutia vydané v členskom štáte, ktorý nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007;
- iii) pravidiel, ktoré sa vzťahujú na rozhodnutia vydané vo všetkých členských štátoch.

Rozhodnutia ustanovené v oddiele uvedenom v bode i):

sú uznané v dožiadanom členskom štáte bez možnosti námietky,

nie sú podmienené doložkou vykonateľnosti a sú okamžite vykonateľné v dožiadanom členskom štáte,

oprávnenému na výživné umožňujú požiadať o zabezpečovacie opatrenia ustanovené v právnych predpisoch dožiadaného členského štátu.

Rozhodnutia ustanovené v oddiele uvedenom v bode ii):

sú uznané v dožiadanom členskom štáte okrem prípadu, keď je dokázaná existencia dôvodov na odmietnutie uznania stanovených v nariadení,

ak sú vykonateľné v členskom štáte pôvodu, oprávnený na výživné môže požiadať, aby súd alebo príslušný orgán dožiadaného členského štátu uznal jeho vykonateľnosť v súlade s postupom stanoveným v nariadení,

uznanie vykonateľnosti sa môže vzťahovať len na časť rozhodnutia.

Rozhodnutia ustanovené v oddiele uvedenom v bode iii):

môžu byť predbežne vykonateľné, ak členský štát pôvodu vyhlási, že odvolanie proti rozhodnutiu nebude mať odkladný účinok,

ak sa oprávnený na výživné dovoľáva rozhodnutia v dožiadanom členskom štáte, musí dokázať jeho pravosť vyplnením formulárov a požiadaviek stanovených v nariadení,

ak to je potrebné, oprávnený na výživné musí priložiť preklad rozhodnutia,

výkon rozsudku prebieha podľa práva dožiadaného členského štátu,

v dožiadanom členskom štáte nie je možné za nijakých okolností preskúmať rozhodnutie vo veci samej,

náklady na uplatnenie nariadenia nemajú prednosť pred vymáhaním nezaplateného výživného.

Postupy, ktoré majú oprávnení na výživné k dispozícii, sú stanovené v článku 56 nariadenia. V niektorých prípadoch sa tieto postupy vzťahujú nielen na rozhodnutia členských štátov, ale aj na rozhodnutia tretích krajín.

Oprávnený na výživné môže konkrétne:

požiadať členský štát o uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia vydaného v inom štáte,

podať žalobu o určenie výživného v dožiadanom členskom štáte,

spojiť s touto žalobou žiadosť o určenie rodičovstva,

podať žalobu o určenie výživného v dožiadanom členskom štáte, keď sa ukáže ako nemožné získať uznanie alebo vykonateľnosť rozsudku vydaného v inom štáte,

požiadať o zmenu rozhodnutia vydaného v dožiadanom členskom štáte,

požiadať o zmenu rozhodnutia vydaného v inom štáte, ako je dožiadaný členský štát.

Tieto postupy sa riadia právom a pravidlami právomoci dožiadaného členského štátu, ak nie je v nariadení stanovené inak. V takýchto prípadoch

oprávnenému na výživné pomáha a zastupuje ho ústredný orgán alebo iný subjekt verejného sektora, verejný orgán alebo osoba vymenovaná dožiadaným členským štátom.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, Portugalsko je viazané Haagskym protokolom z roku 2007. Na rozsudky o výživnom vydané v Portugalsku sa uplatňujú tieto pravidlá nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008: články 8, 13 a 17 až 22.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Odpoveď na túto otázku je bezpredmetná, keďže odpoveď na predchádzajúcu otázku bola kladná.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Portugalské vnútroštátne právo obsahuje predpisy, v ktorých je ustanovená právna pomoc porovnateľná s právnou pomocou stanovenou v kapitole V nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008.

Pokiaľ ide o fyzické osoby, na právnu pomoc majú nárok tieto fyzické osoby, pokiaľ vedia preukázať, že nemajú dostatok ekonomických prostriedkov:

portugalskí občania a občania Európskej únie,

cudzinci a osoby bez štátnej príslušnosti s platným povolením na pobyt v členskom štáte Európskej únie,

cudzinci bez platného povolenia na pobyt v členskom štáte Európskej únie – ak právne predpisy ich krajín pôvodu poskytujú portugalským občanom rovnaké právo,

osoby, ktoré bývajú alebo sa bežne zdržiavajú v členskom štáte Európskej únie, ktorý je iný ako členský štát, v ktorom sa bude vec prejednávať (cezhraničné spory).

Vo vnútroštátnych právnych predpisoch je stanovené uplatňovanie týchto kritérií na posúdenie nedostatku ekonomických prostriedkov fyzických osôb:

žiadatelia, ktorých príjem domácnosti relevantný na účely právnej pomoci sa rovná maximálne trom štvrtinám referenčnej miery sociálnej podpory, nemôžu uhradiť sumu týkajúcu sa nákladov na konanie a sú oprávnení na pridelenie exekučného agenta a bezplatné právne poradenstvo (v roku 2020 je referenčná miera sociálnej podpory 438,81 EUR),

žiadatelia, ktorých príjem domácnosti relevantný na účely právnej pomoci je väčší ako tri štvrtiny alebo rovný a menší dvaaplnásobok referenčnej miery sociálnej podpory, môžu znášať náklady na právne poradenstvo pri predchádzajúcom zaplatení poplatku, ale nemôžu bezodkladne uhradiť trovy konania, a preto môžu využiť právnu pomoc vo forme postupného splácania trov a pridelenia exekučného agenta,

žiadatelia, ktorých príjem domácnosti relevantný na účely právnej pomoci je väčší ako dvaaplnásobok referenčnej miery sociálnej podpory, sa nepovažujú za žiadateľov s nedostatkom ekonomických prostriedkov,

relevantný príjem na účely právnej pomoci je hodnota celého čistého príjmu domácnosti, od ktorej sa odpočíta relevantná suma na právnu pomoc (kritériá na výpočet týchto súm sú stanovené zákonom),

osoby, ktoré žijú v rovnakej domácnosti ako žiadateľ o právnu pomoc, sa považujú za osoby patriace do rovnakej domácnosti,

ak žiadateľ alebo nejaký člen jeho domácnosti má vklady na bankových účtoch a cenné papiere prípustné na obchodovanie na regulovanom trhu, ktorých hodnota je vyššia ako 24-násobok referenčnej miery sociálnej podpory, nepovažuje sa za žiadateľa s nedostatkom ekonomických prostriedkov, a to bez ohľadu na výšku príjmu domácnosti relevantného na účely právnej pomoci,

žiadateľ môže výnimočne a z oprávneného dôvodu požiadať, aby sa pri posúdení dostatku ekonomických prostriedkov zohľadňoval len jeho príjem, majetok a jeho priebežné výdavky alebo príjem, majetok a výdavky niektorých členov jeho domácnosti, v prípade sporu s jedným členom domácnosti alebo viacerými členmi domácnosti sa pri zohľadňovaní dostatku ekonomických prostriedkov zohľadňuje len príjem, majetok a priebežné náklady žiadateľa alebo žiadateľa a niektorých členov jeho domácnosti, ak o to tento žiadateľ požiada, ak sa v určitom prípade riaditeľ služieb sociálneho zabezpečenia zodpovedný za rozhodnutie o poskytnutí právnej pomoci domnieva, že uplatnenie kritérií stanovených v predchádzajúcich odsekoch by viedlo k zjavnému odmietnutiu prístupu k právu a k súdom, môže odôvodneným uznesením prijať rozhodnutie iné než rozhodnutie, ktoré by vyplývalo z uplatnenia uvedených kritérií.

Právne poradenstvo umožňuje strane sporu, aby sa obrátila na právnikov s cieľom získať odborné informácie o konkrétnom spore pred podaním žaloby na súd alebo napadnutím žaloby.

Právna pomoc môže byť poskytnutá v takýchto formách:

oslobodenie od súdnych poplatkov a iných nákladov súvisiacich s konaním,

postupné splácanie súdnych poplatkov a iných nákladov súvisiacich s konaním,

ustanovenie právneho zástupcu a úhrada jeho trov,

ustanovenie právneho zástupcu a postupné splácanie jeho trov,

ustanovenie exekučného agenta na realizáciu opatrení na výkon rozhodnutia (napríklad exekúciu).

Právna pomoc pokrýva špecifické náklady vyplývajúce z cezhraničnej povahy sporu.

V prípade žiadosti o právnu pomoc predloženej občanom z iného členského štátu vo veci, pre ktorú sú príslušné portugalské súdy, zahŕňa právna pomoc náklady na preklad, tlmočenie a cestovné výdavky osôb, ktoré sa majú dostaviť na súd, keď sa požaduje ich prítomnosť a/alebo sa súd domnieva, že nemôžu byť inak vypočítané.

V prípade žiadosti o právnu pomoc požadovanú portugalským občanom s cieľom podať žalobu vo veci, pre ktorú sú príslušné súdy iného členského štátu, právna pomoc zahŕňa predžalobnú podporu do začatia konania v inom členskom štáte a náklady na preklad požiadaviek a iných dokumentov.

Ak príjemca právnej pomoci prehrá spor, systém náhrady zálohových platieb a výdavkov zaplatených účastníkom konania, ktorý mal úspech vo veci, je rovnaký pre všetky kategórie individuálnych príjemcov uvedených vyššie bez akejkoľvek diskriminácie.

Vo vnútroštátnom práve však existujú pravidlá, v ktorých sa stanovuje menej rozsiahla právna pomoc, než je stanovená v kapitole V nariadenia. Takáto právna pomoc preto musí byť doplnená ustanoveniami nariadenia.

V Portugalsku sú maloleté deti oslobodené od poplatkov, keď ich zastupuje prokurátor alebo súdom ustanovený právnik.

Maloleté deti a ich zákonní zástupcovia sú oslobodení aj od trov v odvolacích konaniach proti rozhodnutiam týkajúcim sa návrhu na určenie, zmenu alebo zrušenie výživného, vydaným v rámci konania na súde pre mladistvých.

Účastníci v konaniach na súde pre mladistvých a v konaniach o osobnom stave sú oslobodení od povinnosti zaplatiť súdne poplatky vopred. Podľa vnútroštátnych predpisov je plnoletosť dosiahnutá vo veku osemnásť rokov.

Zaplatenie súdnych poplatkov vopred však nemožno požadovať v konaniach pred portugalskými súdmi a konaniach na ktoré sa uplatňuje uvedené nariadenie. Ide o prípad, keď sa konanie týka detí alebo dospelých, bez ohľadu na formu postupu a na to, či sa návrh na určenie výživného kryje s návrhom na začatie konania o osobnom stave (článok 44 nariadenia).

Ak navrhovateľ v takomto konaní nemá nárok na právnu pomoc alebo bezplatné konanie, na konci môže byť požadovaný súdny poplatok. Navyše konanie podľa článku 56 nariadenia, ktoré sa týka povinnosti rodičov zabezpečiť výživné pre dieťa do veku 21 rokov (článok 46 nariadenia), musí byť úplne bezplatné. Uvedené pravidlá nariadenia sú priamo uplatniteľné a na vnútroštátnej úrovni rozširujú rozsah právnej pomoci poskytovanej na základe vnútroštátnych právnych predpisov.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V súlade s uvedeným článkom 51 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 poskytuje Generálne riaditeľstvo pre výkon spravodlivosti ako portugalský ústredný orgán pomoc v týchto konaniach stanovených v nariadení a na tento účel prijíma náležité opatrenia.

Plní najmä tieto úlohy:

zasiela a prijíma takéto žiadosti,

iniciuje konanie na príslušnom súde alebo pomáha s jeho začatím,

ak si to okolnosti vyžadujú, poskytuje právnu pomoc alebo pomáha pri jej poskytnutí,

pomáha pri zistení miesta pobytu dlžníka,

pomáha pri získavaní informácií o príjme a majetkových pomeroch dlžníka,

podporuje zmierlivé riešenia s cieľom zabezpečiť dobrovoľné platenie výživného, ak je to vhodné, prostredníctvom mediácie, zmierovacieho konania alebo podobných postupov,

uľahčuje priebežný výkon rozhodnutí o výživnom vrátane dlžného výživného,

uľahčuje vymoženie a rýchly prevod platieb výživného,

uľahčuje získanie listinných alebo iných dôkazov,

poskytuje pomoc pri určovaní rodičovstva, keď to je potrebné na vymoženie výživného,

začína konanie alebo umožňuje začatie konania na vydanie akýchkoľvek potrebných predbežných opatrení na zabezpečenie výsledku prebiehajúceho konania o výživnom,

uľahčuje doručenie písomností.

Portugalský štát, a konkrétne Generálne riaditeľstvo pre výkon spravodlivosti ako ústredný orgán prijali na dosiahnutie týchto cieľov tieto opatrenia:

posilnili počet právnych a administratívnych zamestnancov na prijímanie a posielanie uznesení prijatých na základe tohto nariadenia,

k dispozícii sú služby rodinného mediátora,

zriadili na svojom webovom sídle oblasť určenú výlučne medzinárodnej justičnej spolupráci v občianskych a obchodných veciach, kde možno nájsť informácie týkajúce sa vyživovacích povinností, pokyny k dokumentom a formuláre potrebné na začatie konaní stanovených v nariadení a na vyplnenie štandardného formulára s vymedzením dlžnej sumy,

na základe žiadosti postupuje žiadosť o právnu pomoc príslušným orgánom na tento účel,

postupuje žiadosti príslušným vnútroštátnym súdom,

prekladá dokumenty požadované na uplatnenie nároku, keď je Portugalsko dožiadaný štát,

žiada informácie a dôkazy od vnútroštátnej polície, správnych a daňových orgánov a od imigračnej a hraničnej kontroly o mieste pobytu a majetkových pomeroch povinného na plnenie výživného,

pokiaľ ide o zmierenie – keď je povinný na plnenie výživného predvolaný, aby sa dostavil alebo sa skontaktoval s ústredným orgánom, bude informovaný o návrhu na určenie, zmenu alebo vymáhanie výživného a budú mu predstavené možné postupy, najmä postupy, ktoré sú najvýhodnejšie pre obidve strany, s cieľom podporiť dobrovoľnú platbu.

Poznámka

Kontaktné miesto, súdy či iné subjekty a orgány nie sú viazané informáciami uvedenými v tomto prehľade. V každom prípade je zároveň potrebné preštudovať si platné právne predpisy, ktoré sa pravidelne aktualizujú aj s ohľadom na vývoj výkladu judikatúry.

Táto webová stránka je súčasťou portálu Vaša Európa.

Privítame vašu spätnú väzbu, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 22/07/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Rumunsko

1 Co znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Zákonná povinnosť poskytovať výživné je požiadavkou stanovenou zákonom, aby osoba poskytovala inej osobe potrebné prostriedky na živobytie vrátane prostriedkov na uspokojovanie duchovných potrieb, a v prípade vyživovacej povinnosti rodičov voči maloletým deťom aj prostriedky potrebné na ich výchovu, vzdelávanie a odbornú prípravu.

Vyživovacia povinnosť existuje medzi manželmi, príbuznými v priamej línii, bratmi a sestrami a niektorými ďalšími osobami, ktoré sú určené zákonom (článok 516 rumunského Občianskeho zákonníka).

Vyživovacia povinnosť existuje aj medzi bývalými manželmi (článok 398 Občianskeho zákonníka). Nemala by sa zamieňať s poskytovaním protiplnenia alebo náhradou škody.

Manželský partner, ktorý prispieva na výživné dieťaťa druhého z manželských partnerov, má povinnosť poskytovať výživné dieťaťu, kým je toto dieťa maloleté, ale iba ak sú biologickí rodičia dieťaťa mŕtvi, nezvestní alebo v hmotnej núdzi (článok 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Na druhej strane, dieťa môže mať povinnosť poskytovať výživné osobe, ktorá mu takéto výživné poskytovala počas desiatich rokov (článok 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Dedičia osoby, ktorá mala vyživovaciu povinnosť voči maloletej osobe alebo poskytovala výživné bez akejkoľvek zákonnej povinnosti, sú povinní, v závislosti od hodnoty zdedeného majetku, pokračovať v poskytovaní výživného, ak sú rodičia dieťaťa mŕtvi, nezvestní alebo v hmotnej núdzi, ale iba kým je osoba poberajúca výživné maloletá.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vyživovacia povinnosť medzi rodičmi a deťmi je upravená článkami 499 a 525 Občianskeho zákonníka. Maloleté osoby, ktoré si uplatňujú nárok na výživné od svojich rodičov, sa považujú za osoby v núdzi, ak si nemôžu samy pomôcť prostredníctvom svojej práce, a to aj v prípade, že vlastnia určitý majetok. Ak však rodičia nemôžu poskytovať výživné bez ohrozenia svojho vlastného živobytia, súd pre rodinné veci môže schváliť, že sa výživné bude poskytovať prostredníctvom predaja majetku dieťaťa s výnimkou predmetov základnej potreby.

Rodičia majú vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu, ktoré dosiahlo plnoletosť (spravidla vo veku 18 rokov), ale pokračuje v štúdiu, a to až do ukončenia štúdia, nie však po tom, ako dieťa dosiahne vek 26 rokov.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Navrhovateľ (osoba oprávnená na poberanie výživného) musí podať svoj návrh na miestne príslušný súd podľa miesta svojho trvalého pobytu alebo trvalého pobytu odporcu (osoby povinnej platiť výživné). Návrh na určenie výživného sa môže podať samostatne alebo v spojení s konaním o rozvod manželstva, konaním vo veci určenia otcovstva, výkonu rodičovských práv a povinností voči maloletému dieťaťu alebo určenia miesta pobytu maloletého dieťaťa. Súd môže príkazom predsedu súdu uložiť prechodné opatrenia platné iba do vydania rozhodnutia vo veci samej týkajúceho sa zániku manželstva. Konanie na prvom stupni pozostáva z niekoľkých etáp. V rámci písomnej etapy sa predloží nárok, vyjadrenie odporcu a protinávrh, môžu sa nariadiť ochranné opatrenia, ako je napríklad zadržanie alebo zaistenie, a účastníkov konania predvolajú na súd a pošlú im písomnosti. Ústna etapa zahŕňa pojednávanie, počas ktorého je možné vzniesť procesné námietky a predložiť dôkazy. Potom nasleduje etapa rozhodovania a vydanie rozhodnutia súdu.

V prípade rozvodu dohodou, ktorý môže vyhlásiť notár, sa manželia môžu dohodnúť na všetkých doplnkových aspektoch rozvodu vrátane určenia príspevku každého z rodičov na náklady na výchovu, vzdelávanie, odbornú prípravu a štúdium.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Strany konania vo veci určenia výživného v zásade môžu mať svojich zástupcov. Ak sa však návrh na určenie výživného podáva v spojení s konaním o rozvod manželstva, manželia môžu mať svojich zástupcov v rámci návrhu na rozvod manželstva iba v určitých prípadoch, ktoré sú konkrétne uvedené v článku 920 Občianskeho súdneho poriadku.

V prípade, že sa podáva samostatný návrh na určenie, zvýšenie alebo zníženie výživného, strany môže bežným spôsobom zastupovať právnik alebo iný zástupca. Ak je zástupcom iná osoba ako právnik, tá nemôže v rámci súdneho konania predniesť záverečné zhrnutie návrhov. Maloletú osobu zastupuje jej zákonný zástupca (rodič alebo výnimočne iná osoba vykonávajúca rodičovské práva a povinnosti). Návrh v súvislosti s dieťaťom, ktoré dosiahlo plnoletosť, podáva toto dieťa vo vlastnom mene.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Súd, ktorý má miestnu príslušnosť [v mieste pobytu odporcu (osoby povinnej platiť výživné) alebo navrhovateľa (osoby oprávnenej na poberanie výživného)], je možné určiť s použitím rumunského justičného atlasu, ktorý je uverejnený na webovom sídle ministerstva spravodlivosti na portáli venovanom súdom <https://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Nie, pretože nie je povinné, aby osoba, ktorá navrhovateľa zastupuje alebo mu pomáha, bola právnikom.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Na návrhy na určenie alebo úpravu výživného sa vzťahuje poplatok vo výške 20 RON. Vzniknuté náklady sa týkajú pomoci alebo zastupovania právnikom, čo však nie je povinné. Ak dotknutá strana nemá dostatočný príjem, môže požiadať o právnu pomoc na uhradenie odmien právnikovi alebo ďalších nákladov na súdne konanie.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výživné sa priznáva podľa potrieb navrhovateľa a podľa finančných možností osoby, ktorá ho má platiť. Výživné sa v zásade poskytuje vo forme vecných dávok, aby sa zabezpečili potrebné prostriedky na živobytie. Vo väčšine prípadov však súdy v praxi stanovujú výživné vo forme peňažných dávok, buď ako pevnú sumu, alebo ako percentuálny podiel mesačného príjmu osoby povinnej platiť výživné (článok 530 Občianskeho zákonníka). Výživné vo forme pevnej sumy sa podľa zákona štvrtročne upravuje o infláciu.

Ak výživné platí rodič, môže sa určiť až do výšky, ktorá predstavuje najviac jednu štvrtinu jeho čistého mesačného príjmu na jedno dieťa, jednu tretinu na dve deti a polovicu na tri alebo viac detí. Výška výživného, ktoré povinná osoba platí dieťaťu, v kombinácii s výživným, ktoré platí iným osobám, nesmie presiahnuť polovicu jej čistého mesačného príjmu (článok 529 Občianskeho zákonníka).

Súd pre rodinné veci môže v novom konaní zvýšiť alebo znížiť výšku výživného alebo rozhodnúť o ukončení jeho vyplácania, ak sa zmenia finančné možnosti osoby, ktorá výživné poskytuje, alebo potreby osoby, ktorá výživné poberá (článok 531 Občianskeho zákonníka).

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Vyživovacia povinnosť sa plní vo forme vecných dávok, aby sa zabezpečili potrebné prostriedky na živobytie a v prípade potreby pokryli náklady na výchovu, vzdelávanie, odbornú prípravu alebo štúdium (článok 530 Občianskeho zákonníka). Ak sa vyživovacia povinnosť neplní dobrovoľne, vo forme vecných dávok, súd pre rodinné veci nariadi, aby sa výživné platilo vo forme peňažných dávok. Výživné sa môže určiť ako pevná suma alebo ako percentuálny podiel čistého mesačného príjmu osoby povinnej poskytovať výživné.

Výživné sa platí v pravidelných splátkach v termínoch, na ktorých sa strany dohodli, alebo ak k takejto dohode nedošlo, v termínoch určených súdnym rozhodnutím. Strany sa môžu dohodnúť, alebo v prípade oprávnených dôvodov súd pre rodinné veci môže rozhodnúť, že sa výživné vyplatí vopred ako jednorazová platba, ktorá osobe oprávnenej na poberanie výživného pokryje potreby na výživu na dlhšie časové obdobie alebo na celé obdobie platnosti vyživovacej povinnosti, za predpokladu, že osoba povinná platiť výživné má potrebné prostriedky na splnenie tejto povinnosti (článok 533 Občianskeho zákonníka).

Výživné priznané maloletej osobe sa vypláca zákonnému zástupcovi tejto maloletej osoby.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Keďže vo väčšine prípadov sa výživné stanovuje vo forme peňažných dávok, najčastejšou metódou vymáhania je zrážka zo mzdy (z mesačného príjmu).

Menej častou metódou vymáhania je nútený predaj hnuťelného a nehnuteľného majetku osoby povinnej platiť výživné.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premiáčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Pokiaľ ide o vymáhanie výživného, v článku 728 Občianskeho súdneho poriadku je stanovené, že predmetom vymáhania dlžnej sumy výživného môže byť najviac len polovica pravidelného čistého mesačného príjmu osoby povinnej platiť výživné. Ak prebieha viacero postupov vymáhania týkajúcich sa tej istej sumy, skutočná vymáhateľná suma nesmie prekročiť polovicu čistého mesačného príjmu osoby povinnej platiť výživné, bez ohľadu na charakter nárokov. V prípade, že osoba oprávnená na poberanie výživného súčasne podáva návrhy na zaistenie viacerých položiek hnuťelného alebo nehnuteľného majetku, ktorých hodnota zjavne prevyšuje splatnú pohľadávku, exekučný súd môže exekúciu obmedziť na určité položky majetku (článok 701 Občianskeho súdneho poriadku).

Nútené vymáhanie sa skončí, napríklad keď povinnosť stanovená v exekučnom titule bola úplne splnená a exekučné poplatky boli zaplatené, keď exekúciu nie je možné vykonať alebo v nej pokračovať v dôsledku nedostatku zaistiteľného majetku alebo nemožnosti predat' taký majetok a keď bola exekúcia zrušená (článok 702 Občianskeho súdneho poriadku).

Na právo na začatie exekúcie sa uplatňuje prekluzívna lehota tri roky. Odvolanie proti nútenému vymáhaniu je možné podať na exekučný súd. Príslušný súd môže pozastaviť exekúciu až do vydania rozhodnutia o odvolaní (článok 712 a nasledujúce články Občianskeho súdneho poriadku).

V prípade zrušenia exekučného titulu alebo samotnej exekúcie je dotknutá strana oprávnená na zvrátenie exekúcie tak, že sa obnoví situácia *ex ante* (článok 723 a nasledujúce články Občianskeho súdneho poriadku).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Neuplatňuje sa.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Neuplatňuje sa.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009, Haagskeho dohovoru z roku 2007 alebo Newyorského dohovoru z roku 1956 navrhovateľ môže podať svoj návrh na určenie výživného prostredníctvom rumunského ministerstva spravodlivosti, ak má osoba povinná platiť výživné bydlisko v jednom z členských štátov EÚ, ktoré sú zmluvnými stranami Haagskeho dohovoru z roku 2007 alebo Newyorského dohovoru z roku 1956.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Ministerul Justiției (ministerstvo spravodlivosti) ul. Apolodor č. 17, sektor 5, Bukurešť, PSČ 050741

Directia Drept Internațional și Cooperare Judiciară (riaditeľstvo pre medzinárodné právo a justičnú spoluprácu)

Fax +40372041079 alebo +40372041084, e-mail ddit@just.ro

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Nie. Navrhovateľ sa musí obrátiť na ústredný odosielačiaci orgán svojej krajiny, zriadený podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009, Haagskeho dohovoru z roku 2007 alebo Newyorského dohovoru z roku 1956.

Ústredný odosielačiaci orgán krajiny, v ktorej má bydlisko osoba povinná platiť výživné, sa môže následne obrátiť na ústredný prijímací orgán Rumunska: rumunské ministerstvo spravodlivosti v prípade návrhov podávaných podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 a Haagskeho dohovoru z roku 2007, alebo

Bukurešťská advokátska komora (*Baroul București*) v prípade návrhov podávaných podľa Newyorského dohovoru z roku 1956.

Návrh sa potom predloží príslušnému súdu.

Osoba povinná platiť výživné, ktorá sa nachádza v zahraničí, môže podať svoj návrh priamo, osobne alebo prostredníctvom právnik, na rumunský súd, ktorý je príslušný v mieste pobytu odporcu alebo osoby povinnej platiť výživné.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Navrhovateľ, ktorý sa nachádza v zahraničí, môže podať svoj návrh priamo, osobne alebo prostredníctvom právnik, na rumunský súd, ktorý je príslušný v mieste pobytu odporcu alebo osoby povinnej platiť výživné. Kontaktné údaje príslušného rumunského súdu sú k dispozícii na portáli venovanom súdom <https://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx> podľa miesta pobytu odporcu alebo osoby povinnej platiť výživné.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno. Podľa článku 2612 rumunského Občianskeho zákonníka je rozhodné právo pre vyživovaciu povinnosť určené podľa práva Európskej únie, t. j. v súlade s Haagským protokolom z 23. novembra 2007 o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Podľa zákona č. 36/2012 o určitých opatreniach potrebných na uplatnenie niektorých nariadení a rozhodnutí Rady Európskej únie a nástrojov medzinárodného práva súkromného v oblasti vyživovacej povinnosti ministerstvo spravodlivosti po prijatí návrhu na určenie výživného alebo prijatie konkrétnych opatrení postúpi tento návrh na rozhodnutie príslušnému úradu alebo orgánu, ktorý má k dispozícii osobné údaje, príslušnej miestnej advokátskej komore, Komore súdnych vykonávateľov, prípadne príslušnému súdu.

V prípade návrhov podávaných prostredníctvom ústredného orgánu podľa článku 46 nariadenia, bezplatná a úplná právna pomoc sa môže poskytnúť navrhovateľom v konaní o určenie vyživovacej povinnosti, ktorí ešte nedosiahli vek 18 rokov alebo ktorí pokračujú v štúdiu, ale len do veku 21 rokov, alebo navrhovateľom v konaní o určenie vyživovacej povinnosti, ktorí patria medzi zraniteľné osoby.

Ministerstvo spravodlivosti posielajú návrhy prijaté zo zahraničia priamo príslušnej miestnej advokátskej komore. Predseda advokátskej komory urýchlene vydá záväznú rozhodnutie z úradnej moci, ktorým určí právneho zástupcu. Určený právny zástupca požiada o poskytnutie právnej pomoci, aj vo forme zaplataenia odmeny súdneho vykonávateľa (exekútora).

Následne, po získaní exekučného titulu, určený právny zástupca požiada súd o poskytnutie právnej pomoci vo forme zaplataenia poplatku pre súdneho vykonávateľa. Právny zástupca predloží žiadosť o vymáhanie, exekučný titul a rozhodnutie predsedu advokátskej komory príslušnému miestnemu súdnu vykonávateľovi.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Rumunsko prijalo zákon č. 36/2012 o určitých opatreniach potrebných na uplatnenie niektorých nariadení a rozhodnutí Rady Európskej únie a nástrojov medzinárodného práva súkromného v oblasti vyživovacej povinnosti.

Ministerstvo spravodlivosti bolo určené ako rumunský ústredný odosielaajúci orgán, ktorý posielajú návrhy uvedené v článkoch 53 a 56 nariadenia. Po prijatí požadovaných podkladových dokumentov od osoby oprávnenej na poberanie výživného alebo osoby povinnej platiť výživné ministerstvo spravodlivosti vyplní časť A návrhu a môže pomôcť osobe oprávnenej na poberanie výživného alebo osobe povinnej platiť výživné pri vyplňaní časti B.

Ministerstvo spravodlivosti je dožiadaný ústredný orgán poverený prijímaním žiadostí o konkrétne opatrenia a návrhov na určenie výživného. Po prijatí návrhov ich ministerstvo posielajú na rozhodnutie príslušnému orgánu alebo úradu, ktorý má k dispozícii osobné údaje, príslušnej miestnej advokátskej komore, Komore súdnych vykonávateľov (exekútorov), prípadne príslušnému súdu.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 28/07/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Slovinsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Výživné je inštitútom rodinného práva, ktorý sa zakladá na jednej zo základných zásad rodinného práva, zásade vzájomnej pomoci medzi rodinnými príslušníkmi, teda rodinnej solidarity. Výživné sa vo všeobecnosti platí dobrovoľne, predovšetkým z dôvodu osobných väzieb medzi rodinnými príslušníkmi, ale nárok na výživné možno uplatniť aj na súdoch.

V Slovinsku sa pojem výživné používa na označenie výživného na (bývalých) manželov, deti a rodičov. Znamenajú vyživovanie a podporu, ako aj platby výživného a podpory, ktoré súd prizná ako špecifickú sumu. Preto sa pojem výživné vzťahuje na všetko, čo je určitá osoba zo zákona povinná poskytnúť na životné potreby svojich detí alebo manžela. Tento pojem možno použiť aj na označenie podpory rodičov, ktorí nemajú dostatok prostriedkov na vlastnú výživu, a preto majú ich deti voči nim vyživovaciu povinnosť. Pojem sa môže týkať aj platieb výživného ako peňažných súm vyčlenených na vyživovanie. Rodičia majú vyživovaciu povinnosť voči svojim deťom. [Článok 183 zákona o rodine (*Družinski zakonik*)]

Plnoleté deti sú v rámci svojich možností povinné vyživovať svojich **rodičov**, ak rodičia nemajú dostatok prostriedkov na svoju vlastnú výživu a nie sú schopní si ich obstaráť, ale len po takú dlhú dobu, ako ich rodičia vyživovali. Plnoleté dieťa nie je povinné vyživovať rodiča, ktorý si bezdôvodne neplnil svoju vyživovaciu povinnosť voči tomuto dieťaťu. (Článok 185 zákona o rodine)

Manželia alebo mimomanželskí partneri majú vyživovaciu povinnosť voči deťom svojho manžela alebo nemanželského partnera, ktoré s nimi žijú, ak tento manžel/partner alebo druhý z rodičov nie je schopný vyživovať dieťa.

Táto povinnosť sa končí zánikom manželstva alebo mimomanželského zväzku s matkou alebo otcom dieťaťa, pokiaľ sa manželstvo alebo mimomanželský zväzok neskončí z dôvodu smrti matky alebo otca dieťaťa. V takom prípade je pozostalý manžel alebo mimomanželský partner povinný vyživovať dieťa svojho zosnulého manžela alebo mimomanželského partnera iba vtedy, ak žil s dieťaťom v čase zániku manželstva alebo mimomanželského zväzku.

(Článok 187 zákona o rodine)

Manžel, ktorý nemá žiadne prostriedky na vlastnú výživu a je nezamestnaný bez vlastného zavinenia, môže požadovať výživné od svojho manžela v rozsahu, v akom je tento manžel schopný výživné poskytovať. (Článok 62 zákona o rodine)

Manžel, ktorému nie je poskytované výživné a ktorý nemá žiadne prostriedky na vlastnú výživu a je nezamestnaný bez vlastného zavinenia, môže požiadať o výživné od svojho manžela v rozvodovom konaní, ako aj v rámci samostatného návrhu, ktorý musí podať do jedného roka odo dňa nadobudnutia platnosti rozvodu. (Článok 100 zákona o rodine)

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Rodičia sú povinní vyživovať svoje deti až do **dospelosti**, a to tak, že podľa svojich schopností zabezpečujú životné podmienky potrebné na rozvoj dieťaťa. Rodičia sú takisto povinní vyživovať dieťa, ktoré je študentom strednej školy po dosiahnutí plnoletosti, ak sa zúčastňuje na pravidelnom vzdelávaní a nie je zamestnané a ak nie je registrované ako nezamestnané, t. j. až do prvého ukončenia stredoškolského štúdia alebo do ukončenia najvyššieho stupňa všeobecného alebo odborného vzdelávania, ktoré možno získať podľa predpisov o stredoškolskom vzdelávaní. Vyživovacia povinnosť končí, keď dieťa dosiahne vek 26 rokov.

Rodičia sú povinní vyživovať dieťa, ktoré je zapísané na štúdium v rámci vyššieho sekundárneho odborného vzdelávania, ak sa zúčastňuje na pravidelnom vzdelávaní a nie je zamestnané a ak nie je registrované ako nezamestnané, t. j. až do prvého ukončenia vyššieho sekundárneho odborného vzdelávania v súlade s ustanoveniami zákona upravujúceho vyššie sekundárne odborné vzdelávanie.

Rodičia sú povinní vyživovať dieťa, ktoré je zapísané na vysokoškolské štúdium, ak sa zúčastňuje na pravidelnom vzdelávaní a nie je zamestnané a ak nie je registrované ako nezamestnané, t. j. až do prvého ukončenia vysokoškolského štúdia prvého stupňa alebo magisterského programu alebo integrovaného magisterského programu v súlade s ustanoveniami zákona upravujúceho vysokoškolské vzdelávanie. Ak študijný program, na ktorom sa dieťa zúčastňuje, trvá viac ako štyri roky, vyživovacia povinnosť sa predlžuje o čas, o ktorý študijný program prekročí tieto štyri roky.

Vyživovacia povinnosť končí, keď dieťa **dosiahne vek 26 rokov**.

Rodičia sú povinní vyživovať deti, ktoré uzavreli manželstvo alebo žijú v mimomanželskom zväzku, iba vtedy, ak ich nedokáže vyživovať ich manžel alebo mimomanželský partner.

Ak rodičia nevyživujú dieťa vo svojej domácnosti, musia prispievať mesačnou sumou výživného na dieťa. (Článok 183 zákona o rodine)

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

V prípade maloletého dieťaťa sa v zákone o rodine stanovuje, že rodičia, ktorí spolu nežijú alebo ktorí majú v úmysle žiť oddelene, a rodičia, ktorí žijú spolu, sa dohodnú na výživnom pre deti, ktoré spolu majú. Ak sa rodičia nebudú vedieť dohodnúť sami, centrum sociálnych služieb (*center za socialno delo*) im pomôže pri uzavretí dohody. Takisto môžu požiadať o služby mediátora. Ak rodičia nedosiahnu dohodu o výživnom na deti, ktoré majú spolu, o veci rozhoduje súd. (Článok 140 zákona o rodine)

Konanie o určení výživného na dieťa sa začína na návrh jedného alebo oboch rodičov, poručníka dieťaťa, dieťaťa, ktoré dosiahlo vek 15 rokov a ktoré je schopné pochopiť význam a právne dôsledky svojho konania, alebo na návrh centra sociálnych služieb. [Článok 102 zákona o nesporovom občianskom súdnom konaní (*Zakon o nepravdnem postopku*)] Ak sa rodičia dohodnú na vyživovaní dieťaťa, môžu takisto navrhnuť podpísanie súdneho zmluvy. Ak súd stanoví, že dohoda nie je v záujme dieťaťa, návrh zamietne.

V zákone o rodine sa ustanovuje, že príjemca a povinná osoba môžu podpísať dohodu o výživnom, ktorá hovorí o tom, že rodičia sú povinní platiť dospelému dieťaťu vo forme vykonateľného notárskeho zápisu. (Článok 192 zákona o rodine) V prípade súdneho rozhodnutia zákon o nesporovom občianskom súdnom konaní stanovuje, že konanie na ochranu záujmov dieťaťa, ako je ustanovené v zákone o nesporovom občianskom súdnom konaní, sa uplatňuje na konanie o výživnom pre dospelé dieťa, pokiaľ existuje vyživovacia povinnosť podľa zákona o rodine.

Manžel, ktorý nemá žiadne prostriedky na vlastnú výživu a je nezamestnaný bez vlastného zavinenia, má právo požiadať o výživné od svojho manžela v rozvodovom konaní, ako aj prostredníctvom osobitnej **žaloby**, ktorú musí podať do jedného roka od konečného ukončenia manželstva. (Článok 100 zákona o rodine)

Pred podaním žaloby alebo návrhu na rozvod na základe dohody manželia navštevujú predchádzajúce poradenstvo v centre sociálnych služieb, pokiaľ nemajú spolu žiadne deti, pri ktorých vykonávajú rodičovské práva a povinnosti; jeden z manželov je duševne nespôsobilý; jeden z manželov má neznáme bydlisko alebo miesto pobytu alebo jeden či obaja manželia žijú v zahraničí. Ak manželia počas predchádzajúceho poradenstva zistia, že v manželstve už nie je možné pokračovať, a to aspoň podľa jedného z nich, úradník v centre sociálnych služieb im vysvetlí postup mediácie a jeho účel. So súhlasom manželov môže centrum sociálnych služieb po predchádzajúcom poradenstve začať s postupom mediácie. Manželia sa môžu zúčastniť aj na postupe mediácie, ktorý poskytujú iní poskytovatelia. (články 200 a 202 zákona o rodine)

Manželia môžu dosiahnuť dohodu o výživnom v prípade rozvodu vo forme vykonateľného notárskeho zápisu vyhotoveného pri uzatvorení manželstva, počas manželstva alebo pri rozvode. Dohoda o výživnom tohto druhu, najmä dohoda o ukončení práva na výživné, nesmie ohroziť záujmy dieťaťa. (článok 101 zákona o rodine)

Ak sa o výživné požiada súčasne s rozvodom alebo so zrušením manželstva, žaloba sa považuje za návrh v nesporovom občianskom súdnom konaní.

V týchto prípadoch sa na určenie výživného uplatňuje zákon o nesporovom občianskom súdnom konaní, ako sa uvádza v článku 217 tohto zákona, alebo sa o výživné žiada v návrhu podanom v rámci občianskoprávneho konania po splnení uvedených podmienok (článok 100 zákona o rodine).

Pokiaľ ide o obsah návrhu v manželskom spore (ktorý zahŕňa rozhodnutie o vyživovacej povinnosti, ak je o to požiadané súčasne s rozvodom alebo so zrušením manželstva), zákon o nesporovom občianskom súdnom konaní stanovuje, že návrh v manželskom spore musí obsahovať aj osobitnú žiadosť, o ktorej má súd rozhodnúť. K návrhu na ukončenie manželstva musí byť priložený záznam o účasti na predchádzajúcom poradenstve z centra sociálnych služieb, ak sa v zákone o rodine stanovuje, že žiadateľ sa musí zúčastniť predchádzajúceho poradenstva pred začatím konania. (Článok 82 zákona o nesporovom občianskom súdnom konaní)

V prípade návrhu podaného v rámci občianskoprávneho konania musí návrh obsahovať konkrétnu žiadosť s opísaním rozhodujúcich skutočností, vedľajšie návrhy, skutočnosti podporujúce žiadosť navrhovateľa, dôkazy preukazujúce tieto skutočnosti a iné údaje, ktoré musí obsahovať každý návrh [článok 180 zákona o občianskoprávnom konaní (*Zakon o pravdnem postopku*)]. Návrhy musia byť zrozumiteľné a musia obsahovať všetko, čo je potrebné na súdne konanie. Návrhy musia zahŕňať konkrétne: názov súdu, mená a miesta trvalého alebo prechodného pobytu účastníkov konania alebo miesto ich usadenia,

mená zákonných zástupcov alebo splnomocnencov, ak nejakí sú, predmet sporu a to, čoho sa navrhovateľ domáha. Navrhovateľ musí podpísať návrh, pokiaľ to nie je nemožné vzhľadom na formu návrhu. Za originálny podpis navrhovateľa sa považuje jeho vlastnoručný podpis alebo elektronický podpis (ktorý je rovnocenný s vlastnoručným podpisom). Ak navrhovateľ nevie písať alebo nie je schopný poskytnúť podpis, predloží v rámci návrhu namiesto podpisu odtlačok prsta. Ak má súd pochybnosti o pravosti návrhu, môže vydať rozhodnutie, ktorým nariadi, aby návrh obsahoval overený podpis. Voči tomuto rozhodnutiu nie je možné podať námietku. Ak vyhlásenie zahŕňa akúkoľvek žiadosť, účastník konania musí v návrhu uviesť skutočnosti, na ktoré odkazuje, a podľa potreby dôkazy. (Článok 105 zákona o občianskoprávnom konaní)

Okresný súd (*okrožno sodišče*) rozhoduje na prvom stupni v nesporovom občianskom súdnom konaní o výživnom medzi rodičmi a deťmi a o výživnom požadovanom pri rozvode alebo zrušení manželstva, ako aj v občianskoprávnom konaní o výživnom medzi manželmi pri rozvode alebo pri zrušení manželstva. (Článok 10 zákona o nesporovom občianskom súdnom konaní, článok 32 zákona o občianskoprávnom konaní)

V nesporovom občianskom súdnom konaní a v občianskoprávnom konaní sa súdne poplatky platia v súlade so zákonom o súdnych poplatkoch (*Zakon o sodnih taksah*).

Pri podávaní návrhu sa musia zaplatiť **súdne poplatky**. Súdne poplatky sa musia uhradiť najneskôr v lehote stanovenej súdom v platobnom rozkaze na úhradu súdnych poplatkov. (Článok 105a zákona o občianskoprávnom konaní)

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Žiadosti o priznanie výživného predkladá **zákonný zástupca** dieťaťa. Maloleté deti zastupujú ich rodičia. Ak je dieťa v starostlivosti poručníka, žiadosť predkladá jeho poručník.

Konanie o určení výživného na dieťa sa začína na návrh jedného alebo oboch rodičov, poručníka dieťaťa, dieťaťa, ktoré dosiahlo vek 15 rokov a ktoré je schopné pochopiť význam a právne dôsledky svojho konania, alebo na návrh centra sociálnych služieb. Súd môže takisto začať konanie o vyživovaní dieťaťa z úradnej moci. (Článok 102 zákona o nesporovom občianskom súdnom konaní)

Súd umožní, aby deti, ktoré dosiahli vek pätnásť rokov a sú schopné pochopiť zmysel a právne dôsledky svojho konania, vykonávali svoje procesné úkony samostatne ako účastníci konania. Zákonný zástupca dieťaťa môže v konaní vykonávať úkony len dovtedy, kým dieťa nevyhlási, že tieto úkony vykoná samo. Deti mladšie ako 15 rokov alebo deti, ktoré podľa rozhodnutia súdu nie sú schopné pochopiť zmysel a právne dôsledky svojho konania, zastupuje zákoný zástupca. Ak sa záujmy dieťaťa a jeho zákonného zástupcu líšia, súd určí dieťaťu osobitného („kolízneho“) poručníka (*kolizijski skrbnik*). (Článok 45 zákona o nesporovom občianskom súdnom konaní)

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Okresný súd rozhoduje na prvom stupni v nesporovom občianskom súdnom konaní o výživnom medzi rodičmi a deťmi a o výživnom požadovanom pri rozvode alebo zrušení manželstva, ako aj v občianskoprávnom konaní o výživnom medzi manželmi pri rozvode alebo pri zrušení manželstva. (Článok 10 zákona o nesporovom občianskom súdnom konaní, článok 32 zákona o občianskoprávnom konaní)

Všeobecná **územná príslušnosť** v nesporovom občianskom súdnom konaní: Všeobecnú územnú príslušnosť má súd, v ktorého obvode má osoba, proti ktorej bol návrh podaný, trvalý pobyt alebo miesto svojho usadenia. Keď súd začne konanie z úradnej moci, všeobecnú územnú príslušnosť má súd, v ktorého obvode má osoba, vo vzťahu ku ktorej sa vedie konanie, trvalý pobyt. Ak účastník nemá trvalý pobyt v Slovinsku, určí sa všeobecná územná príslušnosť v súlade s miestom jeho prechodného pobytu. Ak má účastník okrem trvalého pobytu aj prechodný pobyt inde a vzhľadom na okolnosti možno predpokladať, že tam bude dlhodobo žiť, všeobecnú územnú príslušnosť má aj súd, v ktorého obvode má účastník prechodný pobyt. (Článok 11 zákona o nesporovom občianskom súdnom konaní)

Osobitná územná príslušnosť v nesporovom občianskom súdnom konaní: V konaniach na úpravu vzťahov medzi rodičmi a deťmi (vrátane rozhodnutí o výživnom) má územnú príslušnosť aj súd, v ktorého obvode má dieťa trvalý pobyt. Ak má dieťa okrem trvalého pobytu aj prechodný pobyt inde a vzhľadom na okolnosti možno predpokladať, že tam bude dlhodobo žiť, príslušnosť má aj súd, v ktorého obvode má dieťa prechodný pobyt. Ak má v konaní o zákonné výživné s medzinárodným prvkom právomoc súd v Slovinsku, lebo navrhovateľom je dieťa s trvalým pobytom v Slovinsku, územnú príslušnosť má súd, v ktorého obvode má navrhovateľ trvalý pobyt. (Článok 13 zákona o nesporovom občianskom súdnom konaní)

Všeobecná územná príslušnosť v občianskoprávnom konaní: Súd, v ktorého obvode má odporca trvalé bydlisko, má všeobecnú územnú príslušnosť. Ak má príslušnosť súd v Slovinsku, pretože odporca má prechodný pobyt v Slovinsku, všeobecnú územnú príslušnosť má súd, v ktorého obvode má odporca prechodný pobyt. Ak má odporca okrem trvalého pobytu aj prechodný pobyt inde a vzhľadom na okolnosti možno predpokladať, že tam bude dlhodobo žiť, všeobecnú územnú príslušnosť má aj súd, v ktorého obvode má odporca prechodný pobyt. (Článok 47 zákona o občianskoprávnom konaní)

Osobitná územná príslušnosť v občianskoprávnom konaní: Súd, v ktorého obvode má odporca trvalé bydlisko, má všeobecnú územnú príslušnosť. Ak je pre spor o zákonné výživné príslušný súd v Slovinsku, pretože odporca má v Slovinsku majetok, z ktorého by sa mohlo vyplácať výživné, územnú príslušnosť má súd, v ktorého obvode sa tento majetok nachádza. (Článok 50 zákona o občianskoprávnom konaní)

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Účastníci môžu vykonávať právne úkony osobne alebo prostredníctvom zástupcu. V konaniach na okresnom súde týmto zástupcom môže byť jedine advokát alebo iná osoba, ktorá zložila štátne advokátske skúšky. (Články 86 a 87 zákona o občianskoprávnom konaní)

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Áno, pri podávaní návrhu sa musia zaplatiť **súdne poplatky**. (Článok 39 zákona o nesporovom občianskom súdnom konaní, článok 105a zákona o občianskoprávnom konaní)

V sporoch o nárok na zákonné výživné alebo o pohľadávkach týkajúcich sa zákonného výživného sa výška splatných súdnych poplatkov stanoví na základe výšky vymáhaného nároku, ktorá sa vypočíta ako **súčet výživného za tri mesiace**, pokiaľ sa nežiada o výživné na kratší čas. (Článok 23 zákona o súdnych poplatkoch)

Ak sa však výživné považuje za súčasť prebiehajúceho konania o opatrovníckom práve, súdne poplatky, ktoré treba uhradiť, sa stanovujú na sumu 45 EUR (oddiel 1212 sadzobníka poplatkov podľa zákona o súdnych poplatkoch).

Áno, na pokrytie trov konania je k dispozícii právna pomoc. O priznaní právnej pomoci rozhoduje predseda okresného súdu. [Článok 2 zákona o právnej pomoci (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*)]

O oslobodenie od súdnych poplatkov, odklad ich zaplatenia alebo o ich zaplatenie v splátkach sa musí požiadať zvlášť a taká žiadosť sa podáva na súde, na ktorom sa vedie hlavné konanie (článok 12 zákona o súdnych poplatkoch).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výživné sa určuje s náležitým zohľadnením potrieb navrhovateľa a materiálnej situácie osoby povinnej platiť výživné a jej zárobkových schopností. Pri výpočte výživného na dieťa musí súd konať v záujme dieťaťa, aby stanovil dostatočnú úroveň na zabezpečenie úspešného telesného a duševného vývoja dieťaťa. Výživné musí pokryť náklady na živobytie, najmä náklady na bývanie, stravu, oblečenie, obuv, starostlivosť a ochranu, vzdelávanie, učenie, rekreáciu, zábavu a ďalšie osobitné potreby. (Články 189 a 190 zákona o rodine)

Výživné sa stanovuje vopred ako mesačná suma a môže sa požadovať od okamihu podania návrhu na určenie výživného. (Článok 196 zákona o rodine) Súdny môže na žiadosť alebo návrh príjemcu alebo povinnej osoby zvýšiť, znížiť alebo zrušiť danú vyživovaciu povinnosť na základe vykonateľného rozhodnutia, ak dôjde k zmene v potrebách príjemcu alebo možnostiach povinnej osoby, na základe ktorých sa výživné stanovilo. Ak sa rodičia dohodnú na zvýšení alebo znížení výživného pre dieťa, ktoré sa určí prostredníctvom vykonateľného rozhodnutia, môžu požiadať o podpísanie súdneho zmiernu. Ak súd stanoví, že dohoda nie je v záujme dieťaťa, návrh zamietne. Akékoľvek zvýšenie, zníženie alebo zrušenie výživného, ktoré majú rodičia platiť dospelému dieťaťu alebo dospelé dieťa rodičom, sa môže dohodnúť medzi príjemcom a povinnou osobou vo forme vykonateľného notárskeho zápisu. (Článok 197 zákona o rodine)

Výživné stanovené prostredníctvom vykonateľného rozhodnutia sa upravuje raz za rok v súlade s indexom spotrebiteľských cien v Slovinsku. Úprava sa vykonáva v januári pri použití kumulatívneho zvýšenia spotrebiteľských cien od mesiaca, v ktorom bolo výživné naposledy stanovené alebo upravené. Minister zodpovedný za rodiny uverejní koeficient úpravy výživného v Úradnom vestníku Slovenskej republiky (*Uradni list Republike Slovenije*). Centrum sociálnej starostlivosti písomne informuje príjemcu výživného a povinnú osobu o každej úprave a novej výške výživného. Toto oznámenie centra sociálnych služieb spolu so súdnym zmiernom, s právoplatným rozhodnutím súdu alebo vykonateľnou notárskym zápisom tvorí vykonateľné rozhodnutie. Ak sa príjemca nezúčastňuje na pravidelnom vzdelávaní po dosiahnutí veku 18 rokov v roku, v ktorom je výživné upravené, od centra sociálnych služieb sa nevyžaduje, aby o tejto úprave písomne informovalo príjemcu a povinnú osobu. Po dosiahnutí veku 18 rokov musí príjemca predložiť potvrdenie o zápise na štúdium do centra sociálnych služieb, a to do 30 dní od získania postavenia žiaka alebo študenta, alebo musí informovať centrum, kde sa zúčastňuje na pravidelnom vzdelávaní. Ak príjemca nebude konať v súlade s predchádzajúcou vetou, centrum sociálnych služieb mu v danom roku neupraví výživné. Keď dieťa dosiahne plnoletosť, povinná osoba si môže v centre sociálnych služieb overiť, či má dieťa postavenie žiaka alebo študenta. Ak príjemca nemá postavenie žiaka alebo študenta, povinná osoba nie je povinná platiť výživné bez ohľadu na akékoľvek oznámenie o úprave výživného vydané pred stratou postavenia žiaka alebo študenta. (Článok 198 zákona o rodine)

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné na dieťa sa zvyčajne posielajú na bankový účet zákonného zástupcu dieťaťa. Výživné na dospelých sa posielajú na ich bankové účty. O tom, ako a komu sa vypláca výživné, rozhoduje súd.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Osoba povinná platiť výživné **neplní svoju vyživovaciu povinnosť dobrovoľne** v súlade s vykonateľným rozhodnutím (s rozsudkom, so súdnym príkazom, s vykonateľným notárskym zápisom spolu s oznámením o úprave výživného), **príjemca môže podať na súd návrh na výkon rozhodnutia** v súlade s ustanoveniami zákona o presadzovaní a zabezpečení pohľadávok (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*), aby dosiahol splnenie povinností.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premičacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Informácie sú dostupné prostredníctvom portálu elektronickej justície: [🔗 Postupy pre výkon súdnych rozhodnutí](#).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V konaniach na získanie/priznanie výživného je možné získať počiatočné informácie o výživnom od ktoréhokoľvek centra sociálnych služieb.

Vecnú príslušnosť rozhodovať o výživnom majú okresné sudy. Účastníci konania môžu požiadať o právnu pomoc vo forme zastupovania právnym zástupcom a o oslobodenie od platenia trov konania.

Osoba, ktorá je príjemcom výživného, môže podať na príslušný miestny súd žalobu o výkon rozhodnutia (*okrajno sodišče*). Pomoc pri podaní žaloby o výkon rozhodnutia poskytujú centrá sociálnych služieb, miestne sudy, právnicki a Fond Slovenskej republiky pre verejné štipendium, rozvoj, zdravotné postihnutie a výživné (*Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije*).

Najvyšší súd Slovenskej republiky (*Vrhovno sodišče*) uverejnil v časopise *Sodnikov informator* revidované formuláre na podanie nárokov na výživné spolu s pokynmi na ich vyplnenie. Služia na pomoc používateľom pri podávaní žalôb o výkon rozhodnutia a sú dostupné na webovom sídle Ministerstva práce, rodiny, sociálnych vecí a rovnakých príležitostí (*Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti*):

[🔗 https://www.gov.si/teme/zaupanje-otroka-v-varstvo-in-vzgojo-dolocitev-stikov-in-prezivnine/](https://www.gov.si/teme/zaupanje-otroka-v-varstvo-in-vzgojo-dolocitev-stikov-in-prezivnine/).

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Osoba, ktorá je príjemcom výživného, môže požiadať o vyplatenie výživného z Fondu Slovenskej republiky pre verejné štipendium, rozvoj, zdravotné postihnutie a výživné, ale iba na základe konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu alebo vyrovnania, v ktorom je stanovená výška výživného, a pod podmienkou, že zákonný zástupca sa predtým buď sám neúspešne pokúšal vymôcť vyplatenie výživného, alebo podal náležitým spôsobom žalobu o vymoženie výživného v zahraničí.

Právo na náhradné výživné majú deti, ktoré ešte nedosiahli vek 18 rokov a:

sú občanmi Slovinska s trvalým pobytom v Slovinsku,

sú občanmi iných štátov s trvalým pobytom v Slovinsku, ak je to nariadené medzinárodnou zmluvou alebo na základe podmienok reciprocity.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Áno. Pomoc pri presadzovaní výkonu rozhodnutí o výživnom poskytuje Fond pre verejné štipendium, rozvoj, zdravotné postihnutie a výživné, ktorý je určený ako ústredný orgán podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Fond pre verejné štipendium, rozvoj, zdravotné postihnutie a výživné bol takisto určený ako ústredný orgán podľa Haagskeho dohovoru o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny a zároveň aj ako odosielajúci a prijímajúci orgán podľa Dohovoru OSN o vymáhaní výživného v cudzine.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Kontaktné údaje:

Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (Fond pre verejné štipendia, rozvoj, zdravotné postihnutie a výživné)

Dunajska cesta 20

1000 Ljubljana

Tel.: + 386 14720990

Fax: + 386 14345899

E-mail: [🔗 jpsklad@jps-rs.si](mailto:jpsklad@jps-rs.si)

Webové sídlo: [🔗 http://www.jpi-sklad.si/](http://www.jpi-sklad.si/)

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Nie. Podľa článku 55 nariadenia (ES) č. 4/2009 je žiadosť o výkon rozhodnutia nutné podať prostredníctvom ústredného orgánu členského štátu, v ktorom má žiadateľ pobyť. Tento ústredný orgán následne postúpi žiadosť slovínskému ústrednému orgánu, teda Fondu pre verejné štipendium, rozvoj, zdravotné postihnutie a výživné.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

V nariadení nie je stanovená možnosť, aby žiadateľ, ktorý má pobyť v zahraničí, priamo kontaktoval Fond pre verejné štipendium, rozvoj, zdravotné postihnutie a výživné.

Komunikáciu zabezpečuje ústredný orgán členského štátu, v ktorom má žiadateľ pobyť. Ústredný orgán členského štátu, v ktorom má žiadateľ pobyť, poskytuje všetku potrebnú pomoc pri podaní správne a náležite vyplnenej žiadosti o výkon rozhodnutia o výživnom v Slovinsku a postupuje túto žiadosť vrátane prípadných príloh Fondu pre verejné štipendium, rozvoj, zdravotné postihnutie a výživné, ktorý žiadosť posúdi, podľa potreby požiadajú o dopĺňajúce informácie alebo opravy a zastupuje žiadateľa v konaní o výkon rozhodnutia pred súdmi a inými orgánmi v Slovinsku.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Na pokrytie trov konania je k dispozícii právna pomoc. O priznaní právnej pomoci rozhoduje predseda okresného súdu. (Článok 2 zákona o právnej pomoci) Právnu pomoc možno schváliť na účely právneho poradenstva, právneho zastúpenia a iných právnych služieb stanovených zákonom, všetkých foriem súdnej ochrany na všetkých súdoch so všeobecnou právomocou a na špecializovaných súdoch v Slovinsku, na Ústavnom súde Slovinskej republiky (*Ustavno sodišče*) a pred všetkými orgánmi, inštitúciami a osobami v Slovinsku s právomocami v oblasti mimosúdneho urovnávania sporov, ako aj na účely oslobodenia od platenia trov súdneho konania. (Článok 7 zákona o právnej pomoci)

Podľa tohto zákona sú oprávnenými osobami: 1. občania Slovinska; 2. cudzí štátni príslušníci s trvalým alebo prechodným pobytom v Slovinsku a osoby bez občianstva (osoby bez štátnej príslušnosti), ktoré majú oprávnený pobyt v Slovinsku; 3. iní cudzí štátni príslušníci na základe reciprocity alebo na základe podmienok a v prípadoch vymedzených v medzinárodných zmluvách záväzných pre Slovinsko; 4. mimovládne organizácie a združenia, ktoré pôsobia na neziskovom základe a vo verejnom záujme a ktoré sú zapísané v príslušnom registri v súlade s platnými právnymi predpismi, v sporoch súvisiacich s výkonom činností vo verejnom záujme alebo so zámerom, na ktorý boli zriadené; 5. iné osoby, pre ktoré zákon alebo medzinárodná zmluva záväzná pre Slovinsko určuje nárok na právnu pomoc. (Článok 10 zákona o právnej pomoci)

Osoba, ktorá má nárok na právnu pomoc, môže požiadať o právnu pomoc v ktoromkoľvek štádiu konania. Pri rozhodovaní o žiadostiach o priznanie právnej pomoci sa posúdi finančná situácia žiadateľa, ako aj ďalšie podmienky vymedzené v tomto zákone. (Článok 11 zákona o právnej pomoci)

Podľa článku 46 nariadenia sa takéto oslobodenie od platby vzťahuje na všetky prípady, keď nárok príjemcu vyplýva z článku 56 nariadenia a týka sa výživného, ktoré vyplýva zo vzťahu medzi rodičmi a deťmi a prislúcha osobám mladším ako 21 rokov.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Neprijali sa žiadne opatrenia na vykonanie článku 51 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009.

Táto webová stránka je súčasťou portálu Vaša Európa.

Prívitame vašu spätnú väzbu, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

 Your Europe

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 29/07/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Slovensko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Výživné a druhy vyživovacích povinností sú upravené v zákone č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“). Zákon o rodine rozlišuje tieto druhy vyživovacích povinností:

- VP rodičov k deťom
- VP detí k rodičom
- VP medzi ostatnými príbuznými
- VP medzi manželmi
- Príspevok na výživu rozvedeného manžela
- Príspevok na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matke

Z teoretického hľadiska pojem výživné v širšom slova zmysle subsumuje rodinnoprávne vzťahy majetkovej povahy s osobitnosťami majetkových vzťahov v rodinnom práve. Prejavuje sa tu najmä ich viazanosť na existenciu osobného rodinnoprávneho vzťahu.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Absolvovanie povinnej školskej dochádzky automaticky neznamená, že dieťa nadobudlo schopnosť samo sa živiť. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom bude trvať s ohľadom na ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery po celú dobu prípravy dieťaťa na budúce povolanie, napríklad štúdium dennou formou na vysokej škole.

Nadobudnutie plnoletosti nemá pre trvanie tejto vyživovacej povinnosti právny význam. Kedy nastane právny stav „schopnosti sám sa živiť,“ závisí od okolností konkrétneho prípadu. Súd posudzuje každý prípad diferencovane podľa okolností konkrétneho prípadu. Schopnosť samostatne sa živiť býva interpretovaná extenzívne ako schopnosť samostatne (z vlastných zdrojov) uspokojovať všetky potreby resp. relevantné životné náklady. Vyžaduje sa, aby schopnosť napĺňala požiadavku trvalosti tohto stavu. Príjem náhodného charakteru nemožno považovať za nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť. Aplikácia prax vychádza z elasticity rodičovskej vyživovacej povinnosti vyplývajúcej z časovo neobmedzeného trvania pokrvných vzázkov. Umožňuje obnovu vyživovacej povinnosti, ak sa napríklad dieťa pre štúdium rozhodne neskôr, prípadne ak nebolo prijaté na štúdium na vysokej škole bezprostredne po ukončení štúdia na strednej škole. Za pokračovanie prípravy dieťaťa na budúce povolanie je možné podľa judikatúry s prihliadnutím na aktuálny nedostatok vhodných pracovných príležitostí pre absolventov škôl, považovať aj ďalšie štúdium, ktorého ukončenie umožní absolventovi nájsť si zamestnanie i v inom odbore, než na ktorý bola príprava dovtedy zameraná.

Z hľadiska posúdenia zániku vyživovacej povinnosti je situácia jednoznačnejšia, keď dieťa získa pravidelný príjem zo závislej činnosti, podnikateľskej činnosti a podobne. Vzhľadom na situáciu na trhu práce, existenciu oveľa širšieho okruhu foriem štúdia, vzdelávacích inštitútov, dopĺňania jazykových znalostí potrebných pre možnosť realizácie získaného vzdelania, rekvalifikačné kurzy, nadstavbové štúdium, zahraničné stáže, potrebu zvyšovania kvalifikácie, bude pre súdnu prax náročnejšie ustáliť okamih nadobudnutia schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. Odôvodnené by mohli byť niektoré z týchto foriem predovšetkým v prípade značných možností na strane povinného rodiča. Súčasne je potrebné brať zreteľ na záujem dieťaťa vo vzťahu k jeho schopnostiam a danostiam, aby získalo vhodné predpoklady na svoje uplatnenie. Na strane druhej je oprávnená požiadavka včasnej realizácie týchto daností, aby nedochádzalo k zneužívaniu rodičovskej vyživovacej povinnosti len z dôvodu negatívneho postoja k práci (napríklad zavinené rozviazanie pracovného pomeru).

Veková hranica 18 rokov nadobúda význam z procesného hľadiska. Do dosiahnutia plnoletosti dieťaťa môže súd začať konanie o určenie výživného aj bez návrhu; po dovŕšení plnoletosti výlučne len na návrh. Návrh, ktorý podáva plnoleté dieťa, môže smerovať voči jednému z rodičov, ale i voči obom povinným. V návrhu musí byť uvedená tiež výška požadovaného výživného a doba, od ktorej je požadované výživné. Súd je návrhom na úpravu výživného na plnoleté dieťa viazaný, pretože nejde o konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých podľa ustanovenia § 111 a nasledujúcich Civilného mimosporového poriadku (ďalej len "CMP").

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak sa oprávnený a povinný nedohodnú na výživnom, rozhoduje o vyživovacej povinnosti príslušný okresný súd. S výnimkou vyživovacej povinnosti rodičov voči maloletým deťom súd začne súdne konanie na návrh oprávneného (navrhovateľa) voči povinnému (odporcovi). Konanie o výživnom na maloleté dieťa môže súd začať i bez návrhu (ex offa) (§ 23 CMP), nakoľko ide o konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých.

Každý môže pred súdom ako účastník samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. Fyzická osoba, ktorá nemôže pred súdom konať samostatne (napr. maloleté dieťa), musí byť zastúpená zákonným zástupcom (§ 68 Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP").

CSP a CMP okrem zastúpenia účastníkov na základe zákona, rozlišuje zastúpenie účastníkov na základe plnomocenstva a zastúpenie účastníkov na základe rozhodnutia súdu.

Žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať. Ide o tzv. kolízneho opatrovníka.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Viď odpoveď č. 3

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Miestna príslušnosť je vymedzená v § 3 CMP. Vecná príslušnosť čerpá svoj základ v § 12 CSP. Na konanie v prvom stupni sú zásadne príslušné okresné súdy. Vo všeobecnosti je na konanie príslušný súd účastníka, proti ktorému návrh smeruje (odporca), t.j. princíp miestnej príslušnosti podľa všeobecného súdu odporcu. Všeobecným súdom odporcu je súd, v obvode ktorého má občan bydlisko, a ak nemá bydlisko, súd v obvode ktorého sa zdržuje. Táto zásada je v osobitných prípadoch prelomená; ide o špecifické prípady, ktoré výslovne ustanovuje CMP. **Na konanie o výživnom na maloleté dieťa je príslušný súd, v obvode ktorého má maloletý na základe dohody rodičov alebo rozhodnutia súdu, prípadne iných rozhodujúcich skutočností svoje bydlisko (tzv. výlučná miestna príslušnosť podľa § 112 ods. 1 CMP).**

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Porovnaj tiež odpovede na otázky 3 a 4.

Navrhovateľ (oprávnený), ktorý má procesnú spôsobilosť, môže podať návrh na začatie konania sám, priamo na príslušný súd, teda bez nutnosti zastupovania.

Všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania sú v zmysle § 127 CSP: ktorému súdu je určený, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, podpis.

Okrem všeobecných náležitostí, má návrh na začatie konania obsahovať osobitné náležitosti. Tieto sú vymedzené v § 25 a 26 CMP. V návrhu na začatie konania o výživnom musí byť uvedená tiež výška požadovaného výživného a doba, od ktorej je požadované výživné.

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu. Podanie vo veciach výživného možno podať aj ústne do zápisnice.

Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a príloh tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis s prílohami, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Súdne poplatky za jednotlivé úkony, alebo konanie súdov upravuje zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. Tieto sa vyrubujú podľa sadzovníka súdnych poplatkov. Tento právny predpis zároveň ustanovuje rozsah tzv. osobného a vecného oslobodenia od platenia súdnych poplatkov.

Z hľadiska výživného nadobúda na význame táto úprava:

Do rozsahu vecného oslobodenia je zaradené i konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých. A teda aj konanie vo veciach výživného na maloleté dieťa je oslobodené od súdneho poplatku.

V rámci rozsahu osobného oslobodenia je od súdneho poplatku oslobodený:

navrhovateľ v konaní o určenie výživného, v konaní o jeho zvýšení, ako aj v konaní o uplatnení práva na zaplatenie úrokov z omeškania s plnením výživného a v konaní o uznanie alebo vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia o výživnom,

nevydatá matka v konaní o príspevku na výživu a úhradu niektorých nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom.

V sadzobníku súdnych poplatkov je explicitne v položke 8 vymedzená sadzba súdneho poplatku pre konanie o výživnom medzi manželmi a konania o príspevku na výživu rozvedeného manžela:

Položka 8	
a) z návrhu na určenie výživného medzi manželmi, príspevku na výživu rozvedeného manžela, vyživovacej povinnosti medzi ostatnými príbuznými a z návrhu o ich zvýšenie	2 % z ceny predmetu najmenej 16, 50 eura.
b) z návrhu na zníženie alebo na zrušenie výživného medzi manželmi, príspevku na výživu rozvedenej manželky a vyživovacej povinnosti medzi ostatnými príbuznými	2 % z ceny predmetu konania, najmenej 16, 50 eura

Ak nie je ustanovená v sadzobníku osobitná sadzba a nejde o kategóriu patriacu do osobného, alebo vecného oslobodenia, uplatní sa vyrubenie poplatku podľa položky 1 sadzobníka súdnych poplatkov:

Položka 1	
Z návrhu na začatie konania, ak nie je ustanovená osobitná sadzba	
a) z ceny (z úhrady) predmetu konania alebo z hodnoty predmetu sporu	6 %, najmenej 16, 50 eura, najviac 16 596, 50 eura v obchodných veciach najviac 33 193, 50 eura

Súd na návrh prizná oslobodenie od súdneho poplatku, ak to odôvodňujú pomery strany (254 CSP"). Vzhľadom na rozhodovanie súdu o návrhu musia byť pomery účastníkov zdokladované.

Systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečenie jej poskytovania Centrom právnej pomoci fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a rozsah jej poskytovania upravuje zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. Tento zákon zároveň ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

V slovenskom právnom poriadku nie je ustanovená konkrétna výška výživného.

V rodinnoprávných veciach je potrebné posudzovať každý prípad diferencovane podľa okolností konkrétneho prípadu. Konkrétny rozsah výživného teda zákon nešpecifikuje. Právna norma obzvlášť v rodinnoprávnej oblasti nemôže explicitne plošným spôsobom exaktne vyjadriť všetky rozmanitosti života.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na **odôvodnené potreby oprávneného**, ako aj na **schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného**. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Vo vzťahu k vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom platí, že obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

V § 62 ods. 3 Zákona o rodine je ustanovená tzv. **minimálna výška výživného** (v súčasnosti predstavuje 27,13 eur): *Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.*

Podľa § 78 Zákona o rodine **dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery**. Okrem výživného pre maloleté dieťa (porovnaj aj § 121 CMP) je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné vo všeobecnosti platí povinný (dlžník) oprávnenému (veriteľovi).

Podľa § 76 Zákona o rodine sa výživné platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu. Proti pohľadávkam na výživné je započítanie vzájomných pohľadávok prípustné len dohodou. Ak ide o výživné pre maloleté deti, započítanie nie je možné. V prípade omeškania povinného s plnením výživného určeného rozhodnutím súdu, má oprávnený právo požadovať úroky z omeškania z nezaplatennej sumy podľa predpisov občianskeho práva. Plnenie výživného povinným sa započítava najprv na istinu a až po uhradení celej istiny sa započítava na úroky z omeškania.

V prípade výživného na maloleté dieťa sa v súdnej praxi ustálila judikatúra, v zmysle ktorej má povinný rodič platiť výživné k rukám toho rodiča, ktorý sa o dieťa osobne stará k určitému dátumu v mesiaci.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Výživné sa vymáha prostredníctvom súdnych exekútorov. Exekučné konanie sa začína na návrh na vykonanie exekúcie. Postup je upravený v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Najčastejším spôsobom, ktorým sa vykonanie exekúcie na vymoženie výživného realizuje, sú zrážky zo mzdy alebo z iného príjmu povinného. Ak podkladom na exekúciu je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu je možné vykonať okrem spomenutých zrážok zo mzdy a z iných príjmov aj týmito spôsobmi: príkázaním pohľadávky, predajom hnuiteľných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľností, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu. Vo vzťahu k vymáhaniu výživného nadobúda osobitne na význame exekúcia príkazom na zadržanie vodičského preukazu. Exekútor môže vydať príkaz na zadržanie vodičského preukazu tomu, kto nespĺní výživné stanovené rozhodnutím súdu. Exekučný príkaz na zadržanie vodičského preukazu exekútor doručí aj príslušnému orgánu Policajného zboru. Ak pomínú dôvody exekúcie, exekútor bezodkladne vydá príkaz na vrátenie vodičského preukazu.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V súlade s § 77 Zákona o rodine sa právo na výživné nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Práva na jednotlivé opakujúce sa plnenia výživného sa premlčujú.

Premlčacia doba je v § 101 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Z.z.) upravená takto:

(1) Ak bolo právo priznané právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť. Ak právo dlžník písomne uznal čo do dôvodu i výšky, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo; ak bola však v uznaní uvedená lehota na plnenie, plynie premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty.

(2) Rovnaká premlčacia doba platí aj pre jednotlivé splátky, na ktoré bolo plnenie v rozhodnutí alebo v uznaní práva rozložené; premlčacia doba sa pri jednotlivých splátkach začína odo dňa ich zročností. Ak sa nesplnením niektorej zo splátok stane zročným celý dlh začne plynúť desaťročná premlčacia doba od zročností nesplnenej splátky.

(3) Úroky a opakujúce sa plnenia sa premlčujú v troch rokoch; ak však ide o práva právoplatne priznané alebo písomne uznané platí táto premlčacia doba, len pokiaľ ide o úroky a opakujúce sa plnenia, zročnosť ktorých nastala po právoplatnosti rozhodnutia alebo po uznaní.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Na účely „asistencie“ resp. pomoci v súvislosti s vymáhaním pohľadávok na výživné vo vnútroštátnych prípadoch nie je zriadený osobitný štátny orgán. Pomoc pri vymáhaní výživného v prípadoch s cudzím prvkom poskytujú Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“). Centrum sa zaoberá vymáhaním výživného v prípadoch, keď žije osoba, ktorá má platiť výživné na dieťa v zahraničí a oprávnená na území Slovenskej republiky a naopak, keď oprávnená osoba žije v zahraničí a požaduje platenie výživného od osoby, ktorá má obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Zákon č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z. upravuje mechanizmus poskytovania tzv. náhradného výživného štátom (úradom práce, sociálnych vecí a rodiny) oprávnenej osobe. Náhradným výživným sa prispieva na zabezpečenie výživy nezaopatreného dieťaťa, ak si povinná osoba neplní vyživovaciu povinnosť stanovenú právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Áno

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Centrum ako ústredný orgán bolo založené Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny a ako štátom dotovaná organizácia priamo zabezpečuje právnu ochranu detí a mládeže v prípadoch, v ktorých je zainteresovaná cudzia krajina. Centrum pokrýva celé územie Slovenskej republiky. Svoju činnosť začala vykonávať 1.februára 1993.

Podľa zákona č.195/1998 o Sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov je Centrum štátnym orgánom sociálnej pomoci od 1.júla 1998.

Kontakt/Adresa:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava,

E-mail: cipc@cipc.gov.sk, info@cipc.gov.sk,

Tel.: +421 2 2046 3208, +421 2 2046 3248,

Fax: +421 2 2046 3258, non stop linka (len v nevyhnutných prípadoch) +421 915 405 954.

Centrum je v Slovenskej republike ústredným orgánom podľa Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (ďalej len „Nariadenie o výživnom“) a tiež podľa haagskeho Dohovoru o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny z roku 2007.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Na Centrum nie je možné podať návrh priamo zo zahraničia. Osoba, ktorá žiada o vyplatenie výživného a ktorej bydlisko sa nachádza v inej krajine, sa musí obrátiť na príslušné orgány svojho štátu, ktoré sa následne skontaktujú s Centrom v Slovenskej republike.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Slovenská republika je viazaná haagskym Protokolom o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť z 23.11.2007.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V cezhraničných sporoch týkajúcich sa vyživovacej povinnosti je poskytovanie právnej pomoci podmienené uplatnením článku 44 ods. 3 Nariadenia o výživnom. Ústredný orgán Slovenskej republiky - **Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže** - poskytuje svoje služby bezplatne a bežné konanie o určenie či zmenu výživného v Slovenskej republike umožňuje účastníkovi konať bez potreby právnej pomoci.

V prípade, že by sa konanie nedalo uskutočniť bez potreby právnej pomoci, poskytnie sa bezplatná právna pomoc fyzickým osobám mladším ako 21 rokov v súlade s článkom 46. Táto právna pomoc sa poskytuje podľa zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov a poskytnie ju **Centrum právnej pomoci**.

V prípadoch, na ktoré sa článok 46 nevzťahuje, sa právna pomoc poskytuje podľa citovaného zákona v závislosti od toho, či žiadateľ spĺňa podmienky stanovené citovaným právnym predpisom na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci.

Ak žiadateľ podmienky nespĺňa, musí hradiť súdne poplatky v súlade so zákonom číslo 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. Od poplatku podľa tohto zákona je oslobodené konanie vo veciach vzájomnej vyživovacej povinnosti rodičov a detí. Navyše je od platenia súdnych poplatkov oslobodený aj osobne navrhovateľ v konaní o určenie výživného, ako aj v konaní o jeho zvýšení. Okrem toho každý účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu osobne, a trovy svojho zástupcu. Spoločné trovy platia účastníci podľa pomeru účasti na veci a na konaní. V prípade výživného na plnoletú osobu úspešnému navrhovateľovi súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemá.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ústredným orgánom podľa článku 49 ods. 1 Nariadenia o výživnom je Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže („Centrum“), ktoré bolo zriadené 1. februára 1993. Keďže Centrum plnilo úlohy odosielaajúceho a prijímajúceho orgánu v oblasti vymáhania výživného podľa medzinárodných dohovorov (najmä Dohovor o vymáhaní výživného v cudzine z 20.6.1956) už pred začiatkom uplatňovania Nariadenia o výživnom, prijatie osobitných opatrení v súvislosti s úlohami ústredných orgánov, ktoré stanovuje článok 51 tohto nariadenia, nebolo potrebné. Začiatok uplatňovania Nariadenia o výživnom si v rámci Centra vyžiadala iba menšie organizačné zmeny personálneho charakteru.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 03/01/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Fínsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

(Fínsky) zákon o výžive dieťaťa (704/1975) obsahuje ustanovenia o výžive dieťa.

Podľa tohto zákona má dieťa právo na primeranú výživu. Primeraná výživa zahŕňa uspokojenie hmotných a psychologických potrieb detí v rôznych fázach ich vývoja a pokrytie nevyhnutných nákladov na ich starostlivosť a vzdelanie, ako aj ďalších súvisiacich výdavkov.

Dieťa má právo byť vyživované svojimi rodičmi, ktorí na jeho výživu prispievajú podľa svojich možností. Rodičovi, ktorý neprispieva na výživu svojho dieťaťa, alebo rodičovi, ktorý so svojím dieťaťom trvalo nebýva, možno uložiť povinnosť platiť výživné na dieťa.

Deti nemajú vyživovaciu povinnosť voči rodičom.

(Fínsky) zákon o manželstve (234/1929) obsahuje ustanovenia o výživnom vyplácanom manželovi.

Počas trvania manželstva sa každý z manželov musí podľa svojich schopností podieľať na úhrade spoločných výdavkov rodiny a na výžive druhého manžela. Ak si manžel neplní svoju vyživovaciu povinnosť alebo ak manželia žijú oddelene, môže sa jednému z manželov uložiť povinnosť platiť druhému manželovi výživné.

Po rozvedení manžel povinný platiť výživné bývalému manželovi, ak manželia uzavreli o výživnom dohodu a ak oddelenie sociálnych služieb miestneho orgánu dohodu schválilo. Ak sa pár rozvedie, môže uložiť povinnosť platiť výživné aj súd. Vo fínskej judikatúre je však len málo rozhodnutí, ktorými sa jednému z manželov uložila povinnosť platiť výživné druhému manželovi. Vo všeobecnosti sa bývalí manželia po rozvedení žijú sami.

Právo na výživné od bývalého manžela zanikne, ak osoba poberajúca výživné uzavrie nové manželstvo.

Ustanovenia zákona, ktoré sa vzťahujú na manželov, sa vzťahujú aj na partnerov v registrovanom partnerstve.

Dve osoby nemajú voči sebe vzájomnú vyživovaciu povinnosť v prípade žiadnych iných osobných vzťahov.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom zanikne, keď dieťa dosiahne vek 18 rokov.

Rodičia sú zodpovední za náklady na vzdelanie svojich detí aj po tom, ako deti dosiahnu vek 18 rokov, ak sa to považuje za primerané. Vo fínskej judikatúre ide však o zriedkavý jav.

Pozri aj otázku č. 1.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Osoba oprávnená z vyživovacej povinnosti, ako aj osoba s vyživovacou povinnosťou sa môžu obrátiť na miestnu radu sociálnej starostlivosti, ktorá im môže pomôcť vyhotoviť dohodu o výživnom. Dohoda schválená miestnou radou sociálnej starostlivosti je priamo vykonateľná ako súdne rozhodnutie.

V § 8a zákona o výžive dieťaťa sa uvádza, že dokonca aj v prípade, ak dieťa alebo povinná osoba nemá bydlisko vo Fínsku, miestna rada pre sociálnu starostlivosť môže schváliť dohodu o výživnom, ak má v tejto veci právomoc súd vo Fínsku podľa článkov 3 alebo 6 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 a ak sa osoby dohodli, že na vyživovaciu povinnosť sa budú vzťahovať fínske zákony v súlade s článkom 7 Haagskeho protokolu z 23. novembra 2007 o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť.

V prípade sporu o výživné môže osoba oprávnená na výživné alebo osoba s vyživovacou povinnosťou predložiť vec súdu podaním návrhu na začatie konania.

Manželia môžu vyhotoviť neoficiálnu písomnú dohodu o výživnom a požiadať oddelenie sociálnych služieb miestneho orgánu o jej schválenie. Tento orgán na požiadanie pomôže stranám vyhotoviť dohodu.

Vec týkajúcu sa výživného medzi manželmi možno súdu predložiť podaním návrhu na začatie konania.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Na cezhraničné veci týkajúce sa výživného sa vzťahuje nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 a jeho pravidlá právomoci.

Vo veciach týkajúcich sa vyživovacej povinnosti v členských štátoch má právomoc:

súd v mieste obvyklého pobytu odporcu; alebo

súd v mieste obvyklého pobytu oprávneného; alebo

súd, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc rozhodovať o osobnom stave, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti má vo vzťahu k tomuto konaniu vedľajšiu povahu, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov; alebo

súd, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc rozhodovať o rodičovských právach a povinnostiach, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti má vo vzťahu k tomuto konaniu vedľajšiu povahu, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

Ak vec nemá cezhraničný rozmer, pravidlá právomoci možno nájsť vo (fínskom) súdnom poriadku (4/1734).

Podľa kapitoly 10 § 1 súdneho poriadku preskúma nárok voči fyzickej osobe prvostupňový všeobecný súd, v ktorého obvode sa nachádza bydlisko alebo miesto trvalého pobytu tejto osoby. Podľa kapitoly 10 § 9 môže nárok na výživné preskúmať aj prvostupňový súd, v ktorého obvode sa nachádza bydlisko alebo miesto trvalého pobytu osoby, ktorá si uplatňuje nárok na výživné alebo ho poberá.

V súvislosti s konaním o rozvod manželstva alebo ukončenie spolužitia je možné uplatňovať aj nároky týkajúce sa potvrdenia výživného, starostlivosti o dieťa a styku s ním, ako aj iné nároky, ktoré sa týkajú rozvodu alebo ukončenia spolužitia. V takom prípade je príslušný rozvodový súd.

Ak sa nárok na výživné uplatňuje v súvislosti s konaním na zverenie dieťaťa do starostlivosti alebo určenie otcovstva, návrh na určenie výživného môže preskúmať aj súd, na ktorom sa má podať návrh v súvislosti s prvou vecou.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľ má právo začať konanie bez právneho zástupcu (advokáta). Účastník súdneho konania však zvyčajne potrebuje odbornú pomoc, preto sa odporúča využiť služby advokáta.

V cezhraničných veciach výživného sa môžu účastníci obrátiť na ústredný orgán.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Návrh na začatie konania podlieha poplatku. Poplatok vyberá súd a príslušná suma (86 – 200 EUR) závisí od súdu a nutnosti vec prerokovať ([Poplatky účtované prvostupňovými súdmi](#)).

(Fínsky) zákon o právnej pomoci a (fínsky) zákon o ústrednom orgáne vo Fínsku v niektorých medzinárodných veciach výživného (1076/2010) obsahujú ustanovenia o práve navrhovateľa na právnu pomoc. Navrhovateľ žijúci v zahraničí môže získať právnu pomoc vo veciach týkajúcich sa výživného na základe osobitnej recipročnej dohody. Takéto dohody existujú medzi Fínskom a niektorými štátmi USA a niektorými provinciami Kanady.

Viac informácií o právnej pomoci vo Fínsku nájdete na webovom sídle <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Zákon o výžive dieťaťa (704/1975) obsahuje ustanovenia o výživnom na dieťa.

Vo všeobecnosti platí, že výživné sa platí vopred, mesačne a v hotovosti, pokiaľ nie je dohodnuté alebo stanovené inak. Ako výnimka môže byť nariadené vyplatiť výživné ako jednorazovú platbu alebo vo forme hneuteľného alebo nehnuteľného majetku.

Vo Fínsku sa výška výživného na dieťa nestanovuje podľa tabuľky. V každej veci sa rozhoduje individuálne. Podľa § 1 zákona o výžive dieťaťa má dieťa právo na primeranú výživu. Pod primeranou výživou sa rozumie uspokojenie hmotných a psychologických potrieb detí v rôznych fázach vývoja a pokrytie nevyhnutných nákladov na ich starostlivosť a vzdelanie, ako aj ďalších súvisiacich nákladov. Podľa § 2 rodičia zodpovedajú za výživu svojich detí podľa svojich možností. Pri posudzovaní týchto možností sa berie do úvahy vek rodičov, ich schopnosť pracovať, možnosť nájsť si zárobkovú činnosť, majetok a finančné prostriedky, ktoré majú k dispozícii, ako aj ďalšie aspekty ich právnej zodpovednosti za výživu. Pri posudzovaní rozsahu zodpovednosti rodičov za výživu dieťaťa sa berie do úvahy aj schopnosť a možnosti dieťaťa prevziať zodpovednosť za vlastnú výživu a skutočnosti, v dôsledku ktorých nevzniknú rodičom výdavky na výživu dieťaťa alebo v dôsledku ktorých sú tieto výdavky minimálne.

Výška splatného výživného sa pravidelne automaticky zvyšuje v súlade s rastom životných nákladov. Ďalšie ustanovenia o automatickom zvyšovaní sú stanovené vo (fínskom) zákone o prepojení niektorých platieb výživného s indexom životných nákladov (583/2008).

Výška výživného a spôsob jeho vyplácania sa môžu zmeniť dohodou alebo rozhodnutím súdu, ak došlo k takým zásadným zmenám v okolnostiach oproti času schválenia výživného, že zmenu možno vzhľadom na situáciu dieťaťa a rodiča platiaceho výživné považovať za opodstatnenú.

(Fínsky) zákon o manželstve obsahuje ustanovenia o vzájomnej vyživovacej povinnosti medzi manželmi. Vo fínskej judikatúre je však len málo rozhodnutí, ktorými sa jednému z manželov uložila povinnosť platiť výživné druhému manželovi. Vo všeobecnosti sa bývalí manželia po rozvode živia sami.

Peňažné plnenie výživného možno nariadiť buď na neurčito, alebo dovtedy, kým neuplynie obdobie vyplácania stanovené v dohode, rozhodnutí alebo rozsudku. Vyplatenie výživného však možno nariadiť aj ako jednorazovú platbu, ak to odôvodňuje osobná finančná situácia osoby s vyživovacou povinnosťou a iné faktory. Vyplácanie výživného možno nariadiť aj vo forme hneuteľného alebo nehnuteľného majetku.

Splatné výživné sa pravidelne automaticky zvyšuje, aby sa zohľadnil rast životných nákladov. Ďalšie ustanovenia o automatickom zvyšovaní sú stanovené vo (fínskom) zákone o prepojení niektorých platieb výživného s indexom životných nákladov (583/2008).

Rozhodnutie alebo rozsudok vydaný súdom alebo dohodu uzatvorenú dvoma manželmi možno zmeniť, ak sa to vzhľadom na zmenu v okolnostiach považuje za odôvodnené. Rozhodnutie, rozsudok alebo dohodu, ktorými bolo stanovené vyplatenie výživného vo forme jednorazovej platby, však nemožno zmeniť po zaplatení výživného. Dohodu o výživnom uzatvorenú dvoma partnermi v manželstve možno zmeniť, ak sa usúdi, že nie je udržateľná. Vyživovacia povinnosť voči bývalému manželovi zaniká, keď osoba oprávnená na výživné uzavrie nové manželstvo.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné na dieťa sa vypláca osobe, ktorá má dieťa v osobnej starostlivosti (na jej bankový účet).

Výživné na manžela sa vypláca priamo manželovi (na jeho bankový účet).

Vo všeobecnosti platí, že výživné sa platí vopred, mesačne a v hotovosti, pokiaľ nie je dohodnuté alebo stanovené inak. Ako výnimka môže byť nariadené vyplatiť výživné ako jednorazovú platbu alebo vo forme hneuteľného alebo nehnuteľného majetku.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak sú splnené určité podmienky, osoba oprávnená na výživné, prípadne fínska sociálna poisťovňa (*Kela*) (pozri oddiel 12), môže podniknúť opatrenia na vymoženie výživného, ak osoba s vyživovacou povinnosťou neplatí výživné nariadené súdom alebo dohodnuté v dohode.

Osoba oprávnená na výživné môže požiadať súdneho exekútora o nútený výkon dohody alebo rozhodnutia o výživnom v súlade s (fínskym) zákonom o nútenom výkone. Oddelenie sociálnych služieb miestneho orgánu môže poskytovať aj poradenstvo vo veciach rodinného práva.

Ak povinný manžel neplatí výživné v rozpore s dohodou schválenou oddelením sociálnych služieb miestnej samosprávy alebo rozhodnutím či rozsudkom súdu, osoba oprávnená na výživné môže požiadať súdneho exekútora o výkon dohody alebo rozhodnutia/rozsudku v súlade so zákonom o nútenom výkone.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Výkon a pravidlá ochrany povinného

Ak bola vec postúpená exekučnému úradu, povinnému sa najskôr pošle oznámenie o začatí konania a upomienka platby. Povinný musí za normálnych okolností dostať príležitosť uhradiť výživné v reakcii na upomienku.

Ak povinný v reakcii na upomienku dlžné výživné neuhradí alebo sa v súvislosti s platbou dobrovoľne neobrátí na exekučný úrad, exekútor začne skúmať príjmy a majetok povinného prostredníctvom údajov z registrov.

Úkony vykonávané v rámci skúmania príjmov a majetku povinného a možné následné skúmania sú prísne regulované.

Vo väčšine prípadov je nútený výkon namierený proti príjmom a finančným prostriedkom na bankovom účte povinného. Vo všeobecnosti možno exekvovať tretinu mzdy, dôchodku, dávky v nezamestnanosti alebo materských príspevkov povinného. Medzi príjmy sa počítajú aj príspevky na dovolenku, zamestnanecké výhody, provízie, odmeny, honoráre a iné prijaté platby. Exekvovaná suma sa vypočíta z čistého príjmu. Platby sociálnej pomoci a zabezpečenia, napríklad príspevok na bývanie a na dieťa, sa nezapočítavajú. Ako alternatívu k pravidelným zrážkam z príjmu možno povoliť aj splátkový kalendár.

Pri exekučných opatreniach a splátkových kalendároch sa vždy zohľadňuje časť majetku povinného, ktorá je chránená zákonom – inými slovami, suma, ktorá mu má zostať na vlastnú výživu. Tento chránený podiel sa upravuje spôsobom, ktorý zodpovedá indexácii národného dôchodku. Dohodnuté chránené podiely s príkladmi nájdete na webovom sídle <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index/velallisenaulosotossa/palkanulosmittaus.html>.

Povinný má právo na odvolanie, proces vymáhania dlhu sa však neskončí, kým to osobitne súd nenariadi.

Premičanie v súvislosti s dlžným výživným

V § 16 písm. c) zákona o výžive dieťaťa sa uvádza, že pravidelne vyplácané výživné a prípadný úrok z omeškania vypočítaný z tohto výživného sa môžu od osoby s vyživovacou povinnosťou vymáhať v lehote piatich rokov od začiatku roka, ktorý nasleduje po roku splatnosti platby. V opačnom prípade nárok na platbu zaniká. Výživné vyplácané ako jednorazová platba a prípadný úrok z omeškania platby tohto výživného možno vymáhať v lehote piatich rokov od dátumu splatnosti výživného a najneskôr v lehote piatich rokov od dátumu, keď príjemca výživného dosiahol plnoletosť.

Podobne aj fínska sociálna poisťovňa musí vymôcť vyplácaný príspevok na výživné na dieťa od osoby s vyživovacou povinnosťou v lehote piatich rokov od začiatku roka, ktorý nasleduje po roku splatnosti výživného, ktoré povinná osoba nevyplatila a v súvislosti s ktorým poisťovňa príspevok vypláca. V opačnom prípade nárok na platbu zaniká (zákon o príspevku na výživné na dieťa 580/2008, § 22).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Ak osoba s vyživovacou povinnosťou neplatí výživné podľa dohody, oprávnená osoba musí požiadať súdneho exekútora o vymozenie dlžného výživného. Exekučný úrad poskytne usmernenia o tom, ako podať takúto žiadosť. Oddelenie sociálnych služieb miestneho orgánu môže poskytovať aj poradenstvo vo veciach rodinného práva. Pozri oddiely 13 a 14. Exekučný úrad si neúčtuje poplatok za vymozenie platieb výživného. Ďalšie podrobnosti o postupe nájdete na webovom sídle <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index.html>.

Ak osoba oprávnená na výživné dostáva príspevok na výživné na dieťa od fínskej sociálnej poisťovne (*Kela*) z dôvodu, že povinná osoba výživné neplatí, táto osoba nemôže podať návrh na vymozenie platieb výživného. Ak fínska sociálna poisťovňa vypláca príspevok na výživné na dieťa, získava právo na výživné úmerne k časti, ktorú vypláca vo forme príspevku na výživné na dieťa (*právo na postih*) (zákon o výžive dieťaťa 580/2008, § 19). Ak je suma určeného výživného vyššia ako príspevok na výživné na dieťa vyplácaný fínskou sociálnou poisťovňou a osoba s vyživovacou povinnosťou neplatí výživné, fínska sociálna poisťovňa bude vyplácať príspevok na výživné na dieťa v plnej výške a od povinnej osoby bude vymáhať celé dlžné výživné. Ak sa dlžné výživné podarí vymôcť, fínska sociálna poisťovňa vyplatí rodičovi, ktorý má dieťa v starostlivosti, rozdiel medzi výškou výživného a príspevkom na výživné na dieťa.

V cezhraničných veciach týkajúcich sa vymáhania platieb výživného môžu príslušní účastníci postúpiť vec ministerstvu spravodlivosti ako ústrednému orgánu.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Ak osoba s vyživovacou povinnosťou neplatí výživné podľa dohody alebo rozhodnutia o výživnom na dieťa, ktoré má miesto pobytu vo Fínsku, dieťa má právo na príspevok na výživné na dieťa, ktorý vypláca fínska sociálna poisťovňa. Informácie o výške príspevku na výživné na dieťa vyplácaného fínskou sociálnou poisťovňou sú dostupné na webovom sídle <http://www.kela.fi/elatustuki> [(zákon o prepojení niektorých platieb výživného s indexom životných nákladov (583/2008)].

Príspevok na výživné na dieťa možno získať aj vtedy, keď sa v dôsledku finančných ťažkostí manžela s vyživovacou povinnosťou stanovilo dohodou alebo rozhodnutím výživné, ktoré je nižšie ako aktuálne vyplácaná výška príspevku na výživné na dieťa. Fínska sociálna poisťovňa v týchto prípadoch vyplatí rozdiel medzi príspevkom na výživné na dieťa a výživným. Dieťa navyše dostane od povinného výživné stanovené v dohode alebo rozhodnutí o výživnom. Ak osoba s vyživovacou povinnosťou nie je schopná platiť výživné, výška výživného sa môže stanoviť aj na 0 EUR. Fínska sociálna poisťovňa bude v týchto prípadoch vyplácať príspevok na výživné na dieťa v plnej výške.

Zákon o výžive dieťaťa (580/2008) obsahuje ustanovenia o podmienkach získania príspevku na výživné na dieťa. Príspevok na výživné na dieťa sa priznáva na základe návrhu osoby, ktorá má dieťa v starostlivosti, zákonného zástupcu dieťaťa, prípadne osoby, ktorá sa o dieťa v skutočnosti stará. Tento návrh môže podať aj dieťa, ktoré dosiahlo vek 15 rokov, ak žije samostatne. Vyplácanie príspevku na výživné na dieťa nemá vplyv na povinnosť povinnej osoby platiť výživné v plnej výške. Keď sa fínska sociálna poisťovňa rozhodne vyplácať príspevok na výživné na dieťa z dôvodu neplatenia výživného, bude mať právo – a povinnosť – vymôcť od povinnej osoby dlžné výživné v plnej výške.

Manžel oprávnený na výživné môže dostávať výživné len od svojho manžela.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Ministerstvo spravodlivosti je ústredným orgánom Fínska v súvislosti s medzinárodnými dohodami o vymáhaní výživného [pozri napríklad nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti a haagsky Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny z roku 2007]. Povinnosti ústredného orgánu zahŕňajú prijímanie návrhov týkajúcich sa výživného, ich postupovanie príslušným orgánom a začatie konaní v súvislosti s týmito návrhmi.

Ak má osoba s vyživovacou povinnosťou miesto pobytu v krajine, ktorá je viazaná medzinárodnými dohodami o vymáhaní výživného, navrhovateľ môže požiadať ministerstvo spravodlivosti o vymozenie výživného v danej cudzej krajine. Navrhovateľom sa odporúča obrátiť sa v prípade potreby na miestny orgán poskytujúci právnu pomoc alebo na súkromného advokáta (napríklad v súvislosti s prípravou dokumentov k návrhu). Oddelenie sociálnych služieb miestneho orgánu môže poskytovať aj poradenstvo vo veciach rodinného práva.

Ak osoba oprávnená na výživné poberá príspevok na výživné na dieťa od fínskej sociálnej poisťovne z dôvodu neplatenia výživného povinným, fínska sociálna poisťovňa získava právo na výživné úmerne k časti, ktorú vypláca vo forme príspevku na výživné na dieťa (*právo na postih*) (zákon o výžive dieťaťa 580/2008, § 19). Fínska sociálna poisťovňa v takom prípade vymáha dlžné výživné v mene oprávnenej osoby, ktorá za týchto okolností nemôže podať návrh na vymáhanie dlžného výživného. Ak je suma určeného výživného vyššia ako príspevok vyplácaný fínskou sociálnou poisťovňou, fínska sociálna poisťovňa bude vyplácať príspevok na výživné na dieťa v plnej výške a od povinnej osoby bude vymáhať celé dlžné výživné. Ak sa dlžné výživné podarí vymôcť, fínska sociálna poisťovňa vyplatí rodičovi, ktorý má dieťa v starostlivosti, rozdiel medzi výškou výživného a príspevkom na výživné na dieťa.

Manžel oprávnený na výživné môže dostávať výživné len od svojho manžela. Manžel oprávnený na výživné môže dostávať výživné len od svojho manžela. Takýto manžel sa môže obrátiť na súdneho exekútora a pokúsiť sa zistiť, či má manžel s miestom pobytu v zahraničí vo Fínsku majetok, ktorý by mohol byť predmetom exekúcie podľa zákona o nútenom výkone. Takisto môže požiadať ministerstvo spravodlivosti o pomoc pri vymáhaní výživného v zahraničí.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Kontaktné údaje ministerstva spravodlivosti (ústredný orgán):

Adresa: Ministry of Justice

PO BOX 25

00023 Government

Telefón: +358 29516001

Fax: +358 9 1606 7524

e-mail: maintenance.ca@om.fi

Webové sídlo ministerstva spravodlivosti: <https://oikeusministerio.fi/en/frontpage>

Kontaktné údaje fínskej sociálnej poisťovne (*Kela*):

Adresa: Kansaneläkelaitos,

Perintäkeskus

PO BOX 50

00601 Helsinki

Telefón: +358 20 634 4940 (jednotlivci), +358 20 634 4942 (orgány)

Fax: +358 20 635 3330

E-mail: maintenance@kela.fi

Webové sídlo fínskej sociálnej poisťovne (*Kela*): <https://www.kela.fi/web/en>

Webové sídlo orgánov právnej pomoci: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html>

Kontaktné údaje oddelení sociálnych služieb miestnych orgánov nájdete v telefónnom zozname, prípadne zavolajte na fínsku telefónnu informačnú službu.

Počas hovoru je nutné uviesť, v ktorej obci sa požadované oddelenie sociálnych služieb nachádza. Fínsko má približne 320 miestnych orgánov (obcí).

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Navrhovateľ v inej krajine najlepšie urobí, keď sa obráti na príslušný ústredný orgán v tejto krajine, ktorý sa následne obráti na fínske ministerstvo spravodlivosti. (Pozri oddiely 13, 14 a 15.)

Navrhovateľ sa môže obrátiť aj priamo na fínske orgány.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri odpovede na otázku 15.

Ak osoba oprávnená na výživné (dieťa alebo manžel) a osoba s vyživovacou povinnosťou žijú v rozdielnych krajinách, ministerstvo spravodlivosti môže pomôcť obidvom osobám v danej veci, ako aj príslušným orgánom v zahraničí. Navrhovateľ (oprávnené dieťa alebo manžel) môže požiadať ministerstvo, aby vo Fínsku zabezpečilo výkon zahraničného rozsudku alebo rozhodnutia vydaného v zahraničí alebo zahraničnej schválenej dohody o výživnom a vyplatenie výživného získaného núteným výkonom na bankový účet uvedený oprávnenou osobou. Ministerstvo spravodlivosti však nemôže platiť výživné v mene povinného.

Z viacerých platných medzinárodných dohôd vyplýva, že funkcie ministerstva spravodlivosti ako ústredného orgánu zahŕňajú napríklad aj pomoc pri zisťovaní, kde sa povinný alebo oprávnený zdržiava, získavanie informácií o príjme povinného alebo oprávneného a pomoc pri určovaní rodičovstva, ak sa to vyžaduje pri vymáhaní výživného.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

–

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ak ministerstvo spravodlivosti alebo osoba ním poverená zastupuje na základe svojej funkcie ústredného orgánu v rámci rôznych platných medzinárodných dohôd navrhovateľa na súde alebo pred iným orgánom vo Fínsku, navrhovateľovi sa poskytne bezplatná právna pomoc bez ohľadu na ustanovenia o podmienkach poskytovania právnej pomoci v iných právnych predpisoch.

Vzťahuje sa to na veci, ktoré sa týkajú:

stanovenia, že rozhodnutie o výživnom vydané v zahraničí sa má uznať alebo sa môže vykonať vo Fínsku;

určenia otcovstva;

uloženia povinnosti rodičovi, aby vyplácal výživné svojmu dieťaťu;

zmeny určeného výživného na dieťa, ak je navrhovateľom dieťa alebo zástupca dieťaťa.

Ustanovenia uvedené v bodoch 2 – 4 sa však uplatňujú len vtedy, keď je dieťa v čase začatia konania mladšie ako 21 rokov.

Ak ministerstvo spravodlivosti alebo osoba ním poverená zastupuje na základe svojej úlohy ústredného orgánu v rámci rôznych platných medzinárodných dohôd navrhovateľa pri výkone rozhodnutia o výživnom, navrhovateľ neplatí žiadne trovy výkonu.

V iných prípadoch navrhovateľ môže vyhľadať verejnú právnu pomoc. Právna pomoc znamená, že navrhovateľ môže na vyriešenie právnej veci využiť služby advokáta, ktoré úplne alebo čiastočne financuje štát. Právna pomoc sa vzťahuje na všetky právne veci. Vo všeobecnosti sa môže poskytnúť len v prípade vecí prerokovaných vo Fínsku. Možno o ňu požiadať ktorúkoľvek verejnú kanceláriu právnej pomoci v krajine bez ohľadu na to, kde navrhovateľ žije. Najpraktickejšie je podať žiadosť v najbližšej kancelárii. Navrhovateľia musia predložiť prehľad svojich príjmov, nárokových výdavkov, majetku a dlhov. Musia tiež predložiť opis veci, v súvislosti s ktorou žiadajú o právnu pomoc, a podrobnosti o prípadnom poistení proti právnym výdavkom. Ďalšie informácie: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

Fínske exekučné úrady si za výkon vo veciach výživného neúčtujú žiadne poplatky.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ministerstvo spravodlivosti bolo určené ako ústredný orgán v súlade s článkom 51 nariadenia. Jeho činnosť upravuje aj vnútroštátny právny predpis, a to zákon o ústrednom orgáne vo Fínsku v niektorých medzinárodných veciach výživného (1076/2010).

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [\[sv\]](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nárok na výživné - Švédsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Švédske právo stanovuje vyživovaciu povinnosť voči deťom, manželom a rozvedeným manželom. Ustanovenia týkajúce sa vyživovacej povinnosti medzi manželmi sa vzťahujú aj na registrovaných partnerov.

Deti

Rodičia sú zodpovední za primerané vyživovanie svojich detí s ohľadom na potreby dieťaťa a kombinované finančné možnosti rodičov. Rodič, ktorý nie je schopný prispievať na podporu svojho dieťaťa, nie je povinný vyživovať ho.

Rodič, ktorý nemá dieťa v starostlivosti ani s ním trvalo nežije, musí svoju vyživovaciu povinnosť plniť platením výživného. Výživné môže byť povinný platiť aj rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti spoločne s druhým rodičom. To platí vtedy, keď dieťa trvalo žije iba s druhým rodičom bez ohľadu na to, či je táto osoba slobodná alebo žije s novým partnerom.

Osoba, ktorá trvalo žije s dieťaťom inej osoby a s rodičom, ktorý má dieťa v starostlivosti, je tiež zodpovedná za vyživovanie tohto dieťaťa, ak sú tieto osoby manželmi alebo ak spolu majú dieťa/deti. Nevlastný rodič je však zodpovedný za vyživovanie len vtedy, keď dieťa nemôže získať výživné od druhého rodiča, teda nie od toho, s ktorým žije nevlastný rodič. Platby výživného sa stanovujú rozhodnutím súdu alebo dohodou.

Platí sa vopred za každý kalendárny mesiac. Súd však môže rozhodnúť aj o inom spôsobe platby, ak na to existujú osobitné dôvody.

Strany sa môžu dohodnúť aj na tom, že budúce výživné sa vyplatí ako jednorazová suma alebo za obdobia dlhšie ako tri mesiace. Taká dohoda je platná len v prípade, že je v písomnej forme a bola podpísaná v prítomnosti dvoch svedkov. Ak je dieťa mladšie ako 18 rokov, dohodu musí schváliť aj Výbor pre sociálne zabezpečenie (*socialnämnd*).

Ak je dieťa mladšie ako 18 rokov, výživné vo forme jednorazovej sumy sa musí zaplatiť Výboru pre sociálne zabezpečenie. Suma zaplatená výboru sa musí použiť na nákup životnej renty pre dieťa od poisťovne v sume, ktorá zodpovedá vyživovacej povinnosti, pokiaľ tomu nebráni dohoda alebo pokiaľ sa výbor nedomnieva, že sumu možno použiť na vyživovanie dieťaťa nejakým iným vhodným spôsobom.

Návrhu na určenie výživného nemožno vyhovieť so spätne za obdobie dlhšie ako tri roky pred dátumom, ku ktorému bol návrh podaný, pokiaľ s tým nesúhlasí osoba povinná platiť výživné.

Pohľadávky týkajúce sa určeného výživného sa stanú nevymáhateľnými (premlčanými) päť rokov po dátume splatnosti.

Manželia

Počas manželstva sú manželia viazaní vzájomnou vyživovacou povinnosťou. Ak sa jeden z manželov nedokáže sám živiť v plnej miere, druhý manžel je povinný prispievať aj na uspokojenie osobných potrieb tohto manžela.

Po rozvode platí zásada, že každý z manželov je zodpovedný za vlastnú výživu. Ak však jeden z manželov potrebuje peniaze na vlastnú výživu počas prechodného obdobia, má nárok na primerané výživné od druhého manžela s ohľadom na možnosti tohto manžela a iné okolnosti. Vo výnimočných prípadoch môže manžel získať výživné na dlhšie obdobie.

Ak sa manželia nedohodnú na otázke výživného, spor možno urovnať na súde.

Po rozvode sa výživné vypláca v pravidelných splátkach. Súd však môže nariadiť vyplatenie jednorazovej sumy, ak na to existujú osobitné dôvody, napríklad ak manžel musí platiť dôchodok.

Návrhu na určenie výživného nemožno vyhovieť so spätne za obdobie dlhšie ako tri roky pred dátumom, ku ktorému bol návrh podaný, pokiaľ s tým nesúhlasí osoba povinná platiť výživné.

Pohľadávky týkajúce sa určeného výživného sa stanú nevymáhateľnými (premlčanými) tri roky po dátume splatnosti.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vyživovacia povinnosť rodičov vo všeobecnosti končí, keď dieťa dosiahne vek 18 rokov. Ak však dieťa ešte nedokončilo stredoškolské vzdelanie, vyživovacia povinnosť naďalej trvá, kým dieťa chodí do školy, najneskôr však do dosiahnutia 21. roka života. Pod školou sa rozumie povinná školská dochádzka alebo vyššia stredná škola, alebo iné porovnateľné všeobecné vzdelávanie.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Vo Švédsku neexistuje žiadny konkrétny štátny orgán, ktorý určuje alebo pomáha určiť výživné. Platby výživného sa môžu určiť dohodou alebo rozhodnutím súdu. Ak účastníci nedospejú k dohode, navrhovateľ sa musí obrátiť na okresný súd (*tingsrätt*) a podať návrh.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti, je oprávnený požadovať výživné v mene maloletého dieťaťa. Ak bol určený zvláštny poručník, aj on je oprávnený konať v mene dieťaťa.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Príslušnosť je vymedzená v rodičovskom zákonníku (*föräldrabalk*) manželskom zákonníku, (*äktenskapsbalk*) a občianskom súdnom poriadku (*rättegångsbalk*). Informácie možno získať aj od okresného súdu.

Pre konanie o výživnom na dieťa je príslušný súd v mieste obvyklého pobytu odporcu. Ak nie je príslušný žiadny iný súd, vecou sa bude zaoberať Štokholmský okresný súd (*Stockholms tingsrätt*).

Otázky týkajúce sa platieb výživného na manžela sa môžu riešiť v rámci rozvodového konania. Manželské veci prejednáva okresný súd v mieste obvyklého pobytu jedného z manželov. Ak žiadny z nich nemá obvyklý pobyt vo Švédsku, vecou sa bude zaoberať Štokholmský okresný súd. Ak sa konanie o výživnom na manžela nezačne v rámci manželskej veci, budú sa uplatňovať všeobecné pravidlá o súdnej príslušnosti podľa kapitoly 10 občianskeho súdneho poriadku.

Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (nariadenie o vyživovacej povinnosti) obsahuje pravidlá o právomoci v cezhraničných veciach.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Nie. Každý, kto chce začať konanie na súde, musí na príslušnom okresnom súde podať návrh.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Samotné súdne konania sú vo Švédsku bezplatné okrem poplatku za podanie návrhu, ktorý je v súčasnosti 900 SEK. Ak si navrhovateľ najmä právneho poradcu alebo advokáta, musí mu zaplatiť odmenu. Náklady môžu vzniknúť aj pri dokazovaní, napríklad pri účasti svedkov.

Tieto náklady nie je možné odhadnúť, lebo sa líšia podľa danej veci.

Za určitých podmienok sa môže priznať právna pomoc. Vo veci výživného sa na priznanie právnej pomoci vyžadujú osobitné dôvody. Tieto dôvody môžu existovať napríklad vtedy, keď sú okolnosti zložitejšie, než je zvyčajné, a vyžadujú si rozsiahlejšiu právnu pomoc.

Ak sa právna pomoc prizná, navrhovateľovi sa prideli právny zástupca a štát zaplatí odmenu tejto osoby, ak si to navrhovateľ nemôže dovoliť. Právna pomoc zahŕňa aj trovy spojené s dokazovaním, vyšetrovaním, tlmočením a prekladom a s odmenou mediátora. Osoby, ktorým sa priznala právna pomoc, sú oslobodené aj od niektorých poplatkov súdom a vykonávaciemu orgánu (*Kronofogdemyndigheten*).

Osobám, ktoré nie sú občanmi Švédska a nemajú ani nemali pobyt v krajine, môže byť pridelená právna pomoc v súvislosti s návrhmi, ktoré sa podávajú vo Švédsku, ak na to existujú osobitné dôvody. Ak sa návrh podáva na súde v inej krajine, právnu pomoc možno priznať len osobám s pobytom vo Švédsku.

Občania všetkých členských štátov EÚ majú rovnaké právo na právnu pomoc ako švédski občania. Občania niektorých ďalších krajín majú takisto rovnaké práva podľa osobitného ustanovenia, podľa ktorého sa vyžaduje existencia platnej dohody o recipročnom zaobchádzaní.

Existujú určité osobitné ustanovenia o právnej pomoci, ktoré sa vzťahujú na cezhraničné spory v EÚ, napríklad nutnosť zabezpečiť, aby sa bezplatne poskytla právna pomoc v určitých prípadoch, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o vyživovacej povinnosti a ktoré sa týkajú výživného vyplácaného jedným z rodičov na dieťa mladšie ako 21 rokov.

Informácie o právnej pomoci poskytuje orgán pre právnu pomoc (Rättshjälpsmyndigheten) (<http://www.rattshjalp.se/>).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Posúdenie výšky výživného na dieťa je založené na zákonných kritériách. Rodič povinný platiť výživné má nárok nechať si zo svojho príjmu bez dane sumu potrebnú na vlastné živobytie. Jej súčasťou sú náklady na bývanie, ktoré sa vypočítavajú osobitne, na úrovni považovanej za primeranú. Ostatné životné náklady sa vypočítavajú na základe štandardnej sumy, ktorá je indexovaná. Tento rodič si takisto môže vyčleniť sumu na vyživovanie manžela, s ktorým býva, ak na to existujú osobitné dôvody. Rodič povinný platiť výživné si môže vyčleniť sumu na podporu všetkých detí, s ktorými žije v jednej domácnosti. To, koľko zo zvyšnej sumy sa použije na výživné, závisí okrem iného od potrieb dieťaťa a schopnosti druhého rodiča niesť náklady na zaopatrenie dieťaťa.

V určitej miere si možno odpočítať výdavky na styk s dieťaťom.

Neexistujú žiadne zákonné kritériá pre výživné na manžela. Ako usmernenia však slúžia niektoré z uvedených kritérií posudzovania.

Platby výživného sú viazané na index, aby si zachovali svoju pôvodnú hodnotu. Index odzrkadľuje zmeny výšky cenového základu podľa zákonníka o sociálnom poistení, pokiaľ rozhodnutie súdu alebo dohoda, ktorou sa určuje výživné, neobsahuje iné ustanovenie o indexácii. Sociálna poisťovňa (*Försäkringskassan*) každý rok rozhoduje, či sa výživné zmení, a ak áno, o aké percento. Zmena, zvyčajne k 1. februáru, sa vzťahuje na výživné, ktoré bolo určené pred 1. novembrom predchádzajúceho roka.

Ak sa strany dohodnú, môžu zmeniť výšku výživného spísaním novej dohody, a to aj v prípade, že výživné bolo predtým určené rozhodnutím súdu. Súd zároveň môže rozhodnutie alebo dohodu zmeniť, ak na to existujú dôvody vzhľadom na zmenu okolností. Možno napadnúť len takú zmenu výživného, ktorá mala pred začatím konania o zmene výživného iba formu zníženia alebo zrušenia platieb, ktoré sa zatiaľ neuskutočnili. Na to, aby súd zvýšil výživné na rozvedeného manžela v dôsledku zmenených okolností, sa vyžadujú osobitné dôvody.

Súd môže zmeniť dohodu o výživnom aj vtedy, keď je neprimeraná vzhľadom na okolnosti existujúce v čase jej vzniku a na iné podmienky. Vrátenie už prijatého výživného však možno nariadiť len vtedy, keď na to existujú osobitné dôvody.

Ak sa výška pravidelného výživného na dieťa nezmenila šesť rokov, súd môže okrem úprav viazaných na indexáciu preskúmať aj budúce platby výživného bez toho, aby bolo nutné uvádzať osobitné dôvody.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa vypláca vyživovanej osobe. Ak je vyživovanou osobou dieťa mladšie ako 18 rokov, výživné sa vypláca rodičovi, ktorý má dieťa v starostlivosti a žije s ním.

Ak je dieťa mladšie ako 18 rokov, výživné vo forme jednorazovej sumy sa musí zaplatiť Výboru pre sociálne zabezpečenie.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Návrh na súdny výkon možno podať vykonávaciemu orgánu (*Kronofogdemyndigheten*). Tento návrh možno podať ústne alebo písomne. Spolu s návrhom sa musí predložiť aj exekučný titul. Písomný záväzok prijatý pred dvoma svedkami týkajúci sa výživného podľa manželského alebo rodičovského zákonníka sa považuje za vykonateľné súdne rozhodnutie.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premičacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Pokiaľ ide o výživné na deti, návrhu na určenie výživného nemožno vyhovieť spätne za obdobie dlhšie ako tri roky pred dátumom, ku ktorému bol návrh podaný, pokiaľ s tým nesúhlasí osoba povinná platiť výživné. Pohládavky týkajúce sa určeného výživného sa stanú nevymáhateľnými (premlčanými) päť rokov po dátume splatnosti.

Pokiaľ ide o výživné na manželov, návrhu na určenie výživného nemožno vyhovieť spätne za obdobie dlhšie ako tri roky pred dátumom, ku ktorému bol návrh podaný, pokiaľ s tým nesúhlasí osoba povinná platiť výživné. Pohládavky týkajúce určeného výživného sa stanú nevymáhateľnými (premlčanými) tri roky po dátume splatnosti.

Pokiaľ ide o nútený výkon rozhodnutia (exekúciu), existuje niekoľko položiek, ktoré sú z núteného výkonu vyňaté. Ide napríklad o oblečenie a ďalšie položky do primeranej hodnoty určené iba na osobné potreby povinného a niektoré veci potrebné v domácnosti a na starostlivosť o ňu. Ak má dlžník rodinu, pri stanovovaní položiek vyňatých z núteného výkonu sa berú do úvahy veci používané rodinou a rodinné potreby.

Nútený výkon sa môže týkať iba tej časti mzdy alebo platu povinného, ktorá presahuje sumu potrebnú na jeho výživu a na výživu jeho rodiny. Časť mzdy alebo platu povinného, ktorá nemôže byť predmetom núteného výkonu (tzv. „förbehållsbeloppet“ alebo „chránená časť“), sa stanovuje na základe štandardnej sumy. Štandardná suma zahŕňa všetky zvyčajné životné výdavky okrem nákladov na bývanie, ktoré sa stanovujú osobitne a pridávajú sa k štandardnej sume. Štandardnú sumu každý rok stanovuje vykonávaci orgán (*Kronofogdemyndigheten*).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Pomoc pri vymáhaní výživného poskytuje vo Švédsku vykonávaci orgán. V cezhraničných veciach môže oprávnená osoba získať administratívnu pomoc od Sociálnej poisťovne (*Försäkringskassan*) pri podávaní návrhu na vymáhanie výživného (návrh sa podáva na *Kronofogdemyndigheten*).

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Sociálna poisťovňa (*Försäkringskassan*) môže vyplácať vyživovaciu podporu (*underhållsstöd*) 1 273 SEK mesačne na dieťa, ktorého rodičia žijú oddelene. Peniaze sa vyplácajú rodičovi, ktorý má dieťa v starostlivosti a žije s ním a je oficiálne zapísaný na rovnakej adrese ako dieťa. Rozhodnutie o vyživovacej podpore sa vydáva na základe žiadosti adresovanej Sociálnej poisťovni, ktorá sa zaoberá sociálnym poistením. Vyživovacia podpora je spôsob, ako spoločnosť zabezpečiť, aby dieťa, ktorého rodičia žijú oddelene, dostávalo určitú sumu výživného aj v prípade, že rodič povinný platiť výživné si neplní svoju vyživovaciu povinnosť. Vyživovacia podpora sa môže poskytovať ako plná podpora, doplnková platba alebo ako podpora v prípade striedavej starostlivosti.

Rodič povinný platiť výživné musí peniaze splatiť štátu v závislosti od svojho príjmu a celkového počtu detí, na ktoré je povinný platiť výživné. Povinnosť splatiť vyživovaciu podporu sa stanovuje v správnom konaní. Ak sa výživné vypláca priamo rodičovi, ktorý má dieťa v starostlivosti, výška vyživovacej podpory vyplácanej Sociálnou poisťovňou sa príslušne zníži (táto suma je známa ako doplnkový príspevok, *utfyllnadsbidrag*).

Ak rodič povinný platiť výživné žije v zahraničí alebo ak žije vo Švédsku, ale plat alebo iný príjem dostáva v inej krajine alebo z inej krajiny, Sociálna poisťovňa môže poučiť rodiča, ktorý má dieťa v starostlivosti a žije s ním, aby prijal opatrenia na určenie vyživovacej povinnosti. V takom prípade právo dieťaťa na výživné prevezme Sociálna poisťovňa do sumy, ktorú poisťovňa vypláca ako vyživovaciu podporu.

Manžel nemôže získať vyživovaciu podporu od Sociálnej poisťovne.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

V cezhraničných veciach môže navrhovateľ získať administratívnu pomoc od Sociálnej poisťovne. Sociálna poisťovňa (Försäkringskassan) je ústredným orgánom podľa nariadenia EÚ o vyživovacej povinnosti a Haagskeho dohovoru z 23. novembra 2007 o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny (Haagsky dohovor z roku 2007), ako aj odosielajúcou a prijímajúcou agentúrou podľa Newyorského dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine z roku 1956.

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Pozri odpoveď na otázku 14.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Kontaktné údaje Sociálnej poisťovne:

Försäkringskassan

PO Box 1164

SE-621 22 Visby

Švédsko

Tel.: +46 (0)771 17 90 00

Fax: +46 (0)11 20 411

E-mail: centralmyndigheten@forsakringskassan.se

Sociálna poisťovňa prijme všetky primerané opatrenia na uľahčenie vymáhania výživného. Jej úlohy ako ústredného orgánu podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti a Haagskeho dohovoru z roku 2007 vyplývajú z nariadenia a dohovoru. Pomáha napríklad osobám oprávneným na výživné s návrhmi, ktoré môžu podať prostredníctvom tohto orgánu, napríklad s návrhom o vydanie rozhodnutia o výživnom v inej krajine. Ďalšie informácie o druhoch pomoci, ktoré sú k dispozícii pre navrhovateľov, poskytujú Sociálna poisťovňa.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

Navrhovatelia, ktorí chcú vymáhať výživné podľa Newyorského dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine z roku 1956, sa musia obrátiť na odosielajúcu agentúru vo svojej domovskej krajine, ktorá ich návrh postúpi prijímajúcej agentúre vo Švédsku (Sociálnej poisťovni).

To isté platí aj v prípade navrhovateľov, ktorí chcú získať podporu poskytovanú ústrednými orgánmi podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti alebo Haagskeho dohovoru z roku 2007: musia sa obrátiť na orgán vo svojej domovskej krajine, ktorý ju postúpi ústrednému orgánu vo Švédsku (Sociálnej poisťovni).

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Pozri odpoveď na otázku 17. Pokiaľ ide o návrhy podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti alebo Haagskeho dohovoru z roku 2007, navrhovatelia sa môžu obrátiť priamo na príslušný orgán.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri odpoveď na otázku 16.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno. Švédsko je viazané Haagskym protokolom z 23. novembra 2007 o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť (Haagsky protokol), ktorého ustanovenia platia v EÚ od 18. júna 2011. Podľa Haagskeho protokolu platí všeobecné pravidlo, že sa uplatňuje právo krajiny obvyklého pobytu vyživovanej osoby. Najmä v prípade dieťaťa je možné uplatniť právo alebo právne predpisy krajiny, ktorej štátnymi príslušníkmi sú dieťa a povinný na platenie výživného, ak aplikácia práva krajiny obvyklého pobytu nie je v záujme dieťaťa. Účastníci sa takisto môžu dohodnúť na tom, ktoré právo sa bude aplikovať, ale napríklad vo veciach výživného na deti mladšie ako 18 rokov je rozsah týchto dohôd obmedzený.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Švédsko je viazané Haagskym protokolom (pozri odpoveď na otázku 20).

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Pozri odpoveď na otázku 7 o všeobecných požiadavkách na právnu pomoc.

V prípade cezhraničných sporov v rámci EÚ existujú určité osobitné ustanovenia o právnej pomoci. Ak boli splnené požiadavky na právnu pomoc podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti, právna pomoc sa musí priznať a musí byť bezplatná, ak navrhovateľ potrebuje právneho zástupcu a táto potreba sa nedá uspokojiť iným spôsobom.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Neplánujú sa žiadne osobitné opatrenia.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spättnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Anglicko a Wales

1 Co znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Rodičia môžu platiť výživné na svoje deti alebo ktorékoľvek dieťa z rodiny rodičovi alebo osobe, ktorá má dieťa v opatere, buď na základe rozhodnutia súdu, alebo zákonného systému vyživovacej povinnosti k dieťaťu (správny systém zriadený zákonom pre Anglicko, Wales a Škótsko). Zákonný systém vyživovacej povinnosti k dieťaťu pozostáva z troch organizácií: [☞ \(Agentúra pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu \[Child Maintenance Service \(CMS\)\]](#)), [☞ Možnosti vyživovacej povinnosti k dieťaťu \(Child Maintenance Options\)](#) a [☞ Agentúra pre výživné na deti \[Child Support Agency \(CSA\)\]](#). Na to, aby zainteresované osoby (rodičia alebo osoba, ktorá má dieťa v opatere, a deti) mohli využívať systém vyživovacej povinnosti k dieťaťu, musia mať obvyklý pobyt v Spojenom kráľovstve.

Všetky návrhy týkajúce sa zákonného systému rieši Agentúra pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS), pričom rodičia majú prístup k službe prostredníctvom organizácie Možnosti vyživovacej povinnosti k dieťaťu. Agentúra pre výživné na deti (CSA) je zrušená a všetky prípady s pretrvávajúcimi povinnosťami platby sú teraz ukončené. Kontaktovaní sú len rodičia s nedoplatkami, s otázkou, či stále požadujú vyplatenie dlhu, ktorý by bolo možné previesť do Agentúry pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS).

Rodičia môžu poskytovať svojim deťom výživné do 18 rokov. „Dieťa“ staršie ako 18 rokov môže na základe návrhu dostávať výživné od rodiča na ďalšie vzdelávanie, ak sa v rámci odbornej prípravy pripravuje na remeslo, povolanie alebo profesiu alebo v prípade osobitných okolností [☞ Zákon o deťoch z roku 1989, dodatok 1 \(Children Act 1989 Schedule 1\)](#)].

Výživné na dieťa môžu platiť aj rodičia, ktorí žijú odlúčené od svojich detí, prostredníctvom Agentúry pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS). Agentúra pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS) určuje výživné v správnom a nie v súdnom konaní – ak je dieťa mladšie ako 16 rokov alebo mladšie ako 20 rokov, ktoré študuje v rámci denného štúdia, ktoré nie je vyšším vzdelávaním (v škole alebo rovnocennom vzdelávacom zariadení), alebo je mladšie ako 20 rokov a žije s rodičom, ktorý na neho poberá prídavky na dieťa. Výživné sa vypláca rodičovi alebo osobe, ktorá má dieťa v opatere. Každý rodič alebo osoba s dieťaťom v opatere sa môžu obrátiť s návrhom na Agentúru pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS). Sumu výživného vypočíta agentúra CMS. Rodič platiaci výživné ho platí v týždenných splátkach buď priamo prijímajúcemu rodičovi (priama platba výživného), alebo prostredníctvom služby „Vyber a zaplat“ (Collect and Pay) Agentúry pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS), pričom za túto službu je potrebné platiť poplatok (pozri ďalej). Rozvedený manželský partner môže platiť výživné druhému manželskému partnerovi. Výživné sa môže platiť ktorejkoľvek strane manželstva. Bývalý registrovaný partner tiež môže mať vyživovaciu povinnosť k druhému bývalému registrovanému partnerovi a ku každému dieťaťu v rodine.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Pozri odpoveď na predchádzajúcu otázku. V zákone o deťoch z roku 1989, dodatku 1, nie je stanovený žiadny vekový limit.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

V prípade, keď dôjde k odlúčeniu rodičov v Anglicku a Walese predtým, ako budú môcť podať žiadosť Agentúre pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS), sa musia obrátiť na organizáciu Možnosti vyživovacej povinnosti k dieťaťu, kde môžu dostať rady a informácie, ktoré im pomôžu dospieť k účinnej dohode o výživnom pre ich rodinu. Môže ísť o tzv. „rodinnú dohodu“, t. j. dohodu medzi samotnými rodičmi, alebo o návrh podaný agentúre CMS. Rodičia sa nemôžu obrátiť na agentúru CMS, ak najskôr nekomunikovali s organizáciou Možnosti vyživovacej povinnosti k dieťaťu.

Ak rodič dospeje k názoru, že rodinnú dohodu nemožno uzavrieť, musí zaplatiť poplatok za podanie návrhu agentúre CMS. Aktuálne informácie o poplatkoch sú k dispozícii na [☞ webovej lokalite vlády](#). Navrhovateľ nemusí platiť tento poplatok, ak je mladší ako 19 rokov, má bydlisko v Severnom Írsku alebo podal oznámenie o domácom násilí, ktoré bolo ohlásené orgánu uznanému Agentúrou pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS). Po zaplatení poplatku by navrhovateľ mal mať prístup k týmto službám: výpočet platieb výživného, ktorý urobí agentúra CMS na základe príjmu rodiča platiaceho výživné, vyhľadanie platiaceho rodiča a riadenie všetkých zmien, čo sa týka povinnosti platby. Výpočet výživného, ktoré sa má platiť, je založený na percentuálnom podiele hrubého príjmu rodiča platiaceho výživné a počte detí, na ktoré sa má platiť, a povinná platba sa môže buď zvýšiť, alebo znížiť po zohľadnení ďalších faktorov, ako sú napríklad dodatočné príjmy rodičov platiacich výživné alebo uznanie dohody o spoločnej starostlivosti. Agentúra CMS nezaručuje uhradenie platieb na základe jej výpočtov.

Keď sa po vykonaní posúdenia výživného obaja rodičia dohodnú na vzájomných platbách priamo prostredníctvom služby priamej platby, potom sa platí len poplatok za podanie návrhu. Používatelia agentúry CMS, ktorí chcú od tejto agentúry, aby uskutočnila platbu prostredníctvom služby „Vyber a zaplat“ (Collect and Pay), musia platiť poplatky za výber. Pre rodiča platiaceho výživné to znamená dodatočné zvýšenie bežnej platby výživného na dieťa o 20 %. Rodičovi poberajúcemu výživné sa odpočítajú 4 % zo sumy výživného na dieťa, ktorú dostáva. Poplatkom za výber sa dá predísť uzavretím rodinnej dohody alebo priamou platbou výživného.

Rodič platiaci výživné musí agentúre CMS zaplatiť aj poplatok za opatrenia agentúry v súvislosti s vymáhaním výživného na základe nariadenia vydaného súdom voči rodičovi platiacemu výživné, ktorý nezaplatil splatné výživné.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Podanie návrhu na určenie výživného k dieťaťu môže v mene rodiča platiaceho výživné alebo prijímajúceho rodiča, ktorý má dieťa v opatere, podať akákoľvek osoba, napríklad priateľ, príbuzný alebo právny poradca (napr. advokát v Anglicku a Walese). Danú osobu budú musieť splnomocniť na podanie návrhu, pokiaľ nejaké splnomocnenie už nemá, napríklad plnú moc. V Anglicku a Walese nie je možné podať návrh v mene dieťaťa, pretože dieťa nemôže podať návrh na určenie výživného v rámci vyživovacej povinnosti samé za seba.

V Anglicku a Walese je možné podať žiadosť o recipročné vymáhanie výživného v mene dieťaťa, rozvedeného manželského partnera, bývalého registrovaného partnera alebo v mene iných osôb, ak to umožňuje príslušný medzinárodný dohovor alebo dohoda o recipročnom vymáhaní výživného.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Navrhovatelia v Anglicku a Walese môžu podať návrh na jedno z troch centier pre vymáhanie výživného v závislosti od miesta, pre [☞ Anglicko](#) (okrem Londýna), [☞ Londýn](#) a [☞ Wales](#).

Administratívni pracovníci na súde poskytnú príslušné informácie, ak je potrebné obrátiť sa na iný súd.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Návrh na určenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu sa rieši v správnom konaní v Agentúre pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS).

Navrhovatelia recipročného výkonu súdnych rozhodnutí v oblasti vyživovacej povinnosti nie sú povinní mať advokáta na to, aby podal návrh na súd na vymáhanie výživného na základe rôznych medzinárodných dohovorov a dohôd. Návrh prijatý z inej krajiny bude poslaný Centru pre vymáhanie výživného (Maintenance Enforcement Business Centre) pre oblasť, v ktorej má odporca bydlisko.

Navrhovatelia podľa zákona o deťoch z roku 1989, dodatku 1, nemusia mať advokáta, aby sa mohli obrátiť na súd.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Na vymáhanie výživného spravidla nie je potrebné právne zastúpenie a vo väčšine prípadov sa nevyžadujú poplatky. Ak je právne zastúpenie potrebné, k dispozícii je právna pomoc a poradenstvo, avšak v určitých prípadoch sa vyžaduje prieskum majetkových pomerov a skutkovej podstaty, od navrhovateľa sa môže požadovať, aby uhradil príspevok.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Na vymáhanie výživného, súd môže vydať príkaz na platbu výživného na dieťa, manžela alebo manželku alebo dieťa spoločne s manželom alebo manželkou. Súd môže vydať príkaz na pravidelné platby, jednorazovú platbu, platby vyrovnania alebo zabezpečené pravidelné platby. Súd alebo Agentúra pre vyživovacie povinnosti k dieťaťu (CMS) môžu v odôvodnených prípadoch rozhodnúť, že výživné sa bude vyplácať späť. Pri takomto rozhodnutí a pri posudzovaní sumy výživného sa budú brať do úvahy všetky okolnosti daného prípadu. Návrh na zmenu príkazu na platbu výživného je možné podať na súd kedykoľvek.

V niektorých prípadoch sa môže použiť dôchodok na zabezpečenie vyživovacej povinnosti medzi manželmi. Aj keď účastníci konania môžu slobodne uzavrieť svoje finančné dohody bez potreby súdneho príkazu, v prípade rozdelenia dôchodku alebo prevodu dôchodkových fondov sa vyžaduje vopred súdny príkaz, aby poskytovateľ dôchodku mohol konať.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Osoby oprávnené na pobranie výživného sú uvedené v odpovedi na otázku 1.

Centrum pre platby výživného (Maintenance Payments Business Centre (MPBC)), ktoré je súčasťou súdnej služby pre Anglicko a Wales, sa zaoberá platbami jednotlivcom. [Úsek pre recipročný výkon súdnych rozhodnutí v oblasti vyživovacej povinnosti \(REMO\)](#) [Reciprocal Enforcement of Maintenance Orders (REMO) Section] sa nezaobera platbami.

Agentúra pre vyživovacie povinnosti k dieťaťu (CMS) poskytuje služby spojené s výpočtom, výberom a platením výživného. Ak rodičia platiaci výživné meškajú s platbami, Agentúra pre vyživovacie povinnosti k dieťaťu (CMS) zasiahne, aby sa platby uhradili a aby zaplatili dlžné výživné na dieťa čo najskôr. Agentúra CMS môže v prípade potreby použiť rôzne metódy vymáhania.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

V súvislosti s vymáhaním výživného, súd môže nariadiť poukázanie platby priamo súdu, súd môže nariadiť osobitný spôsob platenia, súd môže vydať príkaz na zrážky zo mzdy, súd môže vydať ďalej uvedené príkazy, ak o ne požiada agentúra CMS.

Pokiaľ ide o výživné k dieťaťu, ak rodič platiaci výživné si neplní svoju povinnosť platiť výživné na dieťa, Agentúra pre vyživovacie povinnosti k dieťaťu (CMS) prijme potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby rodič zaplatil výživné na dieťa, ktoré dlhuje. Agentúra CMS má rozsah právomocí, ktoré môže využiť. Patria k nim zrážky priamo zo zárobku alebo z bankového účtu, ako aj konanie na súde (opatrenia na presadzovanie práva). Ak je to v mimoriadnych prípadoch potrebné, je možné požiadať súd, aby rodičovi platiacemu výživné odobral pas, vodičský preukaz alebo ho dokonca poslal do väzenia.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Pre výkon rozhodnutí o výživnom neplatia žiadne obmedzenia.

Agentúra pre vyživovacie povinnosti k dieťaťu (CMS) musí prihliadať na blaho každého dieťaťa, ktoré môže byť ovplyvnené jej rozhodnutiami týkajúcimi sa rýchlosti úhrady nedoplatkov a výšky sumy, ktorá sa musí po každý raz vyplatiť.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Pokiaľ ide o výživné na dieťaťa vyberané prostredníctvom systému vyživovacej povinnosti k dieťaťu, príslušnou organizáciou je Agentúra pre vyživovacie povinnosti k dieťaťu (CMS) (pozri predchádzajúce časti).

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovacie povinnosti namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Pokiaľ ide o výživné na dieťa spravované Agentúrou pre vyživovacie povinnosti k dieťaťu (CMS), agentúra môže v prípade potreby len odovzdať peniaze, ktoré dostane. Nemôže samotná vyplatiť výživné ani jeho časť namiesto rodiča, ktorý nežije s dieťaťom v spoločnej domácnosti.

[Ústredný orgán pre Anglicko a Wales \(REMO\)](#) [Central Authority for England and Wales (REMO)] nemôže prevziať zodpovednosť za poukazovanie platieb.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Recipročný výkon súdnych rozhodnutí v oblasti vyživovacej povinnosti (REMO) je postup, pomocou ktorého sa môžu súdne rozhodnutia v oblasti vyživovacej povinnosti vydané súdmi Spojeného kráľovstva v mene osôb s bydliskom v Spojenom kráľovstve zaregistrovať a vykonávať súdmi alebo inými orgánmi v iných krajinách voči osobám, ktoré majú bydlisko v zahraničí.

Je to obojstranná dohoda, ktorá sa riadi medzinárodnými dohovormi alebo dohodnutými schémami, čo znamená, že zahraničné súdne rozhodnutia v oblasti vyživovacej povinnosti v prospech jednotlivcov v zahraničí sa môžu podobne zaregistrovať a vykonávať súdmi Spojeného kráľovstva voči osobám s bydliskom v Spojenom kráľovstve.

Ako podať návrh –

Osoba s bydliskom v Spojenom kráľovstve, ktorá chce podať návrh na vyplácanie výživného od osoby v zahraničí, by sa mala obrátiť na:

• Centrum pre vymáhanie výživného (MEBC), ktoré je zodpovedné za oblasť, v ktorej žijú uvedenej na [\[insert hyperlink for https://www.gov.uk/child-maintenance-if-one-parent-lives-abroad/ex-partner-lives-abroad\]](https://www.gov.uk/child-maintenance-if-one-parent-lives-abroad/ex-partner-lives-abroad)

Môže požiadať, aby sa rozhodnutie vykonalo v krajine, kde má platiť bydlisko. Existujú tiež postupy, ktoré umožňujú navrhovateľovi, aby požiadal orgány inej krajiny o vydanie rozhodnutia o výživnom v jeho mene.

Nie je potrebné, aby si navrhovateľ najal advokáta. Pracovníci centra MEBC navrhovateľovi oznámia, aký formulár má použiť, a postúpia jeho návrh príslušnému orgánu, ktorým pre Anglicko a Wales je útvar REMO.

Útvar REMO ho zašle na zahraničnému orgánu na registráciu a vymáhanie voči osobe, ktorá tam má bydlisko.

Návrhy z iných krajín ako Spojené kráľovstvo musí útvar REMO poslať zahraničný orgán krajiny, v ktorom má navrhovateľ bydlisko. REMO postúpi žiadosť centru MEBC s právomocou konať vo veci.

Pokiaľ ide o výživné na dieťa, len Agentúra pre vyživovacie povinnosti k dieťaťu (CMS) môže urobiť výpočet výživného, ak obaja rodičia alebo osoba, ktorá má dieťa v opatere, a dieťa majú obvyklý pobyt v Spojenom kráľovstve, alebo ak rodič platiaci výživné pracuje mimo Spojeného kráľovstva ako britský štátny zamestnanec, diplomat, príslušník ozbrojených síl alebo ako vyslaný zdravotnícky pracovník alebo pracuje mimo Spojeného kráľovstva pre zamestnávateľa, ktorý je registrovanou spoločnosťou, pričom na mzdové podmienky sa uplatňujú pravidlá Spojeného kráľovstva. Pri každom výpočte výživného na dieťa sa v prípade osoby s obvyklým pobytom v Spojenom kráľovstve môže brať do úvahy príjem zo zahraničia, ktorý podlieha zdaneniu v Spojenom kráľovstve. Podľa nariadenia EÚ č. 4/2009 o vyživovacej povinnosti môže Agentúra pre vyživovacie povinnosti k dieťaťu požiadať iné členské štáty EÚ o vymáhanie dlžného výživného.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Kontaktné adresy pre jednotlivé MEBC sú:

Pre osoby žijúcich vo Veľkom Londýne:

The Maintenance Enforcement Business Centre – London
Central Family Court
First Avenue House
42-49 High Holborn
London
WC1V 6NP
DX 160010 Kingsway 7
e-mail: MEBC.London@justice.gov.uk

Pre osoby žijúce v Anglicku mimo Veľkého Londýna

The Maintenance Enforcement Business Centre – Bury St Edmunds
Triton House
St Andrews Street North
Bury St Edmunds
Suffolk
IP33 1TR
e-mail: MEBC.BSE@justice.gov.uk

Pre osoby žijúce vo Walese

The Maintenance Enforcement Business Centre – Wales
Wales Maintenance Business Centre
Port Talbot Justice Centre
Harbourside Way
Port Talbot
SA13 1SB
Telefón: 01656 673 833
e-mail: mebc.wales@justice.gov.uk

Sekciu REMO možno kontaktovať na adrese:

Reciprocal Enforcement of Maintenance Orders (REMO)
Official Solicitor and Public Trustee
Victory House, 30-34 Kingsway
London
WC2B 6EX
Telefón: 020 3681 2757 (v Spojenom kráľovstve)
+44 20 3681 2757 (medzinárodné)
e-mail: remo@offsol.gsi.gov.uk

[Webové sídlo REMO](#)

MEBC a útvar REMO nemôžu poskytovať právne poradenstvo žiadateľom alebo iným. Všeobecné procesné usmernenie však možno poskytnúť. Presný charakter reciprocity medzi Spojeným kráľovstvom a inými krajinami závisí od dohovoru alebo dohody, ktorej stranou je iná krajina, a MEBC môže poskytnúť poradenstvo o tom, ako sa rôzne dohovory môžu uplatňovať na konkrétny prípad.

Predtým, ako sa noví navrhovatelia obrátia na Agentúru pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu, musia najskôr podať návrh na organizáciu Možnosti vyživovacej povinnosti k dieťaťu. Organizáciu Možnosti vyživovacej povinnosti k dieťaťu možno kontaktovať telefonicky na čísle 0800 0835 130 v Spojenom kráľovstve alebo návštevou ich webového sídla.

Ak váš existujúci prípad riešia organizácie CSA alebo CMS, kontaktné telefónne číslo sa nachádza na každom liste, ktorý vám poslali.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Návrh sa podáva prostredníctvom orgánu alebo súdu, ktorý sa zaoberá recipročným výkonom súdnych rozhodnutí v zahraničnej jurisdikcii, kde má navrhovateľ bydlisko. Návrh možno poslať aj z inej krajiny priamo REMO, súdu alebo MEBC.

Pokiaľ ide o výživné na dieťa, Agentúra pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS) má právomoc na výpočet výživného len vtedy, ak navrhovateľ a dieťa majú bydlisko kdekoľvek v Spojenom kráľovstve (t. j. v Škótsku alebo Severnom Írsku).

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Kontaktné údaje pre REMO, MEBC a CMS sú uvedené vyššie. Poskytovaná pomoc je opísaná vyššie. Okolnosti, za akých agentúra CMS môže a nemôže akceptovať návrh, sú podrobne opísané v predchádzajúcich odpovediach.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Spojené kráľovstvo nie je viazané Haagskym protokolom z roku 2007, a preto sa jeho ustanovenia v Anglicku a Walese neuplatňujú.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Právo Anglicka a Walesu sa uplatňuje na všetky veci, o ktorých sa rozhoduje v Anglicku a vo Walese.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Na vymáhanie výživného spravidla nie je potrebné právne zastúpenie a vo väčšine prípadov sa nevyžadujú poplatky. Ak je právne zastúpenie potrebné, k dispozícii je právna pomoc a poradenstvo, avšak v určitých prípadoch sa vyžaduje prieskum majetkových pomerov a skutkovej podstaty, od navrhovateľa sa môže požadovať, aby uhradil príspevok. V rámci právnej pomoci sa môže posúdiť, či si charakter prípadu vyžaduje uplatňovanie úplnej právnej pomoci.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

[Nariadeniami o súdnej právomoci a rozsudkoch \(výživné\) v občianskych veciach z roku 2011](#) (SI 1484/2011) [Civil Jurisdiction and Judgments (Maintenance) Regulations 2011] sa podporuje uplatňovanie nariadenia č. 4/2009 o vyživovacej povinnosti. V nariadení 3 a dodatku 1 sú určené ústredné orgány pre Spojené kráľovstvo a je stanovená ich úloha pri postúpení návrhov. V nariadení 4 a dodatku 2 je určené, ktoré orgány majú poskytovať informácie ústredným orgánom (vrátane informácií o dlžníkovi), a sú uvedené pravidlá, ako majú ústredné orgány správne zverejňovať tieto informácie.

V odseku 18 dodatku 1 k [zákonu o právnej pomoci, rozsudkoch a trestaní páchatelov z roku 2012](#) (Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012) je stanovený prístup k právnej pomoci v Anglicku a Walese v súlade s nariadením o vyživovacej povinnosti.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 24/06/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Severné Írsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Výživné môže platiť rodič na svoje deti alebo akékoľvek dieťa z rodiny osobe, ktorá má dieťa v opatere. Výživné môže platiť aj manželovi/ke alebo partnerovi/ke v registrovanom partnerstve druhá strana manželstva alebo registrovaného partnerstva.

Rodičia môžu platiť výživné na svoje deti alebo akékoľvek dieťa z rodiny rodičovi alebo osobe, ktorá má dieťa v opatere, a to buď prostredníctvom súdu, alebo zákonného systému vyživovacej povinnosti k dieťaťu (administratívny systém zriadený podľa práva Severného Írska).

Zákonný systém vyživovacej povinnosti k dieťaťu tvoria dve organizácie, Agentúra pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu [Child Maintenance Service (CMS)], ktorá je súčasťou ministerstva spoločenských (Department of Communities), a Možnosti vyživovacej povinnosti k dieťaťu (Child Maintenance Choices).

Osoby, ktorých sa to týka (rodičia alebo osoba, ktorá má deti v opatere) musia mať obvyklý pobyt v Spojenom kráľovstve, aby mohli využívať systém vyživovacej povinnosti k dieťaťu.

Výživné na dieťa môžu platiť aj rodičia, ktorí žijú odlúčené od svojich detí prostredníctvom Agentúry pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS). Agentúra pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS) určuje výživné v správnom a nie v súdnom konaní – ak je dieťa mladšie ako 16 rokov alebo mladšie ako 20 rokov, ktoré študuje v rámci denného štúdia, ktoré nie je vyšším vzdelávaním (v škole alebo rovnocennom vzdelávacom zariadení), alebo je mladšie ako 20 rokov a žije s rodičom, ktorý na neho poberá prídavky na dieťa.

Vypláca sa rodičovi alebo osobe, ktorá má dieťa v opatere. Návrh agentúre CMS môže poslať buď rodič, alebo osoba, ktorá má dieťa v opatere. Sumu výživného vypočíta agentúra CMS. Rodič platiaci výživné toto výživné platí v týždenných splátkach buď priamo rodičovi (priama platba výživného), alebo prostredníctvom služby „Vyber a zaplat“ (Collect and Pay) Agentúry pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS), pričom za túto službu je potrebné platiť poplatok (pozri ďalej).

V rámci [výnosu o konaniach vo veci rodinných sporov \(Severné Írsko\) z roku 1980](#) [Domestic Proceedings (Northern Ireland) Order 1980], môže jeden z manželov podať na súd návrh na vydanie súdneho rozhodnutia o poskytnutí finančnej podpory a podľa [výnosu o manželských sporoch \(Severné Írsko\) z roku 1978](#) [Matrimonial Causes (Northern Ireland) Order 1978] môže manžel/ka podať návrh na poskytnutie finančnej podpory počas konania o rozvode manželstva alebo rozluke. Súd môže vydať rozhodnutie o pravidelných platbách v prospech navrhovateľa alebo dieťaťa. Inak môže súd vydať rozhodnutie na vyplatenie. Súd môže tiež nariadiť vyplatenie jednorazovej platby.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Na základe výnosu o vyživovacej povinnosti k dieťaťu (Severné Írsko) z roku 1991 [Child Support (Northern Ireland) Order 1991] môže dieťa poberať výživné, ak je mladšie ako 16 rokov alebo mladšie ako 20 rokov, ktoré študuje v rámci denného štúdia, ktoré nie je vyšším vzdelávaním (v škole alebo rovnocennom vzdelávacom zariadení).

Podľa výnosu o konaniach vo veci rodinných sporov (Severné Írsko) z roku 1980 súd nevydá rozhodnutie o poskytnutí finančných prostriedkov v prospech dieťaťa, ktoré dosiahol vek 18 rokov. Za určitých okolností je však takéto rozhodnutie možné, ak sa vyskytnú „osobitné okolnosti“, alebo ak sa dieťa učí vo vzdelávacom zariadení alebo sa zúčastňuje na odbornej príprave na remeslo, profesiu alebo povolanie, bez ohľadu na to, či má alebo nemá, prípadne či bude mať alebo nebude mať platené zamestnanie.

Podľa výnosu o manželských sporoch (Severné Írsko) z roku 1978 má dieťa dostávať výživné dovtedy, kým nedosiahne vek 16 rokov (alebo 18 rokov, ak sa dieťa naďalej zúčastňuje na dennom štúdiu). Súd môže predĺžiť platenie výživného, ak vzdelávanie pokračuje aj po dosiahnutí veku 18 rokov, alebo ak sa vyskytnú určité osobitné okolnosti, ktoré vyžadujú, aby sa v platbách výživného pokračovalo.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Keď dôjde k odlúčeniu rodičov v Severnom Írsku pred podaním návrhu Agentúry pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS), rodičia sa musia obrátiť na organizáciu Možnosti vyživovacej povinnosti k dieťaťu, aby im poradila a poskytla informácie, ktoré im pomôžu podniknúť účinné kroky na zabezpečenie výživného pre ich rodinu. Môže ísť buď o tzv. rodinnú dohodu, t. j. dohodu medzi rodičmi, alebo o podanie návrhu agentúre CMS. Rodičia nemôžu kontaktovať agentúru CMS, pokiaľ sa predtým neobrátia na organizáciu Možnosti vyživovacej povinnosti k dieťaťu.

Ak sa rodič rozhodne, že nemôže uzavrieť rodinnú dohodu, môže agentúru CMS požiadať o výpočet platieb. Výpočet výživného, ktoré sa má platiť, je založený na percentuálnom podiele príjmu rodiča platiaceho výživné, ktorý nežije s dieťaťom v spoločnej domácnosti, podľa počtu detí, na ktoré sa má platiť. Ak si rodič potom želá, aby agentúra CMS vyberala a posielala platby výživného, musí zaplatiť poplatok. Ak sa rodičia dohodnú na vzájomných platbách priamo (priama platba), neplatí sa žiadny poplatok. Používatelia agentúry CMS, ktorí chcú, aby agentúra uskutočnila platbu prostredníctvom služby „Vyber a zaplat“ (Collect and Pay), musia platiť poplatky za výber. Pre rodiča, ktorý nežije s dieťaťom v spoločnej domácnosti, je to ďalších 20 % nad rámec ich bežnej platby výživného na dieťa. Rodičovi, ktorý má dieťa v opatere, budú odpočítané 4 % zo sumy výživného na dieťa, ktoré dostáva. Poplatkom za výber sa možno vyhnúť uzavretím rodinnej dohody alebo platením prostredníctvom priamych platieb.

Rodič, ktorý nežije s dieťaťom v spoločnej domácnosti musí tiež zaplatiť poplatok agentúre CMS za opatrenia na vymáhanie, t. j. súdne nariadenia proti rodičovi, ktorý nežije s dieťaťom v spoločnej domácnosti, ktorý nezaplatil splatné výživné.

Môžete podať návrh súdu prostredníctvom ústredného orgánu Severného Írska na získanie výživného, ak vy alebo vaše deti máte nariadenie na platbu výživného proti osobe, ktorá žije v Severnom Írsku alebo v inej krajine alebo na inom území, ktoré majú so Spojeným kráľovstvom recipročnú dohodu v súvislosti s vyživovacou povinnosťou, alebo chcú začať súdne konanie vo veci výživného v inej krajine alebo na inom území, ktoré majú so Spojeným kráľovstvom recipročnú dohodu v súvislosti so vyživovacou povinnosťou.

Ak podávate návrh na výkon existujúceho nariadenia na zaplatenie výživného podľa nariadenia (EÚ) č. 4/2009, môžete svoju žiadosť podať aj priamo na magistrátny súd v Severnom Írsku.

Hlavné prvky postupu umožňujú v prípade potreby proces zameraný na:

registrovanie nariadenia v Severnom Írsku a jeho vykonanie,

registrovanie nariadenia Severného Írska inde a jeho vykonanie,

začatie konania v Severnom Írsku (vrátane podania návrhu na vydanie predbežného nariadenia),

začatie konania alebo registrovanie nariadenia mimo Severného Írska (vrátane podania žiadosti o predbežné nariadenie).

Ak máte v Severnom Írsku existujúce posúdenie z agentúry CMS, mali by ste sa najprv obrátiť na CMS, aby potvrdili, či v rámci tejto súdnej právomoci môžu začať konanie o výkone rozhodnutia vo vašom mene.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Návrh na určenie výživného na dieťa môže v mene rodiča alebo osoby, ktorá má dieťa v opatere, podať ktokoľvek, napríklad priateľ, príbuzný alebo právny poradca. Rodič alebo osoba, ktorá má dieťa v opatere, musí danú osobu na podanie návrhu splnomocniť, pokiaľ už nejaké splnomocnenie nemá, napríklad plnú moc atď.

V Severnom Írsku nie je možné podať návrh v mene dieťaťa, pretože dieťa nemôže podať návrh na určenie výživného samo za seba.

Žiadosť v Severnom Írsku o recipročný výkon súdnych rozhodnutí v oblasti vyživovacej povinnosti sa môže podať v mene inej osoby, ak je tak ustanovené v príslušnom medzinárodnom dohovore o recipročnom výkone súdnych rozhodnutí v oblasti vyživovacej povinnosti.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Príslušná súdna oblasť na podávanie návrhov sa zisťuje na základe informácií o troch sekciách Správneho súdu Severného Írska. Návrhy možno podať na ktorejkoľvek sekcii Správneho súdu, aj keď vo všeobecnosti sa podávajú na sekcii, v rámci ktorej má niektorá strana konania bydlisko. Ústredný orgán Severného Írska môže pomôcť pri zisťovaní príslušnej sekcie.

Kontaktné údaje miestnych súdov v Severnom Írsku sú dostupné na webovej stránke Súdnej služby Severného Írska.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Návrh na určenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu sa rieši v správnom konaní v Agentúre pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS) v Severnom Írsku a širšom Spojenom kráľovstve.

Navrhovatelia recipročného výkonu súdnych rozhodnutí v oblasti vyživovacej povinnosti nie sú povinní mať právneho zástupcu na to, aby podal návrh na súd na vymáhanie výživného na základe rôznych medzinárodných dohovorov a dohôd. Návrh prijatý z inej krajiny pošle Ústredný orgán Severného Írska rodinnému súdu pre oblasť, v ktorej má odporca bydlisko, alebo pôvodnému súdu.

Pracovníci súdu môžu pomôcť s vyplňaním potrebných formulárov, ale nemôžu poskytovať žiadne právne poradenstvo, preto sa odporúča, aby si navrhovateľ zabezpečil služby advokáta so skúsenosťami v oblasti rodinného práva. Advokátska komora Severného Írska (telefón + 44 28 9023 1614) môže poskytnúť jednotlivcom mená advokátov, ktorí môžu poskytovať poradenstvo a pomoc v prípadoch týkajúcich sa vyživovacej povinnosti/výživného.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Správne konanie v súvislosti s výkonom alebo získaním recipročných súdnych rozhodnutí v oblasti vyživovacej povinnosti v Severnom Írsku je bezplatné.

Je však možné, že navrhovateľovi vzniknú náklady na právne poradenstvo, ak niektorá zo strán využíva služby advokáta a prípad sa rieši pred súdom.

Poplatky sa, samozrejme, líšia a navrhovateľ môže požiadať o právnu pomoc na úhradu právneho poradenstva a pomoci, pričom uvedie podrobné údaje o svojich finančných zdrojoch, t. j. o disponibilnom príjme a disponibilnom kapitáli. Pravidlá právnej pomoci upravuje [nariadenie o prístupe k spravodlivosti \(Severné Írsko\) z roku 2003](#) [Access to Justice (Northern Ireland) Order 2003]. Typické náklady a výdavky, ktoré by mohli byť zahrnuté:

štandardné právne poplatky,

akékoľvek nenahraditeľné súdne poplatky,

výdavky na výkon rozhodnutia.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Na vymáhanie výživného, súd môže vydať príkaz na platbu výživného na dieťa, manžela alebo manželku alebo dieťa spoločne s manželom alebo manželkou. Súd môže vydať príkaz na pravidelné platby, jednorazovú platbu, platby vyrovnania alebo zabezpečené pravidelné platby. Súd môže

v odôvodnených prípadoch rozhodnúť, že výživné sa bude vyplácať späť. Pri takomto rozhodnutí a pri posudzovaní sumy výživného sa budú brať do úvahy všetky okolnosti daného prípadu. Návrh na zmenu príkazu na platbu výživného je možné podať na súd kedykoľvek.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Osoby oprávnené na poberanie výživného sú uvedené v odpovedi na otázku 1.

V rámci Severného Írska a Spojeného kráľovstva Agentúra pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS) poskytuje len služby spojené s výpočtom a výberom výživného. Podľa prvej možnosti sa agentúra CMS vypočíta výšku výživného a rodičia si zabezpečia platbu priamo medzi sebou. Podľa druhej možnosti agentúra CMS vyberie správnu sumu od rodiča, ktorý nežije s dieťaťom v spoločnej domácnosti. Keď rodičia platia alebo dostávajú výživné na dieťa prostredníctvom služby „Vyber a zaplat“ (Collect and Pay), každý raz platia poplatok.

Podľa výnosu o konaniach vo veci rodinných sporov (Severné Írsko) z roku 1980 súd môže nariadiť, aby platby uhradil dlžník priamo veriteľovi alebo úradníkovi zodpovednému za výber (zvyčajne úradník zmierovacieho súdu).

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

V prípade osôb, ktoré využívajú službu „Vyber a zaplat“ (Collect and Pay), agentúra CMS prijme potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby rodičia, ktorí nežijú s dieťaťom v spoločnej domácnosti, zaplatili dlžné výživné na dieťa. Agentúra CMS má celý rad právomocí, ktoré môže použiť. Patria k nim zrážky priamo zo zárobku alebo z bankového účtu, ako aj konanie na súde (opatrenia na presadzovanie práva). Ak je to v mimoriadnych prípadoch potrebné, je možné požiadať súd, aby neplatiacemu rodičovi, ktorý nežije s dieťaťom v spoločnej domácnosti, odobral vodičský preukaz alebo ho dokonca poslal do väzenia.

Podľa výnosu o konaniach vo veci rodinných sporov (Severné Írsko) z roku 1980 a výnosu o manželských sporoch (Severné Írsko) z roku 1978 sa strana sporu môže obrátiť na súd s cieľom vymôcť nedoplatky. Súd má celý rad právomocí, ktoré môže využiť, vrátane zrážok priamo zo zárobku (príkaz na obstaranie príjmov).

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premiáčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Návrh na výkon súdneho rozhodnutia v oblasti vyživovacej povinnosti vydaného mimo jurisdikcie Severného Írska sa môže podať pred uplynutím troch rokov odo dňa nezaplatenia platieb alebo pred uplynutím akejkolvek dlhšej premiáčacej lehoty, ktorá je stanovená právom krajiny pôvodu.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Agentúra CMS v Severnom Írsku môže vybrať peniaze dlhované rodičom prostredníctvom zákonnej služby „Vyber a zaplat“.

Návrhy na vymáhanie výživného podľa nariadenia (ES) 4/2009 možno podať priamo na magistrátny súd v Severnom Írsku alebo sa môžu poslať

Ústrednému orgánu Severného Írska. Všetky ostatné žiadosti o vymáhanie medzinárodnej údržby by sa mali zaslať Ústrednému orgánu pre Severné Írsko.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Agentúra CMS môže odoslať peniaze, ktoré dostane, len v prípadoch, ktoré spravuje. Nemôže samotná vyplatiť výživné ani jeho časť namiesto rodiča, ktorý nežije s dieťaťom v spoločnej domácnosti.

Ústredný orgán pre Severné Írsko (REMO) nemôže prevziať zodpovednosť za realizáciu platieb podľa nariadenia (ES) 4/2009.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Navrhovateľ môže kontaktovať sekciu pre recipročný výkon súdnych rozhodnutí v oblasti vyživovacej povinnosti [Reciprocal Enforcement of Maintenance Orders (REMO)] v rámci Súdnej služby Severného Írska, ktorá má podľa rôznych vzájomných medzinárodných dohôd týkajúcich sa výživného postavenie ústredného orgánu pre Severné Írsko.

Úrady miestnych súdov môžu pomôcť pri vyhotovení návrhu, ale nemôžu poskytovať právne rady. Kancelária súdu pošle návrh ústrednému orgánu pre Severné Írsko, ktorý ho skontroluje a pošle ústrednému orgánu v požadovanom členskom štáte.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na [stránkach REMO na webovom sídle NI Direct](#).

Pokiaľ ide o výživné na dieťa, Agentúra pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu môže urobiť výpočet výživného len, ak sa rodič, ktorý nežije s dieťaťom v spoločnej domácnosti, nachádza v inej časti Spojeného kráľovstva (to znamená v Anglicku, Walese alebo Škótsku) alebo pracuje mimo Spojeného kráľovstva pre zamestnávateľa, pričom na mzdové podmienky sa uplatňujú pravidlá Spojeného kráľovstva.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Ústredný orgán pre REMO je možné kontaktovať písomne na adrese:

Department of Justice for Northern Ireland

REMO Unit at Operational Policy Branch

Northern Ireland Courts and Tribunals Service

4th Floor Laganside House

23-27 Oxford Street

Belfast BT1 3LA

Northern Ireland

Tel: 0300 200 7812 (UK)

+44 28 9049 5884 (medzinárodné)

E-mail: reciprocalenforcement@courtsni.gov.uk

Kontaktné údaje miestnych súdov v Severnom Írsku sú dostupné na webovej stránke Súdnej služby Severného Írska.

Poradenskú linku organizácie Možnosti vyživovacej povinnosti k dieťaťu možno kontaktovať na: 0800 028 7439 (UK) + 44 800 0287439 (medzinárodné).

(Upozorňujeme, že toto číslo je v prevádzke len od pondelka do piatka od 9.00 do 17.00 hod.)

V prípade všeobecných otázok možno kontaktovať: 0845 608 0022 (Spojené kráľovstvo) alebo 0345 608 0022 (UK) a + 44 845 608 0022 (medzinárodné) alebo + 44 345 608 0022 (medzinárodné). Telefónne linky sú v prevádzke od pondelka do piatka 8.00 – 20.00 hod a v sobotu od 9.00 do 17.00 hod.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Navrhovateľ v inej krajine by sa mal vo všeobecnosti najprv spojiť s určeným ústredným orgánom svojej krajiny, aby zistil, či v súčasnosti platí alebo neplatí recipročná dohoda. Ak neplatí žiadna dohoda, jedinou alternatívou pre navrhovateľa bude podať žalobu v Severnom Írsku. Za týchto okolností by sa mal navrhovateľ spojiť s Advokátskou komorou Severného Írska (Law Society of Northern Ireland) (telefón: + 44 28 9023 1614), ktorá môže poskytovať jednotlivcom mená právnych zástupcov, ktorí môžu poskytovať poradenstvo a pomoc vo veciach vyživovacej povinnosti k dieťaťu/výživného.

Ak existuje dohoda, návrhy na vymáhanie výživného podľa nariadenia (ES) 4/2009 by sa mali poslať súdu alebo môžu byť poslané ústrednému orgánu pre Severné Írsko. Žiadosti v rámci iných recipročných dohôd by sa mali zasielať ústrednému orgánu.

Za takýchto okolností by Agentúra pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS) mala právomoc na výpočet výživného len vtedy, ak navrhovateľ a dieťa majú bydlisko niekde inde v Spojenom kráľovstve (t. j. v Anglicku, Walese alebo Škótsku). Ak je navrhovateľ mimo Spojeného kráľovstva, Agentúra pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu nemá právomoc vypracovať výpočet výživného.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Ak existuje recipročná dohoda, po odoslaní návrhu do Severného Írska slúži ústredný orgán pre Severné Írsko ako kontaktné miesto pre navrhovateľa, právnych zástupcov a zahraničné orgány.

Ústredný orgán pre Severné Írsko zabezpečí tiež registráciu súdneho rozhodnutia a určenie právneho zástupcu v mene navrhovateľa v súlade s požiadavkami na právnu pomoc.

Ústredný orgán spracuje váš návrh a ak je v poriadku, postúpi ho na príslušný magistrátny súd na konanie (aj keď, ako už bolo uvedené, návrhy podľa nariadenia (EÚ) 4/2009 možno podať aj priamo na magistrátny súd). Kontaktné údaje ústredného orgánu sú uvedené vyššie.

Agentúra pre vyživovaciu povinnosť k dieťaťu (CMS) môže vypracovať výpočet výživného za určitých obmedzených okolností. Pozri predchádzajúce odpovede týkajúce sa okolností, v prípade ktorých návrh agentúra CMS nemôže prijať a príslušné kontaktné údaje.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Spojené kráľovstvo nie je viazané Haagskym protokolom z roku 2007, a preto sa jeho ustanovenia v Severnom Írsku neuplatňujú.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Právo Severného Írska sa uplatňuje vo všetkých veciach, o ktorých sa rozhoduje v Severnom Írsku.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Pokiaľ ide o vymáhanie výživného, právne zastúpenie obvykle nie je potrebné a vo väčšine prípadov sa nevyžadujú poplatky.

Ak je právne zastúpenie potrebné, k dispozícii je právna pomoc (kapitola V), v určitých prípadoch sa však vyžaduje prieskum majetkových pomerov a skutkovej podstaty. Od navrhovateľa sa môže vyžadovať, aby zaplatil príspevok. V rámci právnej pomoci sa môže posúdiť, či si povaha prípadu vyžaduje uplatňovanie úplnej právnej pomoci.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

 Nariadenia o príslušnosti a rozsudkoch (výživné) v občianskych veciach z roku 2011 [Civil Jurisdiction and Judgments (Maintenance) Regulations 2011] (SI 1484/2011) podporujú uplatňovanie nariadenia (ES) 4/2009. V nariadení 3 a dodatku 1 sú určené ústredné orgány pre Spojené kráľovstvo (vrátane Severného Írska). V nariadení 4 a dodatku 2 je stanovené, ktoré orgány majú poskytovať informácie ústredným orgánom (vrátane informácií o osobe povinnej platiť výživné), a uvedené sú pravidlá, ako majú tieto ústredné orgány náležite zverejňovať poskytnuté informácie.

Táto webová stránka je súčasťou portálu **Vaša Európa**.

Privítame vašu **spätnú väzbu**, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 27/07/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Škótsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

V Škótsku sú v súčasnosti dva systémy na určovanie výživného: **zákon o vyživovacej povinnosti voči dieťaťu z roku 1991** (*Child Support Act 1991*) vo všeobecnosti získal prednosť pred **zákonom o rodinnom práve (Škótsko) z roku 1985** [*Family Law (Scotland) 1985*] a presunul vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu z oblasti súkromného práva a príslušnosti súdov do verejnej sféry.

Zákon o vyživovacej povinnosti voči dieťaťu sa však vo všeobecnosti uplatňuje iba vtedy, ak osoba poverená starostlivosťou, rodič, ktorý nemá spoločné bydlisko s dieťaťom, a dieťa majú obvyklé bydlisko v Spojenom kráľovstve. V prípadoch, keď sa zákon z roku 1991 neuplatňuje, platí starší systém obsiahnutý v zákone o rodinnom práve (Škótsko) z roku 1985.

Podľa zákona o vyživovacej povinnosti voči dieťaťu z roku 1991 iba „oprávnené dieťa“ (dieťa, ktorého aspoň jeden z rodičov s ním nemá spoločné bydlisko) spĺňa podmienky na to, aby v jeho prospech bolo **Úradom pre výživné na dieťa** (*Child Maintenance Service*) vydané rozhodnutie v oblasti vyživovacej povinnosti. Rodič (alebo iná oprávnená osoba) poverený starostlivosťou o dieťa môže žiadať výživné pre dieťa od rodiča, ktorý nemá s dieťaťom spoločné bydlisko.

Podľa zákona o rodinnom práve (Škótsko) z roku 1985 vyživovaciu povinnosť má:

manžel voči svojej manželke,

manželka voči svojmu manželovi,

otec alebo matka voči svojmu dieťaťu,

osoba voči dieťaťu (inému ako dieťaťu, ktoré jej zveril do pestúnskej starostlivosti miestny alebo iný orgán verejnej moci alebo dobrovoľnícka organizácia), ktoré prijala ako dieťa patriace do jej rodiny.

Bývalý životný partner tiež môže mať povinnosť platiť výživné druhému bývalému životnému partnerovi.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Podľa zákona o vyživovacej povinnosti voči dieťaťu z roku 1991 dieťa musí byť:

mladšie ako 16 rokov alebo

mladšie ako 19 rokov a byť študentom denného štúdia, ktoré však nie je vyšším vzdelávaním, alebo

mladšie ako 18 rokov a buď práceschopné alebo vhodné pre odbornú prípravu mládeže, zatiaľ čo rodič si ešte stále uplatňuje dávky v súvislosti s dieťaťom.

Podľa zákona o rodinnom práve (Škótsko) z roku 1985 je dieťa definované ako:

osoba mladšia ako 18 rokov alebo

osoba staršia ako 18 rokov, ale mladšia ako 25 rokov, ktorá sa „primeraným a vhodným spôsobom zúčastňuje na vzdelávaní vo vzdelávacom zariadení alebo na odbornej príprave na zamestnanie alebo remeslo, profesiu alebo povolanie“.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak obaja rodičia žijú v Škótsku alebo inej časti Spojeného kráľovstva, návrh sa podáva Úradu pre výživné na dieťa. Ak má jeden z rodičov bydlisko mimo Škótska, druhý rodič môže podať návrh na vydanie súdneho rozhodnutia v oblasti vyživovacej povinnosti na miestny šerifský súd (*Sheriff Court*), bude však potrebovať právne poradenstvo, ako postupovať.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Žiadosť o výživné na dieťa sa môže podať v mene rodiča alebo inej osoby zodpovednej za dieťa za predpokladu, že žiadateľ na to bol oprávnený alebo má splnomocnenie. Deti nemôžu požiadať o výživné samostatne, pokiaľ nemajú viac ako 12 rokov a žijú v Škótsku.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Vo všeobecnosti bude príslušným súdom šerifský súd, v obvode ktorého má dieťa bydlisko. Podrobnosti o škótskych súdoch sú k dispozícii na webovom sídle **Škótskej súdnej služby** (*Scottish Courts and Tribunals Service*).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Áno, o právne poradenstvo je potrebné požiadať právnik, ktorý sa venuje rodinnému právu.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Súdne poplatky a zákonné poplatky sa musia zaplatiť, ale je možné požiadať o právnu pomoc [Škótsku radu pre právnu pomoc \(Scottish Legal Aid Board\)](#).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Súdy môžu vydávať súdne rozhodnutia v oblasti vyživovacej povinnosti voči dieťaťu alebo medzi manželmi. Výška výživného v súdnom rozhodnutí bude určená na základe viacerých faktorov vrátane príjmu platiteľa. Každá zo strán môže podať na súd návrh na zmenu súdneho rozhodnutia v oblasti vyživovacej povinnosti. Pohľadávky na výživné sa obvykle nevyžadujú po dátume podania žiadosti, hoci tak možno urobiť podľa uváženia sudcu šerifského súdu (*Sheriff*).

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

V prípade vyživovacej povinnosti voči dieťaťu sa výživné vo všeobecnosti platí rodičovi, s ktorým dieťa žije.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

V Škótsku sú k dispozícii viaceré spôsoby vymáhania. Patria sem:

zrážky zo mzdy,

zrážky z finančných prostriedkov na bankových účtoch alebo z iných zdrojov,

zákaz nakladania s pozemkami a budovami.

Vymáhacie konanie vo všeobecnosti vedú šerifskí tajomníci (*Sheriff Officers*), ktorí sú nezávislými úradníkmi súdu.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Postupy vymáhania sú v Škótsku predpísané v [zákone o dlžníkoch \(Škótsko\) z roku 1987](#) [*Debtors (Scotland) Act 1987*]. Zákon obsahuje ustanovenia o zákonných postupoch vymáhania a o úrovni ochrany dlžníka. Zákonom je napríklad obmedzená suma, ktorú môže zamestnávateľ zraziť zo mzdy dlžníka.

V Škótsku neplatí premlčacia lehota na vymáhanie dlžného výživného. Každý nesplatený dlh bude vymáhateľný, pokiaľ je dlžník v Škótsku alebo má v Škótsku zadržateľný majetok. Ak však musí škótsky súd vo vzťahu k vyživovacej povinnosti uplatniť právo inej krajiny, uplatní príslušné právne normy danej krajiny.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Ide o [Úrad pre výživné na dieťa \(Child Maintenance Service\)](#) (ak majú obaja rodičia miesto pobytu v Spojenom kráľovstve) a škótsky ústredný orgán (ak je jeden z rodičov v cudzine). Podrobnosti o škótskom ústrednom orgáne sú uvedené v ďalšej časti.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Nie.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Mali by ste sa obrátiť na škótsky ústredný orgán

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Scottish Government Justice Directorate

Central Authority and International Law Team

St Andrew's House (GW15)

Regent Road

Edinburgh EH1 3DG

Scotland

Tel. 00 44 131 244 3570

00 44 131 244 4829

00 44 131 244 2417

Fax: 00 44 131 244 4848

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Mali by ste sa obrátiť na ústredný orgán dotknutého členského štátu. Na každý orgán sa dá obrátiť priamo.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri predchádzajúcu časť.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Nie.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Zákon o rodinnom práve (Škótsko) z roku 1985 sa vzťahuje na nariadenie o vyživovacej povinnosti. Zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného sú obsiahnuté v [pravidlách týkajúcich sa starostlivosti o dieťa a platby výživného z roku 1997](#) (*Child Care and Maintenance Rules 1997*) v znení zmien.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Pri podávaní žiadostí osobami oprávnenými podľa článku 56 nariadenia Rady sa automaticky poskytuje právna pomoc, pokiaľ sa žiadosť nepovažuje za zjavne nepodloženú.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Boli prijaté doplnkové opatrenia na zabezpečenie pomoci, ktorú je možné poskytnúť v súlade s článkom 51, vrátane zmien v právnych predpisoch, súdnych pravidlách a ustanoveniach o právnej pomoci.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 05/08/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Nárok na výživné - Gibraltár

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Podľa gibraltárskeho práva majú právomoc vydávať rozhodnutia v súvislosti s platbami výživného magistrátny súd (Magistrates' Court) a najvyšší súd (Supreme Court). Výživné je vo všeobecnosti upravené v zákone o vyživovacej povinnosti. Vyživovaciú povinnosť voči dieťaťu, životnému partnerovi, závislej osobe a manželovi môže najvyšší súd určiť aj v rámci konania o rozvode manželstva, rozluke, neplatnosti alebo zániku manželstva. Najvyšší súd aj magistrátny súd môžu meniť podmienky platby výživného po tom, čo bol vydaný konečný rozsudok o rozvode alebo rozhodnutie o zániku manželstva. Magistrátny súd vydáva rozhodnutia v oblasti vyživovacej povinnosti v prospech manželky, manžela, dieťaťa alebo aj rodičov strán, ak sú splnené určité podmienky. Rozhodnutie sa vydáva na základe žaloby podanej na magistrátny súd. Platí takisto právne ustanovenie, podľa ktorého možno vydať rozhodnutie v oblasti vyživovacej povinnosti medzi druhmi.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Oprávnené na poberanie výživného je dieťa do veku šesťnásť rokov, ako aj dieťa, ktoré dosiahlo vek šesťnásť rokov, ale je mladšie ako dvadsaťjeden rokov a zúčastňuje sa najmenej počas dvoch rokov na dennom štúdiu alebo dennej odbornej príprave na remeslo, profesiu alebo povolanie. Dieťa, ktorého zárobkové možnosti sú zhoršené v dôsledku ochorenia alebo duševného alebo telesného postihnutia a ktoré nedosiahlo vek dvadsaťjeden rokov, je takisto oprávnené na výživné.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

V prípadoch, keď príslušnosť najvyššieho súdu nie je daná, by navrhovateľ mal podať návrh na určenie výživného na magistrátny súd vo forme žaloby. Návrhy na určenie výživného, ktoré sa podávajú v rámci konania o rozvode manželstva, rozluke, neplatnosti alebo zániku manželstva a vyplývajú z tohto konania, by sa mali podávať na najvyšší súd.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

V mene dieťaťa môže návrh na určenie výživného podať osoba, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti alebo ktorá má voči dieťaťu rodičovské práva a povinnosti. Podľa ustanovení zákona o vyživovacej povinnosti môže dieťa samotné podať návrh na určenie výživného voči osobe povinnej živiť ho.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Ak pohľadávka na výživné vyplýva z manželstva alebo registrovaného partnerstva, príslušný na konanie v tejto veci môže byť magistrátny súd. Ak pohľadávka na výživné vznikne v súvislosti s konaním o rozvode manželstva, rozluke, neplatnosti alebo zániku manželstva, na ktoré je príslušný najvyšší súd, otázku výživného by mal posudzovať tento súd.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľ môže podať žalobu sám a vystupovať na súde osobne alebo môže poveriť právneho zástupcu, aby konal v jeho mene.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Podanie žaloby na magistrátny súd nepodlieha žiadnemu poplatku. Preto, ak navrhovateľ koná osobne, nemusia mu vzniknúť žiadne výdavky.

Podanie návrhu na najvyšší súd spravidla podlieha poplatku 150 GBP. Po preskúmaní majetkových pomerov je na magistrátnom súde aj na najvyššom súde možné získať právnu pomoc. Žiadosti o právnu pomoc sa pre oba súdy podávajú na najvyšší súd a formuláre žiadostí sú k dispozícii na registri najvyššieho súdu.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Po vypočutí žaloby môže magistrátny súd vydať rozhodnutie o výživnom, a to formou týždennej alebo inej pravidelnej platby, podľa toho, čo súd považuje za primerané vzhľadom na všetky okolnosti veci týkajúcej sa výživného na dieťa, otca, partnera, druhu, matku a/alebo manželského partnera.

Následne je možné podať návrhy na zmenu tohto rozhodnutia. Také návrhy by sa mali takisto podávať na magistrátny súd alebo na najvyšší súd podľa toho, ktorý súd je príslušný.

Súd môže v náležitých prípadoch rozhodnúť, že výživné sa bude vyplácať späťne.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné môže vyplácať jedna strana druhej alebo sa platby môžu poukazovať súdu.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Žalobca môže požiadať o vydanie súdneho príkazu na zrážky zo mzdy odporcu, ak odporca nezaplatil výživné určené v pôvodnom súdnom rozhodnutí o výživnom minimálne dvakrát po sebe. Magistrátny súd môže rozhodnúť o vzatí odporcu do väzby (*committal order*) pre nedodržanie podmienok súdneho rozhodnutia o výživnom. V takých prípadoch však súd poskytuje odporcovi možnosť, aby sa vyjadril, prečo by takéto rozhodnutie nemalo byť vydané.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Neplatí žiadna premlčacia lehota.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Návrhy na určenie výživného spravidla vybavuje magistrátny súd Gibraltáru na adrese 32 – 36 Town Range, Gibraltar. Ak pohľadávka na výživné vznikne v súvislosti s konaním o rozvode manželstva, rozluke alebo neplatnosti manželstva, návrh by sa mal podať na Najvyšší súd Gibraltáru na adrese 277 Main Street, Gibraltar.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

V gibraltárskom práve nie je žiadne ustanovenie, ktoré by takúto možnosť pripúšťalo. Vymáhať výživné je možné vydaním súdneho príkazu na zrážky zo mzdy alebo rozhodnutím súdu o vzatí do väzby.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Informovať sa možno na magistrátnom súde na adrese 277 Main Street, Gibraltar alebo na Najvyššom súde na adrese 277 Main Street, Gibraltar.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Kontaktné údaje pre podrobnejšie informácie:

Clerk of the Magistrates' Court,

Magistrates' Court,

32 – 36 Town Range

Gibraltar

telefón: +350 200 75671

fax: +350 200 40483.

Kontaktné údaje pre podrobnejšie informácie týkajúce sa konania o výživnom na najvyššom súde:

The Registry,

Supreme Court,

277 Main Street,

Gibraltar

telefón: +350 200 75608

fax: +350 200 77118.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Návrh, v ktorom sa uvádza, čo sa navrhovateľ v Gibraltári domáha, sa môže poslať priamo na magistrátny súd, pokiaľ sú splnené požiadavky týkajúce sa jeho príslušnosti. Ak pohľadávka na výživné vznikne v súvislosti s konaním o rozvoде manželstva, rozluke alebo neplatnosti manželstva, návrh by sa mal podať na register najvyššieho súdu.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Ako je uvedené v odpovedi na predchádzajúcu otázku.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Gibraltár nie je viazaný Haagskym protokolom a jeho ustanovenia sa v Gibraltáre neuplatňujú.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Právo Gibraltáru sa uplatňuje vo všetkých veciach, o ktorých sa rozhoduje v Gibraltáre.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Toto nariadenie obsahuje súbor opatrení, ktorých cieľom je uľahčiť platby pohľadávok na výživné v cezhraničných situáciách. Takéto pohľadávky vyplývajú z povinnosti pomáhať členom rodiny, ktorí to potrebujú. Môže ísť napríklad o výživné, ktoré sa platí dieťaťu alebo bývalému manželovi po rozvoде.

Nariadenie sa vzťahuje na vyživovaciu povinnosť vyplývajúcu z:

rodinného vzťahu,

príbuzenstva,

manželstva alebo švagrovstva.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Nariadenie o vyživovacej povinnosti sa uplatňuje prostredníctvom zákona o vyživovacej povinnosti. Ako ústredný orgán koná:

Minister for Justice,

Government of Gibraltar

Suite 771 Europort

Gibraltar

Tel: +350 200 59267

Fax: +350 200 59271

e-mail: moj@gibraltar.gov.gi

V zákone o právnej pomoci sú stanovené postupy preskúmania skutkovej podstaty a finančných podmienok, ktoré sú potrebné na určenie oprávnenosti.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 03/08/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.